WINSTON GRAHAM

POLDARK

3

ROMAN TIPĂRIT ȘI VÎNDUT ÎN PESTE
6 MILIOANE DE EXEMPLARE
SERIAL TV DE MARE SUCCES

ZILE ZBUCIUMATE

Winston GRAHAM

POLDARK

THE THIRD

JEREMY POLDARK

Copyright © **Winston Graham** 1961

Toate drepturile asupra ediției în limba română sînt rezervate

Editurii ORIZONTURI – București

WINSTON GRAHAM

vol. III

ZILE ZBUCIUMATE

WINSTON GRAHAM

POLDARK

vol. III

ZILE ZBUCIUMATE

Traducere de: **Andreea Gheorghiţoiu**

Editura **ORIZONTURI**
Bucureşti – 1995

CARTEA ÎNTÎI

Capitolul I

În luna august a anului 1790, trei bărbați treceau călare pe poteca de catîri de pe lîngă mina Grambler și se îndreptau spre căsuțele răzlețe de la capul satului. Era seară și soarele scăpătase; norii, mînați pe cer de vîntul care sufla dinspre vest, începeau să se împurpureze în lumina amurgului. Chiar și coșurile minei, care de mai bine de doi ani nu mai scoteau fum, căpătaseră o culoare caldă în lumina înserării. Porumbeii își făceau cuiburi într-o spărtură a celui mai înalt dintre cele două coșuri și, în timp ce bărbații treceau, păsările tulburau liniștea care se așternuse cu bătăile lor de aripi. Cîțiva copii în zdrențe se dădeau într-un leagăn făcut de ei, legat între două barăci. Mai multe femei stăteau în pragul ușilor, cu brațele încrucișate, urmărind cu privirea călărețiii care treceau.

Păreau oameni serioși, respectabili; îmbrăcați sobru în haine negre, se țineau drept în șa, cu un aer important. Nu treceau mulți oameni de felul lor prin satul acesta aproape pustiu, care luase ființă și existase numai pentru a servi mina și care pierea încet-încet, acum, că mina era moartă. Se părea că oamenii vor trece prin sat fără să se oprească, dar în cele

din urmă unul din ei făcu un semn şi toţi opriră caii în faţa unei cocioabe dărăpănate cum nu mai văzuseră pînă atunci. Era o colibă cu pereţi de pămînt amestecat cu paie; un burlan ruginit ţinea loc de coş şi acoperişul era peticit cu bucăţi de pînză de sac şi lemn putred adus de ape. În faţa uşii deschise, pe o ladă răsturnată, şedea un bărbat cu picioare strîmbe, cioplind o bucată de lemn. Era încălţat cu cizme de călărie rupte, legate cu sfoară; avea pantaloni galbeni din piele de porc, o cămaşă de flanel cenuşiu murdară, cu o mînecă ruptă pînă la cot, şi o vestă de piele groasă, neagră, cu buzunarele burduşite cu tot felul de nimicuri. Fluiera încet, dar cînd bărbaţii au descălecat, deschise gura şi se uită bănuitor la ei cu ochii lui injectaţi. Cuţitul rămase înfipt în lemn în timp ce-i măsura cu privirea.

Conducătorul călăreţilor, un om înalt şi slab, cu ochii atît de apropiaţi încît părea că se uită cruciş, spuse:

– Bună ziua. Dumneata eşti Paynter?

Cuţitul se lăsă încet în jos. Omul cu picioare strîmbe ridică mîna murdară şi începu să-şi scarpine chelia lucioasă.

– S-ar putea!

Celălalt făcu un gest de nerăbdare:

– Hai, omule. Ori eşti Paynter, ori nu eşti. Nu se poate şi una şi alta.

– Ei, nu-s prea sigur. Oamenii dau prea uşor nume altora. S-ar putea să fie două sau chiar trei păreri. Depinde de ce aveţi nevoie de mine.

– El *e* Paynter, spuse unul din bărbaţi. Unde ţi-e nevasta, Paynter?

– S-a dus la Marasanvose. Dacă aveţi nevoie de ea...

– Mă numesc Tankard, spuse aspru primul bărbat. Sînt

procuror şi sînt însărcinat cu acuzarea în procesul inculpatului Poldark. Vrem să-ţi punem cîteva întrebări, Paynter. Dumnealui e Blencowe, ajutorul meu. Domnul este Garth, una din părţile în cauză. Putem intra în casă?

Pe faţa încreţită de culoarea lemnului de tec a lui Paynter apăru o expresie de inocenţă jignită, dar sub această falsă tentativă de apărare se putea observa un licăr de adevărată panică.

– De ce veniţi să mă necăjiţi? Am spus tot ce-am avut de spus în faţa judecătorilor şi atît. Stau aici, în faţa casei mele, şi nu mă amestec cu nimeni. Duc o viaţă creştinească precum Sfîntul Petru. Lăsaţi-mă în pace!

– Legea trebuie să-şi urmeze cursul, spuse Tankard şi aşteptă ca Jud să se ridice.

După scurt timp, uitîndu-se bănuitor de la unul la altul, Jud intră primul în casă. Se aşezară în coliba întunecoasă. Tankard se uita cu scîrbă în jur şi, ridicîndu-şi pulpanele hainei ca să nu se murdărească, se aşeză şi el.

Nici unul n-avea nas prea delicat, dar Blencowe, un bărbat scund, palid şi adus de spate, se uită melancolic la priveliştea plăcută de afară.

– Nu ştiu nimic, spuse Jud. Aţi greşit adresa.

– Avem motive să credem, spuse Tankard, că depoziţia dumitale în faţa judecătorului de instrucţie e mincinoasă. Dacă...

– Iertaţi-mă, domnule Tankard, spuse Garth încet, dar v-aş ruga să mă lăsaţi să vorbesc puţin cu Paynter. Vă amintiţi că am spus mai înainte că ar fi mai multe căi în abordarea...

Tankard îşi încrucişă braţele subţiri.

– Da, da, foarte bine!

Jud se uită cu ochii lui de buldog la noul adversar. I se părea că-l mai văzuse pe Garth trecînd călare prin sat. Poate că spiona.

Garth i se adresă pe un ton prietenos:

– Înțeleg că ai fost odată servitorul căpitanului Poldark, dumneata și soția dumitale; l-ați slujit mulți ani și pe tatăl său înainte?

– S-ar putea.

– Și după ce l-ați slujit cu credință ani de zile, ați fost dați afară fără preaviz, fără un cuvînt.

– Așa-i. N-a fost bine, nici cinstit, pot să spun.

– Se spune, dar bagă de seamă că astea sînt zvonuri, înțelegi, se spune că te-a tratat în mod ruşinos – din cauza unei greşeli imaginare – că te-a bătut cu biciul și că era să te înece sub pompă. E adevărat?

Jud scuipă pe jos și îşi arătă cei doi dinți pe care-i mai avea.

– Așa ceva e împotriva legii, interveni Tankard, uitîndu-se cruciş. Act de violență împotriva persoanei. Ai fi putut să-l dai în judecată, Paynter.

– Și fac rămăşag că n-ar fi fost pentru prima dată, spuse Garth.

– Nu, n-ar fi fost, adăugă Jud după un timp, sugîndu-și dinții.

– În ziua de azi, cei ce-și maltratează servitorii nu-i merită, spuse Garth. A apărut un nou principiu. Toți oamenii sînt egali. Uitați-vă ce se întîmplă în Franța.

– Așa-i, știu asta, spuse Jud, apoi se opri. Nu era bine să-i lase să-și bage nasul în treburile lui, să afle secretul vizitelor

lui la Roscoff. Treaba asta cu Poldark putea să fie un pretext ca să-l prindă în cursă, să facă alte mărturisiri.

– Blencowe, spuse Tankard, ai nişte coniac? Ne-ar prinde bine un strop, şi fără îndoială că şi lui Paynter.

... Afară se întuneca, şi umbra în coliba plină de gunoaie se făcea mai deasă.

– Să ştiţi asta de la mine, spuse Garth. S-a terminat cu aristocraţia. I s-a dus vremea. O să vină rîndul oamenilor simpli să-şi dobîndească drepturile. Şi unul din drepturile lor este să nu fie trataţi ca nişte animale şi să fie folosiţi ca sclavi. Înţelegi ce spune legea, domnule Paynter?

– Tot omul e împărat în casa lui, spuse Jud. Şi mai e şi *habeas corpse** şi să nu te atingi de ce nu e al tău.

– Cînd se încalcă legea, spuse Garth, ca aici în ianuarie, de multe ori e greu ca justiţia să acţioneze cum ar trebui. Aşa că legea se aplică aşa cum se poate. Şi cînd au loc tulburări şi distrugeri şi alte răutăţi asemănătoare, dacă sînt prinşi conducătorii, ceilalţi, micii delincvenţi care i-au urmat, sînt lăsaţi în pace. În cazul nostru, căpetenia e cunoscută.

– S-ar putea.

– Nu încape nici o îndoială. Dar e greu de găsit o mărturie în care să te poţi încrede, o mărturie a unui om demn de încredere ca dumneata... Şi bagă de seamă că dacă justiţia nu poate găsi probe împotriva conducătorului, atunci va căuta mai departe şi-i va scoate la iveală pe delincvenţii mai mărunţi. Ăsta-i adevărul, domnule Paynter, aşa cum mă vezi şi te văd;

---

* *Habeas corpus* – lege care, în Anglia, garantează libertatea individuală a cetăţenilor englezi. Prevede prezenţa fizică a deţinutului în faţa curţii pentru ca astfel să se statueze validitatea arestării. Jud confundă *corpus* cu *corpse*, care înseamnă cadavru (n. tr.).

aşa că cel mai bine pentru toată lumea este ca adevăratul vinovat să stea în boxa acuzării.

Jud ridică paharul şi-l puse iar jos pentru că era gol; Blencowe îi întinse repede sticla cu coniac. Se auzi un gîlgîit plin de mulţumire cînd Jud o duse la gură şi începu să bea.

– Nu înţeleg de ce ai venit la mine, cînd se ştie că eu n-am fost acolo, spuse el precaut. Omul nu poate să vadă mai departe decît îl duc ochii.

– Ascultă, Paynter, spuse Tankard, neluînd în seamă semnele pe care i le făcea Garth. Ştiu mult mai multe decît crezi tu. Cercetările durează de aproape şapte luni. Ai face mai bine dacă ai spune tot.

– Ce să spun?...

– Ştiu că ai cooperat activ cu Poldark în dimineaţa naufragiului. Ştiu că ai fost pe plajă toată ziua şi toată noaptea cît a durat răzmeriţa. Ştiu că ai avut un rol important, opunîndu-te reprezentanţilor Coroanei cînd unul dintre ei a fost rănit grav şi, în multe privinţe, eşti tot atît de vinovat ca stăpînul tău...

– N-am auzit niciodată în viaţa mea ceva mai neadevărat! Eu? Tot atît de aproape am fost de epavă cum sînt acum...

– Dar aşa cum ţi-a explicat Garth, sîntem dispuşi să trecem asta cu vederea dacă accepţi să fii martorul acuzării. Avem multe mărturii împotriva lui Poldark, dar vrem să le dăm mai multă greutate. E clar că nu-i datorezi credinţă lui Poldark. Ai arătat chiar tu că te-a tratat în mod ruşinos! Hai, omule, înţelege că e de datoria ta să ne spui adevărul.

Plin de demnitate, Jud se sculă în picioare.

– Şi, adăugă Garth, ar merita să o faci.

Jud se răsuci pe călcîie şi se aşeză iar pe scaun.

– Ce-aţi spus?

– Nimic oficial, desigur. N-ar fi potrivit. Dar mai sînt şi alte căi.

Jud scoase capul pe uşă să vadă dacă nu cumva venea Prudie. Nu se vedea nimeni. Aşa făcea întotdeauna cînd se ducea să-şi vadă rudele. Se uită pieziş la fiecare dintre bărbaţii din casă, ca şi cum ar fi vrut să le afle intenţiile.

– Ce alte căi?

Garth scoase punga din buzunar şi o scutură zornăind banii.

– Justiţia doreşte o condamnare. Statul e dispus să plătească pentru o informaţie corectă. În secret, desigur. Strict ca între prieteni. Ca şi cum ar oferi o recompensă pentru arestarea cuiva, cum s-ar spune. Nu-i aşa, domnule Tankard? Nimic altceva.

Tankard nu răspunse. Jud luă paharul şi sorbi ultima picătură de coniac.

Mormăi ca pentru sine:

– Întîi ameninţări şi acuma mită. Mită, pe legea mea! Arginţii lui Iuda. Să depun mărturie la curtea de justiţie împotriva unui vechi prieten. Mai rău ca Iuda, că el a făcut-o în secret. Şi pentru ce? Treizeci de arginţi. Îmi închipui că ăştia n-ar oferi nici măcar atîta. Ar vrea s-o fac pentru douăzeci sau chiar zece. Nu-i cuminte, nu-i cinstit, nu-i creştineşte, nu-i drept.

După un timp, Garth spuse:

– Zece guinee acum şi zece după proces.

– Aha! exclamă Jud. Exact cum am crezut.

– S-ar putea să ridicăm pînă la cincisprezece.

De data asta Jud se ridică încet, îşi supse dinţii şi încercă să fluiere, dar avea buzele uscate. Îşi ridică pantalonii şi băgă două degete în buzunarul vestei ca să ia un pic de tabac.

– Nu-i cinstit să veniţi pe capul omului aşa, mormăi el. Mi se-nvîrte capul. Veniţi peste o lună.

– Sesiunea curţii de judecată e fixată la începutul lui septembrie.

Tankard se ridică şi el.

– Nu avem nevoie de o depoziţie lungă, spuse el. Cîteva fraze cu faptele principale, aşa cum le ştii... şi promisiunea să le repeţi la timpul potrivit.

– Şi ce ar fi să spun?

– Adevărul, desigur, sub jurămînt.

Garth îl întrerupse repede:

– Adevărul, desigur, dar poate că am putea să-ţi arătăm ce am dori noi în primul rînd. Dorim să avem o mărturie despre actele de violenţă împotriva soldaţilor. Asta s-a întîmplat în noaptea de şapte spre opt ianuarie. Erai pe plajă atunci, nu-i aşa, domnule Paynter? Fără îndoială că ai văzut tot ce s-a întîmplat.

Jud părea bătrîn şi îngrijorat.

– Nu... Nu-mi amintesc nimic acuma.

– Ar merita douăzeci de guinee dacă ţi-ai aduce aminte.

– Douăzeci de guinee acum şi douăzeci după?

– ...Da.

– Merită pentru o poveste ca asta.

– Noi vrem adevărul, omule, spuse Tankard nerăbdător. Ai fost sau nu martor la actele de violenţă?

Garth puse punga pe o măsuţă cu trei picioare, veche şi şubredă, care îi aparţinuse lui Joshua Poldark. Începu să numere douăzeci de monezi de aur.

– Ce, spuse Jud uitîndu-se lung la bani, atunci cînd i-am crăpat capul soldatului ăla şi toţi ăilalţi au fost goniţi de pe plajă mai iute decît veniseră? Ce-am mai rîs cînd am văzut! Asta aţi vrut să spuneţi?

– Desigur. Şi participarea căpitanului Poldark la ce s-a întîmplat.

O dată cu lăsarea nopţii, umbrele umpleau coliba. Zornăitul monezilor semăna cu sunetul unei ape curgătoare şi, o clipă, lumina rămasă zăbovi pe insula de aur mat pe care o formaseră monezile.

– Ei, spuse Jud înghiţind, cred că o să ţin minte destul de bine; deşi eu nu am luat parte direct. Am fost... pe acolo tot timpul. Ezită, apoi scuipă iar. De ce nu mi-aţi spus de la început ce vreţi?

*

În ziua următoare, o femeie tînără, călare, trecu prin Grambler în direcţia opusă, pe lîngă biserica din Sawle; ocoli Trenwith şi începu să coboare pe poteca abruptă spre Golful Trevaunance. Era brunetă, destul de înaltă şi era îmbrăcată într-un costum de călărie strîns pe corp; pe cap purta o pălărie mică, de forma unui tricorn. Cunoscătorii n-ar fi spus că e frumoasă, dar puţini bărbaţi ar fi trecut pe lîngă ea fără să-i arunce o a doua privire.

Lăsînd în urmă turnătoria, al cărei fum ocru la culoare uscase vegetaţia din golf, călăreaţa se îndreptă în direcţia opusă, spre Place House, conacul solid, ghemuit parcă la pămînt ca să reziste vîntului şi furtunilor dinspre mare. Cînd descălecă, se vedea bine că tînăra femeie era nervoasă. Cu mîna ei înmănuşată strîngea mereu frîul şi cînd apăru un valet să ia calul, îşi găsi cu greu cuvintele ca să i se adreseze.

– Sir John Trevaunance, doamnă? Să văd dacă este acasă. Pe cine să anunț?

– Doamna Poldark.

– Doamna Poldark. Da... da, doamnă. I se păru ei sau în ochii omului văzu trezindu-se interesul? Poftiți, doamnă, urmați-mă, vă rog.

O pofti într-o cameră mică, plăcută, care se deschidea spre seră, și după ce așteptă cîteva minute apăru un servitor care îi spuse că Sir John e acasă și o va primi.

Acesta se afla într-o cameră lungă, un birou cu vedere spre mare. Simți o ușurare cînd văzu că e singur, cu excepția unui cîine de vînătoare ghemuit la picioarele lui. Observă că e mult mai puțin impunător decît se temuse: nu era mult mai înalt decît ea, iar pe fața lui roșie se citea o expresie de jovialitate.

– Supusul dumneavoastră, doamnă, spuse el. Luați loc vă rog.

Așteptă pînă se așeză pe marginea unui scaun, apoi se așeză și el la birou.

Ținu ochii plecați un minut, știind că o examinează din cap pînă în picioare și acceptînd cercetarea lui atentă ca făcînd parte din încercarea prin care trecea.

El spuse prudent:

– N-am avut plăcerea...

– Nu... Pe soțul meu îl cunoașteți bine...

– Desigur. Am fost parteneri de afaceri pînă... de curînd.

– Ross a fost foarte mîhnit cînd a trebuit să renunțe la asocierea cu dumneavoastră. Era atît de mîndru de ea.

– Hm! Împrejurările ne-au fost potrivnice, doamnă. Nu e vina nimănui. Toți am pierdut bani în această afacere.

Ridică privirile spre el și observă că ceea ce văzuse la

ea îl impresionase plăcut. Această calitate de a plăcea bărbaților era unul din puținii factori care-i dădeau curaj cînd se afla în societate. Încă nu o considera ca putere, ci ca ceva care-i întărea curajul. Știa că vizita ei contravenea etichetei, și probabil că și el o știa.

De unde ședeau, amîndoi puteau să vadă fumul topitoriei acoperind încet golful. După un moment, el i se adresă rece:

– După cum știți... hm... Societatea a fost reînființată sub o nouă conducere. Falimentul concernului a fost o lovitură pentru noi toți, dar înțelegeți situația. Clădirile se aflau pe pămîntul meu, de fapt chiar sub nasul meu, investisem mai mult capital decît toți ceilalți și ar fi fost o nebunie să le las să se ruineze nefolosite. S-a ivit ocazia să obținem și alte capitaluri și era la mintea omului că trebuie să profit de ocazie. Sper că domnul căpitan Poldark înțelege cum stau lucrurile.

– Sigur că da, răspunse Demelza. Sînt sigură că v-ar dori succes în orice întreprindeți, chiar dacă n-ar lua și el parte.

Sir John clipi din ochi:

– Sînteți amabilă să spuneți asta. Pînă acum nu acoperim decît cheltuielile, dar cred că lucrurile se vor îndrepta. Îmi permiteți să vă ofer ceva de băut? Un pahar cu vin alb?

– Nu, mulțumesc... Ezită apoi. Sau poate un pahar de Porto dacă nu vă deranjează prea mult.

Ridicînd ironic o sprînceană, Sir John sună clopoțelul. S-a adus vinul și în timp ce-l beau au avut o conversație plăcută. Au vorbit despre mine, vaci, trăsuri și vremea rece. Demelza deveni mai degajată și Sir John mai puțin bănuitor.

– Ca să spun drept, zise Demelza, cred că vremea e de vină că avem atîtea neplăceri cu animalele. Noi avem o vacă frumoasă, o cheamă Emma; pînă acum două săptămîni dădea

lapte mult, dar acum i s-a oprit. S-a mai întîmplat şi cu alta, deşi asta nu mă surprinde...

– Eu am una din rasa Hereford; valorează o grămadă de bani, spuse Sir John. A fătat pentru a doua oară acum două săptămîni şi acum e bolnavă, complet paralizată. L-am chemat pe Phillips, veterinarul, de cinci ori. M-ar durea inima s-o pierd.

– Vițelul e sănătos?

– Da, dar e rău şi pentru el. Minta nu se poate ține pe picioare. Are ceva şi la dinți, i se mişcă... şi coada pare ruptă. Phillips nu ştie ce să mai facă şi nici omul meu de aici, care o îngrijeşte.

– Mi-amintesc cînd locuiam în satul Illuggan, spuse Demelza, că a fost şi acolo un caz asemănător. Vaca preotului ş-a îmbolnăvit de aceeaşi boală, şi tot după ce fătase.

– Şi a găsit remediul?

– Da, domnule, l-a găsit.

– Cum?

– Ei bine, nu eu trebuie să spun dacă preotul a făcut bine sau nu, nu-i aşa? A chemat-o pe o bătrînă numită Meggy Dawes – îmi amintesc că locuia pe celălalt mal al rîului. Se pricepea de minune să vindece negi şi scrofuloza. Odată a venit la ea un băiat care avea ceva urît la ochi. Imediat ce...

– Spuneți-mi ce s-a întîmplat cu vaca, doamnă.

– A, da! Pot să o văd, Sir John? Aş vrea mult s-o văd, ca să-mi dau seama dacă are aceeaşi boală ca vaca preotului.

– Vă duc chiar eu s-o vedeți, vă rog, doamnă. Mai doriți un pahar de Porto, ca să rezistați?

Cîteva minute mai tîrziu au traversat curtea pietruită din spatele conacului şi au intrat în grajdul unde zăcea vaca.

Demelza observă acareturile solide, construite din piatră. Ar fi dorit să fie ale ei. Vaca zăcea culcată pe o parte. Ochii ei blînzi erau trişti, dar resemnaţi. Un bărbat se sculă de pe un scaun de lemn şi se postă respectuos lîngă uşă.

Demelza se aplecă să examineze vaca. Proceda cu profesionalism, aşa cum învăţase în cei şapte ani petrecuţi la Nampara, nu în copilăria ei la Illuggan. Picioarele animalului erau paralizate şi coada părea ruptă în două cam pe la jumătate.

– Da, spuse Demelza, este aceeaşi boală. Meggy Dawes îi zicea „coadă ruptă".

– Şi remediul?

– E remediul ei, nu al meu.

– Da, da, înţeleg.

Demelza îşi umezi buzele:

– A spus că trebuie să tai coada aici, cam la vreo două palme de la vîrf, acolo unde pare ruptă, să bagi în tăietură o ceapă cu sare multă – pe care să o fixezi bine cu o sfoară groasă – să o ţii acolo vreo săptămînă, apoi să desfaci legătura. Să-i dai cîte puţină mîncare şi un întăritor făcut din părţi egale de rozmarin, ienupăr şi seminţe de nucşoară fără coajă. Îmi amintesc foarte bine. Aşa a spus.

Demelza se uită lung la baronet, care îşi muşca buza de jos.

– N-am auzit niciodată acest remediu, dar şi boala asta e rară. Sînteţi prima persoană care pare să o fi cunoscut. Am să-l încerc. Dumneata ce spui, Lyson?

– E mai bine decît să laşi bietul animal să sufere, domnule.

– Aşa cred şi eu. Am auzit că bătrînele astea fac minuni cînd e vorba de boli mai puţin cunoscute. Aţi putea să repetaţi cele spuse, doamnă Poldark, ca să înveţe şi Lyson?

– Cu plăcere. Traversară iar curtea şi intrară în casă.

Sir John spuse:

– Sper că domnul căpitan Poldark nu-şi face griji din cauza procesului care se apropie.

Imediat ce rosti cuvintele, regretă imprudenţa. Simţea că Demelza evitase dinadins subiectul ca să-l oblige pe el să-l aducă în discuţie. Dar ea nu începu să pledeze în favoarea lui Ross, cum se temuse.

– Ce aş putea spune? Sigur că sîntem destul de supăraţi. Eu îmi fac mai multe griji decît el.

– O să se termine curînd şi cred că aveţi şanse de achitare.

– Credeţi într-adevăr, Sir John? Asta îmi dă mult curaj. Veţi fi şi dumneavoastră în oraş, la Bodmin, în timpul sesiunii curţii cu juri?

– Cum aţi spus? De fapt, nu ştiu. De ce mă întrebaţi?

– Am auzit că se vor ţine alegeri în septembrie şi, cum procesul are loc la şase septembrie, am crezut că s-ar putea să fiţi acolo.

– Vreţi să spuneţi ca să-l ajut pe fratele meu? O, are el singur grijă de el. Baronetul se uită neîncrezător la Demelza pe a cărei faţă calmă nu se putea citi ce gîndea. Chiar dacă m-aş afla în oraş, aş avea prea multe de făcut ca să mă duc şi la tribunal. În plus, cu tot respectul, doamnă, trebuie să spun că nu mi-ar plăcea să văd un vechi prieten într-o situaţie neplăcută. Îi doresc numai bine, desigur, dar nimănui nu-i place să vadă într-un proces un motiv de distracţie.

– Am auzit că vor fi doi judecători, spuse ea.

– O, nu doi în acelaşi proces. Cred că îşi vor împărţi rolurile. Wentworth Lister nu e un om rău, deşi sînt ani de cînd nu ne-am mai văzut. Puteţi fi sigură că judecata va fi

dreaptă. Justiția britanică va avea grijă. Cîinele se apropiase și stăpînul lui luă un biscuit dintr-un sertar și i-l dădu.

– Nu pot să înțeleg, spuse Demelza, cum un om, un judecător, poate veni de undeva de departe ca să judece un proces și să-i studieze toate aspectele în cîteva ore. Nu mi se pare posibil. Nu caută să afle adevărul, el singur, înainte de a începe procesul?

Sir John zîmbi:

– O să vă surprindă cît de repede poate ajunge la o concluzie o minte obișnuită cu această muncă. Și să știți că nu depinde de judecător, ci de juriu și acesta e format din oameni de aici, din Cornwall, oameni ca noi, așa că există toate motivele să iasă totul bine. Mai doriți puțin vin?

Demelza refuză.

– E cam tare, cred, dar are buchet. Cînd se vor termina toate, mi-ar face plăcere să veniți pe la noi, domnule. Ross m-a rugat să vă invit.

Sir John răspunse că va fi încîntat. Cîinele răspîndi firimiturile pe podea. Demelza se ridică să plece.

Sir John adăugă:

– Mă voi ruga ca tratamentul pentru Minta să reușească.

Demelza la fel, dar nu-și trădă îndoielile.

– Poate că o să-mi trimiteți veşti cum îi merge?

– Desigur, și între timp, dacă mai treceți pe aici... aș fi încîntat să vă văd.

– Mulțumesc, Sir John. Cîteodată trec călare pe coastă. E bine pentru sănătate. Drumul nu e bun pentru cal, dar îmi place priveliștea și aerul înviorător.

Sir John o conduse pînă la ușă și o ajută să încalece, admirîndu-i silueta fină și ținuta dreaptă. Cînd ieșea pe poartă, un bărbat intra călare pe un cal sur.

*

– Cine era? întrebă Unwin Trevaunance, punîndu-şi mănuşile gri peste un teanc de cecuri. Fratele mai mic al lui Sir John făcea totul cu premeditare, dînd importanţă unor fapte care nu aveau nici una. Avea treizeci şi şase de ani, era înalt, cu o figură leonină; părea sigur de sine şi avea o personalitate mult mai impresionantă decît fratele lui. Totuşi Sir John făcea afaceri bănoase, iar Unwin nu.

– Soţia lui Ross Poldark. Atrăgătoare femeie! N-am cunoscut-o pînă acum.

– Ce voia?

– Asta nu ştiu încă, spuse Sir John. Nu părea să vrea ceva.

Unwin avea o cută între sprîncene care se adîncea cînd se încrunta:

– N-a fost servitoare înainte, sau cam aşa ceva?

– S-au mai ridicat şi altele, înaintea ei şi cu mai puţine talente, sînt sigur. Are o oarecare eleganţă în mişcări. Peste cîţiva ani va fi greu să o deosebeşti de o femeie educată.

– Şi n-a venit să ceară nimic? Mă îndoiesc. Mie mi se pare că e o femeie periculoasă.

– Periculoasă?

– Am schimbat cu ea o privire cînd pleca. Mă pricep să judec oamenii, John.

– Şi eu mă pricep, Unwin, şi cred că pot să-mi asum riscul afirmînd asta. Sir John îi mai dădu un biscuit cîinelui. Mi-a oferit un remediu bun ca s-o vindec pe Minta, deşi să fiu al naibii dacă cred că va avea efect... L-ai găsit pe Ray?

– Da, da. I-am vorbit despre Caroline, spunîndu-i că vrea să-şi întrerupă călătoria şi să fie la Bodmin în timpul

alegerilor; dar i-a scris şi Caroline. Aşa e ea; m-a rugat să-i spun unchiului ei, apoi i-a scris chiar ea!

– E prea tînără. Ai răbdare cu ea, Unwin. Va trebui să ai răbdare. E capricioasă, instabilă. Şi mai sînt şi alţii care o consideră o partidă bună, nu numai tu.

Unwin înfipse dinţii în vîrful cravaşei.

– Bătrînul e un zgîrcit înrăit. Azi-dimineaţă umbla cu mîinile lui rîioase prin dosarele cu socoteli; şi casa, care nici în vremurile bune nu arăta a conac, e gata să se dărîme pentru că nu o repară. Nu e un cadru potrivit în care Caroline să-şi petreacă jumătate din viaţă.

– Ai să poţi schimba toate astea.

– Da, odată şi odată. Dar Ray n-are mai mult de cincizeci şi trei sau cincizeci şi patru de ani. Poate să mai trăiască vreo zece ani.

Unwin se duse la fereastră şi contemplă marea, care era liniştită acum. Norul care acoperea aproape faleza stîncoasă întunecase culoarea apei, făcînd-o să devenă verde-închis. Cîţiva pescăruşi se cocoţaseră pe peretele casei şi ţipau răguşit. Omului acesta înalt, obişnuit acum cu viaţa la Londra, scena i se părea melancolică.

– Penvenen are nişte păreri cu totul neobişnuite. Spunea azi-dimineaţă că sînt prea mulţi reprezentanţi ai Cornwallului în Parlament. Spune că locurile ar trebui redistribuite şi atribuite oraşelor noi din interiorul ţării. Fleacuri şi prostii.

– Nu da atenţie micilor lui slăbiciuni. Deseori spune astfel de lucruri ca să irite lumea. Aşa e el.

Unwin se întoarse de la fereastră.

– Sper să nu mai avem alegeri şapte ani. Mă va costa cam două mii de lire numai pentru plăcerea de a fi ales – şi

ştii că asta nu e tot – şi de fapt e de-abia începutul. În ochii fratelui mai mare apăru un semnal de alarmă, aşa cum se întîmpla ori de cîte ori era vorba de bani.

– Ţi-ai ales singur profesia, băiete. Sînt alţii care o duc mai rău. Carter din Grampound îmi spunea că va trebui să plătească pînă la trei sute de guinee un vot.

Se ridică să sune.

– Doamna Poldark m-a întrebat dacă voi fi la Bodmin cînd va avea loc sesiunea curţii cu juri. Mă întreb cu ce scop?

Capitolul II

Se apropia ora prînzului cînd Demelza se întorcea cu Caerhays, îndreptîndu-se spre casă. În timp ce ocolea Trenwith House, ar fi dorit să se poată opri pentru cîteva minute să stea de vorbă cu Verity. Era ceva ce-i lipsea mult, ceva cu care nu se putea obişnui. Dar Verity era la Falmouth, iar dacă nu acolo poate pe mare – căsătorită, fericită după cum se părea, în ciuda oricărei presimţiri; şi ea, Demelza, contribuise activ la aceasta, aşa că nu se putea plînge. Fuga lui Verity adîncise ruptura între cele două familii şi, în ciuda sacrificiului Demelzei în timpul Crăciunului trecut, ruptura continua. De data aceasta nu Francis era de vină. De cînd fuseseră bolnavi şi de la moartea micuţei Julia, Francis părea nerăbdător să-şi arate recunoştinţa pentru ceea ce făcuse Demelza. Dar Ross nu voia să se împace. Falimentul Societăţii Carnmore era o barieră de netrecut între ei. Şi dacă ceea ce bănuia Ross în legătură cu falimentul era adevărat, atunci Demelza nu-i putea aduce nici o vină. Totuşi, ar fi fost mult mai fericită dacă lucrurile s-ar fi lămurit. Prin felul ei de a fi, prefera o rezolvare directă şi clară unei amare bănuieli de durată.

În momentul în care casa nu se mai zări, îl văzu pe Dwight Enys venind în urma ei pe drum. Opri calul şi-l aşteptă. Tînărul doctor se apropie şi o salută scoţîndu-şi pălăria.

– Ce dimineaţă frumoasă, doamnă! Mă bucur că aţi ieşit la plimbare să luaţi aer.

– Am ieşit cu un scop anume, spuse ea zîmbind. Tot ce fac în ultimul timp are un scop sau altul. E moral aşa, dacă priveşti lucrurile sub acest aspect.

Doctorul zîmbi şi el – ar fi fost greu să nu zîmbească – şi dădu pinteni calului ca să ajungă lîngă ea. Drumul era destul de lat pentru doi călăreţi. Observă cu ochii lui de specialist ce slabă rămăsese de cînd fusese bolnavă în ianuarie.

– Presupun că depinde dacă scopul a fost moral sau nu.

Ea îşi aranjă o buclă zbîrlită de vînt:

– Asta nu ştiu. Va trebui să-l întreb pe preot. Am fost la Place House să doftoricesc vacile lui Sir John.

Dwight părea surprins:

– Nu ştiam că sînteţi expertă în aşa ceva.

– Nici nu sînt. Mă rog lui Dumnezeu ca vaca lui din rasa Hereford să se facă bine. Dacă moare, atunci n-am făcut nimic.

– Şi dacă trăieşte?

Se uită la el:

– Unde te duci, Dwight?

– Să văd nişte oameni din Sawle. Mă apreciază din ce în ce mai mult bolnavii care n-au cu ce să mă plătească. Choake devine din ce în ce mai leneş.

– Şi mai puţin prietenos. Ce se ascunde sub toate astea – încercarea asta de a-l condamna pe Ross?

Doctorul părea stînjenit. Lovi uşor cu frîul mîneca hainei lui de catifea neagră.

– Cred că legea...

– A, da, legea, dar mai e şi altceva. De cînd face legea atîta caz de jumulirea unei epave sau de maltratarea cîtorva accizari – chiar dacă Ross ar avea un amestec în asta şi noi ştim că n-a avut. Asta se întîmplă de cînd m-am născut şi de sute de ani înainte de a mă naşte eu.

– Nu sînt sigur că-i adevărat, nu întru totul. Aş face orice să-l ajut pe Ross – şi o voi face, ştiţi asta...

– Da, ştiu.

– Dar nu cred că e bine să-ţi închipui că poţi ignora legea de zece ori la rînd, pentru că, dacă a unsprezecea oară te prinde, se ţine scai de tine şi nu te lasă pînă nu lămureşte lucrurile. Ăsta-i adevărul. Desigur, în cazul ăsta te întrebi dacă acum, că legea e iar în acţiune, nu s-ar putea ca şi alte influenţe să se pună în mişcare...

– Umblă peste tot oameni care pun întrebări, chiar şi servitorilor noştri, celor doi Gimlett. Aproape că nu există casă în district în care să nu fi fost cineva încercînd să-l găsească pe Ross vinovat! Asta e legea, fără îndoială, dar legea asta are bani mulţi de cheltuit şi timp de pierdut – pentru că nici unul din oamenii lui nu-l va trăda şi ei o ştiu. Ross are duşmani, dar nu printre minerii care l-au ajutat în timpul naufragiului.

Au ajuns la biserica din Sawle, cu turnul ei înclinat ca cel din Pisa, şi Dwight s-a oprit în capul văii. Pe deal, cîteva femei secerau grîul de pe o parcelă de pămînt; îl aşezau în stoguri pe margini, dar în mijloc nu era încă secerat şi semăna cu o batistă brodată de jur-împrejur.

– Nu mergi mai departe?

– Nu, Ross mă aşteaptă.

– Dacă există vreo altă influenţă care să acţioneze în

afara legii, spuse Dwight, n-aş pune-o pe socoteala unor nulităţi încrezute ca doctorul Choake, care n-are nici banii, nici veninul necesar ca să facă rău.

– Nici eu, Dwight. Nici noi.

– Aş vrea să ştiţi că nu am mai fost pe la familia Warleggan de douăsprezece luni.

– Eu nu-l cunosc decît pe George. Cum sînt ceilalţi?

– Îi cunosc foarte puţin. Nicholas, tatăl lui George, e un bărbat aspru, obişnuit să comande, dar are reputaţia unui om cinstit. Unchiul lui George, Cary, este cel ce stă în umbră şi dacă e ceva necurat de întreprins, cred că el o face. Dar trebuie să spun că s-au purtat întotdeauna bine cu mine.

Demelza privea triunghiul albastru-argintiu al mării care bloca valea.

– Sanson, care a murit în naufragiu, era văr cu ei. Şi mai sînt şi alte neînţelegeri între Ross şi George – încă dinaintea înfiinţării topitoriei. A venit momentul pentru el să se răfuiască.

– Nu mi-aş face prea multe griji pentru asta.

– Nu sînt atît de sigură, spuse ea.

Plaja de la Hendrawna arăta altfel decît Golful Trevaunance. Deşi valurile nu prea loveau stîncile acum, pe plaja joasă, plină de nisip se auzea marea urlînd şi o ceaţă deasă o învăluia, întunecînd aerul blînd şi liniştit. Întorcîndu-se de la plimbarea lui obişnuită din fiecare dimineaţă pînă la Dark Cliffs, Ross îşi îndreptă privirea spre stîncile unde erau construite casele de la Wheal Leisure. De-abia le putea zări prin ceaţă; i se părea că merge printr-o baie de aburi.

De cînd cu pierderea Juliei şi acţionarea lui în justiţie, se silise să facă zilnic această plimbare. Dacă avea poftă şi vremea era bună, se urca în barca cea nouă şi vîslea pînă la

St. Ann. Activitatea aceasta nu-l însenina, dar îl ajuta să-şi îndeplinească tot ce avea de făcut în ziua respectivă. Fata lui murise, vărul lui îl trădase, planul topitoriei la care muncise atît de mult ca să o pună pe picioare era la pămînt, avea de înfruntat acuzaţii grave la curtea cu juri, pentru care putea fi condamnat la moarte sau deportare pe viaţă; şi dacă s-ar fi întîmplat să supravieţuiască, peste numai cîteva luni îl aştepta falimentul şi închisoarea datornicilor. Dar între timp pămîntul trebuia semănat, recolta strînsă, arama scoasă din mină şi vîndută, Demelza avea nevoie de îmbrăcăminte, hrană şi dragostea lui, atît cît mai putea el să iubească pe cineva în starea în care se afla.

Moartea Juliei îl lovise cel mai rău. Demelza nu suferise mai puţin decît el, dar prin natura ei putea birui mai uşor durerea, reacţionînd involuntar la stimuli care pentru el nu însemnau nimic. Untişorul înflorind înainte de a-i veni vremea, cîţiva pisoi nou-născuţi în pod, un soare cald după o perioadă de frig, mirosul primei brazde de iarbă cosită: toate îi aduceau uşurare pentru un timp şi suferinţa nu-i mai făcea atît de rău. Deşi Ross nu-şi dădea seama, anul acesta ea era cea care-i arătase mai multă dragoste.

După furtunile din jurul Crăciunului urmase o iarnă blîndă, dar nu se îndreptase nimic în regiune, gîndea Ross, după cum nici el nu se liniştise. Preţul aramei crescuse puţin, numai atît cît să mărească uşor profitul în minele redeschise acum. Nimic nu justifica însă riscul de a începe o nouă afacere sau de a le relua pe cele vechi. Nivelul de trai era la limita de supravieţuire. Cînd plecă de pe plajă şi trecu peste peretele ruinat, o văzu pe Demelza apropiindu-se; ea îl văzu în acelaşi timp, îi făcu un semn cu mîna şi el răspunse la fel. Au ajuns

acasă aproape în acelaşi timp; o ajută să descalece şi îi dădu frîul calului lui Gimlett, care venise repede să-i întîmpine.

– Te-ai îmbrăcat frumos azi pentru plimbarea ta de dimineaţă.

– M-am gîndit că nu e bine să mă vadă cineva îmbrăcată neglijent, ca şi cum nu mi-ar păsa că sînt doamna Poldark.

– Sînt unii cărora chiar nu le-ar păsa acum.

Ea îl luă de braţ şi-l trase spre grădină să facă o plimbare.

– Nalba mea nu creşte prea bine anul acesta, spuse ea. Prea multă ploaie. Recolta este întîrziată. Ne-ar trebui căldură mare în septembrie.

– Ar fi înăbuşitor la tribunal.

– N-o să stăm la tribunal toată luna. Numai o zi. Pe urmă o să fii liber.

– Cine spune asta? Ai întrebat vreo vrăjitoare de-a ta?

Demelza se opri să ia un melc de sub o frunză de ciuboţica cucului. Îl ţinea plină de scîrbă în mîna înmănuşată.

– Nu ştiu ce e mai bine să fac cu el.

– Dă-i drumul pe piatra aia.

Îl puse pe o piatră şi plecă în timp ce Ross îl strivea.

– Sărmane melc, mi-e milă. Dar sînt atît de lacomi, n-ar fi nimic dacă s-ar mulţumi cu o frunză, două... Fiindcă vorbeam de vrăjitoare, Ross, ai auzit de o boală a vacilor numită „coadă ruptă"?

– Nu.

– Picioarele din spate sînt paralizate şi dinţii i se mişcă.

– Dinţii vacilor se mişcă întotdeauna, spuse Ross.

– Şi coada arată ciudat, ca şi cum ar fi ruptă. De aici vine numele bolii. Crezi că s-ar vindeca boala dacă i-ai cresta coada şi ai introduce în ea ceapă fiartă cu sare multă?

– Nu, răspunse Ross.

– Dar nu i-ar face nici rău dacă vaca s-ar face oricum bine, nu-i aşa?

– Ce-ai făcut azi-dimineaţă?

Ea se uită lung la faţa lui osoasă, cu trăsături distinse.

– Cînd veneam spre casă, m-am întîlnit cu Dwight. Va veni la judecată.

– Nu văd de ce trebuie să vină. Jumătate din Sawle şi Grambler vor fi acolo. O adevărată distracţie pentru ei.

Făcură turul grădinii în tăcere. Nu se mişca nimic. Sub norii de ploaie care se strîngeau, frunzele şi florile căpătau aspectul cald şi ferm al lucrurilor permanente. Ross se gîndea că nu există nimic permanent, numai clipe trecătoare de căldură şi înţelegere, secunde preţioase într-un şir de zile negre.

Ploaia i-a gonit înăuntru şi au stat un minut la fereastră urmărind picăturile grele ce cădeau în ropote pe frunzele de liliac. Cînd începea să plouă, Demelza se ducea încă, din instinct, să vadă dacă Julia doarme afară. Se gîndi să-i spună lui Ross, dar se opri. Rosteau rar numele copilului. Cîteodată credea că Julia era ca o barieră între ei şi, deşi încerca să uite, amintirea bolii de care se molipsise la Trenwith şi pe care o adusese şi acasă o mai chinuia încă.

– Nu e timpul să te duci iar la domnul notar Pearce?

– Omul ăsta mă irită. Cu cît îl văd mai puţin, cu atît mai bine, mormăi el.

Ea spuse calmă:

– Şi viaţa mea, ca şi a ta, e în pericol.

O luă în braţe:

– Asta-i bună! Chiar dacă o să mi se întîmple ceva, tot o să ai pentru ce să trăieşti. Casa şi pămîntul vor fi ale tale.

Vei deveni principalul acționar la Wheal Leisure. Ai o datorie față de oamenii de aici, față de pămîntul ăsta...

Ea îl opri.

– Nu, Ross, nu voi avea nimic. Voi fi iar o cerşetoare, o biată fată de miner fără experiență...

– Ai să fii o femeie tînără, frumoasă, de vreo douăzeci şi ceva de ani, cu o moşie mică şi o mulțime de datorii. O să ai viața toată înainte...

– Trăiesc numai prin tine. Tu m-ai făcut ceea ce sînt. Tu mă faci să mă simt frumoasă, tu ai făcut din mine soția unui moşier.

– Fleacuri! Ai să te măriți iar. Dacă eu dispar, vor roi bărbații în jurul tău. N-o spun ca să te flatez, ăsta-i adevărul adevărat. Ai putea alege dintr-o duzină...

– Nu m-aş mai mărita *niciodată*. Niciodată!

O strînse mai tare lîngă el.

– Ce slabă eşti încă!

– Nu sînt slabă. Ar trebui să ştii că nu sînt.

– Ei bine, atunci subțire. Aveai o talie mai plină înainte.

– Numai după ce s-a născut Julia. Era... altfel atunci.

Gata! Îi rostise iar numele.

– Da, spuse el.

Tăcură cîteva minute. El ținea ochii închişi şi ea nu putea să-şi dea seama de ceea ce simte.

– Ross!

– Da, iubito.

– Poate că va fi altfel cu timpul. Poate că vom avea alți copii.

El o lăsă din brațe:

– Nu cred că vreunui copil i-ar plăcea să aibă un tată puşcăriaş. ... O fi gata masa?

*

După ce Dwight şi-a luat rămas bun de la Demelza, a pornit pe poteca abruptă şi îngustă care cobora spre satul Sawle, întovărăşit tot drumul de zgomotul pîrîului şi huruitul şteampurilor care sfărîmau minereul de cositor. Venise de curînd în regiune, doctor tînăr şi fără experienţă, cu idei radicale despre medicină, dar i se părea că trecuseră zece ani de atunci. Între timp cîştigase încrederea şi afecţiunea oamenilor în mijlocul cărora îşi desfăşura activitatea, îşi încălcase într-un mod de neiertat jurămîntul lui Hipocrat şi de atunci se ridicase din nou în ochii oamenilor, care, cu tot simţul lor critic sever, mai toţi o găseau vinovată pe fată.

Învăţase multe: că oamenii sînt schimbători şi plini de contradicţii, că orice tratament implica răbdare, experienţe, încercări şi greşeli; că medicul sau chirurgul nu era adesea decît un simplu spectator sub ochii căruia se dădeau bătălii, că nici un ajutor din afară n-avea puterea de vindecare a trupului omenesc şi că medicamentele făceau uneori mai mult rău decît vindecau.

Dacă ar fi fost un om mulţumit de sine, ar fi găsit o alinare şi un îndemn în faptul că progresase atît de mult, deoarece mulţi dintre doctorii şi farmaciştii pe care-i cunoştea nu învăţaseră nimic într-o viaţă întreagă şi nici nu păreau că aveau să înveţe vreodată. Evita colegii lui de breaslă pentru că nu se înţelegea niciodată cu ei. Singura lui mulţumire era că de cele mai multe ori nu se înţelegeau nici între ei, neavînd decît un singur lucru în comun, şi anume o încredere absolută şi incontestabilă în propriile lor metode, pe care le considerau infailibile – o încredere pe care nici moartea vreunuia dintre pacienţii lor nu o zdruncina. Dacă un bolnav murea sub tratament, era vina bolnavului, nu a metodei.

Dwight nu era sigur în legătură cu ceea ce credea doctorul Thomas Choake. De cînd se certaseră se văzuseră rar; dar deoarece practicau medicina în aceeaşi regiune, erau nevoiţi să se întîlnească din cînd în cînd. Choake avea întotdeauna un remediu imediat la îndemînă; cîteodată părea să fi ales remediul chiar înainte de a vedea pacientul. Dar Dwight nu putea spune dacă remediile lui Choake îşi aveau sursa într-o teorie neschimbată despre medicină sau pur şi simplu în ce îi trecea prin cap.

În dimineaţa aceasta, Dwight trebuia să vadă mai mulţi pacienţi, primul fiind Charlie Kempthorne. Acum doi ani Kempthorne se îmbolnăvise de plămîni; numai vîrful plămînilor fusese afectat, dar destul de grav ca de aici să i se poată trage moartea. Acum părea că se simte bine, nu mai tuşea, se îngrăşase şi lucra iar, nu în mină, ci confecţiona pînze pentru corăbii. Era acasă, aşa cum se aşteptase Dwight, şi şedea în uşă lucrînd cu un ac gros. Cînd îl văzu pe doctor, faţa lui slabă şi bătută de soare se lumină de un surîs larg şi se ridică să-l salute.

– Poftiţi înăuntru, domnule. Mă bucur să vă văd. De la ultima vizită am strîns nişte ouă pentru dumneavoastră.

– Nu stau mult, spuse Enys. Am trecut numai să văd dacă urmezi tratamentul. Îţi mulţumesc foarte mult.

– Nu e greu să urmezi tratamentul. Stau aici cît e ziua de mare şi cos, şi cîştig mai mult decît înainte ca miner!

– Şi Lottie şi May? Kempthorne avea două fetiţe sfrijite, de cinci şi şase ani. Îşi pierduse soţia, care se înecase cu vreo trei ani înainte.

– Sînt la doamna Coad, la şcoală. Deşi nu prea ştiu ce învaţă acolo. Kempthorne umezi aţa în gură şi se uită şiret la

doctor. Presupun că ştiţi că iar bîntuie boala pe aici. Mătuşa Sarah Tregeagle mi-a zis să vă spun.

Dwight nu făcu nici un comentariu; nu-i plăcea să discute despre boli în general cu pacienţii lui.

– Curnow cu ai lui sînt bolnavi, şi Betty Coad şi Ishbel; m-a rugat să vă spun. Dar sigur că vă aşteptaţi la asta acum, în august.

– Ce pînză mare şi frumoasă faci!

Charlie zîmbi.

– Da, domnule. E pentru o corabie, *One and All*, la St. Ann. Are nevoie de pînze mari.

– Ai confecţiona pînze şi pentru bărcile vameşilor?

– Numai dacă le-aş face cu defecte ca să se sfîşie cînd urmăresc pe cineva.

De aici pînă în piaţa de la picioarele dealului nu era prudent să mergi călare. Dwight, dus pe gînduri, coborî pe jos poteca abruptă şi plină de făgaşe numită Stippy-Stappy. Casele acestea, cele mai bune din sat, ocupau o parte a uliţei; pe partea cealaltă, dincolo de zidul năpădit de buruieni, valea se transforma brusc într-o viroagă prin care curgea rîul Mellingey, care punea în mişcare şteampurile, vărsîndu-se apoi în mare. Casele erau aşezate cam la şase picioare mai jos una de alta şi Dwight îşi priponi calul la ultima din ele. Cînd bătu la uşă, o rază de soare de culoarea bronzului străpunse norii şi căzu pe casele de jos, ale căror acoperişuri începură să lucească umed, anticipînd ploaia.

Acolo locuia Jacka Hoblyn, care avea un şteamp al lui, soţia lui Polly, fiica lor Rosina, aproape infirmă, şi fiica lor mai mică Parthesia, o fetiţă vioaie, de unsprezece ani, care îi deschise uşa. Aveau două camere mici la parter, cu pardoseala

făcută din var amestecat cu cenuşă. În una din ele lucra Rosina, care era croitoreasă şi mai confecţiona şi saboţi. Parthesia îi spuse că mama lor era în pat şi îl conduse sărind într-un picior pe o scară exterioară de piatră pînă la mansarda unde dormeau toţi. Se întoarse apoi să-l caute pe tatăl ei, care şi el era bolnav.

Polly Hoblyn, care avea patruzeci de ani şi părea de cincizeci şi opt, îl salută zîmbind; Dwight zîmbi şi el, apoi observă simptomele obişnuite ale unui acces de friguri: muşchii care tremurau, faţa palidă şi trasă, degetele albe, fără pic de sînge. Simptomele erau destul de grave. Faptul încurajator era că fusese chemat – deşi nu cu prea multă încredere şi cu scuze multe – ca să o îngrijească. Cu doi ani în urmă, cînd oamenii se îmbolnăveau, cumpărau leacuri – dacă aveau cu ce – de la Irby, farmacistul din St. Ann, sau de la vreuna din bătrînele doftoroaie din împrejurimi. Nu îndrăzneau niciodată să-l cheme pe doctorul Choake decît dacă îşi rupeau vreun picior sau erau pe patul de moarte. Încet, încet începeau să aprecieze faptul că doctorul Enys îi îngrijea şi pe cei care nu puteau plăti decît în natură sau nici măcar aşa. Mai erau şi unii care spuneau că face experienţe pe oamenii săraci, dar există întotdeauna limbi otrăvite.

Îi dădu femeii o doză de chinină, apoi, văzînd că a înghiţit-o, îi mai dădu două prafuri pe care să le ia mai tîrziu şi o doză de purgativ din revent, pe care să o ia seara. În momentul acela, în prag apăru şi Jacka Hoblyn.

– Bună ziua, doctore. Thesia, adu-mi o batistă de jos. Asud ca un animal. Ei, ce are Polly?

– Febră recurentă. Ar trebui să stea în pat cel puţin două zile. Şi dumneata? Cred că ai acelaşi lucru. Te rog vino aici, la lumină.

Cînd se apropie, Dwight simți miros puternic de gin. Deci, era perioada cînd Jacka se îmbăta. Parthesia veni săltînd cu o bucată de cîrpă roșie și omul își șterse fruntea încruntată. Avea pulsul puternic și repede. Boala lui se afla într-un stadiu mai înaintat și îi producea o sete chinuitoare.

– M-a apucat și pe mine. Dar e mai bine să mă mișc, nu să stau să lenevesc în pat. Cu cît te miști mai mult, cu atît scapi mai repede.

– Ascultă, Hoblyn, ia asta acum, iar prafurile astea ia-le cînd te culci diseară. Ai înțeles?

Jacka își trecu degetele prin părul ciufulit și se uită urît la el:

– Nu cred în ce zice doctorul.

– Totuși ar trebui să iei asta. Ai să te simți mult mai bine.

Privirile li se încrucișară, dar prestigiul doctorului îl făcu pe miner să cedeze. Dwight văzu cu satisfacție doza puternică de doctorie dispărînd în gura omului. Prafurile pentru seară, dacă Hoblyn era destul de treaz să le înghită, conțineau jalapă, dar asta nu avea prea mare importanță. Pe Dwight îl îngrijora mai mult sănătatea celor trei femei decît a bărbatului.

Cînd plecă, o văzu pe Rosina: urca șchiopătînd dealul cu o cană de lapte în mînă. Avea șaptesprezece ani și ochii ei frumoși nu fuseseră încă afectați de orele lungi de lucru la o lumină slabă. Zîmbi și-i făcu o reverență.

– Ai tăi se vor simți mai bine mîine. Ai grijă ca mama ta să ia doctoria.

– Sigur, domnule. Vă mulțumesc, domnule.

– Tatăl tău... vă supără cînd e băut?

Fata se înroși:

– Devine țîfnos, domnule, greu să te înțelegi cu el aș zice.

– Şi... violent?

– Nu, domnule... sau numai cîteodată. Apoi îi trece repede supărarea şi se împacă cu noi.

Dwight trecu pe lîngă prăvălia mătuşii Mary Rogers şi ajunse la casele dărăpănate de la poalele dealului Guernsey. De aici începea cea mai cumplită sărăcie. Ferestre bătute în scînduri sau astupate cu zdrenţe, uşi sprijinite de perete lîngă găurile pe care ar fi trebuit să le astupe, gropi de gunoi în care foiau şobolanii, acoperişuri sparte, barăci în care se jucau sau se tîrau copii aproape goi. Ori de cîte ori vizita aceste locuri, Dwight îşi dădea seama că îmbrăcămintea lui decentă îl făcea să pară că vine din altă lume. Bătu la prima casă, surprins să vadă ambele canaturi ale uşii închise, pentru că lumina nu putea pătrunde în cameră decît prin uşă. Acum o săptămînă o asistase la naştere pe Betty Carkeek cînd două moaşe de ocazie, care vindeau peşte de obicei , nu reuşiseră să o ajute.

Auzi copilul plîngînd înăuntru şi după un minut Betty crăpă uşa bănuitoare.

– A, dumneavoastră sînteţi, domnule. Intraţi vă rog. Betty Carkeek, născută Coad, era rezistentă de felul ei, totuşi doctorul a fost uşurat cînd, după vreo patru-cinci zile, nu a apărut nici un semn de febră puerperală. Se simţea bine acum. Intră după ea în coliba de piatră – casa nu era mai mult decît o colibă – aplecîndu-se ca să treacă pragul, şi îl văzu pe Ted Carkeek stînd lîngă foc şi mestecînd o fiertură de ierburi. Ted şi Betty nu erau căsătoriţi decît de o lună, dar să stai acasă cînd trebuie să te duci la muncă şi cînd se găsea greu de lucru nu era cel mai potrivit mod de a-ţi arăta devotamentul faţă de familie.

Doctorul îl salută şi se duse să vadă copilul. Ted se ridică şi se îndreptă spre uşă, dar Betty îl opri. El mormăi ceva şi se întoarse la foc să vadă de fiertură. Copilul era răcit şi respira greu; Dwight se întreba ce făcuse fata asta lipsită de experienţă; întotdeauna trebuia să lupte cu ignoranţa şi neglijenţa.

– Mama ta nu-i aici, Betty?

– Nu, domnule. Mama e cam bolnavă.

Desigur. Kampthorne îi vorbise şi de familia Coad că ar fi bolnavi.

– Are friguri?

– Cred că da.

Fiertura de pe foc începu să clocotească şi picături de apă săreau sfîrîind în foc. Fumul se ridica în rotocoale, încolăcindu-se pe bîrnele înnegrite.

– Şi tu?

– Eu sînt bine. Dar Ted nu prea...

– Ţine-ţi gura, se auzi Ted de unde şedea lîngă foc.

Dwight nu-l băgă în seamă.

– Te-ai sculat prea repede din pat, îi spuse el fetei. Dacă Ted stă acasă, te poate îngriji.

– Eu trebuie să-l îngrijesc pe el.

Ted făcu un gest de nerăbdare, dar ea continuă:

– Lasă-l pe domnul doctor să te vadă. Nu cîştigi nimic dacă stai acolo lîngă foc. Dumnealui nu vorbeşte degeaba, ar trebui s-o ştii.

Ted se ridică supărat şi veni lîngă uşă, la lumină.

– M-am rănit la umăr, nu-i mare lucru. N-am nevoie de doctorii.

Dwight dădu la o parte pînza de sac care-i acoperea umărul. Un glonte lovise osul şi ieşise, făcînd o rană destul

de curată la început. Dar locul era inflamat acum şi cataplasma cu frunze de coada şoricelului fierte nu-i făcuse bine.

– Aveţi apă curată aici? Ce fierbi acolo pe foc?

Dwight curăţă rana fără să facă vreun comentariu. Şi pentru că n-a pus nici o întrebare, a venit şi explicaţia, nu înainte însă de a termina şi de a fi gata de plecare. Ted Carkeek şi încă patru oameni erau proprietarii unei bărci cît o coajă de nucă. Pe vreme bună, se aventurau pe mare pînă în Franţa, de unde cumpărau alcool pe care-l aduceau să-l vîndă. Nu era o afacere pe picior mare, ca a domnului Trencrom, dar patru, cinci călătorii pe an le ajungeau să-şi ducă zilele. Plecaseră sîmbăta trecută şi se întorseseră miercuri. Au acostat la Vaughan's Cove, o plajă îngustă, unde s-au trezit cu Vercoe şi încă doi vameşi care îi aşteptau gata să pună mîna pe ei. S-au încăierat, li s-a scufundat barca lovindu-se de stînci, şi Ted a fost împuşcat în umăr. O întîmplare neplăcută şi care putea avea repercusiuni.

– Ce rău am făcut? spuse Ted indignat. Scoteam şi eu un ban ca toată lumea, şi acum trebuie s-o luăm iar de la capăt, dacă o să ne lase în pace. Sigur o să ne pomenim cu soldaţii, să ne facă percheziţie, cum au făcut la St. Ann.

– Ceea ce toţi am vrea să ştim, spuse Betty, ar fi cum de au aflat vameşii unde vor acosta. E ciudat. Cineva trebuie că a vorbit.

Dwight îşi închise trusa medicală şi aruncă o ultimă privire în direcţia copilului. Nu prea avea ce face pentru un copil atît de mic, în orice caz doamna Coad o s-o convingă pe Betty să nu-l asculte şi să-i dea vreo fiertură făcută de o vrăjitoare. Copilul va supravieţui sau nu, depindea de constituţia lui.

– Vameşii au urechi lungi, spuse el. Va trebui să-ţi îngrijeşti umărul, Ted.

– Nu-i prima oară că se întîmplă, spuse Ted. Bătrînul Pendarves şi Foster Pendarves au fost prinşi asupra faptului în aprilie. Nu-i normal, sînt sigur.

– Ştiau mulţi din sat de călătoria voastră?

– O... da, cred că da. E greu să nu se afle cînd lipseşti jumătate din săptămînă. Da' nu ştiau că trebuia să aducem marfă. Asta o ştiau numai şase sau şapte. Dacă aş pune mîna pe unul care nu-şi ţine gura... sau, mai mult, care ne-a trădat cu bună-ştiinţă.

În cameră era întuneric şi aerul greu; brusc, Dwight simţi nevoia să ridice mîinile şi să dea la o parte bîrnele ca să intre aer curat. Oamenii aştia trăiau ca într-o peşteră, fără lumină şi soare.

– Mai sînt şi alţii din familia ta bolnavi, Betty?

– N-aş zice că-s bolnavi. Joan şi Nancy au şi ele fierbinţeală, dar asudă mult şi acum sînt mai bine.

– Ţi-au îngrijit şi ele copilul?

Betty se uită fix la el, vrînd mai curînd să spună ce trebuie decît adevărul.

– Nu, domnule, spuse ea pînă la urmă.

Dwight îşi luă trusa.

– Eu nu le-aş lăsa lîngă copil, adăugă el.

Se pregăti să plece.

– Nu da frîu liber bănuielilor, Ted. Ştiu că e uşor să dai sfaturi, dar cînd începi să bănuieşti oamenii, e greu să-ţi dai seama cînd să te opreşti.

Ieşi pe uşă şi în timp ce traversa piaţa în direcţia depozitelor de peşte, unde cîteva familii o duceau de azi pe mîine,

se gîndea încruntat la problemele pe care le ridica pentru el izbucnirea unei epidemii de malarie. Toată vara îl neliniştise virulenţa sporită a acestei boli sezoniere, nu numai pentru că apăreau cazuri mai grave ca cel al doamnei Hoblyn, dar apăreau şi alte simptome cînd bolnavii ar fi trebuit să fie în curs de vindecare: mai întîi o decolorare a pielii şi umflături, apoi o nouă slăbiciune. Doi copii muriseră de curînd – aparent în urma acestei boli – şi cîţiva adulţi se simţeau mult mai rău decît ar fi trebuit. Chiar şi copiii care se însănătoşeau erau palizi şi fără putere, cu burţile umflate şi slabi pe picioare. Dacă ar fi apărut şi pojarul, ar fi murit ca muştele. Încercase toate armele şi remediile lui favorite, dar nici una nu dăduse rezultate bune. Dwight îşi punea întrebarea dacă n-ar fi trebuit să denumească această nouă maladie boala sărăciei şi a lipsurilor, care să explice simptomele noi.

Capitolul III

Lunea următoare Ross se duse călare la Truro. Demelza l-ar fi însoțit dacă n-ar fi simțit că el preferă să se ducă singur. Așa era el acum.

Cînd ajunse în oraș, îi făcu imediat o vizită domnului Nathaniel Pearce.

În februarie, cînd justiția începuse să acționeze pe neașteptate în cazul lui, Ross încă mai resimțea efectele pierderii suferite și a eșecurilor lui. Suportase ancheta judecătorului de instrucție iritat, chiar furios. Era evident că trebuia să angajeze un avocat care să-l apere, și cine ar fi fost mai bun decît domnul notar Pearce, notarul lui și al tatălui său, care era și asociatul său la Wheal Leisure și creditorul lui pentru suma de o mie patru sute de lire?

De mai multe ori în timpul lunilor de așteptare, Ross dorise să ia o hotărîre înainte de a fi prea tîrziu. Pearce era un bun negociator, expert în transferuri, priceput ca intermediar, abil în probleme de bani; dar existau oameni mai tineri și mai ascuțiți la minte, capabili să întocmească dosarele pentru un proces. După scindarea survenită între cele două fracțiuni din comitat în ultimii cîțiva ani, Pearce era unul dintre puținii

oameni care mai avea un picior în fiecare tabără. Era prieten cu Ross, dar şi cu Warleggan. Avea acţiuni la Wheal Leisure, dar cont în banca lui Warleggan, deşi uneori făcea afaceri şi cu Pascoe. Era prieten bun cu doctorul Choake, dar îi împrumutase bani lui Dwight Enys. În principiu, totul era în regulă; detaşarea şi imparţialitatea lui erau demne de admirat. Dar în ultima vreme, din cauza ruinei şi a căminelor distruse de pe urma conflictului, nimic nu mai mergea cum trebuie.

Ross îl găsi mai bine dispus decît de obicei. Guta lui cronică nu-l mai supăra şi acum, că se putea mişca, pornise la atac împotriva cutiilor pline de documente vechi care umpleau camera. Secretarul lui şi un ucenic îl ajutau punîndu-i cutiile cu documente pe birou; Pearce le sorta, aruncînd pe podea pergamente îngălbenite şi rupte care nu-i mai erau de folos şi pe care cei doi le scoteau afară.

– Ce surpriză plăcută, căpitanul Poldark! exclamă el cînd îl văzu pe Ross. Luaţi un scaun, dacă e vreunul liber – Noakes, oferă-i un scaun domnului căpitan – fac ordine în documentele vechi; aleg pe cele care nu-mi mai trebuie, ca să le arunc. Sper că sînteţi sănătos, vremea asta capricioasă convine multora. Aruncă vreo zece scrisori îngălbenite pe jos şi îşi îndreptă peruca pe cap. Fiica mea spunea mai ieri – Noakes, ia cutiile astea: toate documentele privitoare la Basset şi Tresize trebuie păstrate... Familiile vechi se aşteaptă ca avocaţii lor să păstreze toată corespondenţa cu ele, dar nu e spaţiu suficient; ar fi nevoie de o pivniţă. Fiica mea spunea că verile umede sînt sănătoase. Credeţi?

– Nu vă reţin mult, spuse Ross.

Pearce se uită la el şi lăsă din mînă maldărul de hîrtii pe care le cerceta.

– Sigur, sigur, dar am o dimineață liberă. Sînt cîteva probleme... Noakes, și tu Biddle, vă rog să ne lăsați. Cutiile pot aștepta. Nu le puneți pe birou. Așa... Acum, domnule căpitan, nu ne mai deranjează nimeni. Un minut, să ațîț focul...

Se instalară comod în camera bine încălzită, plină cu hîrtii pe jos. Domnul Pearce se scărpină și-l informă pe Ross despre ce se întreprinsese ca să-l distrugă. Oficial, sesiunea curții cu juri se va deschide sîmbăta următoare, deși nici un proces nu va avea loc pînă luni. Ross va trebui să se prezinte la directorul închisorii cel mai tîrziu joi. Domnii Wentworth Lister și H.C. Thornton, doi din judecătorii Maiestății sale de la Curtea Penală, sînt însărcinați cu judecarea proceselor. Probabil că H.C. Thornton se va ocupa de cazurile *nisi prius*, (cele obișnuite) și Wentworth de procesele penale. Sînt foarte multe procese de judecat pentru că astă-iarnă, cînd trebuia să aibă loc sesiunea curții de justiție, la Launceton a fost o epidemie și magistrații au refuzat să vină. Aproape toate cazurile au fost amînate pentru sesiunea din vară. E foarte probabil ca judecarea procesului dumneavoastră, considerat mai important, să aibă loc înaintea altora, marți sau miercuri.

– Cine asigură acuzarea?

– Cred că Henry Bull. Aș fi dorit să fie altcineva – deși nu l-am văzut niciodată și nu-l cunosc decît din spusele altora. Se zice că e cam aspru, lovește tare, ca să spunem așa. Nu e un avocat prea grozav, însă nu se lasă pînă nu obține verdictul pe care-l cere. Dar vom vedea. Vă bucurați de multă simpatie, domnule căpitan. Asta ajută, e chiar foarte important cînd e vorba de hotărîrea pe care trebuie să o ia juriul.

Pearce luă o vergea de perdele și scormoni focul.

– Simpatie, dar şi duşmănie, spuse Ross uitîndu-se atent la Pearce.

– Nu ştiu, n-am auzit aşa ceva. De fapt, se poate; toţi avem duşmani, e greu să scapi de ei în viaţa asta. Dar cred că nu sînt mulţi trimişi în judecata curţii cu juri ca dumneavoastră, cărora doi avocaţi ai apărării să le asigure plata cauţiunii. Şi, avînd în vedere declaraţiile pe care le-aţi făcut, asta dovedeşte că vă bucuraţi de multă consideraţie. Aţi fost... cam imprudent, ca să nu spun mai mult, aşa cum am mai afirmat şi înainte.

– N-am spus decît ceea ce gîndesc.

– Nu mă îndoiesc deloc. Dar mi-aş permite să vă fac o sugestie: nu e bine întotdeauna, domnule căpitan, să spui exact ce crezi, fără să te gîndeşti în ce situaţie te afli, mai ales dacă vrei să... În cazul acesta, bucurîndu-vă de înţelegerea lordului Devoran şi a domnului Boscoigne, s-ar fi putut găsi vreo... vreo formulă, dacă n-aţi fi spus lucrurilor pe nume aşa cum aţi făcut-o cu bună-ştiinţă. Sper că atunci cînd va trebui să vorbiţi în faţa curţii veţi fi mai atent la ce spuneţi. După umila mea părere, multe vor depinde de atitudinea pe care o veţi adopta atunci.

– Ai dreptate. Ross se ridică şi se duse la fereastră, călcînd pe hîrtiile de pe jos.

– Să sperăm că o să fie bine. Dar, nu uitaţi, va trebui să ţineţi seama de juriu, influenţabil în general, în bine sau în rău. Credeţi-mă, puteţi face mult pentru dumneavoastră. Desigur, vă va sfătui avocatul cînd veţi discuta cu el... şi sper că îi veţi accepta sfatul.

Ross se uită la un păianjen care îşi ţesea pînza într-un colţ al ferestrei.

– Ascultă, Pearce, e ceva ce n-am făcut încă şi trebuie să fac – testamentul. Putem să-l facem acum, ca să-l semnez înainte de a pleca?

– Sigur că da, cu condiţia să nu fie complicat. Putem să-l chemăm pe Noakes cînd doriţi.

– Nu-i complicat deloc. O simplă declaraţie clară cum că las toate datoriile soţiei mele.

Pearce luă o carte şi cu degetul lui gras şterse praful de pe margine. Începu să rîdă:

– Nu cred să fie chiar atît de rău! Lucrurile stau cam prost deocamdată, dar se vor îndrepta.

– Se vor îndrepta dacă o să se poată. Dacă la Bodmin lucrurile vor merge prost, nu cred că-ţi vei mai vedea banii înapoi; aşa că nu e numai drept, dar e şi în interesul dumitale să-mi recapăt libertatea.

O scînteie de ironie apăruse în ochii lui Ross.

– Aveţi dreptate, aşa e. Ne vom da osteneala, credeţi-mă. Depinde foarte mult de juriu. Mărturisesc că m-aş simţi mai liniştit dacă n-ar fi tulburările din Franţa. Trebuie să o recunoaştem. Tulburările care au avut loc în toamnă la Redruth, acum zece ani s-ar fi terminat cu o sentinţă uşoară... acum, unul a fost condamnat la spînzurătoare şi doi au fost deportaţi... Domnul Pearce se scărpină sub perucă. Să-l chem acum pe Noakes?

– Vă rog.

Pearce se ridică de pe scaun şi sună.

– Va trebui să mai completăm şi pledoaria pentru apărare. Este esenţial dacă vreţi să vă declaraţi nevinovat...

Ross se întoarse de la fereastră:

– Nu azi. Nu cred că acum am dispoziția necesară. Şi pentru că închisoarea aşteaptă, s-ar putea să am timp să înțeleg mai bine ce urmează să fac...

*

Era invitat la masă la familia Pascoe şi, pentru că era ora două cînd a plecat de la domnul Pearce, se îndreptă încet spre bancă, în Pydar Street. Încă o zi urîtă; august nu voia să se îndrepte. Un vînt rece suflînd dinspre nord-vest aducea o ploaie deasă şi soarele fierbinte care apărea din cînd în cînd nu avea timp să usuce străzile pînă cînd norii reveneau, mînați de vînt şi aducînd altă furtună. În oraşul acesta, în care şiroaie de apă curgeau prin şanțurile de pe străzi chiar în timpul verilor celor mai uscate, şi adevărate şuvoaie curgeau pe ulițe, în oraşul acesta de unde nu puteai pleca decît traversînd un pod sau trecînd printr-un vad, te cuprindea un sentiment de saturație. În locurile joase, bălți pline de noroi acopereau pietrele şi se uneau formînd lacuri.

Ca să ocolească o baltă care acoperea jumătate din Powder Street, Ross o luă pe o străduță numită Church Lane şi vîntul, începînd brusc să sufle cu putere, încercă să-i smulgă pălăria din cap. Un alt bărbat, care venea din spatele lui, n-a fost la fel de norocos şi o pălărie de fetru negru cu boruri largi se rostogoli pe pietrele ude, oprindu-se la picioarele lui Ross. Acesta o ridică. Cînd proprietarul ei s-a apropiat, a văzut că e Francis. Se întîmplaseră atîtea între ei din luna august trecut, de cînd se certaseră, încît acum se întîlneau ca nişte străini, care îşi aminteau vechile emoții fără a le mai simți însă.

– Dumnezeule, spuse Francis, ce vînt neplăcut. Te împinge de la spate pe ulița asta ca pe un pai. Luă pălăria, dar

nu şi-o puse pe cap. Vîntul continua să-i zbîrlească părul. Mulţumesc, vere.

Ross salută scurt din cap şi vru să treacă mai departe.

– Ross...

Acesta se întoarse. Francis era mai slab, observă el. Corpolenţa lui dispăruse, dar nu arăta mai bine.

– Ce este?

– Ne întîlnim rar şi fără îndoială că pentru tine tot e prea des. Nu te dezaprob pentru asta, dar vreau să-ţi spun vreo două lucruri acum, în caz că n-o să mai am ocazia cine ştie cît timp.

– Ce vrei să-mi spui? Ross se uită la el ca şi cum nu l-ar fi văzut.

Francis îşi ridică gulerul de catifea de la haină.

– Nu e plăcut să stai de vorbă în tunelul ăsta plin de curent. N-ai vrea să facem cîţiva paşi împreună?

Porniră alături. Francis nu vorbi pînă nu ajunseră la biserica Sfînta Maria. Se opri lîngă gardul de fier al cimitirului.

– Două lucruri aş vrea să-ţi spun în primul rînd. Cred că nu vrei să-ţi urez noroc, n-ai dispoziţia necesară să apreciezi aşa ceva, dar cînd te vei duce la Bodmin luna viitoare, să ştii că asta îţi urez.

– Mulţumesc.

– În al doilea rînd, să ştii că te poţi baza pe ajutorul meu dacă vei avea nevoie.

– Nu cred că va fi nevoie.

– Nici eu, pentru că altfel aş insista. Dar în eventualitatea că...

Ezită, apoi se opri şi nu mai spuse nimic.

Ross aştepta. Francis lovea cu bastonul în grilajul cimitirului.

– Ţintirimul este un loc potrivit pentru confidenţe. Presupunînd că lucrurile ar merge prost pentru tine luna viitoare, ce s-ar întîmpla cu Demelza?

Ross ridică privirile spre el ca şi cum ar fi fost vorba de o provocare – nu din partea lui Francis, dar poate născută în mintea altora sau chiar a lui însuşi.

– O să supravieţuiască. De ce te interesează?

– Mă gîndesc că ar putea fi ajutată în multe feluri. Sînt, fără îndoială, aproape la fel de sărăcit ca şi tine, dar dacă după o lună tu vei fi la închisoare şi eu liber, poate să mi se adreseze mie dacă va avea nevoie de ajutor sau de vreun sfat. Mă bucur încă de consideraţie în comitat şi am ceva bani puşi deoparte. Pot să-i dau ei aceşti bani dacă are nevoie, sau orice altceva care-mi aparţine.

Pe moment, Ross simţi cum îl îndeamnă ceva să-i spună „Cum? Un trădător şi un hoţ ca tine care a trădat şi a ruinat o duzină de oameni cinstiţi şi a distrus un proiect minunat numai din ură şi duşmănie?" Dar nu avea nici o dovadă şi oricum nu se putea repara nimic, se terminase. Resentimentul, amărăciunea, vechile duşmănii sau ranchiuna nu erau de nici un folos. Iarna trecută, după moartea Juliei, Demelza spusese: „Toate certurile noastre sînt meschine, n-au nici o valoare. N-ar trebui să fim prieteni, să ne împăcăm cît mai e timp?"

– Elizabeth e de aceeaşi părere? întrebă el.

– N-am consultat-o, dar sînt sigur că da.

Soarele intrase în nori, urma altă ploaie. Lumina era aspră, metalică, strada nemişcată şi fără culoare, ca într-o gravură în metal.

– Mulțumesc. Sper că nu va fi nevoie.

– Și eu sper, desigur.

Deodată îl năpădi gîndul că dacă n-ar fi fost omul ăsta, nimic nu s-ar fi întîmplat. Societatea lui ar fi fost pe picioare, copilul lui ar fi trăit. Și totuși acest om era acolo, în fața lui, vorbind serios ca și cum nimic nu s-ar fi întîmplat. Era ca și cum ar fi primit o lovitură directă.

Spuse cu vocea schimbată:

– Mi-am făcut testamentul. I l-am încredințat lui Pearce. Sînt sigur că dacă se întîmplă ceva rău, își va face datoria.

Ridică puțin cravașa în semn de salut, fără să-l privească în ochi pe vărul său, și se întoarse îndreptîndu-se spre casa lui Pascoe.

*

Cînd intră, Harris Pascoe stătea în spatele ghișeului, dar îi făcu imediat semn să se apropie și trecură amîndoi în birou. Pascoe îi oferi un pahar cu coniac și spuse:

– Vine și tînărul Enys la masă – e prima dată după mai multe luni. Joan e mulțumită, dar mă îndoiesc că există vreun atașament între ei. A trecut atîta vreme încît nu cred că va ieși ceva din asta. Mai ales după legătura lui Dwight cu femeia aceea, anul trecut.

– Fata s-a agățat de el, spuse Ross... Sper să nu vă stric buna dispoziție azi.

– Sigur că nu! Vizitele dumitale sînt la fel de rare ca ale lui Enys. Intrați. Vin și eu imediat.

– Vizita mea mai are și alt scop, spuse Ross. Mă gîndesc la sesiunea curții de justiție care se apropie.

Observa o oarecare lipsă de interes cînd urmărea reacția unora ori de cîte ori menționa apropiatul lui proces. Un fel

de speculație curioasă, morbidă se aprindea în ochii unora, în spatele manifestărilor de simpatie; alții se speriau ca și cum le-ai fi spus că ți se taie un picior. Harris Pascoe strînse buzele, neplăcut impresionat, și se făcu că-și aranjează ochelarii mai bine pe nas.

– Sperăm să se termine totul cu bine.

– Dar între timp un om prudent face ordine în afacerile lui.

– Nu prea mai e mult de făcut acuma, cred eu.

– Ba da, să devin solvabil.

– Da, da, sigur că da. Vreți să vă uitați la contul dumneavoastră acum, că sînteți aici?

Intrară în camera registrelor și Pascoe deschise unul gras, cu coperte negre, șterse puțin praful de tutun de pe o pagină și tuși.

– Situația, pe scurt, e următoarea: aveți un sold creditor de o sută optzeci de lire. Aveți o ipotecă asupra proprietății dumneavoastră de două mii trei sute de lire cu șapte la sută dobîndă. Mai aveți o datorie – după cîte știu – de o mie de lire, nu? Cu o dobîndă de patruzeci la sută... plătibilă cînd?

– În decembrie anul acesta.

– Și venitul dumneavoastră, în sumă rotundă, se ridică la cît?

– Nu mai mult de trei sute de lire neto.

Harris făcu o mișcare bruscă.

– Mda. Presupun că această sumă rămîne după ce achitați toate cele necesare traiului.

– Cheltuielile obișnuite pentru hrană, da.

– Nu prea e bine, nu-i așa? Vă amintiți, cînd v-ați gîndit la un al doilea împrumut, v-am sfătuit să vindeți mai bine

acțiunile de la mină. Dar nu despre asta discutăm acum. Mai aveți și alte datorii?

– Nu.

O muscă intrase pe fereastră și explora camera bîzîind tare. Bancherul împinse registrul spre Ross și acesta semnă în dreptul ultimei sume a contului său.

– Mă gîndesc, spuse el, cum aș putea să o asigur pe soția mea. Încerc să nu fiu pesimist cu privire la rezultatul acestui proces, dar nu e bine să-ți ascunzi capul în nisip ca struțul. Se uită la Pascoe cu ochii lui care te puteau înșela, făcîndu-te să crezi că sînt adormiți; se citea în ei o undă de ironie. Sînt multe feluri în care legea o poate lipsi de sprijinul meu. Dacă devine văduvă, sau văduvă de paie înainte de vreme, aș simți o ușurare dacă aș ști că n-a rămas fără un acoperiș deasupra capului.

– De asta puteți să fiți sigur, spuse bancherul calm. Averea dumneavoastră lichidă acoperă a doua ipotecă. Chiar dacă nu, eu voi completa diferența.

Se întoarseră în birou.

– Aveți dezavantajul de a-mi fi prieten, spuse Ross.

– Nu e un dezavantaj.

– Am memorie bună dacă legea îmi va permite să mi-o păstrez.

– Sînt sigur că vă va permite.

Stînjenit de emoția care începea să-l cuprindă, Pascoe schimbă subiectul și continuă pe un alt ton:

– E ceva ce aș vrea să-ți spun, Poldark, deși deocamdată n-am spus nimănui. Intenționez să-mi lărgesc sfera de activitate și îmi voi lua cîțiva parteneri de afaceri.

Umplu iar paharul lui Ross. Nu era o veste bună pentru

el care, în momentele prin care trecea, simțea că depinde de bunăvoința bancherului, dar nu putea să i-o spună.

– E o hotărîre foarte importantă, dar sigur că n-ați lua-o fără un motiv temeinic.

– Da, cred că am un motiv temeinic. Era altfel cînd tatăl meu a înființat banca. Acum treizeci de ani era simplu să faci afaceri, noi nu lucram cu polițe și alte hîrtii de bancă. Asta se întîmpla înainte de a mă căsători eu. Ne-am bucurat întotdeauna de o reputație solidă și atîta timp cît ne bazam pe încredere nu era nevoie de sisteme complicate de finanțare. Dar lucrurile s-au schimbat și trebuie să mergem în pas cu vremea. În ziua de azi, o bancă are tot felul de responsabilități și de greutăți, mai multe, cred eu, decît poate duce în spinare un om sau o familie.

– Cine vor fi noii dumitale parteneri?

– St. Aubyn Tresize, pe care-l cunoști. Are bani, se bucură de mult prestigiu și are multă influență. Al doilea este Annery, avocatul, un om inimos. Al treilea e Spry.

– Nu-l cunosc.

– E quaker*. Eu voi fi directorul băncii care se va numi Pascoe, Tresize, Annery și Spry. Cred că masa e gata. Mai doriți o picătură de coniac să vă umplu paharul?

– Mulțumesc.

Îndreptîndu-se spre scara ce ducea la apartamentul de sus, Pascoe adăugă:

– De fapt, experiența din toamna trecută m-a decis să fac acest pas.

– Vrei să spui eșecul pe care l-am suferit cu societatea noastră?

* Membru al unei secte religioase (n. tr.).

– Da... Fără îndoială că luptînd pînă la capăt, aşa cum aţi luptat, în arenă tot timpul, aţi simţit presiunea unor interese ostile, a celorlalte societăţi angrenate în exploatarea aramei şi a băncilor care le susţineau. Aţi simţit clar această presiune. Dar eu, stînd aici – ştiţi că eu ies foarte rar – aici, în banca asta a mea, mi-am dat seama de existenţa altor presiuni, mai subtile.

– Şi ostile.

– Da, şi ostile. După cum ştiţi, n-am fost direct implicat în afacerile cu aramă. Nu e treaba mea, ca depozitar al banilor altora, să risc, să speculez. Dar mi-am dat seama că dacă aş fi fost implicat, nu aş fi avut puterea să suport încordarea, tensiunea care m-ar fi apăsat. Creditul e un lucru imprevizibil – schimbător ca argintul viu. Nu-l poţi păstra sau ţine închis bine. Nu poţi decît să-l oferi, să-l dai, şi odată dat devine elastic şi se poate rupe. Toamna trecută mi-am dat seama că zilele băncilor cu un singur stăpîn sînt numărate. Asta m-a tulburat, m-a făcut să ies de pe făgaşul confortabil, drumul pe care-l urmam de ani de zile. Tot anul acesta am căutat un drum care să ducă la o organizare mai cuprinzătoare, mai întinsă.

Începură să urce scările ca să se ducă la masă.

Capitolul IV

Trecuse puțin de ora șase cînd Francis ajunse acasă. Călărise tot timpul cu vîntul în față, înfruntînd cîteva averse însoțite de grindină. Apa se scursese de pe capul calului, de pe pelerina lui Francis și de pe pălăria care nu-i apăra fața de-a lungul gîtului, udîndu-i costumul de călărie pînă la cizmele de piele. De două ori era să cadă de pe cal atunci cînd acesta alunecase prin făgașele adînci și pline de noroi ale drumului. Francis nu era deci în toane prea bune.

Tabb, ultimul dintre cei doi servitori care-i mai rămăsese, veni să ia calul și începu să-i spună ceva, dar o pală de vînt și o rafală de ploaie îi acoperiră cuvintele și Francis intră în casă.

Era o casă tăcută acum, în care se vedeau deja semne de sărăcie și paragină: vremea rea și aerul sărat atacau munca omului; pete de umezeală apăruseră pe tavanul frumoasei săli de la intrare și peste tot mirosea a mucegai. Portretele de familie – Poldark și Trenwith – păreau să arunce priviri reci, severe în camera prin care rar mai trecea cineva.

Francis se îndreptă tropăind spre scară, vrînd să urce

să se schimbe, dar ușa salonului de iarnă se deschise și Geoffrey Charles veni alergînd să-l întîmpine.

– Tăticule! A venit unchiul George. Mi-a adus un căluț să mă joc cu el, să-l călăresc. Ce frumos e! Are ochi căprui și păr roșcat și o șa cu scăriță!

Elizabeth apăru în ușă; nu mai putea scăpa; trebuia să se ducă să salute musafirul.

Cînd Francis intră în salon, George Warleggan stătea lîngă cămin. Purta o haină de culoarea tutunului, o vestă de mătase, cravată neagră, pantaloni cafenii și cizme de călărie noi. Puțină culoare apăruse în obrajii lui Elizabeth, ca și cum vizita neașteptată i-ar fi făcut plăcere. În ultimul timp, George venea rar, nefiind sigur că e binevenit. Francis se purta ciudat, îl irita faptul că-i era îndatorat.

– George e aici de o oră, spuse Elizabeth. Speram să te înapoiezi înainte de plecarea lui.

– Mă bucur că ai venit să ne vezi. Francis se aplecă să admire noua jucărie a băiatului. Știa că-i face plăcere. Acum, că am venit, ar trebui să stai pînă se oprește ploaia. Pe mine m-a udat de cîteva ori în drumul spre casă.

George spuse pe un ton neutru:

– Ai slăbit, Francis. Și eu. Pînă la sfîrșitul secolului o să arătăm toți ca niște *sans-culottes**.

Francis măsură cu privirea trupul mătăhălos al lui George:

– Nu observ nici o schimbare în bine.

Perdelele crem din cameră acopereau ferestrele, lăsînd să treacă o lumină difuză, opacă și slabă care-l irita pe Francis.

---

* Nume prin care, în timpul Convenției (1792 – 1795), aristocrații îi desemnau pe revoluționari, care înlocuiseră pantalonii scurți pînă sub genunchi (*la culotte*) cu pantaloni lungi (n. tr.).

Se duse la fereastră şi le trase la o parte. Cînd se întoarse, văzu că ultima lui remarcă o făcuse să roşească pe Elizabeth, ca şi cum ea era de vină.

– Pe noi, oamenii obişnuiţi, ne afectează capriciile soartei. Faţa şi trupul nostru poartă urmele furtunilor prin care trecem. Dar soţia ta, dragă Francis, are o frumuseţe pe care n-o atinge nici nenorocul, nici boala, ea străluceşte şi mai puternic cînd se schimbă roata norocului.

Francis îşi scoase haina:

– Cred că toţi avem nevoie să bem ceva. Încă ne mai putem permite o băutură, George. Vechile instincte nu dispar.

– Am insistat să rămînă să ia masa cu noi, spuse Elizabeth, dar nu vrea.

– Nu pot, spuse George. Trebuie să mă întorc la Cardew înainte de căderea nopţii. Azi după masă am fost pînă la St. Ann cu treburi la mină şi n-am putut rezista să nu vă fac o vizită cînd mă aflam aşa de aproape. Veniţi atît de rar în oraş acum.

George avea dreptate, gîndi Francis cinic cînd soţia sa luă paharul pe care i-l oferea; frumuseţea ei era prea pură ca să fie afectată de întîmplările zilnice. George avea încă de ce să-l invidieze.

– Şi cum merge mina? întrebă el. Unul din avantajele pe care le ai cînd nu te mai ocupi cu mineritul e că nu te mai interesează ce se mai întîmplă decît din punct de vedere teoretic. Te gîndeşti să închizi Wheal Plenty?

– Nici vorbă! George înţepa covorul cu vîrful bastonului, apoi se opri observînd că era tocit tocmai acolo. Preţul cositorului şi al aramei creşte. Dacă tendinţa se menţine, vom putea redeschide Grambler într-o zi.

– Dacă s-ar putea! spuse Elizabeth.

– Dar nu se poate. Francis goli paharul dintr-o sorbitură. George îşi face iluzii, exagerează ca să-ţi facă plăcere. Preţul aramei ar trebui să se dubleze ca să justifice alte cheltuieli pentru a redeschide Grambler, o mină părăsită azi. Era altceva dacă n-ar fi fost închisă. Nu se va redeschide cît vom trăi noi. M-am resemnat să-mi trăiesc restul zilelor ca fermier sărac.

– Sînt sigur că faceţi o greşeală, spuse George şezînd gheboşat pe scaun. Greşiţi amîndoi dacă staţi închişi aici. Poţi avea multe de la viaţă chiar în zilele astea de criză. Poldark e un nume respectat, Francis, şi dacă ieşi în lume, ai putea găsi multe ocazii să-ţi îmbunătăţeşti situaţia. Ai putea face afaceri dacă nu altceva, sau să obţii o slujbă plătită care nu te obligă la nimic şi nu-ţi scade prestigiul, ba din contră. Eu aş putea oricînd deveni membru în Parlament dacă aş vrea, dar acum nu vreau să fac politică. Cît despre tine...

– Cît despre mine, îl întrerupse Francis, sînt un gentleman şi nu vreau să fiu patronat nici de gentlemeni, nici de alţii. Rosti cuvintele fără emfază, dar George simţi înţepătura. Zîmbi, însă era puţin probabil că o va uita. Puţini erau cei care aveau curajul să facă astfel de observaţii în faţa lui acum.

Elizabeth făcu un gest de nerăbdare.

– Nu e înţelept să te certi cînd există prietenie. Cînd poţi avea prieteni. Mîndria poate merge prea departe.

– Fiindcă a venit vorba de Poldark..., continuă Francis fără să o bage în seamă. L-am văzut azi pe celălalt reprezentant al numelui la Truro. Nu arăta prea deprimat din cauza procesului care-l aşteaptă, deşi nu părea dispus să vorbească cu mine despre asta. Nu-l poţi învinui pentru aşa ceva.

Francis se aplecă din nou să vorbească cu fiul său şi ceilalţi tăcură.

În cele din urmă George spuse:

– Doresc să-l achite, desigur. Dar nu cred că rezultatul procesului îţi va afecta bunul nume, Francis. Să răspund eu pentru faptele fratelui meu? Cu atît mai puţin pentru un văr.

– Ce şanse are să fie achitat? întrebă Elizabeth.

– Ce cal frumos, îi spuse Francis încet lui Geoffrey Charles. Minunat cal!

– Nu văd cum ar putea să-l achite fără probe evidente de nevinovăţie, spuse George ştergîndu-şi buzele cu o batistă de dantelă şi uitîndu-se lung la Elizabeth. Nimeni nu l-a forţat să facă ce-a făcut. Ross singur era răspunzător de faptele lui în momentul naufragiului.

– Numai dacă e adevărat că a făcut ceva.

– Desigur. Asta urmează să descifreze curtea. Dar faptul că a nesocotit legea cu alte ocazii va atîrna greu în balanţă contra lui.

– Cu ce ocazii? Nu cunosc altele.

– Se presupune că nici curtea nu ştie, spuse Francis ridicîndu-se. Dar va afla repede. Am găsit azi fiţuica asta la Truro. Sigur că vor mai apărea şi altele la Bodmin pînă săptămîna viitoare.

Scoase o hîrtie mototolită din buzunar, o netezi şi i-o întinse lui Elizabeth, ferind-o de mîna întinsă a lui Geoffrey Charles.

– M-am gîndit să i-o arăt lui Ross, adăugă Francis, dar pînă la urmă mi-am zis că e mai bine să nu ştie nimic.

Elizabeth se uită lung la fiţuică. Era un pamflet tipic, tipărit prost, cu cerneala întinsă inegal, plin de pete.

Fapte adevărate şi senzaţionale din viaţa căpitanului R-s-P-d-R, aventurier îndrăzneţ, seducător, ucigaş, care urmează să fie judecat sub acuzaţia de crimă la B-m-n, la curtea cu juri. Preţul un penny. Autorul – un Prieten Intim.

După un minut, Elizabeth lăsă hîrtia şi se uită la Francis. Francis o privea fix. Pamfletul era scris sub formă de biografie şi nu lipsea de-acolo nimic din zvonurile care circulaseră în ultimii doi ani privitor la o viaţă destrăbălată, prezentată ca şi cum faptele ar fi fost de necontestat.

Francis îi întinse hîrtia lui George, dar acesta o respinse.

– Am mai văzut astfel de pamflete circulînd. Unul din vizitiii noştri citea ieri ceva asemănător. N-au nici o importanţă.

– Pentru alţii nu, spuse Francis încet, dar pentru Ross au.

– Vino încoace, băiete, se adresă George finului său, ai încurcat frîul în şa. Uite cum se face.

– Dar dacă toate astea sînt crezute, spuse Elizabeth, vor influenţa juriul, vor influenţa pe toată lumea! Şi spun că va fi o judecată dreaptă!...

– Nu te necăji, draga mea Elizabeth, spuse George. Pamflete din astea cu privire la unul sau la altul circulă mereu. Nimeni nu le ia în seamă. Chiar luna trecută a apărut unul care urmărea să arate cu detalii amănunţite şi oribile că debilitatea mintală şi nebunia caracterizează întreaga familie regală şi că Frederick, tatăl regelui, a fost un pervers şi un degenerat irecuperabil.

– Şi nu e aşa? întrebă Francis.

George ridică din umeri.

– Presupun că există un grăunte de adevăr în calomnia cea mai josnică.

Era evident ce voia să spună.

– Susțin, spuse Elizabeth, că Ross a luptat în războiul american numai ca să scape de acuzațiile, cum scrie aici, care i-ar fi putut fi aduse înainte. Dar pe vremea aceea nu era decît un băiețandru – au fost ştrengării de copil aproape, asta ştiu, dar nimic serios. Dar ce scrie aici despre Demelza... şi aici...

Francis citi:

– „În plus, mai sînt nişte puşti pe la țară al căror tată nu ar fi cunoscut dacă dracu' nu i-ar fi însemnat cu o cicatrice pe obraz, cicatrice atît de asemănătoare cu a căpitanului încît se pare că e făcută cu acelaşi fier roşu..."

– Asta ce înseamnă? întrebă Elizabeth.

– Copilul lui Jinny Carter are o cicatrice, spuse Francis. O cheamă Jinny Scoble acum. Cred că pamfletarul a scormonit mult prin noroi ca să găsească murdăriile astea. „Un prieten intim." Mă întreb cine-ar putea fi. Nu cumva tu, George?

George zîmbi:

– Îmi cîştig pîinea într-un mod mult mai corect. Numai un falit şi-ar vinde serviciile în felul ăsta.

– Banul nu e întotdeauna cel mai puternic stimulent, spuse Francis, înțepîndu-l la rîndul lui.

George îşi sprijini bărbia pe măciulia bastonului.

– Nu, poate că şi ura joacă un rol. Oricum, n-are importanță, nu? Dacă poveştile astea nu sînt adevărate, pot fi dezmințite, respinse, combătute.

Dar îl atinsese pe Francis într-un punct sensibil şi felul lui caracteristic de a se retrage după ce a lovit nu-i prea reuşise

de data aceasta. Era obiceiul dintotdeauna al lui George să înghită insultele şi să se răzbune cînd îi venea bine. Francis nu fusese obişnuit să se stăpînească. Din fericire, chiar în momentul acela Geoffrey Charles căzu de pe cal, cu calul peste el; cînd larma s-a potolit, cel mai neplăcut moment trecuse. Elizabeth avea două motive ca să împiedice reizbucnirea conflictului dintre cei doi. Primul era că George stăpînea aproape tot ce mai aveau ei. Al doilea ţinea de motivele ei personale! Nu voia să piardă prietenia lui. Admiraţia pe care i-o arăta era un lucru rar în viaţa pe care o ducea ea. Ştia că merită această admiraţie şi îi era cu atît mai greu să o piardă.

Capitolul V

Cînd a avut loc sesiunea curții cu juri din 1790, Bodmin era un oraș cu trei mii de locuitori și douăzeci și nouă de cîrciumi. Un istoric care trecuse prin oraș cu două secole în urmă observase insalubritatea locului. Casele de pe strada principală, lungă de o milă, nu primeau lumina soarelui din cauza dealului care se ridica în spate; razele lui nu ajungeau nici pînă la scări și aerul proaspăt nu pătrundea în camere. Cînd ploua, mai spunea el, toată murdăria de prin magazii și grajduri se scurgea în stradă; în plus, aprovizionarea cu apă se făcea printr-un șanț deschis care trecea prin cimitir, locul unde se îngropau toți morții din oraș și din toată parohia. Cu trecerea anilor, situația nu se schimbase, dar după cîte vedea Ross nu era nimic în înfățișarea oamenilor care să arate că le-ar fi fost frică de vreo boală sau epidemie. Și într-adevăr, vara trecută, cînd holera bîntuise în toată regiunea, orașul scăpase neatins.

*

S-a prezentat la închisoare joi, 2 septembrie, și Demelza a venit sîmbătă. Nu voise s-o lase să vină la proces, dar ea insistase atît de mult încît cedase. I-a rezervat o cameră la

hanul „George and Crown" şi un loc în diligenţa care sosea la prînz; dar fără să ştie el, Demelza făcuse şi alte aranjamente. La douăsprezece fără un sfert era la Truro, unde o aştepta pe Verity care venea de la Falmouth cu altă diligenţă, Bailey's Flyer.

S-au îmbrăţişat ca două vechi prietene, sărutîndu-se cu afecţiunea adîncă pe care necazurile o întăresc, ambele ştiind cît de mult îl iubeau pe Ross şi că acum le unea o ţintă comună.

– Verity! Cît mă bucur să te văd... a trecut o veşnicie... şi nu e nimeni cu care să pot sta de vorbă aşa cum stau cu tine.

Demelza voia să se urce imediat în diligenţă, dar Verity ştia că mai aveau un sfert de oră de aşteptat, aşa că au intrat amîndouă în han. S-au aşezat într-un colţ şi au stat de vorbă pe un ton confidenţial. Lui Verity i se părea cu mult mai matură decît cum arăta ultima dată cînd o văzuse; era mai slabă şi mai palidă, dar înfăţişarea ei de acum se potrivea cu părul şi sprîncenele negre şi cu ochii ei jucăuşi.

– Ce n-aş da să pot scrie ca tine, spuse Demelza. Scrisori care să spună ceva. Nu pot scrie, parcă aş fi Prudie Paynter, şi nici n-am să pot vreodată. Am tot aici, în minte, dar cînd iau pana în mînă, totul se risipeşte ca aburul care iese pe gîtul ceainicului.

– Spune-mi, o întrebă Verity, cine-l va apăra pe Ross şi care sînt martorii apărării? Nu mă pricep deloc la lucrurile astea. Cum se alege juriul? E format din persoane care n-au legătură cu cazul şi care se vor dovedi indulgente faţă de un delict ca ăsta? Şi judecătorul...

Demelza încercă să o lămurească din cele ce cunoştea ea. O surprindea că Verity nu ştia mai nimic despre legi, ca şi ea de altfel. Se luptau amîndouă cu complexităţile lor.

– Ar fi venit şi Andrew, spuse Verity, dar e plecat pe mare. M-aş fi simţit mai liniştită cu el lîngă mine. Dar poate că aşa e mai bine... Presupun că nu ştii dacă Francis va veni la proces.

– Nu... nu, nu cred. Dar vor veni foarte mulţi. Am avut noroc să găsim loc unde să stăm, pentru că au loc alegeri săptămîna viitoare... Vor fi patru candidaţi. Unwin Trevaunance şi Michael Chenhalls pentru circumscripţia lui Basset şi Sir Henry Corrant şi Hugh Dagge pentru circumscripţia lui Boscoigne. O să fie agitaţie mare.

– Eşti bine informată. Unwin Trevaunance e fratele lui Sir John?

– Da. Noi... eu... îl cunosc puţin pe Sir John. Ross îl cunoaşte de ani de zile, dar eu... A avut o vacă bolnavă... şi eu am vindecat-o... sau poate că s-a vindecat singură... aşa că am fost pe acolo de vreo două ori şi am aflat detalii despre alegeri.

– O vacă bolnavă?

Demelza se înroşi puţin:

– Nimic important. Nu vreau să te superi dacă mă voi purta cam ciudat la sfîrşitul săptămînii. Urmăresc eu ceva, şi poate că o să reuşesc sau poate că nu. Dar aşa cred eu că trebuie să fac şi sper că o să înţelegi. Eşti fericită cu Andrew?

– Sînt foarte fericită, îţi mulţumesc... datorită ţie, draga mea. Dar ce vrei să faci la sfîrşitul săptămînii?

– Poate că nimic. Am spus numai aşa, ca să ştii. Ei, i-ai cunoscut pe copiii lui Andrew?

Verity îşi deschise geanta nouă de catifea, scoase o batistă, apoi închise geanta la loc. Se încruntă uitîndu-se la batistă.

– Nu... nu încă. Nu-i cunosc încă, pentru că James e

tot plecat şi... dar o să-ţi povestesc mai tîrziu. Cred că trebuie să ne ocupăm locurile acum.

Ieşiră afară, unde le aştepta diligenţa la care fuseseră înhămaţi cai odihniţi care tropăiau nerăbdători să pornească. Se suiră primele, dar imediat se mai suiră trei, apoi mai multe persoane se urcară sus, pe acoperişul diligenţei, plină pînă la refuz.

*

Faptul că alegerile şi sesiunea curţii cu juri se desfăşurau în acelaşi timp produsese nelinişte printre cetăţenii serioşi din Bodmin. Coincidenţa era cel puţin nepotrivită; hanurile vor fi pline la refuz o săptămînă şi goale în săptămîna următoare, desfăşurarea solemnă a proceselor putea fi tulburată de alegerile nu mai puţin importante, dar mai zgomotoase, care provocau deja mult sînge rău. Toată lumea ştia că în oraş erau doi primari, fiecare patronat de o personalitate politică rivală, dar nu ştia încă nimeni care din ei va cîştiga.

Alegerea unor membri în Parlament ar fi putut să se încheie în cîteva ore, în alte împrejurări, şi toată lumea ar fi fost mulţumită, de vreme ce nu erau decît treizeci şi şase de electori, membri ai Consiliului Comunal, care depindeau de primar. Din nefericire, disputa privitoare la funcţia de primar punea la îndoială validitatea Consiliului, fiecare primar avînd propria lui părere despre listele electorale. Domnul Lawson, unul din primari, avea printre consilierii săi un frate, un cumnat, un văr, un nepot şi patru fii, situaţie pe care domnul Michell, celălalt primar, o contesta cu îndîrjire.

Cît despre judecăţi, listele erau pline cu procese amînate din sesiunea de primăvară, închisoarea era înţesată de criminali şi hanurile pline cu împricinaţi şi martori. Vineri, Ross a avut

prima întrevedere cu avocatul său, domnul Jeffrey Clymer, K.C.*, un bărbat voinic de patruzeci de ani, cu un nas impozant şi o barbă pe care nici un brici n-o putea rade bine. Uitîndu-se atent la el, Ross se gîndea că avocatul făcuse bine că venise îmbrăcat în robă, altfel s-ar fi putut ca paznicul să nu-i mai dea voie să plece.

Domnul Clymer credea că procesul lui Ross nu se va judeca mai devreme de miercuri dimineaţa. Între timp răsfoi prin punctajul întocmit de domnul Pearce, îi puse întrebări clientului, îşi exprimă dezaprobarea faţă de răspunsurile primite şi mirosi batista îmbibată cu oţet. Cînd a plecat i-a spus că se va întoarce luni cu o listă a martorilor citaţi şi să vină la proces şi cu o schiţă o punctelor pe care să le expună cînd se va apăra. Schiţa întocmită de domnul Pearce n-avea nici o valoare... pentru că, dacă ar fi adoptat un astfel de mod de apărare, ar fi recunoscut prea multe. Cînd Ross i-a spus că domnul Pearce concepuse apărarea după instrucţiunile lui, Clymer i-a răspuns că-i o prostie; nu clientul trebuie să-l instruiască pe avocat; clientul trebuie să fie îndrumat de sfătuitorii lui legali, altfel ce rost are să se mai adreseze unui avocat. Nu poţi declara că eşti nevinovat şi apoi să spui dintr-o dată că e adevărat, ai făcut-o. Căpitanul Poldark făcuse o mare greşeală să dea astfel de declaraţii în faţa judecătorului de instrucţie. Asta se numeşte să o cauţi cu lumînarea. Tot ce trebuia să facă apărarea acum era să şteargă această impresie, nu să o scoată în evidenţă. Neluînd în seamă privirea lui Ross, mai spuse că le-ar fi de mare folos amîndurora dacă Poldark ar petrece sfîrşitul de săptămînă reflectînd asupra celor ce i-a

* Prescurtare de la King's Counsel (avocatul regelui) (n. tr.).

spus şi căutînd să-şi amintească detalii care l-ar ajuta. De fapt, adăugă el, frecîndu-şi barba prost rasă, numai acuzatul poate cunoaşte toate faptele.

*

Ross fusese de acord cu prezenţa Demelzei în oraş cu condiţia să nu încerce să-l viziteze la închisoare. De fapt, ei nu-i părea rău pentru că în felul ăsta nu trebuia să-i dea socoteală despre ce face. Numai lui Verity ar fi putut să-i spună ce are de gînd să facă, dar Verity n-ar fi fost în stare s-o oprească.

Imediat ce au ajuns la han a început necazul, pentru că hangiul mai pusese un pat de două persoane în camera lor şi insista să accepte ca două femei să doarmă cu ele în aceeaşi cameră. Numai după o discuţie lungă şi neplăcută şi după ce i-au mai dat nişte bani, au reuşit să rămînă singure. Au luat masa auzind mereu uşi trîntite, strigătele grăjdarilor, tropăitul femeilor de serviciu şi cîntecele unor călători beţi care treceau pe sub fereastră.

– Cred că va trebui să ne astupăm urechile ca să dormim, spuse Verity, desfăcîndu-şi părul. Dacă la şapte seara e aşa, cum o să fie peste vreo trei ore?

– Nici o grijă, spuse Demelza, or să fie toţi beţi morţi. Se întinse, arcuindu-şi spatele ca o pisică. Cum m-a mai zdruncinat diligenţa aia veche! De trei ori am crezut că o să ne răstoarne şi o să stăm toată noaptea în noroi.

– Mă doare capul, spuse Verity. Am să iau un praf şi să mă culc devreme.

– M-aş fi simţit şi eu la fel după o oră. Ce-ai vrut să-mi spui despre copiii tăi vitregi, Verity?

Verity scuturâ capul şi părul îi căzu pe umeri, învăluin-

du-i ca un nor. Mişcarea semăna cu o nouă şi secretă înflorire a personalităţii ei. Acum nu arăta cu unsprezece ani mai mare ca Demelza. Fericirea reaprinsese inteligenţa ascuţită şi vitalitatea în ochii ei; obrajii îi erau mai plini şi gura mare, generoasă nu mai părea disproporţionată.

– Faţă de ceea ce i se întîmplă lui Ross, ce voiam să-ţi spun eu e un nimic.

– Vreau să-mi spui, replică Demelza. Nici nu i-ai văzut măcar?

– ...E singura pată în prezent. Andrew îşi iubeşte mult copiii şi regret că nu vor să vină pentru că am apărut eu.

– De ce să suferi tu? Nu eşti tu de vină.

– N-ar trebui, dar... Începu să-şi împletească părul. E o situaţie foarte neplăcută, cu soţia lui Andrew care a murit cum a murit şi cu copiii rămaşi atît de mici... cu rana asta în suflet, mama lor moartă, tatăl în închisoare, crescuţi de rude. Tatăl lor a fost întotdeauna în dezavantaj. Au venit să-l vadă din cînd în cînd, dar niciodată de cînd ne-am căsătorit. Desigur că James n-a putut, el e în marină şi depinde de deplasările vasului pe care serveşte; dar nici măcar nu a scris. Şi fata, Esther, nu e prea departe, e la Plymouth... Andrew pomeneşte rar despre ei, dar ştiu ce trebuie să simtă. Ştiu ce fericit ar fi dacă ne-am reuni. M-am gîndit cîteodată dacă să mă duc la Saltash să o cunosc pe Esther – fără să-i spun lui Andrew, atunci cînd el e plecat.

– Nu, spuse Demelza, n-aş face aşa ceva în locul tău. Ea ar trebui să vină la tine.

Verity se uită la ea prin oglindă şi o văzu cum îşi schimbă ciorapii.

– Dar dacă nu va veni niciodată?

– Pune-l pe Andrew s-o invite.

– A mai invitat-o, dar a găsit întotdeauna o scuză.

– Trebuie să folosești o momeală.

– O momeală?

Demelza începu să miște din degetele de la picioare, apoi se uită atentă la cele trei perechi de pantofi, întrebîndu-se pe care să-i aleagă.

– Îl iubește pe fratele ei?

– Cred că da.

– Atunci fă ceva să-l aduci mai întîi pe el la Falmouth. Poate că sînt timizi amîndoi și ar fi mai ușor să-l atragi pe el întîi.

– Cred că ai dreptate, pentru că trebuie să se întoarcă în curînd. Trebuia să vină în țară de Paște, dar vasul lui și-a schimbat cursa spre Gibraltar... Ce se aude?

Un bărbat striga ceva și vocea lui acoperea zgomotele din han și de pe stradă. Avea o voce puternică și suna dintr-un clopot.

– E crainicul orașului, spuse Verity.

Demelza își dezbrăcase costumul de călărie, dar se duse la fereastră, care era la parter, îngenunche și se uită prin perdelele de dantelă.

– N-aud ce spune.

– Nu... se referă la alegeri.

Verity vedea în oglindă silueta ghemuită jos a Demelzei, care sugera sprinteneala unui animal tînăr. Văzu fusta de satin crem, corsajul fin, decoltat, de dantelă. Acum trei ani îi împrumutase Demelzei prima ei lenjerie de corp elegantă. Demelza învățase repede. Verity zîmbi, plină de afecțiune.

Crainicul nu venea în direcția lor, dar, printre zgomotele care se auzeau din local, prinseră cîteva cuvinte.

– Atenție! Atenție! Ascultați! Ascultați! ... Din porunca șerifului... Anunțăm alegerile... Primarul și consilierii orașului Bodmin... Președintele Camerei Comunelor anunță, publică și proclamă marți, a șaptea zi a lui septembrie, în anul...

– Înseamnă că alegerile se vor desfășura mîine? Am crezut că joi, spuse Demelza.

– Anunțurile se vor afișa acum. Le vom vedea mîine.

– Verity...

– Da?

– Ești obosită acum?

– O să mă odihnesc bine pînă mîine.

– Te supără dacă ies puțin singură?

– Acuma, noaptea? Nu, draga mea! Ar fi o adevărată nebunie. E foarte periculos.

Demelza deschise bagajul și se uită la rochiile despachetate. Afară se întuneca.

– Am să merg numai pe străzile principale.

– Nu-ți dai seama ce faci! La Falmouth nu e posibil să ieși fără însoțitor nici măcar într-o seară obișnuită de sîmbătă. Aici, cînd sînt atîția beți pe stradă și orașul e plin de vizitatori!

– Nu sînt o floare care să se rupă la prima atingere.

– Nu, draga mea, dar te asigur că ar fi o nebunie. Nu-ți dai seama... Verity se uită lung la ea. Dacă ești hotărîtă, atunci trebuie să vin cu tine.

– Nu se poate... Ne-ai ajutat de multe ori, Verity, dar acum nu poți să ne ajuți. Este... este ceva... care-l privește pe Ross și pe mine...

– Cum adică?... Ți-a cerut Ross să faci asta?

Demelza se lupta cu conştiinţa ei. Ştia ce rău făcuse cu minciunile ei nevinovate înainte. Dar şi ce bine făcuse!

– Da, spuse ea.

– În cazul ăsta... Dar socoteşti că ar fi vrut să te lase să ieşi singură? Nu-mi vine să cred că ar fi fost de acord să...

– Sînt fiică de miner, replică Demelza. N-am fost crescută ca o domnişoară de familie bună. Buna creştere a început pentru mine cînd eram destul de măricică. Pentru asta trebuie să-i mulţumesc lui Ross şi ţie. Dar nu m-a schimbat pe dinăuntru. Tot mai am două semne pe spate, de cînd mă bătea tata cu cureaua. Nu mă sperie cîţiva beţivi, ştiu cum să le răspund. Sînt obişnuită şi am curaj.

Verity o privi atentă cîteva minute. Blîndeţea ochilor şi dulceaţa gurii ascundeau puterea ei, tăria de caracter.

– Bine, draga mea. Verity făcu un gest de resemnare. Nu sînt mulţumită de ce faci, dar eşti propriul tău stăpîn.

Capitolul VI

În noaptea aceea nu era lună, dar lumina galbenă din ferestrele caselor, din prăvălii şi cîrciumi se revărsa pe străzi. Era obiceiul ca partidele care luau parte la alegeri să ofere băutură pe gratis susţinătorilor lor şi pe stradă se aflau deja oameni care se împleticeau pe picioare sau şedeau prin colţuri ori sprijiniţi de cîte un perete, ameţiţi de băutură.

Cînd Demelza a ieşit din han, a coborît dealul şi în cîteva minute a ajuns pe strada principală, pe care în aceeaşi după-amiază o considerase drept cea mai îngustă şi mai aglomerată din lume. Prăvăliile, hanurile şi casele, înghesuite unele în altele, aveau toate la faţadă porţiuni acoperite cu plăci de ardezie şi sprijinite pe stîlpi de piatră, care formau un fel de trotuar pe ambele părţi ale străzii. Spaţiul rămas pentru trafic era atît de îngust încît nu lăsa să treacă decît o trăsură şi, cum porticurile prăvăliilor erau folosite în general pentru expunerea mărfurilor, pietonii trebuiau să meargă mai tot timpul prin mijlocul drumului. Un astfel de aranjament s-ar fi potrivit atunci cînd oraşul îşi ducea viaţa lui normală, dar nu acum.

Strada era înţesată de lume mişunînd în toate părţile,

împingîndu-se ba în sus, ba în jos, oameni simpli, unii grosolani, dar liniştiţi deocamdată. La cîţiva metri de hanul „Queen's Head", Demelza se opri, nemaiputînd să înainteze din cauza înghesuielii. Se întîmpla ceva la hotel, dar la început n-a putut vedea decît steagurile roşii şi portocalii care atîrnau la ferestrele de la etaj. Lumea vorbea în gura mare şi rîdea. Lîngă porticul unde se oprise stătea un orb care se văicărea şi încerca să-şi facă loc prin mulţime; o femeie se certa cu un muncitor care voia să-i vîndă un clopot; un bărbat beat şedea pe o treaptă de piatră, mîngîind pe obraz o ţărancă tînără, grăsuţă, care se uita prosteşte la el. Doi ştrengari în zdrenţe începură să se bată şi se rostogoliră la pămînt în noroiul uscat, zgîriindu-se şi muşcîndu-se. Cîţiva trecători rîdeau, formînd un cor în jurul lor.

Se auzi un strigăt şi lumea se repezi spre hanul „Queen's Head". O fereastră de la etaj se deschisese şi lumea începu să strige şi să ovaţioneze persoanele apărute la fereastră. Alţii se băteau, rostogolindu-se pe drum. Se auziră iar urale puternice: cei de sus, de la fereastră, aruncau bani care se împrăştiau pe jos. Un ştrengar îşi făcu loc înghesuindu-se prin mulţime cu mîinile la subsuoară, cu faţa schimonosită, dar triumfătoare. Trei bărbaţi se băteau şi Demelza a trebuit să se adăpostească sub un portic ca să-i evite. Unul căzu peste taraba unui negustor care se repezi la bătăuşi cu un potop de strigăte şi blesteme ca să-i gonească.

– Ce se întîmplă? îl întrebă Demelza. Ce fac cei de sus?

Omul o măsură din cap pînă în picioare.

– Aruncă bănuţi înroşiţi în foc, într-o tigaie. Aşa-i obiceiul.

– Bănuţi înroşiţi în foc?

– Da, da. Aşa-i obiceiul, aşa v-am spus. Omul intră înăuntru.

Demelza îşi făcu loc mai aproape şi-l văzu pe bucătar la fereastră, cu calota lui înaltă pe cap, şi încă două persoane cu cocarde enorme roşii şi aurii la butonieră. Se auzi un urlet şi mai puternic şi lumea se repezi iar să prindă banii aruncaţi de sus. Fiinţele care se îmbrînceau în întunericul pătruns ici-colo de o flacără de lumină nu mai semănau a oameni; formau o masă aproape inconştientă, mişcîndu-se datorită unui impuls comun, ca şi cum n-ar fi avut fiecare o individualitate. Demelza simţi că dacă nu se fereşte ar putea deveni şi ea parte din gloata întunecată, lipsită de propria voinţă, împinsă spre fereastră cu fiecare val de oameni. Se trezi iar lîngă orb.

– N-o să poţi răzbate singur, bătrîne, îi spuse ea. Unde vrei să te duci?

– La primărie, doamnă, spuse el arătîndu-şi dinţii stricaţi. E mai încolo, nu-i departe.

– Ţine-te după mine. Te ajut eu. Aşteptă pînă mai trecu lumea, apoi porni înainte, mulţumită că nu mai e singură şi că poate să ajute pe cineva.

Simţi mirosul de gin cînd orbul începu să vorbească.

– Ce bună sînteţi să ajutaţi un bătrîn sărman. Am să vă ajut şi eu odată. Continuă să flecărească în timp ce-şi făceau loc prin mulţime. Ce mai gălăgie în noaptea asta; şi o să fie şi mai rău, sînt sigur.

– Unde este sediul lui Basset? întrebă ea, uitîndu-se atent în susul străzii. Credeam că după-amiază se vor întruni aici.

Orbul o strînse de braţ.

– La cîţiva paşi de aici. Dar ce-ar fi să veniţi cu mine, să beţi niţel vin fiert, să vă încălzească.

Demelza încercă să se elibereze, dar omul îşi încleştase degetele pe braţul ei.

– Dă-mi drumul, spuse ea.

– Iertaţi-mă, doamnă. N-am vrut să vă fac rău. Ştiţi, eu nu văd nimic... pipăi numai şi după pipăit păreţi tînără şi prietenoasă. Tînără şi prietenoasă.

Doi călăreţi veneau încet spre ei făcîndu-şi loc printre oameni, încercînd să-şi ţină caii în frîu; înaintau greu, uneori opriţi de mulţime. Demelza îl feri pe orb din calea lor, apoi îşi smulse braţul din strînsoare. Omul încercă s-o prindă de mînă, dar nu reuşi, şi ea o luă repede înainte.

Cînd ajunse în dreptul primăriei, o altă mulţime de oameni cobora strada dinspre vest, strigînd şi cîntînd şi purtînd pe cineva cocoţat pe un scaun. De-abia avu timp să se strecoare spre intrarea hotelului „The Crown". Păreau să treacă mai departe, dar cîţiva se opriră şi un bărbat se urcă pe umerii altuia, încercînd să ajungă la steagul albastru-auriu de deasupra. Îl apucase de un colţ cînd vreo zece bărbaţi ieşiră în fugă din hotel, trecînd pe lîngă Demelza, şi-l trîntiră la pămînt. Adversarii începură să se bată. Cineva aruncă o cărămidă şi Demelza se refugie în curtea hotelului; încercă să-şi aranjeze puţin ţinuta, apoi intră.

Se hotărîse greu cum să se îmbrace şi nu era mulţumită. Dorea să fie cît mai elegantă, dar n-ar fi putut ieşi pe stradă în ţinută de seară. Rezultatul era un compromis care i-a zdruncinat puţin siguranţa de sine de care avea atîta nevoie.

– Ce doriţi, doamnă? Un valet obraznic apăruse în faţa ei. Văzu după cum o priveşte că nu prea ştie din ce categorie socială făcea ea parte.

– Aici locuieşte Sir John Trevaunance?

– Nu ştiu, doamnă.

– Cred că e aici. Mi-a spus că va fi aici în seara asta. Era o afirmaţie cam pripită.

– N-aş putea să vă spun, doamnă. Sînt la masă... musafiri.

– Sînt încă la masă?

– Ar trebui să termine curînd. Au început la ora cinci.

– Aştept, spuse ea. Te rog să mă anunţi imediat ce termină.

Se aşeză în holul hotelului, încercînd să pară degajată, la largul ei. Afară hărmălaia era şi mai mare şi se întreba cum se va putea întoarce la han. Încercă să-şi stăpînească neliniştea. Chelnerii intrau şi ieşeau repede pe uşa camerei din stînga ei. Nu dorea să o găsească stînd aici ca o cerşetoare aşteptînd pomană. Făcu semn unuia din chelneri.

– Este vreun salon unde să-l pot aştepta pe Sir John Trevaunance mai comod ca aici?

– Da, doamnă. Sus la etaj. Doriţi un aperitiv cît aşteptaţi?

– Minunată idee! Mulţumesc, spuse ea. Adu-mi, te rog, puţin vin de Porto.

* *

Nu era o masă dată în cinstea alegerilor care aveau loc luni, ci un *galop preliminar*, cum îl numise Sir Hugh Bodrugan. Şi pentru că erau şi cîteva doamne de faţă, petrecerea era mult mai discretă decît avea să fie luni. Cîţiva invitaţi erau cam ameţiţi de băutură, dar cei mai mulţi se purtau în limitele decenţei.

În capul mesei şedeau Sir John Trevaunance şi fratele său Unwin, cu Caroline Penvenen între ei. În stînga lui Sir John era doamna Gilbert Daniell la care locuiau acum cei trei. Venea apoi Michael Chenhalls, celălalt candidat, şi domnişoara Treffry, primarul – primarul lor – Humphrey Michell,

şi Sir Hugh Bodrugan. Printre ceilalţi oaspeţi se aflau notabilităţile oraşului şi ale comitatului, negustori şi funcţionari publici.

Cînd doamnele au părăsit masa, bărbaţii au rămas vreo jumătate de oră să bea vin de Porto înainte de a se ridica de la masă, formînd grupuri care şedeau de vorbă. Zgomotul din faţa hotelului nu se auzea în sufragerie, dar cînd s-au suit la etaj strigătele, uralele, rîsetele şi încăierările au pătruns pînă la ei. Cînd Unwin a urcat scara împreună cu fratele lui mai mare, Caroline Penvenen s-a îndreptat spre el ţinîndu-şi căţelul în braţe. Merita s-o priveşti cît era de încîntătoare.

– Pe Horace îl supără zgomotul, spuse ea mîngîind cu degetele ei lungi capul şi urechile mătăsoase ale căţelului. E nervos şi nu stă la un loc cînd e speriat.

– Horace e un căţel foarte norocos dacă se bucură de atîta afecţiune, spuse Unwin.

– Nu l-aş fi adus aici, dar am crezut că se va simţi singur în compania domnului Daniell. Sînt sigură că ar fi fost deprimant pentru el să stea toată seara în salonul acela întunecos, în care trage pe sub uşi, singur cu bătrînul sforăind în fotoliu...

– Ţi-aş atrage atenţia, draga mea, spuse Sir John încet, să sîntem oaspeţii domnului Daniell şi că doamna Daniell e chiar în spatele nostru.

Cu un zîmbet strălucitor, Caroline i se adresă celui mai tînăr dintre fraţi:

– Sir John nu mă aprobă, Unwin. Ştiai asta? Sir John e convins că am să-l fac de ruşine. Sir John crede că locul femeii e acasă, că nu trebuie să-şi impună prezenţa sau să se amestece în perioada alegerilor. Sir John nu se uită cu ochi buni la nici o femeie înainte de a fi trecută de treizeci de ani, cînd nu mai poate face rău; şi chiar şi atunci...

În timp ce cei doi bărbați încercau să o convingă că nu are dreptate, Demelza își făcu apariția din camera alăturată și văzu prada la îndemînă. Se apropie de ei fără să mai ezite, întrebîndu-se în același timp cine era fata înaltă și frapantă, cu păr roșu și ochi plini de foc, de un verde-cenușiu.

Cînd Sir John o văzu, se uită la ea surprins.

– Doamnă Poldark! Ce surpriză plăcută! Stați aici la hotel?

– Deocamdată da, spuse Demelza. E multă agitație afară. Mă întreb dacă din cauza alegerilor.

Sir John începu să rîdă:

– Eu cred că da... Îmi dați voie să vă prezint... Cred că nu o cunoașteți pe domnișoara Caroline Penvenen, deși locuiește o parte din fiecare an în apropierea dumneavoastră, la Killewarren. Doamna Demelza Poldark, de la Nampara.

Încîntate de cunoștință, au spus doamnele, deși Caroline se uită lung cu un ochi critic la toaleta Demelzei și Demelza înțelese.

– Locuiesc la unchiul meu, spuse Caroline, domnul Ray Penvenen, pe care poate că-l cunoașteți. Nu am părinți și lui nu-i prea place să-și asume responsabilitatea pentru o nepoată orfană, după cum nici unui călugăr nu-i place să poarte cămașa din păr aspru. De aceea, cîteodată îl scap de pedeapsă lipsindu-l de prezența mea și atunci poartă alții cămașa în locul lui. Tocmai discutam cu Sir John despre toate astea.

– Credeți-mă, spuse Unwin, care nu părea deloc încîntat de prezența Demelzei. Sînteți nedreaptă față de dumneavoastră. Dacă ați fi o responsabilitate, lucru de care mă îndoiesc, sînt mulți care și-ar asuma-o. O vorbă să spuneți și jumătate din bărbații din comitat s-ar prezenta imediat. Și dacă...

– Bărbații? spuse Caroline. Numai bărbați trebuie să fie? Și ce-i rău cu femeile? Nu sînteți de acord, doamnă Poldark, că bărbații se supraestimează?

– Nu sînt sigură, spuse Demelza. Știți, eu sînt măritată și nu sînt în măsură să adopt o astfel de poziție.

– Și e soțul dumneavoastră chiar atît de imprudent? N-aș admite așa ceva nici dacă ar fi adevărat. Dar nu-mi spuneai tu, Unwin, că se va judeca procesul unui Poldark la curtea cu juri anul acesta? E rudă cu doamna?

– E soțul meu, doamnă, spuse Demelza, așa că înțelegeți de ce îl stimez și-l apreciez și mai mult acum.

Cîteva secunde Caroline păru jenată. Mîngîie nasul turtit al cîinelui.

– Și a făcut ceva rău? De ce e învinuit?

Pe un ton morocănos, Sir John îi explică și ea spuse:

– Cum se poate? Dacă aș fi eu judecătorul, l-aș condamna imediat să se întoarcă la soția lui. Credeam că vameșii nu sînt considerați ființe umane în zilele noastre.

– Aș dori să fii dumneata judecătorul, spuse Demelza.

– Mi-ar plăcea să fiu, doamnă, dar, din moment ce nu sînt, îi doresc soțului dumitale tot binele și sper că se va întoarce acasă să se bucure de fericirea casnică.

Conversația a fost întreruptă de Michael Chenhalls, care le spuse:

– Ne cheamă, Unwin. Propun să ieșim pe balcon pînă nu încearcă ei să intre în hotel.

– Cum dorești.

– Vin și eu, spuse Caroline. Îmi place să aud gloata cînd urlă.

– Cînd urlă după mine? întrebă Unwin.

– Nu... numai aşa, cînd urlă.

– Ai putea primi o cărămidă în loc de buchet.

– Aşa şi trebuie. Ceva mai picant în budincă.

Se îndreptară spre camera cu balcon şi Demelza rămase în sfîrşit singură cu prada ei. Nu credea că va dura mult.

– Ce tînără atrăgătoare, Sir John.

Sir John aprobă sec.

– N-are decît optsprezece ani, înţelegeţi, şi e cam prea vioaie. O să se liniştească.

– Nici eu nu sînt cu mult mai în vîrstă.

Se uită la ea cu un interes ironic. Era a patra oară că se întîlneau şi cu puţine femei se împrietenise atît de repede.

– Căsătoria are darul de a maturiza... Chicoti. Deşi, dacă scoateţi inelul de pe deget, să fiu al naibii dacă arătaţi mai mult ca ea.

Demelza îl privi drept în ochi.

– Nu vreau să-l scot, Sir John.

El dădu din umeri, stînjenit.

– Nu, nu. Sigur că nu. Nimeni n-ar vrea. Nu vă temeţi, doamnă. Soţul dumneavoastră se va bucura de o judecată dreaptă. Mai mult decît dreaptă. Wentworth Lister e un om foarte capabil, fără idei preconcepute. Pot garanta pentru asta.

Demelza aruncă o privire în jur. Trebuia să ia taurul de coarne acum.

– Să vă spun pentru ce doream să vă văd...

Pe balcon, candidaţii au fost întîmpinaţi cu strigăte şi urlete puternice, ca şi cum un leu ar fi căscat gura să urle.

Cînd zarva se mai potoli şi putea fi auzită, Caroline spuse:

– Arată ca un cîmp de napi... numai că nu sînt plantaţi în şiruri. Ce gloată, dragă Unwin! Ce cîştigi dacă le cînţi în strună?

– Așa e obiceiul, spuse Unwin, salutînd mulțimea prin înclinarea capului. Ține numai cinci sau șase zile, după care îi uiți tot pentru atîția ani. Sper că le zîmbești frumos, asta ajută.

– Aș putea altfel? Știi, Unwin, aș putea fi o soție perfectă pentru tine... *dacă* m-aș hotărî să mă mărit cu tine. Ce altă dovadă de tact din partea mea decît cum m-am purtat în seara asta! Am criticat casa doamnei Daniell care, la doi pași în urma mea, m-a putut auzi. Am vorbit despre procesul lui Poldark în fața soției lui. Ce succes aș avea printre prietenii tăi din Parlament!

Unwin nu răspunse, dar se înclină și salută cu mîna lumea de jos, din stradă. Mulțimea începu să se miște, vîrtejul îndreptîndu-se acum spre hanul „Queen's Head".

Caroline își strînse frumosul ei șal brodat în jurul umerilor.

– Sper că Horace n-o să-l muște pe lacheu. Are dinți ascuțiți și un talent să aleagă locurile cele mai dureroase. Ce femeie drăguță e doamna Poldark. Are niște ochi superbi și un ten minunat. Ce păcat că nu știe să se îmbrace.

– Putem intra acum, spuse Unwin, cuta dintre sprîncene adîncindu-i-se. Acum, că m-au văzut, nu-i mai interesăm și dacă mai stăm aici o să mai vrea și altceva.

– Știi ce? spuse Caroline. Aș vrea să mă duc și eu la tribunal într-o zi. N-am văzut niciodată cum se desfășoară un proces și cred că ar fi foarte distractiv.

Intrară înapoi în salon.

– Distractiv! Dar dacă te-ai îmbolnăvi?

– Aș sta în pat cîteva zile și ai veni să mă vezi. Te atrage? Hai, mi-ai promis. Ce rost are să te bucuri de influență dacă nu te folosești de ea?

... În holul hotelului, în spatele lor, Sir John își împinse peruca spre spate ca să-și șteargă fruntea.

– Dragă doamnă, nu mă bucur de o influență de acest gen! Nu vă dați seama ce-mi cereți! Vă asigur că i-ar pricinui mai mult rău decît bine. Nu l-ar ajuta deloc.

– Nu i-ar face rău dacă ați folosi-o cum trebuie.

– Da, dacă puneți așa problema. Dar judecătorii Maiestății sale nu pot fi corupți cînd sînt în exercițiul funcțiunii!

Demelza simți că-i îngheață inima de disperare. Se uită rugătoare la el căutînd să-l convingă:

– N-aș vrea decît să-i spuneți adevărul înainte de a începe procesul, ca să știe despre ce e vorba. Ce e rău în asta? Nu vor să afle adevărul? Vor să facă dreptate sau vor o dreptate strîmbă, bazată pe minciunile pe care le spun martorii din boxa lor?

Sir John îi aruncă o privire plină de tristețe mai curînd decît de mînie. Era clar ce sentimente treziseră în el prietenia și farmecul ei.

– Dragă doamnă, e cam tîrziu acum să-ți explic, dar te asigur că sfatul meu e bun. Wentworth Lister nici nu m-ar asculta, cu toată prietenia. Mai mult, aș pierde în ochii tuturor oamenilor legii din țara asta!

Sir Hugh Bodrugan o văzuse. Într-un minut avea să fie lîngă ea.

– Dar nu e ca și cînd i-ați oferi bani; îi spuneți numai adevărul. Oare atît de mult e disprețuit adevărul?

– Poate că așa privești dumneata lucrurile. Dar de unde poate ști judecătorul că ăsta e adevărul?

– Chiar adineauri, cînd vă așteptam, am auzit pe cineva spunînd că fratele dumitale a plătit două mii de lire pentru acest loc în Parlament. Așa e, Sir John?

– Ce legătură are asta cu dumneata?

La auzul tonului rece cu care-i răspunse, Demelza cedă:

– Iertați-mă, n-am vrut să fac rău, n-am crezut că fac rău venind aici în seara asta. Nu pot să înțeleg, asta-i tot. Nu înțeleg de ce e corect să plătești pe alegători ca să-ți dea votul și de ce e o crimă să ceri un serviciu unui judecător. Poate că ar fi mai bine dacă i-am oferi bani.

– Atunci v-ați trezi la închisoare, doamnă. Nu, doamnă, fiți sigură că e mai bine să lăsăm lucrurile așa cum sînt. Cuvintele ei îl făcuseră să devină mai înțelegător. Să nu credeți că nu vă compătimesc. Sper și cred că Poldark va fi un om liber pînă la sfîrșitul săptămînii. Cel mai sigur mod de a obține contrariul – contrariul, doamnă! – ar fi să încercați să influențați judecătorul în vreun fel sau altul. E una din ciudățeniile vieții în Anglia. Nu știu de ce e așa, nu pot să vă explic, dar legea a fost întotdeauna mai presus de corupție.

Capitolul VII

Duminică dimineața, o procesiune în fruntea căreia se afla asociația oamenilor legii din oraș se îndrepta spre biserică. Trecu prin fața hanului coborînd pe strada St. Nicholas; Demelza și Verity îngenunchează urmărind-o cu privirea. Demelzei începură să-i tremure picioarele cînd îi văzu pe cei doi judecători îmbrăcați în veșmintele funcției lor – robe de un roșu stacojiu și peruci impunătoare: unul din ei era înalt și osos, celălalt de înălțime mijlocie și gras. Spera ca Wentworth Lister să fie cel gras. La vederea lor, își dădu seama de greșeala enormă pe care o făcuse propunîndu-i lui Sir John să intervină. După-amiază, revenindu-și, se duse din nou la hotel și luă ceaiul cu Sir Hugh Bodrugan, care o invitase. Era o întîlnire respectabilă și rafinată și de data aceasta Demelza reuși să mențină conversația în limitele decenței. Dar nu era ușor să-l țină pe Sir Bodrugan la distanța cuvenită.

Luni dimineața, domnul Jeffrey Clymer avu ultima întrevedere cu Ross. Citi repede notele făcute de Ross, încruntîndu-și și apropiindu-și sprîncenele pînă deveniră un fel de portic neîntrerupt peste ochi, asemănător cu porticurile din Fore Street.

– Nu merge, căpitan Poldark, nu merge deloc.

– De ce nu merge?

– Ce ți-am spus vineri? Trebuie să înțelegi, omule! Curtea cu juri nu e o bătălie și atît; e un cîmp de manevră. Poți să spui adevărul, tot adevărul și numai adevărul, dar depinde de cum îl spui! Trebuie să ai tact, să fii convingător, să apelezi la milă, la indulgența legii, să fii umil, nevinovat, nu sfidător și încăpățînat. Poți spune tot ce vrei după verdict; dar înainte, bagă de seamă! Cîntărește fiecare cuvînt. Uite, așa trebuie să prezinți cazul.

Ross luă hîrtia din mîinile păroase și grăsuțe ale avocatului și încercă să se concentreze în ciuda zgomotului din celule. După cîteva minute o lăsă jos.

– Există limite, chiar dacă ți-e viața în joc.

Clymer își examină clientul cu ochiul profesionistului: înalt, puternic, fața osoasă, rasată, încordată sub calmul aparent, cicatricea, părul, ochii albaștri-cenușii. Apoi ridică din umeri.

– Dacă aș putea vorbi în locul dumitale, asta aș spune.

– Dacă ați putea vorbi în locul meu, s-ar putea să vă las să spuneți ce vreți.

– Și atunci, care e diferența? Desigur, e vorba de viața dumitale și poți să faci ce vrei cu ea; sau cu libertatea dumitale, dacă vrei s-o numești așa. Ai nevastă? Ai familie? Nu crezi că merită să faci această concesie pentru ele? Bagă de seamă, nu promit nimic nici dacă adopți *această* linie cînd te vei apăra. Dar dacă te vei apăra cum vrei dumneata, atunci n-ai nevoie de mine și nu-ți mai cheltuiești nici banii degeaba.

În altă celulă, niște bărbați se certau, în alta doi hoți jucau la zaruri o cravată lăsată acolo de altul. Ai nevastă? Ai familie? Nu crezi că merită să faci concesii? Ar face-o oare

pentru Demelza sau pentru el însuşi? Gîndul captivităţii îl sufoca pe un om ca el, învăţat să fie liber. Văzuse destul în aceste cîteva zile. Avea vreo justificare să-şi schimbe apărarea în ultimul moment, încercînd să se salveze?

Întrebă scurt:

– Aveţi lista martorilor acuzării?

Clymer îi întinse o altă hîrtie şi duse o batistă la nas în timp ce Ross o citi.

Vigus, Clemmow, Anderson, Oliver, Fiddick...

– Nimeni n-ar putea spune că justiţia a neglijat ceva cînd a instrumentat cazul ăsta.

– Nu neglijează nimic în momentul în care apare un caz. E perseverentă, aşa s-ar spune. Cînd vreo două trei-sute de oameni sînt implicaţi într-o crimă, de obicei îi acuză pe doi-trei – probabil pe cei mai vinovaţi, deşi nu întotdeauna – şi încearcă să-i forţeze pe ceilalţi să devină martorii acuzării. Doi-trei numai – desigur, ţapii ispăşitori – ca să spunem aşa. Dumneata eşti ţapul ispăşitor, domnule căpitan... din nefericire. Ăştia îţi sînt prieteni?

– Unii dintre ei.

– Un prieten poate deveni mai primejdios decît un duşman cînd e vorba să-şi scape pielea. În firea omului e ceva perfid şi laş. Asta vine de la Cain. Nu ştii niciodată cînd iese la suprafaţă. Există în noi toţi şi frica scoate perfidia la iveală.

– Presupun, spuse Ross, că oamenii ăştia n-au încotro, trebuie să se prezinte dacă legea îi citează... Paynter! Nu mă aşteptam la el.

– Cine-i ăsta? Unul nou?

– Unul care a fost servitorul meu ani de zile.

– E amestecat şi el?

– Sigur că da! E primul pe care l-am trezit şi l-am trimis să trezească Sawle.

– Cine e Sawle? Un bărbat?

– Nu, un sat.

Domnul Clymer îşi făcu vînt cu batista:

– Îngrozitor miros aici, îngrozitor! Paynter era pe plajă cînd au apărut vameşii?

– Da, pe plajă, dar prea beat ca să-şi dea seama.

– Partea proastă cu unii oameni e că inventează atunci cînd nu-şi aduc aminte. Asta poate să fie în favoarea apărării. E ascuţit la minte?

– N-aş spune că e.

– Ai putea să-l scuturi puţin, deşi unii din prostănacii ăştia sînt încăpăţînaţi cînd depun mărturie, chiar îndărătnici.

Ross îi dădu înapoi lista.

– Miercuri dimineaţa, nu?

– Miercuri dimineaţa. Clymer se ridică şi se înfăşură bine în haină. Nu ştiu de ce-mi dau atîta osteneală. Te priveşte dacă preferi spînzurătoarea. Temnicerul se apropia, dar el îi făcu semn să plece. Îmi amintesc că am văzut odată un om spînzurat la Tyburn: L-am dat jos crezînd că-i mort, dar s-a mai strîmbat şi a mai zvîcnit încă vreo cinci minute.

– Am văzut şi eu aşa ceva cînd o ghiulea a tăiat capul unui om, spuse Ross. E o privelişte şi mai ciudată cînd vezi capul şi trupul la distanţă unul de altul.

Clymer căscă ochii:

– Da?...

– Da.

– În sfîrşit... las cioma asta cu apărarea la dumneata. Mai gîndeşte-te. Dar să nu regreţi după verdict că nu ai folosit-o.

Atunci nu va mai fi nimic de făcut. Procurorul o să aibă o mulțime de lucruri neplăcute de spus despre dumneata, chiar fără să-l ajuți, și asta din cauza unei mîndrii prost înțelese. Mîndria e bună la momentul potrivit. Și eu am mîndria mea. Fără ea n-aș putea nici eu să o scot la capăt. Dar tribunalul nu e locul potrivit unde să ți-o manifești.

*

Dwight Enys a tras la un han mic din Honey Street. Izbucnise o epidemie la Mellin și n-a putut veni la Bodmin decît luni după-amiază. La tribunal a văzut că numele lui Ross nu era pe lista pentru marți. S-a dus apoi la hanul „George and Crowne", dar n-a găsit-o decît pe Verity.

N-a stat mult acolo și s-a dus să ia masa liniștit la han. Avea o întreagă zi liberă înainte. Dimineața s-a gîndit să se ducă să viziteze leprozeria pe lîngă care trecuse înainte de a intra în oraș. Nu văzuse niciodată un lepros și se putea să mai învețe cîte ceva examinîndu-i.

Sufrageria mică a hanului era despărțită de cîrciuma propriu-zisă numai prin uși batante, joase și tocmai cînd termina plăcinta cu carne de porumbel auzi o mișcare și pe cineva rostind cuvîntul „doctor". Nu era treaba lui, așa că începu să mănînce prăjitura cu caise și cremă. Un minut mai tîrziu, hangiul intră pe ușă și văzîndu-l pe Dwight se îndreptă spre el.

– Scuzați că vă întreb, domnule. Sînteți doctor sau farmacist sau cam așa ceva?

– Sînt.

– Chiar acum a venit în fugă un valet de la Priory House să spună că e cineva acolo bolnav rău și să întrebe dacă e

vreun doctor pe aici. Mi-a spus că e urgent, că ați face un mare serviciu familiei Daniell, așa mi-a spus...

În cîrciumă era un valet în livrea; părea neliniștit și de-abia vorbea, cu respirația tăiată. Domnișoara Penvenen se îmbolnăvise, domnișoara Caroline Penvenen, oaspete în casa familiei Daniell. Nu, n-o văzuse și nu știa ce are, numai că e urgent și farmacistul care-i îngrijește de obicei locuiește la capătul celălalt al orașului.

– Bine, vin numaidecît. Dwight urcă repede în camera lui și luă trusa cu medicamente și instrumente fără de care nu pleca niciodată de acasă.

Era o noapte senină; ajunseră repede în piața bisericii, suiră un deal și se opriră în fața porții unei clădiri mari, pătrate, situată în mijlocul unui mic parc. Printre plantele ornamentale se vedea apa licărind într-un bazin.

Valetul îl conduse într-o sală pătrată, luminată de candelabre masive în care ardeau lumînări ale căror flăcări începuseră să pîlpîie și să se încline ca servantele la intrarea lor. Printr-o ușă întredeschisă, Dwight văzu o masă aranjată pentru cină, tacîmuri strălucind, fructe bine lustruite, flori. Văzu un bărbat care vorbea pe un ton măsurat, calm, obișnuit să fie ascultat. Urcă scările cu balustradă de fier forjat. Pe pereții zugrăviți în alb atîrnau tablouri de preț. Traversară un coridor acoperit cu covor roșu. Valetul bătu la o ușă.

– Intră!

Dwight fu poftit înăuntru și valetul se retrase. Pe un divan ședa o fată înaltă, subțire, izbitor de frumoasă, îmbrăcată într-o rochie de casă de percal alb cu garnituri bogate.

– Sînteți farmacist? întrebă ea.

– Sînt doctor, doamnă. Cu ce vă pot ajuta?

– Vă pricepeți la medicamente? Știți cum se folosesc, la fel ca farmaciștii?

– Desigur. Ce s-a întîmplat?

– Sînteți medicul curant al familiei Dahiell?

– Nu. Nu locuiesc aici în oraș. Valetul a venit la hanul unde stau și a spus că sînteți bolnavă.

– Da, înțeleg. Voiam numai să fiu sigură. Se ridică. Nu eu sînt bolnavă, ci cățelul meu Horace. Uitați-vă. A avut două convulsii și acum e numai pe jumătate treaz, ca și cum ar fi leșinat. Sînt tare îngrijorată. Vreți să vedeți imediat ce are?

Dwight văzu pe divan, lîngă ea, un mops negru, mititel, stînd încolăcit pe o pernă de mătase. Se uită la el, apoi la fată.

– *Cățelul* dumneavoastră, doamnă?

– Da, spuse ea nerăbdătoare. De mai bine de o jumătate de oră sînt îngrijorată de moarte! Nu vrea să bea și aproape că nu mă mai cunoaște. Toată agitația și zgomotul ăsta sînt de vină, sînt sigură. N-ar fi trebuit să-l aduc; numai eu sînt de vină.

Camera era frumoasă, decorată în roșu și auriu. Sfeșnicele de pe masa de toaletă se reflectau la infinit în oglinzile duble. Era fără îndoială cea mai bună cameră de oaspeți. Doamna făcea parte din înalta societate. Dwight spuse calm:

– Valetul dumneavoastră a făcut o greșeală. Probabil că l-ați trimis după un doctor veterinar.

Observă scînteia din ochii ei înainte ca fata să plece ochii.

– Nu obișnuiesc să apelez la serviciile unui doctor de cai pentru Horace.

– Unii sînt foarte pricepuți.

– Se poate. Nu vreau să apelez la ei.

El nu se mișcă.

– Doresc îngrijirea cea mai competentă, spuse ea tăios. Plătesc pentru asta. Vă plătesc onorariul dumneavoastră obişnuit. Dacă vreţi, plătesc înainte.

– Asta poate să mai aştepte pînă voi avea cinstea să vă îngrijesc.

Privirile li se întîlniră. Ceva în atitudinea ei îl iritase mai mult decît motivul pentru care îl chemase.

– Ei, ce ziceţi? spuse ea. Vreţi să-mi îngrijiţi cîinele sau nu vă cunoaşteţi prea bine meseria? Dacă sînteţi un începător, aţi face mai bine să plecaţi şi vom chema pe altcineva.

– Chiar asta voiam să vă propun, spuse el.

Cînd ajunse la uşă, fata spuse:

– Aşteptaţi.

Se întoarse spre ea. Observă că avea cîţiva pistrui pe nas.

– N-aţi avut niciodată un cîine? spuse ea. Tonul se schimbase.

– ...Da, am avut, mai de mult.

– L-aţi fi lăsat să moară numai aşa, din formalism?

– Nu...

– Atunci de ce pe al meu l-aţi lăsa?

– Îmi închipui că nu e chiar atît de grav.

– Sper că nu.

Doctorul ezită un moment. Se întoarse în cameră.

– Ce vîrstă are?

– Douăsprezece luni.

– Convulsiile sînt ceva obişnuit la vîrsta asta. O mătuşă a mea a avut un prepelicar...

Se aplecă să-l examineze pe Horace. Animalul nu părea să aibă mare lucru, respira numai greu. Avea pulsul regulat şi nici un semn de febră. Suferea însă pentru că era mult prea

gras şi răsfăţat. Dwight observă cum tînăra lui stăpînă, atît de graţioasă dar arogantă, îl urmărea atentă.

Se uită la ea.

– Nu văd nici un motiv de îngrijorare. Îl hrăniţi prea bine şi v-aş sfătui să-l puneţi la un regim de slăbire. Nu-i daţi dulciuri, nici făinoase. Şi să-l scoată la plimbare cineva în fiecare zi, să facă mişcare. Mişcare adevărată. Să alerge, să sară. Va scăpa de otrăvurile care-i dau convulsii. Între timp vă scriu o reţetă pe care să o prepare un farmacist.

– Mulţumesc.

Dwight scoase blocul de reţete, tînăra îi aduse supusă o pană de scris şi cerneală şi el îi făcu o reţetă pentru un calmant compus din apă şi cireşe negre şi opium.

– Mulţumesc, spuse ea luînd reţeta. Ce spuneaţi?

– Poftim?

– Despre mătuşa dumneavoastră...

El nu se mai gîndea la asta. Zîmbi, uitînd de supărare.

– A, da! Mătuşa mea avea un prepelicar, dar asta a fost de mult. Avea şi el convulsii cînd ea cînta la spinetă. E greu de spus dacă îi plăcea sau nu muzica.

Pe faţa tînără şi catifelată a Carolinei, atît de încordată numai cu cîteva minute înainte, apăru un surîs, deşi se mai vedea încă un licăr de ostilitate care dispărea treptat.

– Cum vă numiţi? întrebă ea.

*

Ziua de marţi începu cu o ploaie deasă care transformă noroiul uscat în mocirlă, dar nu afectă în nici un fel dispoziţia celor care erau hotărîţi să profite cît mai mult de ziua alegerilor. Dwight merse întîi la sediul curţii cu juri, dar nu se

afişase încă lista cu procesele pentru a doua zi, aşa că se duse la domnul Jeffrey Clymer ca să afle cum stau lucrurile.

Domnul Clymer îşi lua micul dejun; barba lui, vînătă de obicei, era mai palidă acum că era proaspăt ras, agitat şi foarte grăbit; dar îi oferi lui Dwight un scaun şi-i arătă lista proceselor. Cele care urmau să fie judecate de domnul judecător Lister erau notate pe scurt.

R.V.* Smith pentru infracţiune

R.V. Boynton pentru furt

R.V. Polkinghorne şi Norton pentru vagabondaj

R.V. Poldark pentru răzmeriţă şi acte de violenţă

R.V. Locuitorilor tîrgului Liskeard pentru că nu au reparat drumurile

R.V. Corydon pentru tăinuirea de bunuri furate

R.V. Locuitorilor din parohia St. Erth pentru închiderea estuarului.

Dwight puse hîrtia pe masă.

– Cum pot fi judecate toate aceste cazuri mîine?

– Trebuie, dragă domnule, spuse Clymer mestecînd. E o listă lungă. Dar judecătorii nu vor să stea aici toată luna. Sînt aşteptaţi la Exeter în ziua de şaisprezece. Dar să n-ai grijă; o să se termine toate. Multe din ele sînt cazuri simple.

– Şi cel cu Rex v. Poldark?

– Ăsta nu... hmm. Domnul Clymer se opri ca să se scobească în dinţi cu degetul mic. Nici vorbă! Dar o să-l terminăm. Numai că aş dori ca clientul meu să-şi schimbe atitudinea. E încăpăţînat. Nu înţelege cum merg lucrurile cu legea. Nu cedează. Poate că atunci cînd o să-l vadă pe judecător o să-şi

* *Rex verbus* – formulă folosită în justiţie, echivalentul fiind statul împotriva... (n. tr.)

schimbe tonul. Wentworth Lister nu-i un papă-lapte. Acum trebuie să plec. Am proces la unsprezece. O bătrînă e acuzată că şi-a omorît nepotul cu sticlă pisată. Are şaptezeci şi doi de ani şi nici o para chioară. Ar fi mai bine dacă ar condamna-o la spînzurătoare, să moară mai repede, dar o să vedem ce spune judecătorul.

Dwight se ridică să plece cînd un servitor bătu la uşă.

– Scuzaţi, domnule, un domn pe nume Francis Poldark doreşte să-l primiţi.

Domnul Clymer înghiţi cafeaua.

– Alt Poldark? Ce înseamnă asta? Dumneata îl cunoşti, doctore? Crezi că e încă un martor? întrebă avocatul după ce Dwight îl lămuri. Pearce ăsta nu-şi cunoaşte meseria dacă mai trimite un martor cu cinci minute înainte de începerea procesului. Nu se pomeneşte de el în dosar.

– A fost bolnav în timpul naufragiului, dar s-ar putea să fi venit să se intereseze ce se întîmplă cu vărul lui.

Domnul Clymer îşi descheie iritat haina.

– Eu nu sînt doica lui Poldark, să ştii. Am alte treburi. Foster!

– Da, domnule. Secretarul băgă capul pe uşă.

– Adu-mi R.v. Penrose şi R.v. Tredinnick.

– Da, domnule.

– Toată farsa asta cu alegerile! Are loc cînd nu trebuie şi produce tulburări. Oraşul e aglomerat, plin de tîlhari beţi şi hoţi de buzunare. Serviciu prost la hoteluri. Ploşniţe. E ruşinos, asta e! Avocatul se adresă servitorului care stătea cu gura căscată. Poftеşte-l dacă trebuie. Poftеşte-l să vină sus!

– Plec eu înainte de a veni el, spuse Dwight. Unul mai puţin care să vă deranjeze. Ne vedem mîine.

– Să fiți acolo la ora zece. Primele cazuri nu vor dura mult.

Cînd cobora scările, Dwight se întîlni cu Francis care urca.

– Am venit în grabă, spuse Francis, dar aflu că procesul se va judeca mîine. Era plin de praf și cu hainele în dezordine.

– Așa este.

– Știți unde pot găsi o cameră pentru la noapte? Orașul e plin de lume.

– Cred că o să căutați mult.

– La ce han a tras soția lui Ross?

– Hanul „The George and Dragon". Dar sora dumitale spunea că și acolo e plin.

Francis se uită repede la doctor:

– Sora mea?

– Stau împreună. Cu ochiul lui exersat, Dwight observă că Francis era palid și deloc în formă; slăbise și părea să-și fi pierdut puterea.

– Nu a venit și soția dumitale?

– Tribunalul nu e un loc potrivit pentru o femeie. Ce e cu toate steagurile astea care flutură în vînt?

Dwight îi explică.

– A, da! Uitasem. Cornwall e plin de „tîrguri putrede" și oameni pe măsură care să le umple. Crezi că omul ăsta de sus se pricepe la ceva, că e un bun om al legii? Mulți sînt niște țapi bătrîni, lăudăroși și pîntecoși, pe care nu-i interesează decît cîștigul gras și femeile.

Dwight zîmbi.

– E irascibil, dar ager la minte. Mîine o să-mi dau mai bine seama.

Se despărțiră, dar imediat Dwight se întoarse:

– Dacă nu găseşti nici un loc de dormit la noapte, poţi veni la mine, deşi nu am decît un pat. „The London Inn", lîngă biserică.

– S-ar putea să profit de invitaţie. Dacă e loc pe jos, pot dormi pe o pătură. Mulţumesc.

Dwight plecă de la hotel şi o luă în sus pe stradă. Era vreme frumoasă şi mersul pe jos îi făcea bine. Cînd ieşea din oraş, trecu pe lîngă el o trăsură trasă de patru cai suri, mînaţi de un vizitiu în livrea verde cu alb şi precedată de un călăreţ îmbrăcat la fel. Din cauza drumului prost, trăsura înainta încet şi Dwight văzu că înăuntru era George Warleggan, singur.

*

Cînd Dwight s-a întors după vizita făcută la leprozerie – unde nu a găsit decît şapte leproşi interesanţi, cei mai mulţi beţi, şi clădirea aproape să se dărîme din lipsa unor reparaţii elementare – n-a mai avut timp decît să intre la primărie, să privească alegerile.

La tribuna din capătul sălii se aflau notabilităţile oraşului şi, spre surpriza lui Dwight, o văzu pe fata cu părul roşu, singura femeie printre ei. Afară era larmă mare: sute de oameni care nu putuseră intra stăteau înghesuiţi pe stradă, strigînd lozinci rivale. Lucrările au început cu obişnuitele indicaţii ale prefectului, apoi un bărbat gras, numit Fox, unul din judecătorii comitatului, se ridică pentru a primi jurămîntul preşedintelui alegerilor. El constituia cheia problemei. Cei doi primari, Michell de la un capăt al tribunei şi Lawson, de la capătul celălalt, se repeziră să-şi susţină fiecare dreptul de a fi el preşedinte. A urmat o lungă dispută juridică. Ambele tabere îşi aduseseră avocaţi ca să le pledeze cauza, dar nici unul nu reuşi să-l convingă pe celălalt şi atmosfera se încinse. Cei din

sală începură să strige şi să bată din picioare de se zguduiau podelele.

Dwight privea peste capetele mulţimii şi se întreba cum i-o fi mergînd lui Horace. Se uita la oamenii înghesuiţi în jurul lui, unii purtînd perucă, unii cu părul lung legat la spate cu o fundă; alţii, ţărani şi lucrători, cu părul lins, netuns, lăsat pe umeri. Doi, lîngă el, aveau boli de piele şi un al treilea era tuberculos şi scuipa sînge pe podeaua acoperită cu paie. Într-un colţ se afla o femeie cu nasul ros de sifilis.

Pînă la urmă, la tribună s-a ajuns la un compromis, mai curînd din cauza scandalului pe care-l făcea mulţimea afară decît din dorinţa de a ajunge la o înţelegere. Primarii urmau să fie amîndoi preşedinţi ai alegerilor şi amîndoi au depus jurămîntul. Era evident că soluţia nu era bună şi că vor apărea încurcături cînd va începe alegerea propriu-zisă, dar cel puţin mai făcuseră un pas înainte.

Plictisit de tot ce văzuse, Dwight încercă să-şi facă loc spre uşă, deşi nu prea credea să poată ieşi înainte de terminarea alegerilor. Se făcu linişte şi văzu că primul alegător se prezentase. Era Harris, consilier municipal, un bărbat cu o burtă tot atît de mare ca şi reputaţia de care se bucura. Îşi depuse votul – pentru Trevaunance şi Chenhalls – într-o explozie de urale şi numai cîteva huiduieli. Urmă Roberts, un quaker din Partidul liberal *Whig*, care a votat fără să i se conteste votul. Urmă alt Whig şi fu lăsat să voteze fără nici un comentariu. Totuşi, un al treilea Whig era prea mult. Avocatul care susţinea interesele opoziţiei îl contestă pe temeiul că Joseph Lander fusese de mult infirmat ca membru al corporaţiei pe motiv că e dement şi că fusese pus în obezi pentru purtări ruşinoase.

Se produse un tumult şi doi bărbaţi de lîngă Dwight se

luară la bătaie. Unul din ei îl îmbrînci pe Dwight care se lovi de femeia care îşi pierduse nasul. Aceasta deschise o gură cît o şură şi începu să urle ca şi cum ar fi încercat s-o ucidă. Cînd femeia se linişti, Dwight văzu că un doctor depunea mărturie cum că mama şi tatăl lui Joseph Lander erau vinovaţi de incest şi că amîndoi muriseră nebuni... dar înainte să continue mărturia, cei doi bărbaţi s-au luat iar la bătaie; şi cînd unul din ei a fost scos în nesimţire de sub celălalt, Joseph Lander dispăruse.

Tînărului doctor începu să-i pară rău că venise. Cei ce se prezentau la vot erau în majoritate contestaţi şi discuţiile durau la infinit. Un bărbat, care se vedea că e pe moarte, a fost adus cu targa şi lăsat pe podea în timp ce opozanţii se certau pe el ca pescăruşii pe un stîrv. Sir Hugh Bodrugan, îndesat, păros şi autoritar, a fost lăsat să treacă fără a fi contestat numai pentru că nimeni nu îndrăznea să-l înfrunte – cel puţin aşa credea Dwight. Ce rost avea prezenţa lui acolo era un mister; dar mai erau şi alţii ca el, bărbaţi care locuiau la mare distanţă şi nu aveau nici o legătură cu oraşul.

Domnişoara Penvenen era plictisită şi-i era cald; se aplecă brusc spre Unwin Trevaunance şi începu să-i şoptească ceva la ureche.

Iritat, Trevaunance începu să discute cu ea, dar tînăra se ridică şi se strecură afară pe o uşă laterală. Dwight se zbătu să-şi facă loc şi să iasă din sală. După multe încercări, reuşi să iasă pe un coridor; era înfierbîntat, plin de vînătăi şi cu respiraţia tăiată. Coridorul era înţesat de lume, ca şi scările care duceau în stradă. Se întoarse şi o luă pe coridor în direcţia opusă, ştiind că domnişoara Penvenen n-ar fi putut ieşi pe uşa principală.

La capătul coridorului, mulțimea se mai subțiase și doi polițai păzeau ușa care ducea la tribună. Se uitară la el bănuitori.

– Pe unde a ieșit domnișoara Penvenen?

– Pe-acolo, domnule.

Dwight văzu o ușă în peretele din față, o împinse și ajunse în camera din spate a prăvăliei de alături. De acolo ieși în stradă. Cînd ieși, crezu că o pierduse; mulțimea striga și dansa în fața berăriilor de vizavi și din cauza porticurilor nu se putea vedea bine strada. Se întoarse și o văzu rezemată de perete, lîngă ușa prăvăliei, uitîndu-se la el.

Era fără pălărie, se vedea că nu-i pasă de convenții, părul ei bogat, roșu-arămiu, i se revărsa în bucle pe umeri. Perlele de la gît puteau atrage orice tîlhar.

– Doctore Enys, spuse ea cînd o salută, de ce mă urmărești?

Simți din nou un ghimpe în inimă:

– V-am văzut plecînd și m-am gîndit că s-ar putea să aveți nevoie de ajutorul meu.

– Crezi că aș avea?

– În ziua alegerilor mai sînt și tulburări.

– Pe mine m-a plictisit.

– Nu pe toată lumea.

Ușa prăvăliei se dădu de perete și apăru un servitor. Văzîndu-i, se opri și-i salută.

– Domnișoară Penvenen, să vă conduc pînă acasă. Dumnealui n-a putut să vină, nu acuma...

– N-am nevoie de păzitor să mă ducă acasă, spuse ea enervată. Du-te înapoi la domnul Unwin și păzește-l pe el. Poate c-o să aibă nevoie. Hai, pleacă! adăugă ea văzînd că omul ezită. N-am nevoie de tine.

O parte din mulțime cînta iar marșul, dar alții huiduiau

şi îşi băteau joc. Lumea aruncă cu o cărămidă în fereastra primăriei. Nu nimeri şi cărămida, lovind peretele, se sparse în bucăţele; o ploaie de pietricele căzu peste oamenii de dedesubt.

– Ce gloată! spuse Caroline. Seamănă cu cerşetorii şi hoţii ăia care pretind că au pus stăpînire pe Franţa. Anglia ar duce-o mai bine fără cîteva mii din ăştia.

În spatele lor, negustorul punea obloanele. Se auzi tropăit de picioare: cineva se suia pe acoperişul porticului prăvăliei. Negustorul ieşi repede în stradă şi începu să-l înjure şi să strige la el să se dea jos.

– Dacă-i iei în masă, da, sînt o gloată, spuse Dwight. Şi dacă mai sînt şi beţi, sînt periculoşi. Dar ia fiecare om separat şi vei vedea că e destul de cumsecade. O fiinţă slabă, aşa cum sîntem toţi, supusă geloziei şi răutăţilor mărunte, cum sîntem toţi, egoistă şi fricoasă, cum sîntem toţi. Dar de multe ori omul acesta, luat separat, e generos şi bun şi paşnic şi muncitor şi plin de grijă pentru familia lui. Cel puţin la fel ca un gentleman obişnuit.

Caroline se uită la el.

– Sînteţi iacobin, ca favoritul dumneavoastră Ross Poldark?

Aşadar se interesase de el.

– E clar că nu-l cunoaşteţi pe Ross Poldark.

– Nu. Cred că o să-l văd mîine... şi sper să mă distrez mai bine decît azi.

Dwight îi răspunse tăios:

– Fără îndoială că sînteţi genul de femeie care închiriază o fereastră la Tyburn* pentru plăcerea de a vedea cum moare cineva în ştreang.

---

* Odinioară loc de execuţie publică la Londra (n. tr.)

– Şi ce, te interesează pe dumneata dacă aş fi?

– Nu, din fericire nu!

– Eşti cam impertinent pentru un om de condiţia dumitale, doctore Enys.

– Socotesc, doamnă, că poziţia mea socială nu e aceea de lacheu.

– Ar trebui atunci să te porţi ca un gentleman.

Dwight se înroşise:

– Domnişoară Penvenen, ăsta e un ţinut mai aparte, mai aspru, lucru de care ţi-ai fi dat seama dacă te-ai fi uitat mai cu atenţie în jurul dumitale... N-am observat însă că ai da mare importanţă convenţiilor.

Caroline se uită de sus la el:

– Mergi cam departe, nu crezi? E destul să rostesc numele lui Poldark şi te înfurii. Îl consideri un erou, doctore Enys? Ai să rosteşti mîine un discurs înflăcărat în apărarea lui? Bagă de seamă cum te porţi mîine. Să fii cuviincios, că altfel judecătorul nu-ţi va da cuvîntul.

– Judecătorul nu-i femeie, doamnă.

– Ce vrei să spui?

– Vreau să spun că nu se lasă influenţat de prejudecăţi.

– Nici chiar de trufia odioasă de care suferă unii?

– Trufia! N-aş spune că e apanajul unui sex.

Pe cînd vorbea, i-a atras atenţia un alt scandal de cealaltă parte a străzii. Doi bărbaţi se băteau, se pare pe nişte hîrţii.

– Eşti foarte amabil că vrei să mă instruieşti, spuse Caroline. Mă mir de ce atîta solicitudine pentru cineva pe care-l disprefuieşti.

– M-aţi înţeles greşit. Am vrut să spun... Se opri

– Sigur că da.

Se auziră țipete, strigăte, rîsete, și cîteva hîrtii începură să zboare prin aer și să se împrăștie peste mulțime. Începură și alții să se bată. Dwight se scuză și traversă strada în fugă. Încercă să-și facă loc printre spectatori.

Era greu, pentru că nici unul nu voia să se miște din loc. Reuși în cele din urmă și îl văzu pe Francis luptîndu-se cu trei bărbați care păreau că vor să-l împiedice să se repeadă la un al patrulea care ședea ghemuit în șanț, într-un maldăr de hîrtii.

– Cioară scîrboasă și împuțită, se rățoia Francis cu o voce calmă, cu toate că în același timp se lupta și cu ceilalți. O să-ți smulg toate penele. Ai vrut să le distribui, nu? O s-o fac eu pentru tine, uite așa... Încercă să se elibereze, dar ceilalți trei îl apucară iar.

– Țineți-vă bine, domnule! spuse unul. I-ați smuls aproape toate penele.

Lumea începu să rîdă. Francis băuse cam mult. Omul din șanț, un amărît îmbrăcat cu o haină neagră, ruptă, își ținea capul în mîini și gemea, părînd să ceară simpatia mulțimii. Zeci de pamflete erau împrăștiate în noroi și Dwight se aplecă să ridice unul de la picioarele sale.

Titlul suna astfel: „Fapte adevărate și senzaționale din viața căpitanului R-s-P-d-k."

– Ce crește pe grămezile de bălegar pute urît, spuse Francis. Ar trebui strivite sub picioare înainte de a ieși din murdăria lor. Dă-mi drumul, omule. Ia-ți mîinile rîioase de pe mine.

– Domnule Poldark... vă supără oamenii ăștia? Ce s-a întîmplat?

Francis ridică o sprînceană.

– Doctorul Enys! Ar fi greşit să credeţi că, agăţîndu-se de mine ca muştele, îmi fac plăcere.

La vederea lui Dwight oamenii slăbiră puţin strînsoarea şi Francis se smulse din ghearele lor.

– Lua-i-ar dracu'! În oraşul ăsta nu mai există respect pentru un superior! Nu poţi zdrobi... Aha! Ia priveşte-l!

Văzînd că cel care-l atacase era iar liber, omul în zdrenţe din şanţ se sucise ca viermii cu care-l comparase Francis şi-şi croise drum printre picioarele privitorilor. Francis aruncă cu bastonul după el, dar bastonul lovi un bărbat gras în fluierul piciorului.

– Uite-l că e liber să-şi ducă ouăle în altă parte. Alea pe care le-a lăsat aici sînt stricate. Francis stîrci hîrtiile cu piciorul în noroi. Apoi îşi suci cravata încercînd să o aranjeze. Hai, plecaţi! spuse el adresîndu-se gloatei care stătea cu gura căscată. S-a terminat distracţia. Înapoi la ale voastre!

Dwight spuse:

– Fituicile astea injurioase! Dar nu ajută dacă vrei să-ţi faci singur dreptate.

– Şi ăştia ce fac decît să-şi facă singuri dreptate încercînd să otrăvească minţile oamenilor înainte de a avea loc procesul? E o încălcare monstruoasă a drepturilor omului. Dacă am să dau peste vreunul din ei, am să-l fac praf.

Dwight răspunse ceva, apoi se întoarse să plece.

– Cît despre tine, spuse Francis bărbatului care-l ţinuse, cînd poliţia din oraşul ăsta păduchios va avea nevoie de ajutorul tău, o să ţi-l ceară. Pînă atunci stăpîneşte-te, ori o s-o păţeşti. Hai, Enys, vino cu mine să bem ceva

– Scuză-mă... dar eram ocupat cînd am auzit scandalul şi... am întrerupt o discuţie. Dwight aruncă o privire peste grămada de oameni, dar nu mai văzu nici urmă de Caroline.

– Şi eu am nevoie de o discuţie, spuse Francis, de o discuţie inteligentă. Mi-am petrecut toată ziua în tovărăşia unor tîlhari şi hoţi şi codoşi. Acum aş dori să petrec o oră cu un om respectabil. După un pahar, două cred că ai fi cel mai potrivit să mi-o acorzi.

Dwight zîmbi:

– Altă dată aş fi onorat să accept. Dar acum, te rog să mă scuzi...

Se întoarse la primărie şi se uită în toate părţile, dar n-o văzu. Era evident că nu se temea şi plecase singură.

Fără ca el să observe, se făcu deodată linişte. Auzi pe cineva vorbind şi înţelese că se anunţa rezultatul alegerilor. Dar era prea tîrziu ca să mai prindă ce se spune. Nu auzi decît urletele mulţimii la sfîrşit – urlete care exprimau nemulţumirea şi speranţele înşelate.

Oricare ar fi fost rezultatul, rivalitatea între cele două tabere continua.

Capitolul VIII

Verity şedea pe scaunul de lîngă fereastră, urmărind cu privirea cei patruzeci, cincizeci de cai pe care grăjdarii hotelului îi aduceau de la păşune. În fiecare seară, ca acum, se auzea sforăitul lor şi tropotul copitelor cum treceau pe strada îngustă, un adevărat pericol pentru călători. În fiecare dimineaţă treceau înapoi.

Petrecuse mult timp la fereastră de cînd venise aici, uitîndu-se de acolo, de sus, la capetele trecătorilor, la fel ca la Falmouth, cînd Andrew era plecat. Atunci şedea la fereastra de deasupra intrării, brodînd şi privind portul.

Aici nu avea o astfel de privelişte; nu vedea decît o stradă îngustă, în pantă, şi mişcarea neîntreruptă a trecătorilor în ambele direcţii.

Aflase cu o oră în urmă rezultatul alegerilor, un fiasco de fapt, care avea să înmulţească petiţiile şi contra-petiţiile la Parlament şi să dea naştere la certuri nesfîrşite în oraş. Cei doi preşedinţi ai alegerilor dăduseră fiecare alt rezultat. Domnul Lawson alesese un Whig şi un Tory*, domnul Michell doi Tory. Oraşul clocotea.

---

* Membru al Partidului conservator (n. tr.).

Pînă acum Andrew ajunsese la Lisabona. Mîine, cînd Ross va fi judecat, va porni înapoi spre casă. Fiul lui, James, era la Gibraltar, nu prea departe de el, dar era ca şi cum s-ar fi aflat în altă emisferă. Cîteodată se îndoia că-i va mai cunoaşte vreodată copiii; în ciuda celor spuse Demelzei, în inima ei începuse să-i fie mai curînd frică decît să dorească o întîlnire cu ei. James şi Esther erau dovada permanentă a primei căsătorii atît de tragice a lui Andrew. Poate că şi ei simţeau la fel şi nu vor mai veni. Poate că simţeau pur şi simplu că noua soţie îi înlăturase. În orice caz, a doua căsătorie a lui Andrew era o reuşită şi Verity se îngrozea la gîndul că copiii lui ar putea-o periclita.

Se auzi o bătaie în uşă şi Joanna, servitoarea soioasă, apăru, cu părul ciufulit sub bonetă şi murdară pe faţă.

– Scuzaţi, doamnă, e un domn care vrea să vă vadă. Pe nume Francis Poldark.

Inima lui Verity începu să-i bată tare în piept.

– Domnul... Francis Poldark?...

– Aşa-i. Spune că-l ştiţi. Poate că cealaltă doamnă...

– Asta-i doamna, spuse Francis intrînd. Sînt fratele ei, fato, n-ai ce să trăncăneşti cînd te duci la bucătărie. Hai, pleacă şi şterge-ţi nasul ăla mucos.

Joanna se strecură afară pe uşă şi frate şi soră se treziră faţă-n faţă pentru prima oară după paisprezece luni, cînd, ajutată de Demelza şi în ciuda împotrivirii lui înverşunate, Verity fugise de acasă şi se căsătorise cu Andrew Blamey.

Cu durere în inimă văzu imediat că era beat. Ştia ce înseamnă băutura. Acum şase, şapte ani, tatăl lor se plîngea mereu că Francis nu rezistă la băutură şi cade sub masă după cîteva pahare, ca orice om neobişnuit cu băutura. Dar timpul

şi răbdarea îl vindecaseră. Trebuia să bea mult acum ca să se îmbete.

– Singură? o întrebă el.

– Da... N-am ştiut că eşti aici în oraş, Francis.

– Toată lumea a venit aici. Farmacişti, ţărani, cerşetori, hoţi... tot felul... Credeam că stai cu Demelza.

– A ieşit în oraş în seara asta. Am fost toată ziua împreună.

Se uita încruntat la ea, ca şi cum ar fi vrut să o cîntărească cu ochiul imparţial al unui străin. Avea cămaşa ruptă la gît şi haina plină de noroi. Numai ea ştia cît de mult îl supărase căsătoria ei. Crescuseră împreună şi dragostea lui pentru ea fusese egoistă, posesivă, mai mult decît frăţească. Neîncrederea în Blamey, proasta reputaţie a acestuia fuseseră o forţă centrifugă la care se adăugaseră şi alte mici resentimente.

– Doamna Blamey, spuse el disprepuitor. Ce simţi cînd ţi se spune doamna Blamey?

– Cînd ai venit... am sperat că...

– Ce ai sperat? Că am venit să ne împăcăm?

Se uită în jur după un scaun şi se aşeză cu grijă, punînd pălăria jos, lîngă scaun, şi întinzînd picioarele încălţate cu cizme de călărie pline de noroi. Mişcările lui erau prea studiat ţepene.

– Cine ştie? Poate că n-am venit să mă împac cu doamna Blamey. Cu sora mea, da... asta-i altceva. O tîrfă, o trădătoare. Rosti cuvintele fără convingere sau venin.

– Am dorit mult să mă întorc să vă văd pe toţi... Am tot întrebat-o pe Demelza. Am aflat de boala voastră, de pierderea Demelzei. Am avut şi noi partea noastră, la Falmouth... Ce face Elizabeth? N-a venit cu tine?

– Şi ce face Blamey? Cred că nu-i aici cu tine. Spune-mi, Verity, ţie nu ţi se pare căsătoria o capcană, cum ni se pare

nouă? Ne afundăm în ea, sărmanii de noi, şi ne lăsăm amăgiţi, convinşi că e ceva ce ne lipseşte, ceva ce nu trebuie să ne scape. Dar e o capcană cu dinţi de fier şi dacă ne prinde... Ce face Blamey? Cred că-şi bate marinarii acum, în Golful Biscaia sau în Marea Baltică. Te-ai mai îngrăşat, înainte erai atît de subţirică. Ai nişte coniac sau rom aici?

– Nu... numai vin de Porto.

– Desigur, ce bea Demelza! Cum îi mai place! Să bage de seamă că o să devină o pilangioaică. L-am văzut pe Ross la Truro, acum două săptămîni; nu părea să-l deranjeze deloc toată agitaţia cu procesul şi zvonurile mincinoase. Aşa e Ross. E greu să-l înfrîngă. Şi n-o să-l distrugă un simplu proces, oricît ar vrea ei. Se uită fix la ea, încruntat şi furios, dar părea că nici nu o vede. Aş vrea să fiu în locul lui Ross mîine; în faţa judecătorilor; le-aş spune eu vreo cîteva, i-aş scutura bine, eu, Francis Poldark, boierul de la Trenwith.

Verity mai făcu o încercare:

– Mă bucur că ai venit, Francis. Ar fi o uşurare pentru mine dacă s-ar termina cu supărarea dintre noi. De cînd am plecat, ăsta a fost singurul meu motiv de nemulţumire.

Francis smulse o bucăţică de dantelă ruptă din manşetă, o răsuci între degete şi o aruncă în foc.

– Fericirea... nefericirea, două etichete pe care să le lipeşti pe aceeaşi stare sufletească! Pânglici frumuşele care nu înseamnă mai mult decît steagurile blestematelor astea de alegeri. Azi-dimineaţă m-am certat rău cu George Warleggan.

Verity se ridică şi se duse să sune:

– Am să-ţi comand ceva răcoritor, dragul meu. Apoi continuă: Toţi ne rugăm lui Dumnezeu să-l achite mîine. Se spune că n-ar fi imposibil. Demelza s-a străduit singură

toată săptămîna. Se tot ocupă de proces, dar nu ştiu ce face. N-are liniște.

– Achitare! Nici eu n-aş avea liniște dacă aş fi în locul ei. Azi-dimineață m-am dus la avocatul care-l apără pe Ross şi i-am zis: Mie să-mi spui adevărul; nu vreau vorbe goale, vreau adevărul. Ce şanse are mîine? Şi el mi-a spus: Are şanse în ceea ce priveşte al treilea punct al acuzării; dar nu văd cum va scăpa de primele două – din cauză că le-a recunoscut şi din cauza încăpățînării lui. Mai e timp să se schimbe şi să lupte, dar nu vrea; cauza e deci pierdută din capul locului.

Servitoarea veni iar la uşă, dar erau prea preocupați ca să o observe. În cele din urmă o trimise să-i aducă gin.

– M-am întîlnit cu George la hotelul „The Garland Ox". Arăta atît de mulțumit de el, atît de înfloritor încît n-am mai putut să-l suport. Mi s-a făcut greață şi mi-am vărsat tot veninul pe el. Asta mi-a făcut bine.

Multă vreme n-au mai spus nimic. Verity nu-l mai văzuse niciodată aşa. Nu ştia dacă schimbarea se petrecuse într-un an sau numai în seara aceea. În mintea ei se ciocneau două lucruri: grija pentru el şi grija pentru ceea ce spusese despre Ross.

– Crezi c-ai făcut bine să te certi cu George? Nu-i mai datorezi bani?

– L-am întîmpinat cu cuvintele: Ce se-ntîmplă? Se şi strîng păsările de pradă înainte de tăierea țapului? Cînd am văzut că înghițise insulta, dar că pe dinăuntru clocotea, m-am gîndit că e momentul să-i spun tot ce cred despre el, fără să ascund nimic. Suavitatea lui prefăcută nu i-a folosit. Cu o politețe la fel cu a lui, am insistat asupra înfățişării lui, asupra felului cum se îmbracă, asupra lipsei lui de principii

morale, asupra originii lui umile. Ne-am certat bine, dar în termeni civilizați. De mult trebuia să lămurim relațiile dintre noi.

– Să le lămurești? repetă Verity neliniștită. Ar fi o rezolvare prea fericită dacă te-ar lăsa în pace. E prieten vechi, știu, dar cred că ar fi în stare să ți-o plătească pentru insultă oricum va putea.

Joanna se întorsese cu ginul. Francis îi dădu un bacșiș și așteptă să plece. Apoi turnă puțin gin în pahar și-l bău:

– Fără îndoială că-și închipuie că o să mi-o plătească mîine, dar ar putea să se înșele. Se uită cu o expresie ciudată pe față la paharul gol. Poate că revedea în minte viața lui amară desfășurîndu-se într-o succesiune de scene, șirag de amintiri din ce în ce mai îndepărtate, realizări puține, pînă ajunsese să trăiască momentul nefericit cînd nu mai rămăsese decît drojdia de pe fundul paharului. Era momentul cînd nebunia și lipsa de rațiune dominau întreaga societate.

– Mîine e încă departe, spuse el. S-ar putea să nu se întîmple niciodată.

*

– Întreaga procedură a fost reglementară, spuse Sir John Trevaunance, scuturînd praful de tutun de pe mîneca hainei. Dacă aș fi fost acolo, n-aș fi permis să se întîmple așa ceva.

– Ușor de zis, spuse Unwin, un uriaș îmbufnat. Nici unul n-a vrut să cedeze și mulțimea urla afară. Trebuia să le anunțăm rezultatul; dacă nu, ar fi distrus tot. Și așa, cînd Michell și Lawson au apărut împreună la fereastră, am crezut c-o să-i omoare cu pietre.

– Rezultatul alegerilor anunțat de Michell a fost trimis imediat?

– Da, cu diligența. Dar și al lui Lawson a fost trimis.

– E important care din ele va intra mai întîi în mîinile prefectului. În general, deşi nu ştiu de ce, se acceptă primul care soseşte.

Se aflau la recepţia care urma după masa dată în cinstea alegerilor. După ce se consultaseră în grabă, luaseră hotărîrea să continue ca şi cum victoria ar fi aparţinut conservatorilor. Facţiunea Boscoigne făcuse la fel, aşa că grupurile rivale erau amîndouă prezente la recepţia de la primărie. Se mai aflau acolo şi cei doi judecători, şi mai multe persoane din înalta societate a comitatului, care nu participaseră la alegeri.

– Vor exercita presiuni asupra mea ca să mă retrag, spuse Unwin furios. Aşa-mi miroase mie. Fără mine. Chenhalls şi Corrant pot să-şi ocupe locurile în Parlament.

– Nici vorbă să te retragi! Sir John îşi supse buza de jos. De fapt, cum eşti al doilea pe ambele liste, eşti singurul ales corect.

În sală se dansa, şi Unwin urmărea mişcările graţioase ale Carolinei care dansa cu Chenhalls şi nişte veri ai lui Robartes.

– Sîntem trei membri pentru două locuri. Asta nu merge.

– E numai o chestiune de timp, spuse Sir John uitîndu-se la o tînără brunetă care dansa cu unul din judecători. Cînd cazul va ajunge la Înalta Curte de Justiţie, funcţia de primar a lui Lawson va fi declarată ilegală, fără nici o îndoială. În mod automat, rezultatul alegerilor prezentat de el va fi declarat nul. Cifrele lui miros a fraudă. Cine a mai auzit ca un primar Whig să aleagă un candidat de altă culoare cînd există doi candidaţi din partidul lui?

– Asta ar fi o dovadă de imparţialitate.

– Prostii! Asta înseamnă fraudă. În orice caz, dacă nu se rezolvă înainte de convocarea sesiunii parlamentare, să nu

eziți să-ți revendici dreptul. Au mai fost cazuri similare în ultimii ani la Helston și Saltash. Daniell mi-a amintit că la Saltash au existat mult timp două grupuri electorale rivale, și două comitete de apel separate au declarat un grup legal, apoi pe celălalt. Mai mult încă, Unwin. Acum patru sau cinci ani, la alegerile desfășurate pentru un singur loc în Parlament, grupurile electorale rivale au ales fiecare cîte un membru... și *amîndoi* și-au ocupat locurile în Parlament.

– Da, am auzit ceva la Parlament.

– Asta s-a întîmplat în '85 sau '86. Și Daniell m-a asigurat că, în ciuda petițiilor repetate, amîndoi membrii aleși își ocupă încă locul în Parlament. Dacă se poate întîmpla așa ceva, n-ai motive să te îngrijoreze rezultatul de acum. Cred că e foarte important să te consideri reales și să acționezi în consecință.

Dansul se termină și lumea aplaudă politicos. Fără să arunce vreo privire spre Trevaunance, Caroline se îndreptă împreună cu Chenhalls spre bufet. Relațiile dintre cei doi nu fuseseră prea amicale în ziua aceea. Caroline insistase să vină să vadă cum se desfășoară alegerile, deși Unwin o sfătuise să n-o facă. Apoi, plictisită, părăsise brusc sala fără ca Unwin să o poată urma. Trimisese servitorul să o însoțească pînă acasă, dar ea refuzase și aproape că îl gonise înapoi la stăpînul lui. Se întorsese în sală chiar în momentul în care se anunțau rezultatele și se răstise la el cînd a întrebat-o de ce a plecat. Cînd am să fiu bărbatul tău, își spuse el în gînd, privind-o cum se depărta... Umerii ei străluceau albi chiar în lumina slabă. *Dacă* am să fiu soțul tău; și ăsta era un gînd care îl neliniștea. Alegerile îl costaseră mult mai mult decît credea. Îndoiala cu privire la rezultate îl făcea să-și dea seama cît de

şubredă era situaţia lui... orice ar spune Sir John. Datoriile lui la Londra creşteau. Se îndreptă spre Caroline, dar Sir John îl apucă de braţ.

Se uită nerăbdător la fratele lui, aşteptîndu-se şi la alte sfaturi de care nu avea nevoie. Dar Sir John se uita în altă parte.

– Spune-mi... cine e femeia aceea care stă de vorbă cu Wentworth Lister.

Unwin încruntă din sprîncene.

– Se pare că e Demelza Poldark.

– La naiba!... Sir John înghiţi în sec. Mi-am închipuit! Deci nu vrea să accepte un refuz.

– Ce vrei să spui?

Celălalt răspunse enervat:

– Cum dracu' a intrat aici? Cine o fi poftit-o? Şi acum vorbeşte cu Lister... exact cum a vrut! Doamne Dumnezeule! O să-l trimită pe bărbatu-său la spînzurătoare dacă nu-i prudentă... şi o să facă şi ea închisoare pentru ofensă la adresa curţii! Se joacă cu focul!

– Am văzut-o în compania lui Hugh Bodrugan.

Sir John scoase o batistă şi îşi şterse fruntea de sudoare.

– Un lucru e sigur, eu nu am nici un amestec în treaba asta! Hugh e un prost libidinos. Ea o să plătească. Ce să mai spun! Îi doresc noroc. Are nevoie.

– Ţi-am spus eu de prima dată cînd am văzut-o că e o femeie periculoasă.

*

Demelza îşi dădu seama că se joacă cu focul. De îndată ce l-a văzut de-aproape pe judecătorul înalt şi slab ca un schelet, a ştiut că va avea cea mai grea întrevedere din întreaga ei existenţă.

Se îmbrăcase cu rochia de mătase de culoare mov deschis cu mîneci pînă la cot, cu corsaj înflorat verde deschis. I-o alesese Verity cu trei ani în urmă.

Sir Hugh Bodrugan nu-l cunoştea pe Lister, dar îl convinsese pe domnul Coldrennick, membru în Camera Comunelor pentru circumscripţia Launceston, să le facă cunoştinţă, şi o lăsase pe Demelza cu prada ei, aşa cum îi promisese.

Onorabilul domn judecător Lister avea cam şaizeci de ani, era înalt, cu picioare lungi şi subţiri, puţin adus de spate, cu faţa brăzdată de riduri, rezultat al celor patruzeci de ani petrecuţi în tribunale. Nu-i făcea plăcere să ia parte la o recepţie, pentru că era timid atunci cînd nu se afla în exerciţiul funcţiunii şi nu-l interesau sulemenelile şi frivolitatea reuniunilor atunci la modă. Venise pentru că locuinţa unde erau cazaţi judecătorii era atît de mohorîtă încît în fiecare seară luase masa în altă parte şi acum nu putea să-i refuze pe organizatori, care erau gazdele lui.

Cînd a făcut cunoştinţă cu femeia aceasta tînără, s-a aşteptat să-i pună tot felul de întrebări stupide, să-i zîmbească prosteşte şi să treacă mai departe, aşa cum făcuseră şi alte doamne tinere. Nu-l interesau femeile decît în măsura în care erau cauza principală a multor crime pe care el le cercetase şi le judecase. Nu era căsătorit şi privea totul cu ochiul unui celibatar mizantrop.

Dar tînăra aceasta întîrzia lîngă el mai mult decît altele. Îl întrebase ceva şi el nu auzise. Se aplecă spre ea:

– Ce aţi spus?

– Excelenţa voastră dansează?

Clătină negativ din cap.

– Dar n-aş vrea să vă împiedic. Fără îndoială că aveţi

destui parteneri care de-abia aşteaptă privilegiul de a dansa cu dumneavoastră.

– O, nu, domnule. Aş prefera să privesc. Eu cred că e mai plăcut să priveşti decît să dansezi.

Judecătorul făcu o mică strîmbătură:

– Sînt la o vîrstă, doamnă, cînd contemplarea eforturilor altora îţi dă mai multă satisfacţie decît efortul în sine. Nu mi-aş fi închipuit că şi dumneavoastră.

– Dar ce legătură are vîrsta cu asta? întrebă Demelza. Nu e mai înţelept să stai departe de toată îmbulzeala şi să vezi cum ai arăta dacă ai lua parte la ea?

Se uită la ea mai atent:

– Dacă veţi respecta această regulă şi în problemele mai serioase, veţi avea mai mult profit de la viaţă.

– În problemele de mare importanţă, spuse Demelza, viaţa nu te lasă întotdeauna să alegi.

– Fiecare om e stăpîn pe sufletul lui, spuse Lister. El singur e responsabil de cum şi-l foloseşte.

– Da, domnule, vă cred. Dar cîteodată e ca o pasăre în colivie. Oricît de frumos ar cînta, cîntecul se opreşte dacă pasărea e lăsată să cadă într-o prăpastie.

Judecătorul schiţă un zîmbet:

– Argumentele dumneavoastră dovedesc o minte ascuţită, doamnă.

– Sînteţi mult prea bun, excelenţă. Desigur, nu fac decît presupuneri. Nu mă pricep deloc la lucrurile astea. Dumneavoastră ştiţi atîtea!

– Ştiu ceea ce nu este permis să ştim, spuse Lister. Conştiinţa e mai aproape de judecată decît ceea ce ştim.

– Mă întreb, spuse ea, dacă asta vă tulbură vreodată.

– Ce anume?

– Judecata. Vreau să spun, continuă ea repede, nu e oare greu să judeci corect dacă nu cunoşti totul la perfecţie? Iertaţi-mă dacă nu înţeleg.

– Dragă doamnă, e loc de mai bine oriunde ne-am uita. Infailibilitate nu există decît în creaţia divină, nicăieri altundeva.

... La bufet, Unwin o întrebă pe Caroline:

– În ce fel te-am supărat?

– În nici un fel, dragul meu, spuse ea netezindu-şi părul. De ce să mă fi supărat?

– Tocmai că nu ştiu. Mi-am dat toată silinţa să-ţi fac pe plac, atrăgîndu-mi dezaprobarea partidului meu ca să te aduc la alegeri, dar văd că în seara asta mă ignori în favoarea lui Chenhalls sau a oricărui alt crai între două vîrste pe care se întîmplă să-l cunoşti. Mă surprinde că n-ai dansat încă şi cu Bodrugan.

– Mulţumesc, dragul meu, prefer să mă duc în stradă şi să-i privesc pe ursari cum joacă ursul, răspunse ea rece. Dar de ce să nu dansez cu un crai între două vîrste dacă îmi face plăcere? Nu sînt încă sub tutela ta, şi-mi pare bine că nu sînt. În seara asta tutela ta mi s-ar părea de nesuportat.

Unwin se stăpîni şi începu să zîmbească.

– Iartă-mă, Caroline. Alegerile astea blestemate sînt de vină – te rog să mă ierţi. Imediat ce se vor clarifica lucrurile, promit că voi fi o companie mai plăcută. Aş fi şi acum dacă ai vrea.

– Mereu ai spus „cînd se vor termina alegerile". Se pare că nu s-au terminat. John! John!

– Poftim? răspunse fratele mai mare acru. Nu-i plăcea

ca fetişcana asta să i se adreseze pe numele mic. O suporta numai de dragul fratelui său.

– Îl cunoşti pe un doctor care locuieşte la Sawle sau pe acolo? Îl cheamă Enys, Dwight Enys mi se pare.

– Mda. Locuieşte pe moşia lui Poldark sau chiar la marginea moşiei lui Treneglos. E tînăr. Nu ştiu mai nimic despre el. De ce întrebi?

– Cred că e aici în oraş acum, probabil ca să depună mărturie la procesul de mîine. Mă întreb dacă are avere.

– De ce? Îl cunoşti? întrebă Unwin bănuitor.

– Pe el l-am chemat din întîmplare să vadă ce are Horace. Ţi-am mai spus despre el. Arogant cînd a văzut că l-am chemat să îngrijească un cătel.

– Ce obraznic! Dacă aş fi fost de faţă, i-aş fi spus-o.

– Lasă că i-am spus-o eu! Dar impertinenţa nu e un păcat atît de mare, Unwin. Dovedeşte curaj, energie...

În sala de bal trecuseră la un subiect mai puţin primejdios. Wentworth Lister se uita cu ochii pe jumătate închişi la fata aceasta cu păr negru.

– Un filozof grec a spus odată că modestia este citadela frumuseţii şi a virtuţii; prima virtute e sinceritatea şi corectitudinea, a doua e simţul ruşinii. E un precept care, de-a lungul anilor, m-a ajutat să-mi fac o părere despre femeie.

– Şi despre bărbaţi? spuse Demelza.

– Da, şi despre ei.

Dansul se termină şi judecătorul îşi roti încet privirea prin sală. Era cald şi îi părea rău că îşi pusese şi o a treia pereche de ciorapi.

– N-aş vrea să vă reţin mai mult, spuse el cam nemul-

țumit. Sînt sigur că v-ați putea petrece timpul în mod mult mai plăcut.

Demelza își umezi buzele.

– Iertați-mă, dar cred că am cam abuzat de timpul dumneavoastră.

Judecătorul negă politicos. Demelza se uită repede în jur. Era multă lume, dar nimeni nu părea dispus să-i deranjeze; domnul Lister nu era o persoană atrăgătoare.

– Aș dori să cînte mai încet, spuse ea. Flautul și cimpoiul se aud prea tare. Supără la ureche.

– Dumneavoastră cîntați la vreun instrument?

– Numai puțin. Deodată un zîmbet îi înflori pe față: Și cînt... cînd sînt singură.

– Sînt de acord cu dumneavoastră. Și mie îmi plac viorile și violinele. Cît despre cîntat, nici un cor nu merită să-l asculți în ziua de azi.

Ceva în vocea lui îi atrase atenția. Era o undă de simțire care răzbătea la suprafață din omul acesta uscat.

– Aici, în Cornwall, oamenii cîntă frumos.

Lister zîmbi:

– Atunci cînd cîntă împreună vreți să spuneți, nu? Corul de la biserică, duminica.

– Desigur, dar poate că nu e ca la Londra.

– Sînt puține coruri bisericești la Londra. Puține care să nu fie contaminate de tendințele moderne. Melodii frivole și insipide. Pastișate după muzica italiană, artificiale și afectate. Pentru a regăsi puritatea muzicii adevărate trebuie să te duci înapoi cu două sute de ani... sau chiar mai mult.

Lister tăcu brusc și priză puțin tutun. După ce scuturâ praful rămas cu o batistă de dantelă, își duse mîinile la spate și

se uită prin sala de bal, hotărît să nu se mai lase atras să-şi spună părerile.

Demelza insistă în disperare:

– Ce s-a întîmplat cu muzica bisericească, domnule? Nu am înţeles prea bine.

– Cum? spuse Lister.

Fraţii Trevaunance se întorceau de la bufet. Capul Carolinei, cu părul ei roşu ca flacăra, îl depăşea pe Sir John, dar era puţin mai jos decît al lui Unwin.

Demelza spuse:

– Este pentru prima oară cînd aud că există muzică bisericească pentru orgă. Există o orgă la biserica din Truro, dar n-am ascultat-o niciodată. Se pare că are un sunet impresionant, dar eu prefer muzica mai veche, cînd e bine executată.

Judecătorul priză iar, apoi îşi tamponă nasul cu batista:

– Aveţi noroc că urechea dumneavoastră nu e influenţată în rău de tendinţele moderne. Fără îndoială că n-aţi auzit niciodată de acompaniament *in organum* (paralel).

– Nu, domnule. Nu înseamnă să cînţi la orgă?

– În orice caz nu înseamnă orgă...

...Sir Hugh Bodrugan discutase cu domnul Coldrennick implicaţiile alegerilor şi dorea să mai bea ceva. Era sătul de Bodmin şi ar fi fost bucuros să se ducă acasă la el, la cîini şi caii lui, şi la Connie, cu înjurăturile ei, în casa lui dărăpănată unde putea să se întindă, să se tolănească şi să rîgîie după pofta inimii. Aici totul era prea strîmt pentru el. Singurul lucru plăcut din toată vizita era întîlnirea cu Demelza care cu mintea ei ageră putea să-l ţină treaz şi să-l învioreze. Se uită la ea cum sta de vorbă cu judecătorul acela înalt şi slab ca o prăjină. Din nefericire, îi aluneca mereu printre degete. Ştia bine că

încercarea de a o prinde făcea parte din distracție și nu dorea să prindă peștele prea repede; dar pînă acum n-o sărutase decît de două ori – o dată pe gură – și o mai ciupise de cîteva ori din locuri interesante. Cochetă, cu picioare lungi, al naibii de ispititoare! Era timpul să se ducă iar la ea.

Tocmai îi împărtășise domnului Coldrennick ultima remarcă despre ea, întrerupîndu-i explicațiile despre dreptul de proprietate în unele burguri.

– Da, spuse domnul Coldrennick, cred că aveți dreptate. Mărturisesc că rar l-am văzut pe învățatul nostru judecător angajat într-o conversație atît de lungă. Tînăra doamnă Poldark are mult farmec.

– Da, spuse Bodrugan încruntat. În schimb nu vrea.

Cînd s-au apropiat, au auzit vocea judecătorului.

– Dragă doamnă, n-a existat armonie, nici chiar primitivă, în muzica bisericească pînă în secolul al zecelea sau al unsprezecelea. Cîntecele bisericești au început să nu mai fie cîntate pe o singură voce, ci la distanță de o cvartă sau o cvintă. Au trecut ani pînă s-a descoperit că terțele și sextele sînt mult mai melodioase și mai variate ca efect. Există un imn... la St. Magnus...

– Hm! se auzi vocea lui Sir Hugh Bodrugan.

Excelența sa domnul judecător Lister ridică ochii și-i aruncă o privire pe care de obicei o rezerva răufăcătorilor. Observînd-o, Coldrennick s-ar fi retras, dar Bodrugan nu se lăsă intimidat.

– Ar fi timpul să mai gustăm ceva, draga mea. E atîta învălmășeală pe aici că am nevoie de dumneata să-mi arăți încotro s-o iau. Excelența voastră ne va ierta, sînt sigur.

– Nu mi-e foame, Sir Hugh, ripostă Demelza. V-aș

ruga să mai aşteptaţi puţin. Excelenţa sa îmi vorbea despre muzica bisericească şi aş dori să continuu să ascult lucruri atît de interesante.

– Nu, doamnă, cu altă ocazie, nu-i aşa, domnule? Muzica bisericească! Ce mai subiect pentru seara cînd sărbătorim alegerile!

– E un subiect potrivit pentru orice seară, spuse Lister, dacă poţi să-l înţelegi. E clar că sînt unii care nu pot. Era să mai spună ceva printre buzele lui strînse, dar veneau două doamne din direcţia sălii unde era bufetul şi se mai apropiau şi alţii. I se adresă Demelzei: Mai există şi muzica elizabetană, doamnă. Byrd* şi Tallis** sînt nume cunoscute. Şi, într-o manieră mai uşoară, diferită, Thomas Marley***.

– N-am să uit, spuse Demelza şi îi mulţumi în cuvinte alese. Bodrugan aştepta s-o conducă, şi alte doamne se adresară judecătorului. După un moment, acesta se întoarse iar spre Demelza. În ochii lui se citea o licărire de interes şi apreciere în timp ce o măsura din cap pînă în picioare.

– Nu-mi amintesc numele dumneavoastră, doamnă. Cu cine am avut onoarea?

– Poldark, spuse ea. Doamna Ross Poldark.

– Mi-a făcut multă plăcere, adăugă el şi o salută înclinîndu-se. Era clar că numele ei nu-i spunea nimic... încă.

---

* William Byrd (1542 – 1623) — compozitor, organist al catedralei din Lincoln (n. tr.).

** Thomas Tallis (1505 – 1585) — compozitor de muzică bisericească, organist la Waltham Abbey, lîngă Londra (n. tr.).

*** Thomas Marley (1557 – 1603) — compozitor de muzică bisericească, madrigaluri, cîntece, organist al catedralei St. Paul din Londra. Prieten cu Shakespeare, pentru piesele căruia a compus cîntece (n. tr.).

Capitolul IX

După lăsarea întunericului, pe străzi larma şi beţia au atins punctul culminant. Prima intenţie a lui Dwight era să nu mai iasă iar din casă. Caroline era la bal, dar el nu era invitat şi în orice caz nici nu avea haine de seară. După ce luă masa, urcă în cameră unde începu să citească o carte medicală, dar îndărătnica domnişoară Penvenen şi faptele ei nu-i dădeau pace. I se părea că o vede: era acolo, în ochii lui, o auzea cum îi vorbeşte, nu şi-o putea scoate din minte. Îşi amintea foşnetul rochiei de mătase ca pe ceva nou, auzit pentru prima oară, îi vedea vîrful limbii aşa cum îşi umezise odată buzele, îi auzea vocea, rece, enervantă, dar de neuitat, ca un fragment de melodie. Pînă la urmă aruncă volumul pe pat şi coborî să bea ceva; dar acolo era gălăgie şi înghesuială şi, neavînd altceva mai bun de făcut, se hotărî să o pornească încet în sus pe deal, pînă la micul spital de care se ocupa doctorul Halliwell. Bodmin era unul dintre puţinele oraşe destul de moderne ca să aibă o astfel de instituţie – altfel, dacă erai bolnav mureai pe stradă sau în patul tău – şi se gîndea că ar fi interesant să compare acest mic spital de provincie cu marile instituţii care înfloreau la Londra.

De-abia plecase, cînd Francis sosi la han.

Francis întrebă dacă doctorul e acolo, dar spunîndu-i-se că tocmai plecase, ceru să fie condus în camera lui Dwight care îi promisese să-l găzduiască peste noapte. Hangiul îl privi neîncrezător, cîntărindu-l din priviri, impresionat de vorbirea lui aleasă şi de înfăţişarea lui care nu se potriveau cu hainele rupte şi pline de noroi, bănuind că e beat, deşi asta nu se potrivea cu trăsăturile lui fine şi tonul hotărît.

– Iertaţi-mă, domnule, dar nu se face ca unul ca mine să poftească pe cineva în camera altcuiva fără să aibă voie. N-ar fi cinstit.

– Prostii! Doctorul Enys m-a invitat. Cînd se întoarce?

– Nu ştiu, domnule. Nu mi-a spus.

Francis lăsă jos coburii de la şa:

– Se obişnuieşte la nevoie să rogi pe doi domni să doarmă în aceeaşi cameră. Ştii asta! Sîntem prieteni, nu străini. Hai, spune-mi cît îţi plăteşte doctorul Enys şi-ţi plătesc la fel.

– Bucuros, dar numai cînd se întoarce doctorul Enys.

– N-am de gînd să aştept toată noaptea. Francis scoase punga şi luă cîteva monezi de aur din ea. Îţi plătesc chiria acum, aşa că nu pierzi nimic.

Hangiul făcu ochii mari.

– E o cameră mică, domnule, şi nu-i decît un singur pat de o persoană.

– Nu-mi pasă cît e patul de mare.

Hangiul se holbă iar la el apoi se adresă chelnerului:

– Charlie, condu-l pe domnul la camera numărul şase.

Francis plăti şi sui în urma chelnerului scările care scîrţîiau. Intră în cameră şi închise uşa cu cheia. Era o cameră

mică şi joasă, cu o masă de lemn de brad în faţa căminului fără foc, un pat îngust lîngă fereastra cu obloanele trase pe jumătate. Două lumînări pîlpîiau aruncînd umbre lîngă pat. Se sprijini cu spatele de uşă, uitîndu-se prin cameră, apoi luă o lumînare şi o aşeză pe masă. Desfăcu coburii, scoase o cămaşă curată, se spălă, se îmbrăcă şi îşi puse o cravată curată. Se aşeză la masă, scoase cîteva foi de hîrtie din sac şi după ce se gîndi puţin începu să scrie. Făcea totul fără grabă, atent, cu grijă, dar nu ca cineva care ar fi fost beat. Era perfect treaz acum. Timp de cinci minute, în cameră a domnit o linişte pe care scîrţîitul penei o făcea şi mai adîncă. Din cînd în cînd se auzeau afară zgomote sau o explozie de rîsete care pătrundeau prin pereţii joşi ai cîrciumii ca nişte ecouri venite dintr-o lume îndepărtată. Cîteodată, flacăra unei lumînări începea să tremure şi un fir de fum se ridica, răspîndindu-se apoi în aer. Scria cu o concentrare pornită dintr-o presiune exterioară, dar şi interioară: nu numai că scria foarte repede, ca şi cum ar fi vrut să-i ia înainte ceasului, dar ca şi cum un mecanism interior l-ar fi îndemnat să se grăbească pentru că ce avea de făcut nu mai putea aştepta.

Cînd termină, semnă hîrtia, se ridică, se duse iar la coburii de şa şi scoase un pistol. Era un pistol pentru duel, cu o singură ţeavă, cu cremene, cu o încărcătură mică de parf de puşcă şi un singur glonte. Îl încărcă şi-l puse pe masă lîngă el. Apoi privi în jur. Era gata. Liniştea din cameră devenise apăsătoare, îi bătea în urechi, ecou al teroarei produse de iniţiativa finală, ultima constrîngere a minţii şi muşchilor precedată de aceste pregătiri

Îşi duse pistolul la tîmplă.

*

Dwight văzu că spitalul ocupa cîteva camere la primul etaj al unei clădiri joase lîngă tribunal. La parter se afla biblioteca; acolo găseai o carte, la etaj pierdeai un picior. Nu-l găsi pe doctorul Halliwell, care nu se întorsese de la o vînătoare care durase o zi întreagă; găsi însă o femeie umflată de hidropizie, care, după ce discută cu el la uşă, bănuitoare, îl conduse prin cele două saloane.

Paturile erau aranjate ca la spitalele din Londra; semănau cu nişte sertare mari, deschise, care ieşeau dintr-un dulap. Erau de lemn şi fixate la un cap în perete. În fiecare salon se afla un singur felinar în care ardea tot timpul o lumînare mică. Evenimentele săptămînii, cu mulţimea de oameni care umplu-se străzile, produseseră o recoltă întreagă de accidente şi boli, astfel încît spitalul era plin. În săli domnea mirosul greu, obişnuit. Bolnavii zăceau cîte patru într-un pat şi nu părea să fi încercat nimeni să-i instaleze după natura bolilor. O femeie cu o mînă amputată împărţea patul cu alta care năştea şi cu o a treia care trăgea să moară. Avea faţa roşie, febră mare, pete vineţii pe mîini şi respira greu.

– E o tîrîtură găsită pe stradă, spuse femeia cea grasă săltîndu-şi pîntecele. A născut doi gemeni acum o săptămînă. O să moară pînă mîine dimineaţă, dacă mă întrebaţi pe mine... Astălaltă e în durerile facerii de vreo oră. A făcut copilul cu taică-său, aşa zice lumea, deşi ea nu vrea să spună. Le-am pus în acelaşi pat ca să-şi ţină de urît... Dincoace e salonul pentru bărbaţi.

Dwight nu a stat mult. Nu-l cunoştea pe doctorul Halliwell şi nu ştia dacă vizita lui nu l-ar supăra. Cînd ieşi în stradă,

respiră mulțumit aerul curat al nopții. Plouase tare tot timpul cît fusese în spital și veneau alți nori dinspre vest; dar asta nu stricase buna dispoziție a cheflîilor și mai erau mulți care făceau tărăboi pe străzi. Văzu chiar doi negustori respectabili pe care îi duceau acasă cu roaba.

Hangiul îl întîmpină cu vestea că are un musafir neașteptat. Dwight uitase de invitația făcută lui Francis în aceeași dimineață și, așa cum îl văzuse după masă, ar fi preferat să nu-l fi invitat. Urcă scările, așteptîndu-se să-l găsească dormind răsturnat în pat. Găsi ușa încuiată, fapt care-l irită și mai mult. Bătu tare în ușă, sperînd că musafirul nu e prea beat ca să-l audă. Nu răspunse nimeni. Nimic mai supărător! S-ar fi putut să nu-l poată trezi pînă dimineața. Probabil că hangiul nu avea altă cheie, și chiar dacă ar fi avut, se putea ca ușa să fie blocată cu cheia pe dinăuntru.

Dwight bătu iar cu putere în ușă. Coridorul îngust și întunecos era plin de pînze de păianjen prin toate colțurile; pereții erau umflați și crăpați ca și cum i-ar fi apăsat o greutate enormă din afară. Dacă cineva ar fi suferit de claustrofobie, ar fi fugit repede înainte să se prăbușească peste el. Dintr-o crăpătură mai mare de lîngă ușă apăru un gîndac negru pe care zgomotul părea că-l deranjase. Dwight auzi mișcare înăuntru și cheia se învîrti în broască.

Ușurat, apăsă clanța și intră. Surprins, văzu patul gol, nefolosit, și pe Francis întorcîndu-se încet la masa pe care ardeau cele două lumînări.

Trecîndu-i supărarea, Dwight începu să rîdă.

– Scuză zgomotul, dar am crezut că dormi.

Francis nu răspunse, dar se așeză la masă, uitîndu-se la cele două foi de hîrtie din fața lui. Nu părea beat așa cum era

cînd îl văzuse ultima dată. Din ce în ce mai surprins, Dwight observă cămaşa curată, cravata legată corect... şi faţa palidă.

– Mi-a spus hangiul că ai venit. M-am gîndit că ai putea avea vreo neplăcere. Oraşul clocoteşte.

– Da, spuse Francis.

Conştient de tensiunea care domnea în cameră, Dwight îşi descheie încet haina, o dezbrăcă şi rămase în cămaşă, stînjenit şi neştiind ce să facă. Tăcerea celuilalt îl obligă să continue.

– Îmi pare rău că a trebuit să plec aşa repede după masă, cînd ne-am întîlnit, dar, după cum ţi-am explicat, trebuia să mă întîlnesc cu un prieten. Ai mîncat?

– Ce? Da, sigur.

– Dacă scriai o scrisoare, poţi să continui.

– Nu.

Tăcură amîndoi. Dwight se uită mai atent la celălalt.

– Ce s-a întîmplat?

– Eşti fatalist, Enys? întrebă Francis încruntîndu-se. Brusc ca o furtună, pe faţa lui împietrită apăru o strîmbătură de nemulţumire. Crezi că sîntem stăpîni pe soarta noastră sau pur şi simplu dansăm pe sfoară ca nişte marionete, cu iluzia că sîntem independenţi? Eu nu ştiu!

– Mă tem că sînt cam obosit pentru o discuţie filozofică. Ai vreo problemă personală care te frămîntă?

– Numai asta. Cu un gest de nerăbdare dădu la o parte hîrtiile şi luă pistolul de sub ele. Acum cinci minute am încercat să mă împuşc. Pistolul n-a luat foc. De atunci mă tot gîndesc dacă să încerc din nou.

Dintr-o privire Dwight văzu că Francis nu glumea. Se uită la el, încercînd să găsească ceva potrivit să-i spună.

– Te-am şocat, spuse Francis, şi îndreptă pistolul spre

față, uitîndu-se cu un ochi prin țeavă și ținînd degetul pe trăgaci. N-ar fi fost, desigur, de cel mai bun gust să mă folosesc de ospitalitatea ta în acest scop, dar n-am găsit nici o cameră și mi s-a părut cam vulgar să mă împușc pe stradă, în vreun colț mai ascuns. Te rog să mă scuzi. În orice caz, n-am făcut-o încă, așa că pentru cîteva momente ai lîngă tine un interlocutor care vorbește în loc de unul care tace.

Dwight se uită lung la el, fără să spună sau să facă ce ar fi trebuit. O mișcare greșită ar fi putut fi fatală. După un timp, străduindu-se să-și recapete calmul, se duse la fereastră unde erau cana și ligheanul și, cu spatele la Francis, începu să se spele pe mîinile care îi tremurau. Simțea că Francis îl urmărește atent.

– Nu te înțeleg, spuse el în cele din urmă. Nu înțeleg de ce ai vrea să te distrugi și, dacă vrei neapărat, de ce să parcurgi călare douăzeci și cinci de mile pînă aici într-un oraș străin, ca să o faci.

Se auzi fișîitul hîrtiilor ca și cum Francis le punea în ordine.

– Mortul s-a purtat irațional înainte de a muri. Nu-i așa? Dar cine se comportă rațional chiar cînd vrea să trăiască? Dacă am fi creiere care gîndesc plutind într-un fluid... Dar nu sîntem. Avem viscere, dragul meu Enys, după cum știi prea bine; și nervi și sînge și ceea ce numim emoții. Se poate trezi în noi o prejudecată necugetată împotriva vărsării propriului nostru sînge în casa noastră. Impulsurile sînt greu de stăpînit; nu le poți măsura cu rigla de calcul.

– Dacă ăsta a fost un impuls, atunci sper că ți-a trecut.

– Nu, nu a trecut. Dar pentru că ești aici, vreau să-ți aflu părerea. Ce se întîmplă cu hotărîrea cînd pui țeava la tîmplă, tragi și nu se întîmplă nimic? Accepți batjocura pentru

că n-ai avut prevederea să cumperi praf de puşcă uscat şi mintea să-ţi dai seama că praful de puşcă se umezeşte repede în atmosfera asta blestemată din Cornwall? Sau accepţi o ultimă umilinţă şi nu mai faci altă încercare?

Dwight începu să se şteargă pe mîini.

– E singurul mod înţelept de a acţiona. Dar nu mi-ai răspuns la întrebare. De ce să te sinucizi? Dacă pot spune aşa, eşti tînăr, ai avere, eşti respectat, ai o soţie şi un fiu, ai trecut printr-o boală grea şi ai scăpat, nu te ameninţă nimic...

– Opreşte-te, spuse Francis, sau o să mă faci să plîng de fericire.

Dwight se întoarse puţin spre el şi văzu cu coada ochiului că pistolul se afla iar pe masă, iar mîna lui Francis de-abia îl atingea.

– Dacă ai fi în situaţia vărului tău, aş putea crede că ai un motiv mai serios. Şi-a pierdut singurul copil, mîine va fi judecat şi s-ar putea să fie condamnat, anul trecut a ratat o afacere în care îşi pusese toate speranţele...

Francis se ridică, împinse masa la o parte şi cu paşi mari se repezi la el:

– Du-te dracului şi taci din gură!

Dwight lăsă prosopul din mînă:

– Nu încape îndoială că Ross mai are încă sentimentul demnităţii pe care tu probabil că l-ai pierdut...

Francis se întoarse. De aproape, pe faţa lui se vedeau urme de sudoare uscată.

– Ce te face să spui asta?

Pistolul era departe. Dwight simţi acum că ar fi capabil să rezolve această situaţie.

– Cred că trebuie mai întîi să-ţi pierzi respectul faţă de tine însuţi înainte de a te gîndi măcar la sinucidere.

– Aşa crezi?

– Da, aşa cred.

Francis începu să rîdă, un rîs tăcut, cu atît mai amar cu cît nu se auzea un sunet:

– Sînt momente cînd ar putea fi singura modalitate de a-ţi recăpăta respectul faţă de tine însuţi. Poţi înţelege asta, sau te depăşeşte?

– Deloc, îmi pot imagina o astfel de situaţie, dar nu-mi pot închipui de ce să simţi că şi tu eşti în situaţia asta.

– Ia să vedem! Care sînt cuvintele alea frumoase pe care le-ai folosit? Tînăr, bogat, respectat? Tînăr, după ce criterii? Şi bogat, ai spus? Problema e cine e bogat în zilele astea, cînd atîţia dau faliment? De obicei, cîte un cămătar parvenit şi obraznic cu vocea mieroasă şi codul moral al unei caracatiţe... Şi respect? Francis rosti cuvîntul cu sălbăticie. Respectat de cine? Ne întoarcem de unde am plecat, respect faţă de sine, şi aici am ajuns la un impas, nu mai există ieşire. Băutura uşurează deziluzia, dar ascute paradoxul. Un glonte şi s-a terminat, nu mai există ziua de mîine.

Dwight aprinse încă două lumînări pe poliţa de deasupra sobei. Umbra din cameră se risipi, lăsînd să se vadă tapetul decolorat de pe pereţi şi praful strîns prin colţuri. Lumina era ca o undă tîrîtoare de judecată sănătoasă care invada încet colţurile întunecate ale minţii.

– Un glonte e foarte... dramatic, spuse el încet.

– Aşa sînt de obicei soluţiile pripite. Ar trebui să ştii asta. Dar n-ar trebui să le excluzi pentru că-ţi răneşte simţul bunei comportări.

– Nu le exclud. Totuşi eu prefer ca lucrurile să ia o întorsătură mai simplă. Hai să bem ceva şi să discutăm. De ce să ne grăbim? Avem toată noaptea înaintea noastră.

– Dumnezeule!... Francis respiră adînc. Limba mea e uscată ca iasca...

Afară, pe stradă, cineva rîdea prostește. Dwight deschise dulapul.

– Am coniac aici. Putem să-l gustăm.

Îl auzi pe Francis împăturind hîrtiile și băgîndu-le în buzunar. Cînd se uită la el, îl văzu luînd pistolul, dar scoțînd glontele. Se opri însă, ezită și o sclipire apăru iar în ochii lui.

– Bea asta, îi spuse Dwight repede. Ginul ieftin e otravă curată și o să-ți trezească tot felul de gînduri nesănătoase.

– Gîndurile există și fără gin.

– Dacă vrei, poți să-mi spui și mie ce te frămîntă. N-am nimic împotrivă.

– Mulțumesc, dar supărările le păstrez pentru mine. Luă paharul cu coniac și se uită la el: Beau în cinstea diavolului! Nu știm de partea cui a fost în seara asta.

Dwight bău și el fără să mai spună nimic. Furtuna trecuse. Întîmplarea îl împiedicase pe Francis să se omoare. Era extenuat și ar fi dorit să vorbească despre orice altceva decît de motivele care-l îndemnaseră la sinucidere în seara asta. Dar tocmai de aceea trebuia să o facă. Numai determinîndu-l să-și descarce sufletul putea avea siguranța că o astfel de criză nu se va mai repeta.

Capitolul X

Înaintea Reformei*, franciscanii constituiseră o adevărată putere în oraş, stăpînind multe din proprietăţile din centru; şi deşi călugării nu mai umblau pe stradă în sutanele lor cenuşii şi nici nu mai îngrijeau bolnavii sau ajutau săracii, clădirile rămăseseră şi erau folosite în scopuri laice, păstrau încă evident aspectul lor ecleziastic. Aşa arăta şi Refectoriul Călugărilor Franciscani, unde se judecau procesele.

Sala Mare era o încăpere impresionantă, în care lumina pătrundea prin vitralii; avea o lungime de aproximativ şaptesprezece metri şi o înălţime de aproximativ douăzeci de metri; dar avea o vechime de cinci sute de ani, era şubredă şi mai prezenta şi alte neajunsuri care o făceau nepotrivită pentru o sală de tribunal.

Peste noapte căldura devenise înăbuşitoare şi cînd s-a crăpat de ziuă o ceaţă deasă a acoperit oraşul. Soarele, deşi

---

* *The Reformation*, marea mişcare religioasă din secolul al XVI-lea al cărei scop a fost reformarea doctrinelor şi practicilor Bisericii Catolice (*The Church of Rome*) şi care a dus la instaurarea diferitelor biserici reformate sau protestante din centrul şi vestul Europei (n. tr.).

puternic, n-a împrăştiat-o şi cînd judecătorii în robele lor garnisite cu hermină şi cu peruci pe cap porniră pe stradă în direcţia sălii, ceaţa îi învălui ca un fum umed.

Demelza petrecuse o noapte îngrozitoare; cînd aţipea avea coşmaruri şi se trezea brusc, dîndu-şi seama că realitatea nu-i oferea nici o scăpare. Simţea că ratase totul cu o seară înainte, că rezultatul eforturilor ei nu fusese decît o conversaţie inutilă, fără sens şi fără rost; simţea că nu-l ajutase pe Ross în nici un fel.

De-abia seara trecută îşi dăduse seama cît de nesăbuită fusese crezînd că poate face ceva numai prin eforturile ei. În toate aceste săptămîni de aşteptare se hrănise cu speranţa că ajutorul ei va fi decisiv. Totuşi, bunul ei simţ înnăscut o împiedicase să se adreseze direct judecătorului, propunîndu-i făţiş să o ajute.

Se acuza cu amărăciune că n-a reuşit să obţină mila lui pentru ea şi situaţia în care se afla. Dar dacă i s-ar fi ivit o nouă ocazie, ar fi procedat la fel. Poate că o judecată greşită o făcuse să conceapă această întîlnire, dar o judecată corectă o salvase de la un dezastru ireparabil.

Cînd se întorsese la han, o găsise pe Verity aproape la fel de neliniştită ca şi ea. Venise Francis să o vadă; era beat şi se purtase ciudat; plecase lăsînd-o şi mai îngrijorată decît la venire. Nici ea nu dormise aproape deloc, gîndindu-se cu grijă şi la Ross şi la Francis. Cînd l-a văzut pe Francis intrînd la tribunal, a răsuflat uşurată, ca şi cum nu s-ar fi aşteptat să-l mai vadă teafăr şi sănătos. Dar tot era îngrijorată pentru Ross şi, cînd intră, îngrijorarea ei crescu şi mai mult observînd felul cum se judecau cazurile.

Cînd s-au aşezat pe locurile rezervate în faţă pentru

ele, sala era deja arhiplină. Paznici şi temniceri, juraţi şi martori, avocaţi şi notari umpleau partea din faţă a sălii. Mai în spate era loc pentru public. Puţinele rînduri de scaune din faţă erau rezervate pentru notabilităţi şi pentru cei ce veniseră în oraş ca să ia parte la alegeri şi care acum erau aici ca să se distreze. Verity îl văzu pe Unwin Trevaunance în compania unei fete cu părul roşu. Erau acolo Sir Hugh Bodrugan şi cîteva doamne şi domni din lumea bună, cu evantaie şi tabachere cu tutun de prizat. George Warleggan şedea singur într-un colţ, ţinînd în mînă un baston lung din lemn de mahon.

În spate, după scaune, se afla gloata.

Sala, deşi înaltă, era prost ventilată. Aerul era înăbuşitor şi căldura din ce în ce mai mare din cauza mulţimii care se înghesuia să intre. La uşă, dar şi înăuntru, negustori ambulanţi vindeau plăcinte, castane şi linte caldă, dar înainte de ora zece toţi au fost daţi afară.

Apoi grefierul bătu cu ciocănelul în masă şi toată lumea se ridică. Excelenţa sa domnul judecător Lister, bun cunoscător de muzică religioasă, îşi făcu apariţia, se înclină solemn în faţa curţii şi se aşeză lîngă consilierii municipali şi alţi înalţi funcţionari ai comitatului. Trase mai aproape de el buchetul mare de plante aromatice şi puse o batistă îmbibată cu oţet peste hîrtiile din faţa lui. Începea încă o zi grea.

Primul caz a fost rezolvat repede. Demelza nu putea urmări deloc procedura. Avocatul care vorbea avea o voce atît de înfundată încît nu auzea decît un cuvînt din trei, dar înţelese că era vorba de mărturisirile acuzatului. Cînd a terminat, omul a fost scos din boxă. Se stîrni rumoare cînd trei bărbaţi şi două femei au fost aduşi împreună. Unul din bărbaţi era Ross Poldark. Părul lui negru, cu reflexe arămii era bine

pieptănat, cicatricea de pe obraz se vedea bine ca întotdeauna în momente de încordare. Arăta mai palid din cauza şederii în închisoare timp de o săptămînă. Demelza îşi aminti de soarta lui Jim Carter.

Juraţii depuneau jurămîntul, dar ea nu auzi nimic. Se gîndea la Ross aşa cum îl văzuse pentru prima oară acum mulţi ani la bîlciul din Redruth. I se părea că trecuse un secol – totuşi, deşi crescuse şi se maturizase de n-ai mai fi recunoscut în ea copilul de altădată, în esenţă el rămăsese pentru ea acelaşi, cu toate că acum i se părea mai tînăr. Era un om cu toane, dar reprezenta o constantă, ceva ce nu se putea schimba, un om pe care te puteai bizui, pivotul vieţii ei. Nimeni nu l-ar fi putut înlocui. Fără el ar fi fost pe jumătate moartă.

În dimineaţa aceasta, domnul judecător Lister avea ochii duşi în fundul capului şi o înfăţişare feroce. Ai fi zis că e capabil de orice. Juriul a depus jurămîntul fără ca nimeni să ridice vreo obiecţiune. Spre surpriza Demelzei, toţi acuzaţii, cu excepţia unuia, au fost scoşi din sală, Ross printre ei. Începuse procesul lui Boynton, acuzat de furt.

Demelza nu asculta. Totul în mintea ei era ca o ceaţă tulbure de care avea să-şi amintească mai tîrziu. Auzi apoi juriul declarîndu-l pe acuzat vinovat de furtul unei perechi de ciorapi de damă tricotaţi, în valoare de doi şilingi şi şase pence, şi al unui pachet cu cinci sute de ace, în valoare de şase pence, toate furate dintr-o mercerie. Îl auzi pe judecător subliniind faptul că era la prima infracţiune; îl condamnă să fie însemnat cu fierul roşu, apoi să i se dea drumul. Imediat au fost introduse cele două femei şi a început procesul următor. Pe Demelza o cuprinse o senzaţie groaznică de leşin cînd îşi dădu seama că urma Ross.

Cele două femei fuseseră prinse cerşind. N-aveau nici un alt mijloc de trai. Cazul era simplu şi juriul le declară vinovate. Domnul judecător Lister considera însă cerşetoria un delict serios, de aceea le ţinu o predică lungă despre relele unei astfel de vieţi. Uitîndu-se la el, Demelza înţelese că omul nu era dispus să ierte. Vorbea frumos, în fraze elegante bine rotunjite, ca şi cum şi-ar fi pregătit discursul în seara precedentă. Dar în esenţă condamna. Brusc, fără să ridice vocea sau să-şi schimbe expresia feţei, rosti sentinţa: cele două femei să fie biciuite. Şi cu asta cazul se termină.

Lumea începu să se agite în sală: unii voiau să iasă afară, să vadă femeile dezbrăcate şi biciuite în piaţa din faţa bisericii; alţii de-abia aşteptau să ocupe locurile rămase goale. În mijlocul confuziei stîrnite, Ross fu adus în sală. Cînd trecu spre boxă, aruncă o privire în jur şi o văzu pe Demelza. Un surîs slab, încurajator îi lumină faţa şi trecu mai departe.

– Fii liniştită, draga mea, spuse Verity. Trebuie să încercăm să ne păstrăm calmul. O luă pe Demelza pe după umeri şi o strînse lîngă ea.

Era clar acum că acesta era procesul cel mai important din ziua aceea. Intrară mulţi avocaţi pledanţi şi banca pe care şedeau era plină. Demelza încercă să distingă vreo schimbare pe faţa judecătorului, o licărire de interes, dar nu văzu nimic, ca şi cum n-ar fi cunoscut-o pe doamna Ross Poldark cu o seară înainte. Domnul Jeffrey Clymer se aşeză puţin mai jos de boxă, de unde putea fi în contact cu clientul său. Henry Bull, K.C.* principalul avocat al acuzării, lăsase cazurile pre-

* King's Counsel – titlu dat în Anglia unui avocat pledant de rang superior (n. tr.).

cedente în seama ajutorului său, dar de acesta se ocupa el însuşi. Era un bărbat brunet, de o frumuseţe aspră, cu tenul măsliniu, ca şi cum i-ar fi curs sînge negru prin vine, şi ochii de culoarea chihlimbarului. Aspectul era în dezavantajul lui şi toată viaţa trebuise să lupte împotriva şoaptelor colegilor şi ale rivalilor – fapt care lăsase urme.

Grefierul începu să citească punerea sub acuzare:

– Ross Vennor Poldark, ridică mîna. Domnilor juraţi, acesta este acuzatul, pe nume Ross Vennor Poldark, cu domiciliul la Nampara, în comitatul Cornwall, care la şapte ianuarie în anul Domnului o mie şapte sute nouăzeci, fără frică de pedeapsa lui Dumnezeu şi împins şi îndemnat de diavol, a îndemnat la răscoală pe mulţi cetăţeni paşnici. Ba mai mult, s-a răsculat el însuşi împotriva legilor acestei ţări. Şi mai mult, numitul Ross Vennor Poldark, în mod criminal, cu bună-ştiinţă şi gînduri rele, dar şi prin forţa armelor, a jefuit, a furat, a distrus şi şi-a însuşit diverse bunuri care se aflau pe cele două vase naufragiate. Şi mai departe...

Vocea continuă să se audă ore întregi – i se păru Demelzei, repetînd aceleaşi lucruri, iar şi iar, cu alte cuvinte. Simţea că leşină, dar încercă să se stăpînească. În cele din urmă, vocea se opri. Apoi Ross spuse:

– Nevinovat, şi atunci grefierul îl întrebă:

– Acuzat, cum vrei să fii judecat?

Ross răspunse:

– De Dumnezeu şi potrivit legilor ţării mele.

Apoi bărbatul cu înfăţişare de străin se ridică şi reluă toate acuzaţiile de la început.

Dar spre deosebire de grefier, care citise toată acuzarea

cu o voce monotonă – cu termenii aceia legali uscați și sfărîmicioși ca pleava de pe semințe și fără nici o viață în ei – domnul Henry Bull, K.C. suflă peste ei ca un vrăjitor și îi trezi la viață. El începu să povestească juriului o poveste simplă, pe care oricine o putea înțelege.

Se pare că în timpul furtunii pe mare din ianuarie trecut, de care fără îndoială că-și aducea aminte toată lumea, o corabie, o corabie a cuiva de aici din Cornwall, a naufragiat și a eșuat pe plaja de la Hendrawna, ceva mai jos de casa acuzatului, un om cu dare de mînă, proprietar de mină și moșier dintr-o veche familie.

– Domnilor juraţi, v-aţi fi aşteptat desigur ca primul gînd al acestui om – care văzuse primul corabia – să fie salvarea celor de pe vas. În schimb, aşa cum vom dovedi cu martori, singura lui grijă a fost să trezească pe toţi nelegiuiţii din vecinătate pentru ca, în momentul în care epava va eşua, să o prade cît mai repede.

Martorii vor arăta că au prădat în cîteva ore, fără să se gîndească să salveze echipajul sau să încerce măcar să-i ajute să ajungă la mal. Bărbatul pe care-l vedeţi în boxă a înotat primul pînă la epavă şi a condus operaţiunile de distrugere a vasului. Mai rămăsese un pasager la bord. Nimeni nu ştie dacă un ajutor prompt nu l-ar fi putut salva. Se ştie numai că nu i s-a dat ajutor şi omul şi-a pierdut viaţa.

Avocatul acuzării a mai adăugat că acuzatul a pus oameni de-a lungul falezei să pîndească dacă nu cumva mai apare şi o altă pradă, deoarece, cînd ceva mai tîrziu un vas – *Pride of Madras* – a fost aruncat pe ţărm, toate scursorile din cinci parohii aşteptau să-l ia în primire; şi nu se ştie dacă –

presupunînd chiar că echipajul ar fi putut să-l pună iar pe linia de plutire o dată cu fluxul – n-ar fi fost totuşi imobilizat pe mal de numărul mare de oameni urcaţi pe vas. Toate acestea s-au întîmplat la instigarea acuzatului, care e răspunzător de actele de violenţă ale celor care l-au urmat. Cîţiva din oamenii echipajului au fost bătuţi sălbatic şi li s-au furat pînă şi hainele de pe ei. Au fost lăsaţi să zacă în nesimţire, goi în frigul pătrunzător, şi e sigur că unii dintre cei care şi-au pierdut viaţa ar trăi şi azi dacă ar fi primit îngrijirea creştinească la care are dreptul orice marinar în suferinţă. Vasul lor a fost făcut bucăţi în timpul unei singure maree. Căpitanul vasului, A.V. Clark, va fi chemat să depună mărturie şi să arate că n-a fost tratat cu atîta barbarie cînd a fost aruncat pe ţărm printre sălbaticii din Patagonia acum doi ani.

Dar asta n-a fost tot – şi în nici un caz cel mai rău – şi Henry Bull ridică un deget ameninţător.

– Cînd vameşii Maiestăţii sale, sprijiniţi de un mic contingent de dragoni pedeştri, au sosit la locul faptelor, acuzatul le-a ieşit în cale şi i-a avertizat să nu se amestece dacă ţin la viaţă şi i-a ameninţat în modul cel mai jignitor. Cum ei n-au ţinut seamă de ameninţări şi au coborît pe plajă, acuzatul împreună cu ceilalţi s-au repezit la ei şi au început să se bată. Unul din vameşi, John Coppard, a fost rănit grav. De fapt, doi dintre răsculaţi au murit pe plajă în noaptea aceea şi mulţi au fost răniţi. Martori demni de încredere apreciază că numărul jefuitorilor se ridică la două mii.

Vocea continua mereu, răsunînd puternic în urechile Demelzei, slăbind apoi, ca şi cum ar fi venit de departe. Fără nici o discriminare, vocea amesteca adevărul cu calomnia,

minciuna cu jumătăți de adevăruri pînă cînd Demelza simți că-i vine să țipe. Era foarte cald în sală; ferestrele erau aburite și pe pereți se scurgea umezeala. Acum ar fi dorit să nu fi venit... orice ar fi fost mai bine decît să asculte ce se spunea. Încercă să-și astupe urechile, dar n-avea rost. Trebuia să asculte dacă voia să afle tot ce era mai rău.

În sfîrșit, Bull își terminase pledoaria. Scopul lui imediat nu era – spuse el – să atragă atenția juriului asupra actelor ilegale înfăptuite în trecut de acuzat și care erau o pată pe onoarea lui, dar...

Aici domnul Jeffrey Clymer, care pînă atunci desenase cercuri și pătrate pe o hîrtie, sări în picioare și protestă vehement – protest acceptat de judecător. Domnul Bull fu nevoit să se retragă. O făcu bucuros, pentru că sădise ce voia în mințile juriului.

– Nu este permis să spui nimic despre antecedentele acuzatului, continuă el; dar – și subliniez acest lucru – este permis și foarte relevant să tragi anumite concluzii din declarațiile făcute de acuzat în fața judecătorului de instrucție – afirmație prin care a încercat *să justifice* acțiunile sale, afirmații care-l stigmatizează ca iacobin și admirator al vărsării de sînge și tiraniei de peste mare. Astfel de oameni, continuă Bull, sînt de două ori mai primejdioși în timpurile pe care le trăim. Fiecare membru al juriului probabil că are ceva avere. Dacă dorește să o păstreze intactă, oameni de felul acuzatului trebuie să servească drept exemplu. Flacăra răzvrătirii și tulburările trebuie să fie înăbușite chiar de la început. Cineva care a fost soldat și gentleman are o responsabilitate și mai mare. Ca un astfel de om să ia partea tîlharilor și drojdiei societății din

oraşe, încurajîndu-i la acte de violenţă pe care ei singuri, cu mintea lor, nu le-ar putea imagina, e o crimă împotriva societăţii. Un astfel de om merită să fie eliminat. Spînzurătoarea e încă prea bună pentru el. Să se facă dreptate şi nu cer nimic mai mult decît dreptate.

Cînd şi-a reluat locul, s-a stîrnit o adevărată agitaţie în sală. Apoi, al doilea avocat al acuzării s-a ridicat şi a rostit încă o pledoarie. Era obiceiul ca în, cazurile mai grave, acuzarea să aibă dreptul la două plëdoarii şi apărarea la nici una. Cînd a terminat, a fost chemat primul martor şi acesta era Nicholas Vigus.

Intră în sala de şedinţe clipind din ochi, ezitînd, un fel de înger surprins asupra unei fapte ruşinoase. Într-o vreme cînd se purtau peruci, chelia sa netedă forma un contrast aproape indecent cu faţa lui ciupită de vărsat.

Cu voce subţire şi şireată, declară din ce în ce mai sigur pe el că în dimineaţa respectivă fusese trezit, curînd după ivirea zorilor, de acuzat care bătea tare în uşa casei vecine şi striga: „Zachy! Zacky! Bunătăţi pentru toată lumea! A naufragiat o corabie; epava e pe ţărm. O s-o golim toată! O să luăm pînă la ultima scîndură!" Adăugă că l-a văzut pe acuzat conducînd operaţiunile şi îndemnînd mulţimea şi că acesta fusese primul care înotase pînă la corabie şi se suise pe punte. Mai condusese şi operaţiunile la a doua corabie eşuată la ţărm şi în general fusese prezent şi activ toată ziua. Martorul îl văzuse pe acuzat ducîndu-se spre vameşi la sosirea lor şi certîndu-se cu ei, dar nu fusese destul de aproape să audă. Mai tîrziu plecase acasă şi nu fusese acolo cînd se bătuseră. Şi cu asta şi-a terminat depoziţia. Toată lumea şi-a îndreptat privirile spre Ross.

Ross își drese glasul. Era rîndul lui acum. Pînă acum i se păruse că nu e decît un spectator, un spectator cu ochi critic, calm, observînd culoarea unghiilor domnului Henry Bull, mai puțin atent la invectivele lui, căutînd să aprecieze vîrsta și ocupația membrilor juriului, fără să se gîndească la faptul că ei aveau să-l judece. Acum trebuia să se hotărască să lupte cu toată ardoarea dacă voia să supraviețuiască. Acum era vorba de el însuși, de soarta lui. Nu se hotărîse încă dacă să urmeze sfaturile lui Clymer sau să adopte o atitudine conformă cu propriile sale principii. Dar vederea Demelzei îl făcuse să simtă că trebuie să lupte.

– Era o furtună puternică în dimineața aceea, Nick?

Vigus se uită la Ross clipind viclean din ochi. Siguranța începea să-l părăsească.

– Cred că da.

– E adevărat, nu, că Martin nu locuiește chiar lîngă tine, ci la două case depărtare?

– Cred că da. Casa lui Daniel ne desparte.

– Trebuie că ai auzul tare ascuțit ca să fii sigur că ai auzit bine de la atîta depărtare.

– Da' nu e prea departe. Am auzit ce-ați spus destul de bine.

– Ți-a fost necaz că nu te-am trezit *pe tine?*

În fundul sălii se auziră rîsete înfundate.

– Mie mi-e totuna, spuse Vigus posomorît. Nu mă interesează epavele.

– Dar ai fost pe plajă toată ziua?

– Din cînd în cînd. M-am dus să văd ce se întîmplă.

– N-ai luat parte deloc la salvarea lucrurilor aruncate de apă la țărm?

– Nu, eu nu sînt d-ăia.

– Niciodată?

– Nu.

– Vrei să spui că trăieşti lîngă plajă şi nu strîngi niciodată lucruri aduse de apă de pe epave?

– Poate... cîteodată. Dar nu de data asta. Nu cînd e un naufragiu în care se înecă oamenii, cum a fost ăsta.

– I-ai ajutat pe oamenii care se înecau?

– Nu.

– De ce?

– N-am văzut nici unul.

– M-ai văzut pe mine înotînd pînă la prima epavă?

– ...Da.

– Şi nu trăgeam o sfoară după mine?

– Poate. Nu-mi aduc aminte.

– Asta ce-ar însemna?

– Nu ştiu. Pentru mine nu înseamnă nimic.

Ross se uită la Clymer, care imediat dădu negativ din cap. Martorul fu lăsat să plece. Au mai fost chemaţi trei martori care să lămurească unele aspecte şi să confirme spusele lui Nick Vigus. Apoi aprodul strigă iar:

– Să intre Jud Paynter.

Demelza se uită la cel ce fusese odată servitorul lor cum se îndrepta sfios spre boxa martorilor, ca şi cum ar fi dorit să nu-l observe nimeni. Nu-i venea să creadă că-l vede aici, gata să depună mărturie împotriva lui Ross în faţa curţii cu juri, fără nici un pic de ruşine.

Verity o apucă de braţ, reţinînd-o să nu se scoale în picioare. Jud rosti încet jurămîntul, apoi se uită în jur să vadă

unde poate să scuipe. Își luă însă seama și aruncă o privire domnului Henry Bull care îl aștepta.

– Te numești Jud Paynter și locuiești împreună cu soția în satul Grambler?

– Așa-i.

– Spune-ne ce s-a întîmplat în dimineața de șapte ianuarie trecut.

– Să vedeți... Jud își drese glasul. Eu și cu femeia mea dormeam... adică Prudie, știți...

– Vrei să spui soția dumitale?

– Da... da, sigur, domnule, ca să zicem așa.

... Jud zîmbi ca și cum s-ar fi scuzat.

– Prudie și cu mine dormeam cînd uite că vine căpitanul Ross cu zarvă mare și pînă să sar să-i deschid, împinge ușa și-o scoate din țîțîni și se repede înăuntru și spune că a eșuat un vas pe plaja de la Hendrawna. Hai, mișcă-te mai repde, spune. Noi am fost prieteni buni, căpitanul Ross și cu mine. De multe ori cînd era un țînc înalt de-o șchioapă...

– Bine, bine. La subiect! Ce s-a întîmplat mai tîrziu?

Ochii injectați ai lui Jud dădură roată prin sala de judecată, evitînd cu grijă să se uite la cineva anume.

– Ei, ce s-a mai întîmplat?

– Apoi mi-a zis așa: Du-te și scoală pe toți oamenii dacă poți, că sînt femei și copii pe vas, și trebuie salvați de la înec...

Urmă un moment de consultări între avocați.

– Hai, omule, adu-ți aminte, spuse Henry Bull. Mai gîndește-te.

Jud ridică ochii spre tavanul gotic, căutînd inspirație. Își linse apoi gingiile știrbe.

– Hai, spune!

– Asta a spus, domnule. Sînt sigur.

– Şi eu îţi spun să te mai gîndeşti. Ceea ce spui acum nu se potriveşte cu ce ai declarat sub jurămînt.

– Ce?

– N-ai spus asta cînd ai depus mărturie în faţa judecătorului şi a ajutorului lui.

– Cum?

– Spune-ne ce-ai spus prima dată.

– Asta am spus, nici mai mult, nici mai puţin.

– Lasă prostiile, omule. Dacă-mi permiteţi, excelenţă... Ceea ce ai spus – uite că-ţi citesc – sună după cum urmează: „Cînd căpitanul Poldark a venit la coliba mea, mi-a spus să mă grăbesc şi să mă duc să-i trezesc pe prietenii mei pentru că e o epavă, şi cu cît o golim mai repede cu atît mai bine, pînă nu vine paza." Asta ai spus.

Jud se încruntă puţin, apoi pe faţa lui apăru o expresie de jignire amestecată cu reproş.

– Nu, *mi,* domnule, niciodată n-au ieşit asemenea vorbe din gura mea! Nici prin cap nu mi-a trecut! Nu-i cinstit, nu-i drept, nu-i *corect.*

– Trebuie să-ţi amintesc, Paynter, că ai declarat aşa în faţa martorilor şi ai semnat prin punere de deget. Ţi s-a citit declaraţia înainte de a o semna.

– Eu sînt tare de urechi, spuse Jud uitîndu-se obraznic la avocat. Se poate că n-au înţeles bine ce-am spus eu, şi eu n-am înţeles ce-au spus ei. Mai mult ca sigur că aşa a fost.

Domnul Bull îşi dădu supărat la o parte poalele robei şi se aplecă peste dosarul din faţa lui. Încercă să-l facă pe Jud să

povestească cele întîmplate aşa cum îi convenea lui, dar curînd apăru altă neînţelegere, urmată de altă discuţie neplăcută. Se auzi atunci vocea rece şi calmă a domnului judecător Lister:

– Ştie martorul care e pedeapsa pentru mărturie mincinoasă?

– Mărturie mincinoasă? spuse Jud. În viaţa mea n-am făcut aşa ceva. Nu ştiu să-mi scriu nici numele meu, dar pe al altora? Şi nu m-am apropiat de epave decît o dată şi atunci ca să dau o mînă de ajutor oamenilor care se înecau. Oricine ar face aşa.

Judecătorul se uită lung la Paynter, apoi spuse:

– Nu cred că martorul acesta vă va ajuta în vreun fel în cauza dumneavoastră, domnule Bull.

Domnul Clymer se ridică plictisit.

– Îmi permiteţi să vă atrag atenţia, excelenţă, asupra faptului că, în faţa judecătorului de instrucţie, Paynter n-a făcut o astfel de declaraţie cum se pretinde că a făcut mai tîrziu. El neagă că ar avea cunoştinţă de evenimentele de care ne ocupăm.

Urmă o discuţie aprinsă, dar Henry Bull nu ceda:

– Mai este o mărturie foarte importantă, făcută mai tîrziu, excelenţa voastră. Aş dori să i-o amintesc martorului...

– Foarte bine.

– Ascultă, Paynter, spuse Bull uitîndu-se fix la el, aminteşte-ţi de evenimentele din noaptea de şapte ianuarie. Ai fost de faţă cînd vameşii şi soldaţii au sosit pe plajă. În declaraţie, dumneata spui că acuzatul, căpitanul Poldark, conducea oamenii care i-au atacat pe vameşi şi că l-ai văzut lovindu-l pe John Coppard, care a căzut rănit grav. Declaraţia aceasta e adevărată, nu? Aminteşte-ţi de avertismentul excelenţei sale: te afli sub jurămînt. Poţi fi trimis la închisoare!

Jud îşi supse cei doi dinţi rămaşi şi ezită.

– Nu! spuse el brusc, aproape în şoaptă. Nu ştiu nimic despre toate astea.

– Cum? Ce-i asta? exclamă judecătorul.

– Aud asta pentru prima dată, excelenţă. Nu mi-au ieşit niciodată vorbele astea din gură. Nu-i adevărat. Nu-i adevărat!

Henry Bull răsuflă adînc. Se întoarse brusc către judecător.

– Excelenţă, vă cer permisiunea să chem pe domnul Tankard şi pe domnul Blencowe.

Domnul judecător Lister duse buchetul cu plante aromatice la nas.

– V-aş aminti, domnule Bull, despre procesul lui Nairn şi Ogilvie – care desigur că vă este cunoscut – cînd completul de judecată a dezbătut cazul timp de patruzeci şi trei de ore fără întrerupere. Nu intenţionez să se întîmple la fel aici – şi mai aveţi mulţi martori de audiat.

Bull îşi flutură roba enervat:

– Excelenţă, este grav ce se întîmplă acum. Omul acesta a adus o învinuire foarte serioasă unor tineri slujitori ai Coroanei. Mi se pare vital ca...

– Aş fi crezut, domnule Bull, spuse excelenţa sa plictisit, că situaţia e clară şi pentru cel mai puţin inteligent dintre noi. E clar că acest martor a depus mărturie mincinoasă cîndva, în timpul instrumentării procesului sau poate acum, la proces. Dacă a făcut-o înainte sau acum, nu are prea mare importanţă pentru cauza dumneavoastră, deoarece declaraţiile unui martor mincinos nu au nici o greutate în justiţie. Dacă doriţi să fie pus sub acuzare pentru acest motiv, vor decide cei îndrituiţi să o facă. Eu nu mă voi opune. Dar trebuie să vă fie

perfect clar că omul acesta are o capacitate mintală şi o inteligenţă atît de limitate încît în orice caz va fi greu să se facă o distincţie între prostia din naştere şi cea simulată. Dacă vreţi să-mi ascultaţi sfatul, scoateţi-l din boxă şi ocupaţi-vă în continuare de cazul dumneavoastră.

– Cum doriţi, excelenţa voastră, spuse Bull îmbufnat, şi Jud fu scos afară fără multă vorbă.

Capitolul XI

În timp ce martorii următori se perindau în boxă, Verity se uita atentă la juriu. Erau bărbați cu înfățișare serioasă, îmbrăcați corect, cei mai mulți de vîrstă mijlocie; unii erau negustori, alții făceau parte din mica nobilime de țară. În general, în Cornwall, nu se prea condamnau faptele de care era acuzat Ross. Epavele erau considerate ca o pradă legitimă. Vameșii erau priviți cu ură și dispreț. Dar Henry Bull uzase de toată șiretenia lui în finalul pledoariei. Oamenii cu stare se temeau de vreo insurecție a minerilor. Cluburile de iacobini – oameni cu vederi radicale – care se înființaseră în Anglia pentru a sprijini pe revoluționarii din Franța, scenele de violență petrecute toamna trecută la Redruth, răzmerițele repetate pentru pîine, toate acestea erau un simptom al nemulțumirii care mocnea și dădeau naștere unui sentiment oribil de nesiguranță. Cei care economiseau douăzeci de lire pe an, construiau vreun hambar nou sau cumpărau o căruță pentru fermă o făceau cu un sentiment de incertitudine neștiind ce se va întîmpla în viitor. Dacă ar lăsa ca tulburări ca aceasta să treacă fără pedepsirea aspră a instigatorului, ce s-ar mai putea întîmpla?

Căpitanul Clark era în boxa martorilor şi descria cele întîmplate pe plajă în noaptea aceea ca pe o scenă din *Infernul* lui Dante, cu vîlvătăi de foc, cu sute de femei şi bărbaţi beţi petrecînd sau bătîndu-se, catîrii încărcaţi la refuz cu prada de pe vase, atacurile împotriva oamenilor din echipajul lui, cum el împreună cu alţi doi oameni i-au păzit pe pasageri cu sabia şi cuţitele scoase ca să nu fie sfîşiaţi în bucăţi.

Cînd a terminat, în sală s-a lăsat o tăcere neobişnuită. Marinarul reuşise să descrie scena cu atîta viaţă încît cei din sală păreau să vadă totul în faţa ochilor, unii din ei indignaţi să audă pînă unde puteau merge concetăţenii lor. În cele din urmă, Ross spuse:

– Domnule căpitan, vă amintiţi că am venit la dumneavoastră pe plajă şi v-am oferit dumneavoastră şi echipajului adăpost pentru noapte în casa mea?

– Sigur că-mi amintesc, domnule, răspunse Clark. A fost primul act de milă creştinească faţă de noi în noaptea aceea groaznică.

– Şi v-aţi folosit de el?

– Da, desigur. Nouăsprezece dintre noi am petrecut noaptea în casa dumneavoastră.

– Aţi fost trataţi bine acolo?

– Foarte bine, domnule.

– Cînd eraţi pe plajă, m-aţi auzit sau m-aţi văzut îndemnînd pe cineva să prade vasul dumneavoastră?

– Nu, domnule... Peste tot era întuneric, cu excepţia focurilor aprinse. Dar nu v-am văzut pînă nu aţi venit să-mi oferiţi adăpost.

– Mulţumesc. Ross se aplecă şi se consultă în şoaptă cu

domnul Clymer. Domnule căpitan, ați fost de față cînd m-am întîlnit cu sergentul de dragoni?

– Da.

– A fost vreo ceartă între noi?

– După cîte îmi amintesc, l-ați prevenit să nu coboare pe plajă și el a acceptat.

– Credeți că a fost un avertisment prietenesc, făcut cu scopul de a evita o vărsare de sînge?

– Se poate. Da, cred că e drept să spun așa.

– Și nu ne-am luat la bătaie?

– Nu, cît am fost eu acolo, sigur că nu!

– Cînd v-am condus la mine acasă, am intrat și eu înăuntru?

– Da.

– Mulțumesc.

– Un moment, căpitane, spuse Henry Bull, ridicîndu-se repede cînd marinarul tocmai ieșea din boxă. Cît timp a stat acuzatul cu dumneata cînd ați intrat în casă?

– Cam zece minute.

– Și cînd l-ați mai văzut după aceea?

– Cam o oră mai tîrziu.

– Erau vameși cu ei cînd v-ați întîlnit cu soldații?

– N-am observat, n-am văzut.

– După cîte știți, n-a fost nimic care să-l împiedice pe acuzat să plece iar din casă, de îndată ce v-ați instalat, și să se certe cu soldații?

– Nu, domnule.

– Mulțumesc, să intre căpitanul Ephraim Trevail.

Un bărbat slab și scund luă loc în boxa martorilor și

declară că fusese de față la încăierarea dintre soldați și vameși; și adăugă că îl văzuse pe Ross în fruntea răsculaților și recunoscu în el pe omul care îl lovise pe John Coppard. Ross nu-și amintea să-l fi văzut vreodată, dar n-avea cum să-i conteste mărturia. Domnul Jeffrey Clymer îi înmînă o notiță cu cîteva rînduri prin care îl sfătuia să nu-i pună întrebări acestui martor ostil. A fost chemat apoi Eli Clemmow care a spus aceeași poveste.

Ross nu-l mai văzuse de trei ani. Simți cum îl cuprinde furia.

Cînd i-a venit rîndul să vorbească, l-a întrebat:

– Unde locuiești, Clemmow?

Omul deschise gura și rînji, lăsînd să se vadă dinții scoși în afară. Se citea pe fața lui ranchiuna pe care pînă atunci o ținuse ascunsă:

– La Truro.

– Cum se face că te aflai la Hendrawna, la nouă mile depărtare de oraș, cînd a apărut epava?

– Nu eram acolo. Am auzit de prima epavă și m-am dus să văd și eu ce se întîmplă.

– Mai de mult ai locuit pe pămîntul meu, nu-i așa?

– Așa e.

– Dar îți amintești că te-am gonit pentru că tulburai liniștea vecinilor și le produceai necazuri?

– Vreți să spuneți că l-ați gonit pe fratele meu din casa lui, cu toate că n-a făcut nimic.

– Mă urăști din cauza asta, nu-i așa?

Eli îl întrerupse repede:

– Nu... nu. Nu-mi pasă de dumneata.

Domnul Clymer îi mai trimise un bilețel lui Ross: „Cere-i detalii ca să-l încurci".

Ross i se adresă iar:

– Spune-mi, Clemmow, care din cele două epave au eşuat mai aproape de casa mea?

Clemmow îşi supse buzele, dar nu răspunse nimic. Ross aşteptă puţin:

– Ai auzit ce te-am întrebat?

– Era întuneric cînd am ajuns acolo.

– Care din cele două corăbii era mai mare?

Răspunsul veni după o lungă pauză:

– *Pride of Madras.*

– Cîte catarge are?

– ... două sau trei.

– De unde ştii care din ele era?

– Am auzit ce ziceau oamenii.

– Cea mai mare era mai aproape sau mai departe de casa mea?

Încă o pauză.

– Presupun că ai văzut focurile sus, la Damsel Point?

– ...Da.

– N-a fost nici un foc acolo şi în apropiere. N-ai fost pe plaja de la Hendrawna în noaptea aceea, nu-i aşa? Ai stat tot timpul în oraş, la Truro.

– Ba am fost! Încerci să mă încurci! Eli Clemmow era alb la faţă şi încordat. Încercă să explice, dar domnul Henry Bull se ridică iar şi-l opri.

– Ai fost vreodată pe mare, domnule Clemmow?

– Păi... nu, n-aş putea spune că „pe mare". Dar...

– Deci dacă s-ar afla două epave pe plajă, în întuneric, la oarecare distanţă una de alta, ţi-ar fi greu, nefiind de meserie, să spui care e mai mare?

– Da, e adevărat!

– Mult mai greu decît dacă ai fi luat parte la jaf şi dacă ai fi atacat echipajul?

Eli dădu din cap recunoscător.

– Ai observat unde anume erau focuri aprinse?

– Nu. Erau pe acolo... ici şi colo.

– La ce distanţă te aflai cînd s-a iscat bătaia dintre acuzat şi vameşi?

– Care *se presupune* că s-a iscat, spuse domnul Jeffrey Clymer, ridicîndu-se şi aşezîndu-se repede la loc.

– Care se presupune că s-a iscat.

– Păi... aproape, cam cît de aproape sînteţi acum de mine.

– Şi declaraţia făcută acum sub jurămînt, este o relatare exactă a unui martor ocular a faptelor care au avut loc?

– Da, e adevărat, aşa cum mă vedeţi şi vă văd.

*

Demelza simţea cum o cuprind valuri de slăbiciune. O copleşeau, apoi dispăreau, lăsînd-o fără vlagă. Fusese chemat vameşul Coppard, care confirmase declaraţiile anterioare, dar ce e drept nu afirmase că fusese atacat de acuzat şi nici că acesta s-ar fi aflat acolo. Venise şi sergentul de dragoni să depună mărturie. După-amiaza trecuse de jumătate şi pînă atunci nu luaseră nici o pauză să se mai răcorească. Doi negustori ambulanţi se strecuraseră prin uşile întredeschise şi făceau un comerţ susţinut, deşi ilicit, în rîndurile din spate. Căldura şi mirosul erau înăbuşitoare.

Ultimul martor al acuzării era Hicks, judecătorul care instrumentase cazul, luînd toate depoziţiile, inclusiv pe a lui Ross. Se ivise o dificultate la tribunalul din Truro cînd s-a aflat că justiţia cerea ca judecătorii de acolo să continue procesul. Unii dintre magistraţi ţineau partea acuzatului şi ar fi

fost nedrept să-şi asume această sarcină. Alţii, ca de exemplu Prea Sfinţia sa doctorul Halse, erau contra lui. În cele din urmă a fost ales să prezideze Ephraim Hicks, o nulitate. Pe Hicks îl interesa în primul rînd sticla de coniac, totuşi depoziţiile martorilor fuseseră notate cu destulă imparţialitate.

Era rîndul lui Hicks acum să prezinte toate depoziţiile martorilor, fapt extrem de periculos.

Din răspunsurile acuzatului la interogatoriu se părea că recunoscuse învinuirea de a fi trezit vecinii cînd a apărut prima epavă.

La întrebarea „Cu ce scop aţi făcut-o?" răspunsese: „Sînt familii în comitat care mor de foame." Întrebare: „I-aţi condus pe oamenii ăştia pînă la epavă?" Răspuns: „N-aveau nevoie să-i conducă nimeni. Cunosc locurile la fel de bine ca mine". Întrebare: „I-aţi îndemnat să atace echipajul vasului *Queen Charlotte*?" Răspuns: „Nici un membru din echipajul vasului *Queen Charlotte* n-a fost atacat". „Aţi fost primul care s-a urcat la bordul lui şi dacă da, cu ce scop?" „Scopul meu a fost să văd ce încărcătură are." „Mai era cineva din echipaj la bord cînd aţi ajuns acolo?" „Nu, numai un singur pasager şi era mort." „Era mort cînd aţi ajuns pe vas?" „Desigur. Mă acuzaţi că l-am omorît eu?" „I-aţi ajutat pe prietenii dumneavoastră să se suie pe vas cu ajutorul unei frînghii?" „Da." „Aţi încercat să aduceţi pe ţărm trupul mortului?" „Nu, n-am încercat." „Aţi contribuit la eşuarea vasului şi la prădarea lui?" „Nu." „Eraţi de faţă cînd se întîmpla asta?" „Da." „Aţi făcut vreo încercare să opriţi prădarea vasului?" „Nu, eu nu sînt om al legii." „Dar eraţi singurul gentleman prezent acolo, singura persoană care să poată opri jaful chiar de la început." „Exageraţi influenţa mea."

Interogatoriul continuă: „Aţi fost printre primele per-

soane care au văzut al doilea naufragiu?" „Cred că da." „I-ați îndemnat pe prietenii dumneavoastră să atace echipajul vasului *Pride of Madras*?" „N-am făcut așa ceva." „Ați stat deoparte și ați lăsat să fie atacați fără să protestați?" „N-au fost atacați de vreun om pe care să-l cunosc eu. Sosiseră pe plajă un mare număr de mineri de prin alte părți." „N-ați răspuns la întrebare." „N-am ce alt răspuns să vă dau. Nu puteam fi peste tot în același timp." „Dar ați fost la bordul vasului *Pride of Madras*?" „Da, am fost." „Cu mult înainte de a le oferi ajutor marinarilor naufragiați?" „Cu puțin timp înainte". „Ați aprobat răzmerița care se dezlănțuise?" „N-am considerat-o ca o răzmeriță." „Și acum o aprobați?" „Sînteți de acord că familii întregi să nu aibă ce mînca?"

La sfîrșit negase că ar fi știut ceva despre atacul împotriva soldaților și vameșilor.

Au urmat apoi martorii apărării. Erau numai cinci. Mai întîi au fost chemați John și Jane Gimlett, care au declarat că acuzatul nu a mai părăsit casa după ce a intrat împreună cu echipajul naufragiat. Prima oră, în timpul căreia cei doi le dăduseră băuturi calde naufragiaților, a petrecut-o lîngă patul soției sale bolnave, care dormea. Henry Bull a încercat să-i intimideze, dar n-a reușit. Dacă acuzatul ar fi plecat iar de acasă, asta nu s-ar fi putut întîmpla decît mult mai tîrziu, mult după momentul atacului. Au urmat Zacky Martin și „Whitehead" – Cap alb, care au vorbit despre purtarea corectă a lui Ross în toate ocaziile. Ultimul martor era Dwight Enys.

Nu știa cum se desfășurase procesul pînă atunci. Ieșise soarele și razele pătrundeau prin ferestrele înalte. Printre spectatori zări capul cu păr roșu-arămiu al Carolinei. Era acolo, așa cum spusese.

Dwight se afla într-o situație stînjenitoare: era față în față cu Ross și i se cerea să depună mărturie. Se adresă direct judecătorului:

– Excelență, sînt doctorul care a îngrijit-o pe soția căpitanului Poldark și pe copilul lui în timpul bolii grave de care au suferit (*morbus strangulatorius*). Căpitanul Poldark n-a dormit aproape o săptămînă. Știu asta pentru că am fost tot timpul în casa lor. Singurul lui copil i-a murit și a fost îngropat numai cu o zi înainte de naufragiu. Soția lui era încă grav bolnavă. L-am îngrijit în noaptea dinaintea naufragiului și am ajuns la concluzia că e la un pas de o depresiune nervoasă. Consider că nervii i-au cedat și orice ciudățenie ar fi apărut în acțiunile lui în următoarele două zile trebuie atribuită stării în care se afla.

Se făcuse tăcere. Toți ascultau acum cu atenție. Henry Bull se uită la Ross și se ridică aranjîndu-și roba. Declarațiile acestui martor erau periculoase pentru acuzare.

– Sînteți farmacist, domnule doctor Enys?

– Nu, sînt medic.

– După cîte știu, în provincie nu se face nici o deosebire între unul și altul.

– Nu știu care e situația peste tot în provincie. De fapt, e o mare diferență între un farmacist și un medic.

– Nu poate aproape oricare din ei să practice meseria de medic dacă vrea?

– Nu are dreptul să o facă.

– Dumneata ai acest drept?

– Sînt licențiat al Colegiului Medical din Londra.

Domnul Bull se uită pe fereastră. Nu se așteptase la acest răspuns.

– Aţi venit să practicaţi medicina cam departe de Londra, doctore Enys.

– M-am născut în Cornwall.

– Ce vîrstă aveţi, dacă-mi permiteţi?

– Douăzeci şi şase de ani.

– De cît timp practicaţi medicina?

– Aproape de trei ani.

– Trei ani... Şi cu cine aţi studiat la Londra?

– Am studiat teoria şi practica medicinei cu doctorul Fordyce, domiciliat în Essex Street, obstetrica cu doctorul Leake din Craven Street şi chirurgia cu domnul Percival Pott, la spitalul St. Bartholomew.

– Aha, şi chirurgia! Foarte interesant. Şi cu cine aţi studiat bolile mintale?

– Cu nimeni anume...

– Înseamnă că părerile dumneavoastră cu privire la acest subiect nu au nici o relevanţă, nu-i aşa?

Dwight se uită lung la avocat:

– Trebuie să vă spun, domnule, că nu există nici un studiu organizat al acestor maladii. Numai prin experienţă clinică poţi căpăta cunoştinţe despre aceste boli.

– Cunoştinţe şi experienţe pe care le-aţi căpătat în mare măsură.

– ... Am căpătat experienţă, dar n-aş putea spune că în mare măsură.

– Aţi vizitat, desigur, spitalul Bedlam şi aţi studiat acolo.

– Nu, n-am fost acolo.

– Cum? N-aţi fost acolo?

– Nu.

– Atunci înseamnă că...

– Nu vreau să spun că domnul căpitan Poldark nu este în deplinătatea facultăților mintale. Ceea ce afirm este că, după părerea mea, un timp nu a fost el însuși din cauza supărării adînci și a lipsei de somn.

– Avînd în vedere acestea ați justifica purtarea lui?

– Da, desigur.

– Credeți că oricine ar pierde un copil are o scuză dacă provoacă tulburări în trei parohii, tulburări soldate cu pierderi mari materiale și de vieți omenești?

– Nu cred că domnul căpitan Poldark e autorul tulburărilor. Dar dacă s-a purtat ciudat în unele privințe cred că a făcut-o din cauza unei pierderi temporare a controlului de sine. În mod normal el nu este un om care să încalce legea.

– Asta se va afla după verdict, spuse Bull cu voce mieroasă. În prezent vă sugerez să nu puneți în discuție caracterul lui.

– Nu-mi pot exprima decît părerea mea în calitate de medic.

– Asta am aflat deja. Mulțumesc, doctore Enys.

Dwight ezită.

– Este o părere pentru care mi-aș risca chiar reputația.

– Noi nu știm care e reputația dumneavoastră, doctore Enys. Totuși vă mulțumim.

– Un moment, se auzi vocea excelenței sale domnul judecător Lister. Dwight se opri.

– Spuneți că v-ați format această părere despre acuzat în noaptea dinaintea celor întîmplate. Pe ce se bazează părerea dumneavoastră?

– Pe comportarea lui în general, excelență. Nu era destul de coerent în cele ce spunea. Cînd a murit fiica lui a venit multă lume la înmormîntare, oameni din toate clasele sociale. Să știți că se bucură de mult respect. Dar pentru că soția lui

era bolnavă nu a putut să le ofere mîncare şi băutură cum se obişnuieşte în Cornwall la înmormîntări. Acest lucru l-a persecutat mult pe căpitan. Mereu spunea că regretă că n-a putut să le ofere nimic. Nu era beat, bea foarte puţin atunci. După mine asta se datora numai stării lui sufleteşti.

– Mulţumesc, spuse judecătorul şi Dwight părăsi boxa.

Se produse iar mişcare în sală. Oamenii se ridicau, îşi întindeau picioarele, scuipau, se auzea fîşîit de hîrtii. Dar nimeni nu ieşea din sală şi cei care voiau să mai intre nu mai aveau loc. Acum era ultima şansă a acuzatului să atragă curtea şi juriul de partea lui, prin elocvenţă dacă o avea, sau, dacă nu – cum se întîmpla de obicei – trebuia să-şi citească apărarea pregătită cu ajutorul avocatului său şi să spere că-i va fi de folos.

Capitolul XII

Venise momentul. Acum ori niciodată. Trebuia să aleagă: apărarea aşa cum şi-o închipuia el, declarînd pe faţă şi în puţine cuvinte ceea ce simţise şi făcuse... Sau umilinţa prefăcută a lui Clymer, negînd totul, dînd noi interpretări declaraţiilor făcute la tribunal... Sau un compromis, folosind părţile mai moderate din propria lui apărare şi pe cele mai puţin nesincere din cea întocmită de Clymer. Dacă adopta ultima alternativă, se va poticni şi va şovăi.

Toţi aşteptau...

– Excelenţă, spuse Ross, cazul acesta v-a răpit mult din timpul dumneavoastră. Voi încerca să fiu cît mai scurt, atît cît va fi necesar pentru a face apel la clemenţa dumneavoastră şi la înţelegerea juriului. Avocatul acuzării a spus despre mine tot ce se poate mai rău.

Au fost citaţi martori în sprijinul pledoariei sale, şi eu la rîndul meu am chemat martori care să demonstreze netemeinicia afirmaţiilor lor, sau a unor părţi din ele. Ei au spus despre mine tot ce se poate spune mai bun. I-aţi ascultat şi pe unii, şi pe alţii şi puteţi trage propriile dumneavoastră concluzii.

E adevărat că în ziua de şapte ianuarie se aflau pe plaja

de la Hendrawna două epave, ceva mai jos de casa mea; e adevărat că servitorul meu m-a informat despre prima epavă chiar cînd se lumina de ziuă şi că am pornit călare să-i anunţ pe cîţiva oameni din vecinătate. Dacă mă întrebaţi ce motiv am avut, nu mi-l amintesc. Dar aşa am făcut şi în scurt timp au venit pe plajă un mare număr de oameni şi au luat tot ce se afla pe vase. Am fost acolo aproape toată ziua, dar, deşi casa mi-a fost percheziţionată, nu s-a găsit la mine nimic din încărcătura de pe vase. De fapt, eu n-am luat nimic. E cam ciudat, nu credeţi, ca instigatorul şi conducătorul unei gloate nelegiuite să nu-şi însuşească nimic din pradă?

Acum să vorbim despre gloata nelegiuită. În pledoaria sa, domnul avocat a spus că erau mai mult de două mii de oameni pe plajă. E adevărat. Dar mai tîrziu a mai spus – dacă îmi amintesc bine – că oamenii aceştia erau scursorile fără de lege din cinci parohii. Mă întreb dacă ştie cît de puţin populată e regiunea aceasta. Întreaga populaţie a cinci parohii nu depăşeşte şase mii de oameni, cu femei şi copii cu tot. Vrea oare să spună că toţi oamenii în putere din aceste parohii sînt nişte ticăloşi nelegiuiţi? Nu cred că dumneavoastră, oameni cu raţiune, puteţi fi de acord cu o astfel de apreciere.

Ross se întoarse iar spre judecător şi, pe măsură ce pleda, se încălzea puţin, nefiind vorba pentru moment de cauza lui.

– Nu, excelenţă, din cei două mii de oameni de pe plajă, nici cincizeci n-au venit cu intenţia de a încălca legea, nici zece măcar. Toţi ceilalţi sînt cetăţeni loiali şi credincioşi ai Maiestăţii sale Regelui şi au venit – aşa cum ar veni oricine indiferent de clasa din care face parte – să vadă un eveniment senzaţional, fie el un incendiu, un naufragiu sau o sesiune a curţii cu juri, sau o execuţie. N-aveau nevoie să-i poftesc eu.

Ar fi venit şi fără invitaţia mea. Poate că vreo cincizeci au venit mai repede pentru că i-am anunţat eu. Asta e tot. Sus, pe faleză, se află o mină de unde se vede plaja. Cînd cineva de acolo a zărit epava – pentru că e sigur că a zărit-o – nu credeţi că ar fi făcut la fel ca mine, că şi-ar fi trezit prietenii – fără să se mai gîndească de ce, ci pur şi simplu ca să-i trezească?

Cînd Ross se opri ca să-şi adune gîndurile, cineva chicoti tare în fundul sălii. Ştiu imediat cine a fost. Eli Clemmow făcuse la fel cu trei ani în urmă cînd Ross luase cuvîntul la curtea cu juri ca să-l apere pe Jim Carter. Atunci chicotitul îşi făcuse efectul: întrerupsese expunerea lui Ross şi abătuse atenţia judecătorilor. Aşa ceva nu trebuia să se mai întîmple.

– Domnilor juraţi, continuă el, cît despre cele întîmplate cînd oamenii aceia au sosit pe plajă şi au văzut cele două corăbii naufragiate, trebuie să vă rog să vă gîndiţi un moment la tradiţiile acestor locuri. Se spune că s-a încercat întotdeauna ademenirea corăbiilor prin focuri false ca să se izbească de ţărmul stîncos. E o calomnie răspîndită numai de oameni de rea-credinţă sau ignoranţi. Se ştie prea bine că unii oameni caută pe plajă rămăşiţe aduse de apă de pe epavele plutitoare sau resturile rămase după reflux. Legea spune că resturile acestea aparţin statului sau poate unuia sau altuia din stăpînii pămîntului; dar, de fapt, cînd aceste resturi n-au nici o valoare, nu încearcă nimeni să le recupereze de la cei ce le-au găsit. În vremuri de lipsuri cumplite, rămăşiţele astea neînsemnate au fost singurul mijloc de supravieţuire al oamenilor, al unor oameni cinstiţi. S-a format astfel un obicei, o tradiţie. Ce se întîmplă atunci cînd un vas întreg eşuează? Oamenii vin în număr mare pe plajă, să vadă epava şi să ajute la salvarea

echipajului. În parohia mea sînt două văduve care n-ar fi văduve dacă soţii lor n-ar fi încercat să salveze marinari naufragiaţi. Dar cînd munca de salvare s-a terminat, ce să facă? Să stea şi să aştepte pînă vin vameşii? Legea spune că da. Aşa e drept după lege. Dar cînd copiii lor n-au o coajă de pîine pentru a-şi potoli foamea sau o zdreanţă cu ce să-şi acopere goliciunea, nu poţi să le pretinzi să judece cum ar trebui.

Ross captase din nou atenţia curţii.

– Domnul avocat a pretins că oamenii ăştia sînt revoluţionari – că şi eu sînt un revoluţionar – împinşi de dorinţa de a răsturna autoritatea. Răspund simplu că nimic nu e mai departe de adevăr. Nu sîntem revoluţionari. Cît despre atacul asupra echipajului celui de-al doilea vas – a fost un episod ruşinos pe care nu voi încerca să-l scuz. Atacul a fost comis de oameni beţi, veniţi din alte părţi – nu la chemarea mea, ci pentru că vestea despre primul naufragiu a ajuns pînă la urechile lor.

În sfîrşit, ajungem acum la atacul asupra vameşilor. Nu e nevoie să mă apăr sau să mă scuz, pentru că eu n-am fost acolo. Nu i-am văzut pe vameşi şi nici ei pe mine. L-am prevenit pe sergentul de dragoni să nu coboare pe plajă atunci pentru că toată lumea era înfierbîntată şi doream să evit o vărsare de sînge. Pînă să ajungă pe plajă, vameşii n-ar mai fi avut ce să facă.

Ross se uită din nou prin notele lui Clymer, dar nu mai găsi nimic de adăugat.

– Asta e tot ce am avut de spus. Sînt gata să accept orice mă aşteaptă şi contez pe imparţialitatea, simţul de dreptate şi omenia excelenţei voastre şi pe ale dumneavoastră, domnilor juraţi, concetăţenii mei.

Se înclină şi se aşeză iar pe banca acuzaţilor. În acelaşi timp se auzi în fundul sălii un murmur de aprobare.

Verity şopi:

– Nu cred că am putea ieşi acum nici dacă am vrea. Băncile şi toată sala sînt ticsite de lume.

– Nu. Trebuie să stăm aici. Mă simt mai bine.

– Miroase sărurile astea.

– Nu, nu. Să ascultăm.

– Sînt trei capete de acuzare, spuse excelenţa sa domnul judecător Lister, pentru care acest om se află în faţa dumneavoastră. Este acuzat că a îndemnat la răzmeriţă, la distrugeri şi a atacat un funcţionar al statului. Aţi ascultat mărturiile şi este de datoria dumneavoastră să pronunţaţi verdictul potrivit cu mărturiile. Puteţi să-l găsiţi vinovat pentru toate cele trei acuzaţii, sau pentru oricare dintre ele.

Cît despre a treia acuzaţie – şi anume atacarea şi rănirea unui funcţionar al statului – mărturiile sînt împărţite. Doi martori au jurat că el este autorul, doi au declarat că nu se poate ca el să fi fost acolo. Funcţionarul însuşi nu e sigur de identitatea celui care l-a atacat. Era o noapte întunecoasă, bătea un vînt puternic şi e posibil să-l fi confundat. Dumneavoastră veţi decide dacă preferaţi să acceptaţi mărturia celor doi servitori care jură că stăpînul lor n-a mai părăsit casa sau pe cea a lui Trevail şi Clemmow care declară că l-au văzut trîntindu-l pe funcţionar la pămînt. Dar permiteţi-mi să vă atrag atenţia că în legea engleză există o axiomă conform căreia acolo unde există o îndoială aceasta este în avantajul acuzatului.

În imaginaţia ei febrilă, Demelzei i se păru că judecătorul se uita la ea cînd vorbea.

– Cît despre primele două acuzaţii, pot fi interpretate

în două feluri. Acuzatul recunoaşte că a chemat oamenii la epavă, dar afirmă – pare să afirme – că scopul său a fost să dea ajutor naufragiaţilor, dar şi să jefuiască vasul, şi că tulburările au izbucnit fără îndemnul sau dorinţa lui. Dacă eu interpretez corect intenţiile lui, aceasta este apărarea lui şi esenţa problemei; totuşi, unele declaraţii ale sale şi unele din acţiunile sale de atunci permit o altă interpretare. Dacă, de exemplu, îl preocupa în adevăr salvarea pasagerilor şi a echipajului, de ce n-a fost mai activ în a o face? Cum se explică faptul că între momentul în care a înotat pînă la primul vas şi oferta întîrziată de adăpost făcută celor de pe al doilea vas – mai tîrziu – aparent nu a făcut nici un efort ca să-i ajute? Ei nu l-au văzut. El spune că nici el nu i-a văzut. Dar recunoaşte că se afla pe plajă. Ce a făcut acolo în tot acel timp?

Domnul judecător Lister nu vorbea după note. De fapt, nu luase note în timpul procesului.

– Medicul acuzatului s-a prezentat ca martor ca să arate starea de adîncă suferinţă şi derută în care se afla căpitanul Poldark în momentul naufragiului, lăsînd să se înţeleagă că atunci nu era responsabil de acţiunile sale. Dumneavoastră vă revine să hotărîţi dacă o asemenea mărturie poate avea destulă greutate ca să fie de importanţă vitală. Eu aş sublinia numai că în momentul instrumentării – care a avut loc *şase săptămîni mai tîrziu* – o astfel de stare nu mai putea exista. Aţi auzit declaraţiile făcute de acuzat la instrumentarea procesului, declaraţii care v-au fost citite clar, şi nu mă îndoiesc că sînt prezente în mintea dumneavoastră. Vă amintiţi că i s-a pus întrebarea: „Cu ce scop l-aţi condus pe prietenii dumneavoastră la epavă?" La care răspunsul său a fost: „Erau oameni

în districtul acesta care mureau de foame". Mai tîrziu a fost întrebat: „Ați aprobat răzmerița care izbucnise?" Și el a răspuns: „N-am considerat-o ca o răzmeriță". V-ați putea întreba ce a crezut că este? A privit-o ca pe un act admisibil de jaf și tîlhărie? Ați putea spune: „Dar dacă a treia acuzație nu e dovedită, e greu de dovedit că acuzatul a comis un act ilegal în celelalte cazuri. Unde e mărturia care să dovedească concret vinovăția lui? De exemplu, l-a văzut cineva luînd un băț sau o piatră de pe cele două vase?" Răspunsul este nu. Dar, după lege, dacă ești convins că a avut loc o răzmeriță, trebuie să mai fii convins și că acuzatul a fost implicat în așa măsură încît să fie vinovatul principal. Intenția comună de a comite o crimă face din fapta unei singure persoane fapta tuturor – și nici măcar nu e necesar ca cineva să fie prezent la comiterea crimei ca să fie considerat vinovat. De exemplu, poate să nu fie văzut că a luat parte la o crimă, dar dacă în același timp a stat de pază pentru ucigași și știa ce vor să facă, va fi considerat vinovat.

Toți ascultau. Nu se auzea nici o vorbă. Demelza simțea că-i îngheață inima.

– Mai departe acum. După lege, dacă mai multe persoane se însoțesc pentru a comite un act ilegal și comițîndu-l are loc o crimă, un act mai grav decît cel pe care au avut intenția să-l comită, atunci toți împreună sînt vinovați de actul cel mai grav, oricît de oribil li s-ar părea unora dintre aceste persoane și chiar dacă aceasta sau aceștia n-ar fi avut intenția să-l comită. Urmează deci ca dumneavoastră să hotărîți, bazîndu-vă pe mărturiile pe care le-ați auzit: în primul rînd, dacă acuzatul era pe plajă în momentul naufragiului; în al

doilea rînd, dacă se afla acolo împreună cu ceilalți cu intenția de a jefui epava; în al treilea rînd, dacă jaful, răzmerița și atacul au avut loc.

Memoria extraordinară a judecătorului absorbise tot ca un burete și acum, printr-o singură stoarcere, scotea totul la iveală, cîteodată în favoarea acuzatului, dar mai ales împotriva lui. Domnul judecător Lister nu putea fi suspectat de părtinire: el nu făcea să încline balanța într-o parte sau alta, el măsura cu precizie greutatea, arătînd exact în ce parte atîrna mai greu. Își îndeplinea datoria așa cum fusese împuternicit de rege. Înalta lui poziție în societate se datora acestei imparțialități.

– Acuzatul, termină el, a încercat să găsească circumstanțe atenuante pentru delictele de răzmeriță și jaf, invocînd suferințele și lipsurile care apasă populația săracă în momentul de față. Asta nu are nici o legătură cu faptele și aveți datoria să nu țineți seama de ele. Acuzatul a consacrat o parte din pledoaria sa apărării cetățenilor săi care nu sînt implicați în procesul care se judecă acum. Puteți considera apărarea aceasta ca un sentiment demn de admirat din partea lui, dar ați greși față de societate dacă ați permite ca simpatia sau un patriotism îngust să vă influențeze în orice hotărîre pe care o considerați corectă. Vă rog acum să vă îndepliniți datoria pe care v-ați asumat-o sub jurămînt, indiferent de consecințe sau de orice altceva, cu excepția dorinței de a face dreptate în procesul dintre stat și acuzat. Vă rugăm acum să pronunțați verdictul.

În larma generală care a izbucnit, Verity văzu că judecătorul se uită la ceas. Era aproape ora patru și mai erau de judecat cîteva procese. Juraților începură să se sfătuiască în

şoaptă, conştienţi că toată lumea se uită la ei. De cîteva ori, lui Verity i se păru că Demelza o să leşine, dar, slavă Domnului, o văzu că-şi revine şi se stăpîneşte. Părea că partea cea mai grea trecuse şi acum urma reacţia la lovitura pe care o primise.

– Vă puteţi retrage dacă doriţi, spuse judecătorul primului jurat.

Primul jurat îi mulţumi şi se consultă din nou cu ceilalţi; apoi îi spuse ceva aprodului şi acesta se duse la judecător. Grefierul bătu cu ciocănelul în masă, făcînd linişte, şi judecătorul se ridică, salută înclinîndu-se şi ieşi. Juriul hotărîse să se retragă.

*

„S-a terminat, se gîndea Ross, şi ar fi fost mai bine dacă rămîneam la punctul meu de vedere şi pledam aşa cum am vrut. Am căutat o scăpare în ultimul moment. Laşitate şi compromis. Căutînd să mă conving că o fac pentru Demelza. De fapt, slăbiciunea şi laşitatea mea şi insistenţele lui Clymer. Şi nu mi-a folosit la nimic. Chiar dacă aş fi mers pînă la capăt şi m-aş fi tîrît în faţa lor, aşa cum a vrut el. Şi aşa ce-am realizat? Nici măcar n-am satisfacţia că le-am spus exact ce am gîndit... despre proces, despre suferinţe, despre naufragiu. Un gust amar în gură.

Judecătorul cu faţa lui acră şi îngustă. O maşină care aplică legea. Dacă mă trimite la închisoare, chiar că am să ies de acolo revoluţionar... am să-i tai beregata într-o noapte cînd sforăie mai bine în pat. Ar fi mai bine să mă spînzure. Şi Demelza? E greu să o văd fără să întorc capul. Nu văd decît cu coada ochiului culoarea fustei şi mîinile cum le ţine în poală. Le frămîntă mereu, nu poţi sta liniştită, nu-i aşa, iubito?

Poate că ar fi trebuit să mă tîrăsc, să mă tîrăsc în adevăratul sens al cuvîntului, de dragul ei. Milă, milă vă rog! *The Quality of mercy is not strained, it droppeth as the gentle rain from heaven upon the place beneath.** Ce dracu' mai discută juriul? Cred că e perfect clar şi pentru ei şi pentru judecător, care de fapt le-a şi explicat ce să facă.

Verity aici! Asta e o surpriză! Trebuie să-i scriu şi să o rog să aibă grijă de Demelza. Ar fi trebuit să mă gîndesc mai demult. Demelza o să-i asculte sfaturile. Poate c-a fost bine că Julia a murit: n-ar fi fost plăcut pentru ea să afle... Dar poate că dacă n-ar fi murit, nimic din toate astea nu s-ar fi întîmplat. Poate că Dwight a spus adevărul. Nu se poate! Eram în minţile mele, normal cum nu se mai poate. Serios, tînărul ăsta! Păcat că a dat de bucluc atunci.

Poate că o să mi se permită să stau cîteva minute cu Demelza cînd se va termina. Dar ce să-i spun... N-are nici un rost. Ce să-i spun într-un timp aşa de scurt? Ce-o fi făcînd juriul? Are puteri absolute, ca un monarh pe tronul lui, cu sceptrul în mînă. Are mai multă putere decît cel ce poartă coroana. Sceptrul e cel ce simbolizează puterea laică aici, pe pămînt..." Puterea laică. Excelenţa sa domnul judecător Lister. Puterea laică... Juriul se întorcea în sală.

*

Nu trecuseră decît zece minute, dar, aşa cum spunea Zacky, acolo, în fundul sălii, părea că trecuse o lună. Intrară încet, unul după altul, doisprezece oameni cinstiţi, corecţi,

* Citat celebru din *Negustorul din Veneţia* de William Shakespeare (actul IV, scena I), (aprox.): Iertarea n-o forţează nimeni; venind din ceruri, ea cade ca o ploaie blîndă pe pămînt (n.tr.).

tot atît de stîngaci cum fuseseră cînd plecaseră din sală. Primul jurat avea un aer vinovat, ca şi cum se considera pasibil de vreo pedeapsă pentru vreo vină şi era adus în faţa curţii la judecată. Cînd intră domnul judecător Lister, toţi se sculară în picioare şi se făcu brusc linişte cînd se aşeză.

Grefierul se sculă şi spuse:

– Domnilor juraţi, aţi căzut de acord asupra verdictului?

– Da, răspunse primul jurat înghiţind în sec.

– Declaraţi acuzatul vinovat sau nevinovat?

– Juriul declară acuzatul... Primul jurat se opri şi o luă de la început: Juriul declară acuzatul nevinovat în toate cele trei cazuri.

Tăcerea nu dură decît o clipă, întreruptă de aplauze şi urale. Aproape imediat urmară huiduieli şi strigăte de „Ruşine!", dar şi acestea se pierdură, acoperite de discuţiile numeroase care răsunau în toată sala. Grefierul făcu linişte bătînd cu ciocănelul în masă.

– Dacă nu se face linişte, voi fi obligat să evacuez sala, se auzi vocea excelenţei sale, şi voi lua măsuri împotriva celor vinovaţi.

Ross rămase pe loc, neştiind dacă era liber sau dacă legea mai pregătea ceva împotriva lui. O clipă mai tîrziu, ochii lui albaştri întîlniră ochii judecătorului.

– Acuzat, i se adresă domnul judecător Lister. Ai fost judecat pentru trei învinuiri de un juriu format din concetăţenii dumitale, care te-au declarat nevinovat. Îmi rămîne deci să dau ordin să fii eliberat. Dar înainte de a pleca doresc să-ţi dau un sfat. Nu mi se cuvine mie să comentez verdictul juriului, dar ar trebui să fii recunoscător lui Dumnezeu pentru această

eliberare care se datorează mai mult clemenței decît logicii. Peste cîteva clipe vei părăsi această curte în calitate de om liber – liber să te întorci la merituoasa dumitale soție și să începi o nouă viață împreună cu ea. Apărarea dumitale excelentă – și reputația de care te bucuri în alte domenii – arată că ești un om capabil și plin de talente. Te-aș îndemna, în propriul dumitale interes, să-ți învingi tendințele spre anarhie pe care le-ai simțit. Ține seamă de cele întîmplate azi. Sper să dea roade în sufletul și viața dumitale.

Lacrimile începură să curgă pe mîinile Demelzei.

Capitolul XIII

În aceeaşi seară s-au întors acasă. Interesul pe care-l stîrnea în oraş îi producea o stare de nemulţumire puternică şi singura lui grijă era să scape de ochii aceia care îl fixau. Nu era nici o diligenţă, aşa că au închiriat cai şi au plecat la şase şi jumătate.

Demelza voise ca Verity să vină cu ei şi să stea cîteva zile la Nampara înainte de a se întoarce la Falmouth, dar ea a refuzat cu încăpăţînare; din instinct ştia că în aceste momente trebuiau să fie singuri. Şi Dwight trebuia să meargă cu ei, dar în ultimul moment a renunţat ca să îngrijească un bolnav. Ceilalţi – Jud Paynter şi Zacky Martin şi Whitehead Scoble şi cei doi Gimlett – urmau să vină cu poştalionul a doua zi şi de la St. Michael să o pornească mai departe pe jos.

Au plecat aşadar de la Bodmin singuri; au părăsit oraşul zgomotos din care mulţimea care fusese atrasă de alegeri începuse să plece. Într-o săptămînă, după ce judecătorii şi avocatul vor pleca la Exeter, Bodmin se va liniştiiar.

Se înnoptase cînd au trecut de Lanivet şi se întunecase complet cînd au ajuns cam la jumătatea ţinutului mlăştinos pe care trebuiau să-l traverseze. Se lăsase ceaţa şi de vreo

două ori au crezut că s-au rătăcit. De-abia scoteau cîte un cuvînt, discuția despre găsirea drumului bun fiind binevenită cînd nu găseau ce altceva să-și spună. La Fraddon s-au odihnit un timp, dar curînd au pornit iar călare. Au ajuns pe moșia Treneglos pe la nouă și jumătate și mai tîrziu au făcut un ocol ca să evite căsuțele de la Mellin. Acesta era unul din motivele care îi făcuseră să se întoarcă devreme, să ajungă acasă înainte de a se răspîndi vestea, ca să nu iasă țăranii din case să-i întîmpine cu aclamații. Demelzei, care nu avea complexe, nu i-ar fi păsat deloc – evenimentul merita o procesiune triumfală – dar știa că Ross n-ar fi putut să sufere așa ceva.

În sfîrșit au ajuns pe pămîntul lor: stîlpii de piatră rămași pe locul unde se aflase poarta, drumul care cobora în vale printre nucii sălbatici. Ca întotdeauna, ceața făcea ca locul să pară tainic și ciudat; nu era pămîntul prietenos și bine cunoscut pe care-l știau al lor; îi ducea cu gîndul la cel care-l stăpînise demult. Ross își amintea de noaptea cînd se întorsese de la Winchester și din America și își găsise casa aproape ruinată și pe cei doi Paynter dormind beți în pat. Ploua atunci, dar noaptea era la fel. Își mai amintea de cîini, de păsări și de umezeala care picura din copaci. Era ca amorțit după lovitura primită prin logodna lui Francis cu Elizabeth, supărat și plin de revoltă, disperat și singur.

În noaptea aceasta se întorcea într-o casă și mai goală, pentru că Julia nu mai era acolo, dar lîngă el se afla femeia a cărei dragoste și prezență însemnau mai mult decît orice altceva; și se întorcea acasă scăpat de norul care-i întunecase viața timp de șase luni. Ar fi trebuit să se simtă fericit și liber. Cît timp stătuse în închisoare, se gîndise la tot ce ar fi trebuit

să-i spună Demelzei şi nu va mai putea să-i spună niciodată. Acum, cu o reţinere neaşteptată, simţea din nou că nu poate vorbi, că nu-şi poate exprima emoţiile, ca şi cum ar fi avut limba legată.

Ceaţa nu era atît de deasă în vale şi imediat le apărură în faţă contururile negre ale casei. Traversară pîrîul şi opriră caii în faţa uşii de la intrare, lîngă liliac.

Ross spuse:

– Duc eu caii în grajd dacă cobori aici.

– Mi se pare ciudat că nici măcar Garrick nu ne întîmpină cu lătratul lui prietenos. Mă întreb cum s-o fi simţind la doamna Zacky.

– Probabil că a şi mirosit că ne întoarcem. O jumătate de milă e nimic pentru el.

Demelza se dădu uşor jos şi rămase un moment ascultînd tropotul cailor pe care Ross îi ducea la grajd. Apoi deschise uşa care scîrţîi prietenos şi intră. Simţi mirosul familiar al casei.

Bîjbîi prin bucătărie, găsi cutia cu iască şi aprinse focul. Cînd Ross intră, focul ardea şi ceainicul, într-un echilibru precar, era aşezat pe vreascuri. Aprinsese lumînările în camera de zi şi trăgea perdelele.

Cînd îi văzu trupul tînăr întinzîndu-se, părul negru întins acum din cauza umezelii nopţii, culoarea mai închisă a obrajilor; îl cuprinse un sentiment de recunoştinţă caldă faţă de ea. Demelza nu se aşteptase să-l vadă bucurîndu-se de eliberarea lui. Poate că nu înţelegea cauzele, dar instinctul îi spunea că era încă bolnav. Spiritual vorbind; sau în cel mai bun caz era convalescent. Era nevoie de timp, poate de mult timp.

Se uită la el, îi întîlni privirea şi zîmbi:

– Mai era apă în ulcior. M-am gîndit să fac niște ceai.

Ross își scoase pălăria, o aruncă într-un colț și își trecu degetele prin păr.

– Probabil că ești obosită, spuse el.

– Nu... Îmi pare bine că sîntem acasă.

Ross se întinse și începu să umble încet prin cameră uitîndu-se la lucrurile de la care își luase aproape adio acum o săptămînă, recunoscîndu-le iar, ca și cum ar fi trecut mulți ani. Casa era izolată și goală, într-o lume întunecată și tăcută. Pulsul vieții murise cît fuseseră plecați.

– Să aprind focul aici? întrebă ea.

– Nu... Cred că e tîrziu. Mi s-a oprit ceasul și văd că s-a oprit și pendula. Ai uitat să o întorci?

– Crezi că mi-a stat gîndul la asta?

– Cred că nu. Zîmbi absent și se îndreptă spre pendula pe care Verity și Demelza o cumpăraseră acum trei ani. Cît crezi că e ceasul?

– Cam unsprezece.

Potrivi limbile și începu să-l întoarcă.

– Aș fi crezut că e mai tîrziu.

– O să-l întrebăm pe Zack Cobbledick mîine dimineață.

– De unde o să știe?

– După vaci.

– N-am putea să le întrebăm acuma?

Demelza începu să rîdă:

– Mă duc să văd dacă a fiert ceaiul.

Cît a lipsit ea, s-a așezat pe un scaun și a încercat să-și pună gîndurile în ordine, să-și dea seama ce simte. Dar ușurarea și relaxarea se amestecau cu tensiunea prin care trecuse în așa măsură încît nimic nu i se părea clar. Cînd Demelza

reveni cu ceştile şi ceainicul, Ross se plimba iar prin cameră, ca şi cum după captivitatea de o săptămînă chiar şi pereţii aceştia îl enervau.

Ea nu spuse nimic şi turnă ceaiul.

– Poate că Jack şi-a închipuit că cineva se va întoarce în seara asta, pentru că a lăsat o cană cu lapte. Vino şi stai jos, Ross.

Se aşeză pe scaunul din faţa ei, luă ceaşca şi sorbi puţin ceai. Pe faţa lui slabă, gînditoare, încordarea se citea mai mult ca oricînd. De unde şedea, nu i se putea vedea cicatricea. Ceaiul era cald şi bun, îi liniştea nervii încordaţi, îi amintea de vechea lor înţelegere.

– Aşadar, trebuie să o luăm de la început, spuse el după un timp.

– Da...

– Clymer a spus că am avut mare noroc... că un juriu format din oameni din Cornwall e cel mai încăpăţînat din lume. Mi-a cerut treizeci de guinee; nu mi s-a părut prea mult.

– Cred că n-a făcut nimic.

– Ba da... El m-a îndrumat tot timpul. Şi pledoaria mea a fost în parte opera lui. Ross se strîmbă. Dumnezeule, nu mi-a plăcut deloc!

– De ce? Cred că a fost o pledoarie minunată. Am fost atît de mîndră de tine.

– Mîndră... Doamne fereşte!

– Şi alţii au crezut la fel. Dwight mi-a spus că a auzit că asta te-a salvat.

– Asta e şi mai rău. Să trebuiască să te tîrăşti cu umilinţă ca să-ţi recapeţi libertatea!

– *Nu,* Ross! Nu te-ai tîrît. De ce să nu te aperi, să explici ce-ai făcut?

– Dar n-a fost *adevărat!* Sau cel puțin... dacă n-a fost fals, a fost în schimb un fel de a evita să spui adevărul. Nu m-am gîndit la salvarea vieților omenești cînd am trezit vecinii. Vasul era al lui Warleggan. Numai asta m-a interesat. Cînd l-am găsit pe Sanson mort în cabină, mi-a părut bine! *Asta* ar fi trebuit să spun juriului și aș fi spus dacă n-ar fi fost Clymer cu sfaturile lui de om cu experiență!

– Și acum n-ai fi fost liber, ai fi fost condamnat la deportare. Crezi, Ross, că ai fi făcut bine numai așa, ca să exagerezi, ca să pui totul într-o altă lumină? Și dacă ai fi spus ce voiai să spui, crezi că ar fi fost *mai adevărat* decît ce ai spus? Dwight avea dreptate și tu o știi! Erai nebun de durere... și verdictul juriului a fost corect.

Ross se ridică:

– I-am scos basma curată pe vecinii mei. Știam că erau pe plajă ca să pună mîna pe tot ce ar fi putut și nici nu se gîndeau la marinarii naufragiați. Cine le-ar fi găsit vreo vină pentru asta?

– Așa e. Cine i-ar învinovăți, pe ei... sau pe tine?

Ross făcu un gest de enervare.

– Hai să vorbim despre altceva!

Nu mai vorbiră despre nimic și se făcu tăcere. Casa părea să-i învăluie, să-i protejeze. Demelza încercă să aducă vorba despre alegeri, dar n-avea nici un rost. În cele din urmă, Ross se așeză iar și ea îi umplu din nou ceașca.

– Aș dori să fac asta mereu, spuse ea.

– Să bei ceai? Nu ți-ar mai plăcea după un timp. Dar de ce?

– E plăcut, e simplu, e viața noastră.

O lumînare începu să sfîrîie; se ridică și o stinse. Fumul urcă încet în spirală, apoi se răspîndi prin cameră.

– Tu și cu mine, spuse ea, în casa noastră, fără nimeni între noi să ne despartă. Poate pentru că eu sînt un om obișnuit, nu vreau decît să am căminul meu: lumînări aprinse, perdele trase, căldură, ceai, prietenie, dragoste. Astea au importanță pentru mine. Azi-dimineață... chiar acum cîteva ore... am crezut că am pierdut tot.

– Un om obișnuit? Să nu crezi așa ceva. După un minut mai spuse: Nici Julia nu era un om obișnuit și era ca tine.

– Și aș mai dori ceva, spuse ea, profitînd de ocazie.

– Ce?

– Să ardă focul în cămin... și să avem o pisică tolănită lîngă foc... dar mai ales un copil în leagăn.

Maxilarele lui se contractară, dar nu zise nimic.

– Ce s-a întîmplat? îl întrebă ea.

– Nimic. E timpul să mergem la culcare. De mîine trebuie să redevin fermier, nu?

– Nu, nu, Ross, spune-mi te rog! Ce este?

Se uită lung la ea:

– Nu ți-a ajuns ce i s-a întîmplat? Nu mai vreau victime pentru epidemii.

Se uită la el îngrozită:

– Niciodată?

Ross ridică din umeri, stînjenit și puțin surprins de reacția ei. Crezuse că și ea simțea la fel ca el.

– Poate că or să vină cîndva, la timpul potrivit. N-avem ce face. Dar dă, Doamne, să nu vină acum! Și nu o vor putea înlocui pe Julia. N-aș vrea. N-aș vrea încă.

Demelza era să spună ceva, dar se opri. Azi la tribunal îşi dăduse seama că era iar însărcinată. Din clipa achitării se hotărîse să nu spună nimic, să păstreze secretul pînă la momentul potrivit, cînd îl va ajuta poate să revină la o viaţă normală, oferindu-i un nou interes, un nou scop pentru care să lupte. Dar acum secretul ei îşi pierduse importanţa, devenise ceva inutil şi nedorit. Stinse pe rînd lumînările; fumul îi intra în ochi, dar ea era mulţumită că Ross se uita la foc şi nu-i vedea lacrimile. Triumful din ziua aceea dispăruse. Demelza era la fel de mîhnită ca şi Ross.

Se auzi o bătaie înceată în uşa de la intrare. Întîi au crezut că li se pare, dar se auzi din nou. Surprins, Ross se duse să deschidă. În lumina pîlpîitoare a unui felinar văzu vreo şase oameni aşteptînd în ceaţă. Erau Paul Daniel şi Jack Cobbledick, şi doamna Zacky Martin şi Beth Daniel şi Jinny Scoble şi Prudie Paynter.

– Am zărit lumină, spuse doamna Zacky. Ne-am gîndit să venim să vedem dacă v-aţi întors.

– Lăudat fie Domnul! spuse Beth Daniel.

– E totul în regulă? întrebă Paul Daniel. Sînteţi liber? S-a terminat?

– Aţi venit cam devreme să cîntaţi colinde, spuse Ross, dar intraţi să bem un pahar cu vin.

– Nu, nu, n-am vrut să vă supărăm. Am vrut numai să ştim, şi cum am văzut lumină în fereastră...

– Ba trebuie să intraţi, spuse Ross. Nu sînteţi voi toţi prietenii mei?

Capitolul XIV

Mai tîrziu, în aceeaşi seară, o trăsură se opri în faţa celei mai mari case din Princess Street, în oraşul Truro. Vizitiul, înfrigurat şi căscînd de somn, se dădu jos să deschidă portiera trăsurii din care coborî George Warleggan.

Fără să arunce o privire servitorilor, acesta urcă încet scările şi trase nervos clopoţelul de la intrare. Un lacheu somnoros îi deschise, îi luă pălăria şi haina şi se uită după el cum urca scările impunătoare. Lui George nu-i era somn.

Ajuns la primul etaj, ezită; văzu lumină sub uşa de la camera unchiului său şi intră. Îmbrăcat într-o haină de casă veche şi cu un fel de tichie pe cap, Cary lucra controlînd registrele la lumina a două lumînări. Cînd văzu cine intră, îşi scoase ochelarii cu rame de oţel şi lăsă pana din mînă. Apoi stinse o lumînare, deoarece nu avea nevoie de atîta lumină ca să stea de vorbă.

– Te-am aşteptat ieri. A trebuit să dormi acolo peste noapte?

– Procesul s-a judecat azi şi s-a terminat la patru. Pe urmă a trebuit să mănînc.

Cary pufni pe nări şi se uită la George.

– În locul tău aş fi rămas acolo peste noapte. Mă mir că nu s-au rupt osiile la trăsură sau că nu te-ai împotmolit în vreo mlaştină pe întunericul ăsta.

– Ne-am împotmolit o dată şi de-abia am ieşit. N-am avut chef să mai petrec o noapte într-un han murdar şi zgomotos, cu serviciu prost şi fără perdele la pat. George luă o cană de pe masă şi îşi turnă de băut. Bău încet în timp ce Cary îl urmărea cu privirea.

– Ei, spuse el, presupun că n-ai venit la mine la ora asta numai ca să-mi ţii companie.

– A scăpat, spuse George, blestemaţii ăia de juraţi – nişte ignoranţi! – n-au ţinut seama de martori şi l-au declarat nevinovat. Le-au plăcut probabil ochii lui.

– Nevinovat la toate capetele de acuzare?

– La toate. Judecătorul i-a ţinut un logos, i-a atras atenţia să fie băiat cuminte de acum înainte şi l-a eliberat.

Cary rămase nemişcat, cu ochii lui mici şi vii aţintiţi asupra flăcării nemişcate a lumînării.

– Nici măcar nu s-a menţionat faptul că l-a omorît pe Matthew? Ţi-am spus eu că *ăsta* ar fi trebuit să fie principalul capăt de acuzare.

– Şi eu îţi spun, unchiule, că n-ar fi fost luat în considerare. Matthew a fost găsit înecat. N-aveam nici cea mai mică dovadă şi n-aveam cum să fabricăm una. De fapt, dovezile pe care le-am strîns în favoarea noastră n-au avut nici o valoare. Unele au fost chiar în avantajul părţii adverse. Paynter ăla mai ales. Trebuie să vorbesc cu Garth mîine dimineaţă...

– Dar celelalte dovezi? Delictele lui din trecut. Nici n-au trecut douăsprezece luni de cînd a intrat cu forţa în închi-

soarea din Launceston, de unde a scos un puşcăriaş, şi nimeni n-a făcut nimic ca să-l pedepsească. Şi pe urmă l-a ajutat pe ucigaşul de Daniel să scape. Nimic din astea nu contează?

George luă paharul şi se aşeză pe un scaun. Părea că studiază culoarea vinului.

– Ar trebui să ştii, spuse el, că legea se ocupă pe rînd de fiecare caz. Nu ia în seamă bănuielile din trecut, ci numai dovezile sigure. Judecătorul a avut faptele în faţă, dar n-a avut ocazia să le folosească. Sîntem înfrînţi, dragă Cary, şi trebuie să acceptăm înfrîngerea. Părea că George îşi varsă amarul pe celălalt, făcînd remarci răutăcioase.

Se auzi o bătaie în uşă şi Nicholas Warleggan intră. Era pregătit pentru noapte: purta un halat amplu şi o scufie neagră pe cap.

– Credeam că eşti la Cardew, tată, spuse George surprins, dar ironic.

– Mama ta s-a dus singură. Am auzit trăsura oprindu-se. Ei, care-i rezultatul?

– A fost achitat şi fără îndoială că acum s-a întors la Nampara şi doarme liniştit, ca un om liber ce este.

– Omul ăsta, responsabil de dezonoarea lui Matthew, spuse Cary, şi apoi şi de moartea lui.

Nicholas Warleggan îi aruncă fratelui său o privire pătrunzătoare:

– Există întotdeauna pericolul ca o bănuială să se transforme în obsesie. Lui George îi spuse: Deci toate eforturile tale au fost zadarnice. Să ştii că pe mine m-au supărat; tot timpul m-am simţit stînjenit.

George învîrtea mereu paharul în mînă.

– Te mustră conştiinţa din cauza noastră. Dragă unchiule, de ce cumperi vin din ăsta ieftin? Mi se pare o economie nepotrivită.

– Mie mi se pare foarte bun, spue Cary. Dacă nu-ţi place, nu-l bea.

George se uită la tatăl său.

– N-am făcut decît să exercit presiuni care ar fi ajutat legea. Vom renunţa, desigur, pentru că nu mai e nimic de făcut. Nu-i aşa, Cary?

– Eu n-am să renunţ, spuse Cary printre dinţi. Poldark e la strîmtoare, financiar vorbind. Putem să-l băgăm la închisoare sau să-l gonim din comitatul nostru.

– Cu alte cuvinte, spuse George, sînt mai multe feluri de a ucide o pisică. Nu poţi să ne reproşezi că vrem să punem mîna pe mina lui.

– Nu am nimic împotriva oricărei afaceri corecte, spuse Nicholas plimbîndu-se prin cameră. Nu-i iubesc pe cei din familia Poldark – boiernaşi aroganţi, încrezuţi şi leneşi. Dacă puteţi cumpăra acţiuni deţinute de alţii în afară de ei, să o faceţi în orice caz. E una din minele din ţinutul nostru care produce cel mai mult, avînd în vedere dimensiunile ei. Dar să păstraţi măsura. Peste cîţiva ani, George, cu prestigiul de care mă bucur eu şi priceperea ta, vom fi în situaţia de a-i desconsidera complet. De fapt, nici acum nu merită să le dăm vreo atenţie. Duşmănia asta nu se potriveşte cu situaţia noastră socială, cu demnitatea noastră.

– La Matthew nu te gîndeşti? se răsti Cary.

– Nu, nu mă gîndesc. Nu era moral ce făcea, şi necazurile şi le-a făcut singur.

– L-ai văzut pe Pearce ieri? întrebă George.

– Da. Spune că doamna Jacqueline Trenwith nu e dispusă să-şi vîndă acţiunile acum. Nu-mi place Pearce. E taler cu două feţe. Face joc dublu.

– Îl putem vindeca noi. E uşor să-l faci să se schimbe. Stai jos, tată. Umbli de colo pînă colo ca şi cum ar fi luat casa foc.

– Nu, mă duc la culcare, spuse Nicholas. Mîine dimineaţă trebuie să mă scol devreme.

– Cînd eram la Bodmin, spuse George, am avut şi o scurtă ciocnire cu Francis Poldark. Ne-am întîlnit întîmplător şi era treaz, dar dornic să bea ceva. L-am invitat la han, unde am băut împreună. Dar a devenit agresiv şi a încercat să se certe cu mine.

– Ce a spus?

– M-a acuzat pe faţă că eu mă aflu în spatele acestei maşinaţii, că încerc să-i ruinez familia prin mijloace necinstite, că mă port ca un prost crescut, aşa cum se aşteaptă din partea nepotului unui fierar – care trăieşte şi acum într-o cocioabă lîngă St. Day pentru că familiei Warleggan îi e ruşine să recunoască cum că se înrudeşte cu el.

În cameră se făcuse linişte; nu se mai auzea decît respiraţia lui Cary. Faţa şi gîtul lui Nicholas Warleggan se învineţiseră de furie.

– Şi i-ai permis asta fără să zici nimic?

George se uită la mîinile lui.

– Cu mîinile astea aş fi putut să-l fac praf. Dar am altele de făcut în viaţă decît să învăţ să fiu pistolar; şi n-am avut intenţia să-i permit unui molîu ca Francis să-mi dicteze ce să fac.

– Ai avut dreptate, bombăni Nicholas. Nu puteai face altfel. Dar mă miră că a spus ce-a spus. Nu mai demult decît anul trecut se certase cu vărul lui.

– Asta e ceea ce îl supără, cred eu, spuse George bine dispus. Îl mustră conştiinţa.

– Şi cum v-aţi despărţit? întrebă Cary.

– Ca doi duşmani politicoşi.

Cu un gest violent, Cary închise unul din registre.

– Situaţia lui financiară e în mîinile noastre. Şi mîine am putea să-l distrugem din punct de vedere financiar...

George se ghemui pe scaun.

– Nu, spuse el. Cel puţin nu pe faţă. Deocamdată nu am intenţia să întreprind nimic.

– De ce nu? Cred că nu vrei să-i cîştigi bunăvoinţa.

– Nu mă interesează bunăvoinţa lui, spuse George, ridicîndu-se. Dar am în vedere pe altcineva.

CARTEA A DOUA

Capitolul I

După o toamnă lungă a urmat iarna. Ross a făcut un mare efort să nu se mai gîndească la necazurile şi grijile din trecut şi să accepte viaţa de mic boier de ţară şi proprietar de mină, viaţă la care renunţase cu zece ani în urmă. Dar deşi nu dorise să părăsească ocupaţiile acelea de fiecare zi care-l făceau fericit, nu mai simţea acum plăcerea de altădată numai pentru că îşi reluase vechile obiceiuri.

Intervenise şi o răceală în relaţiile lui cu Demelza. Era ciudat, dar de cînd fusese achitat, voia bună şi înţelegerea perfectă dintre ei dispăruseră. A încercat, fără să reuşească, să înlăture rezerva dintre ei; eşecul îşi pusese însă amprenta pe propria lui comportare.

Deşi era destul de mulţumit că scăpase de ameninţarea unei condamnări, pericolul mai mic, dar totuşi serios al falimentului care se apropia nu-i dădea linişte. Chiar dacă ar fi vîndut toate acţiunile pe care le avea la Wheal Leisure, nu şi-ar fi putut achita datoriile. Era un om mîndru şi nu putea suporta să fie dator. Îl mai chinuia încă amintirea procesului. Probabil scăpase pentru că îşi schimbase în ultimul moment apărarea şi se dispreţuia pentru că o făcuse.

La cîteva săptămîni după proces, Verity îi trimisese următoarea scrisoare.

Dragul meu văr Ross,

Îți scriu ție și nu Demelzei, pentru că ceea ce am de spus te privește mai mult pe tine decît pe ea, deși, dacă dorești, poți să-i dai scrisoarea să o citească.

În primul rînd mulțumesc lui Dumnezeu că ești liber și Andrew se alătură din toată inima rugăciunilor mele. Știu ce nedreaptă a fost acuzația împotriva ta și de aceea achitarea n-a fost altceva decît ceea ce ți se datora - toți prietenii tăi sînt mulțumiți că a fost o judecată dreaptă și că amărăciunea acelor zile a dispărut în urma acestui sfîrșit fericit.

Cît am stat la Bodmin, l-am văzut pe Francis de două ori. Prima dată a venit la han și, deși cam băuse, am simțit că voia să ne împăcăm; dar cînd a vrut să discute, n-a găsit cuvintele potrivite și a plecat supărat. De aceea, după proces l-am căutat și am vorbit iar cu el.

A doua întîlnire mi-a confirmat părerea pe care mi-o făcusem după prima: s-a întîmplat ceva grav cu el. E aspru, înverșunat, așa cum ești tu cîteodată, Ross. Totuși nu ca tine, pentru că eu cred că mai curînd și-ar face rău lui însuși decît altora.

Știu că tu și Francis v-ați certat, dar sînt sigură că vrea să vă împăcați. Nu știu care a fost adevăratul motiv al neînțelegerilor dintre voi, dar știu că a început ca urmare a fugii mele de acasă cu Andrew, așa că mă simt și mai îngrijorată gîndindu-mă la consecințe. Dacă va mai face vreo încercare de apropiere, te rog să nu-l respingi, dacă nu de dragul lui, atunci de dra-

gul meu, pentru că eu îl iubesc în ciuda scăderilor lui. S-ar putea ca tu să-l ajuți să-și recapete echilibrul.

Nu-mi place ce se întîmplă în Franța. Nu e bine ca un rege să fie ținut la Paris ca și cum ar fi un prizonier și aici lumea nu privește cu ochi buni ce se întîmplă. De aceea te rog să nu te declari prea deschis în favoarea libertății, pentru că ai putea fi greșit înțeles.

Oamenii care nu mai mult de acum un an erau în favoarea reformelor, țipă la tine dacă te aud că vorbești de așa ceva. Dar să nu crezi că încerc să-ți fac morală.

Ieri am fost la Gwennap, invitați de unul din prietenii lui Andrew. E un loc îngrozitor, pustiu și mohorît, parcă ai fi într-un deșert. Ici, colo mori de zgură și cenușă și mașini care gem și scîrțîie. Troliurile sînt puse în mișcare de catîri și niște amărîți de copii aproape morți de foame îi mînă cu biciul fără încetare.

Totul e învăluit în fum și aburi ca într-un giulgiu. Te întrebi cum de a avut curajul Wesley să se ducă acolo.*

Am aflat că fiul meu vitreg s-ar întoarce în Anglia în vara asta. Sper să-l cunosc atunci.

Cu toată dragostea, vă îmbrățișez pe amîndoi,

Verity.

*

În decembrie, Demelza făcea opaițe cu doamna Gimlett, ocupație care cerea îndemînare și practică. Tăiaseră trestia în octombrie și o puseseră în apă ca să nu se usuce sau să se strîngă prea mult. După ce le-au curățat, le-au întins pe iarbă să se albească, timp de o săptămînă, apoi le-au uscat la soare.

* John Wesley (1703 – 1791) — teolog și pastor protestant englez. Fondatorul societății protestante a metodiștilor (n. tr.).

Ultima operație consta în a înmuia tulpinițele de trestie în grăsimea clocotită; cînd le scoteau, grăsimea se întărea pe ele. Anul trecut cumpărase șase livre de grăsime de la mătușa Mary Rogers, pe care plătise doi șilingi, dar anul acesta, obligată să facă economii la sînge, strînsese ea grăsime, chiar și resturile de la slănina prăjită; și spera că o să iasă bine.

Aceste mici economii erau singura contribuție pe care putea ea să o aducă nevoilor casei. Cîteodată, cum vremea era bună acum, în decembrie, scotea barca lui Ross și vîslea pe mare, depărtîndu-se cam douăzeci sau treizeci de iarzi de mal, și pescuia macrou și calcan destul pentru toată gospodăria. Ross nu știa nimic; Gimlett o ajuta și jurase să țină secretul. Azi, bucătăria era plină de picături de grăsime, de fum și de aburi, cînd se auzi un ciocănit la ușa din față, ciocănitul unui străin.

Jane Gimlett se duse să deschidă și se întoarse repede, ștergîndu-și mîinile pline de grăsime.

— Iertați-mă, doamnă, a venit Sir Hugh Bodrugan. L-am poftit în salon. Sper că am făcut bine.

În ultimele optsprezece luni, Sir Hugh venise în vizită din cînd în cînd, dar acum nu-l mai văzuse de la proces. Se gîndi că dacă îl primește așa cum e, plină de grăsime pe față și pe mîini, s-ar putea să-l vindece de interesul lui pentru ea. Dar vanitatea de femeie și amintirea începuturilor ei modeste erau prea puternice. Zbură sus pe scară și se aranjă repede.

Cînd intră în salon, îl văzu răsturnat în fotoliul lui Ross și uitîndu-se cu atenție la pistoalele de duel pe care le luase de pe perete. Era îmbrăcat în costum de vînătoare: haină roșie și pantaloni de catifea cafenii. Avea și o perucă nouă. Se ridică și se înclină în fața ei.

– Sluga dumneavoastră, doamnă. M-am gîndit să vă fac o vizită, să reînnodăm prietenia noastră. A fost plăcut la Bodmin, dar cam fără efect.

În momentul în care se ridică, ochii lui negri în care apăruse un licăr obscen îi întîlniră pe ai ei. Erau cam de aceeaşi înălţime, şi totuşi ea puţin mai înaltă.

– Poate că aţi privit lucrurile sub alt aspect, Sir Bodrugan. Mie mi s-a părut foarte obositor.

El rîse:

– Aveţi un soţ pe care nimeni nu se mai aştepta să-l mai aveţi. Cred că apreciaţi faptul că a scăpat. Şi sînt convins că şi el vă apreciază.

– Ne apreciem unul pe altul, Sir Hugh. Vă asigur că sîntem foarte fericiţi.

Pe faţa lui apăru o umbră de nemulţumire.

– Dar nu într-atît încît să nu puteţi ajuta un vecin în mare suferinţă, nu?

– În mare suferinţă, repetă ea, evitînd privirea lui obraznică. Nu ştiam că şi nobilii pot fi în suferinţă.

– Ba da, spuse el chicotind. Sînt şi ei muritori ca toată lumea. Expuşi la tot felul de necazuri şi dezamăgiri... şi la toţ felul de tentaţii, după cum bine ştiţi.

Demelza se îndreptă spre masă:

– Vă pot oferi un pahar de Porto, domnule; sau preferaţi coniac?

– Coniac, vă rog. Face mai bine la stomac. Cînd îi turnă băutura, simţea că o priveşte insistent şi îi părea rău că era îmbrăcată cu o rochie ieftină, deşi ştia prea bine că nu-l interesează rochia.

Se apropie de ea, luă paharul cu mîna stîngă şi cu dreap-

ta o apucă de mijloc. Se aşezară iar, el înghiţind băutura lacom, ea stînd dreaptă pe scaun, la oarecare distanţă, şi sorbind încet din pahar.

– Sper că nu e suferinţa la care mă gîndesc eu, spuse Demelza grav.

– Ba s-ar putea să fie, doamnă, s-ar putea.

– Atunci mă tem că n-am cum să vă vindec.

– Ba da, doamnă, numai că nu vreţi. Aveţi o inimă de piatră. Totuşi, acum nu de suferinţa asta e vorba şi nu pentru ea vă cer ajutorul. E vorba de iapa mea Sheba.

Demelza se uită la el peste marginea paharului; culoarea rubinie a vinului adăuga o strălucire nouă ochilor ei negri.

– Sheba? Ce s-a întîmplat şi cu ce vă pot ajuta?

– E bolnavă, are febră mare, pleoapele umflate şi o chinuie tusea. De-abia se ţine pe picioare şi încheieturile genunchilor trosnesc la fiecare mişcare ca şi cum ar fi bete uscate.

– Îmi pare rău, spuse ea, lăsînd să se vadă fără să vrea un papuc. Cum Sir Bodrugan se uita în jos, îşi retrase repede piciorul. Dar de ce aţi venit la mine?

Sir Hugh scoase un oftat.

– De ce am venit la dumneavoastră? Pentru că azi-dimineaţă l-am întrebat pe Trevaunance ce să fac şi mi-a spus că i-aţi vindecat o vacă de rasă cînd toţi veterinarii dăduseră greş! De asta am venit. Nu e un motiv serios?

Demelza roşi şi termină de băut paharul. În acelaşi moment auzi tropotul unui cal afară şi Ross descălecă în faţa uşii. Gimlett alergă să ia calul ca să-l ducă la grajd.

– A fost mai mult norocul, Sir Hugh. S-a întîmplat că...

– Toate vindecările se datorează norocului într-un fel sau altul, dar nu toţi au probitatea s-o recunoască. Trevau-

nance mi-a spus că vă pricepeți la ierburile tămăduitoare și cunoașteți leacurile țigănești.

– Nu le cunosc, începu Demelza, dar chiar în clipa aceea intră Ross.

Păru surprins și nu prea încîntat să-l vadă pe baronet, îndesat și păros cum era, lăfăindu-se în fotoliul lui și vorbind cu Demelza în felul acesta familiar. Nu se certase niciodată cu Sir Hugh, dar nici nu-l plăcuse vreodată. În plus, din cauza vizitei făcute la Truro, îl preocupau problemele lui și nu prea era dispus să dea atenție unui musafir neașteptat.

– Sir Hugh a venit... începu Demelza.

– Iapa mea Sheba e bolnavă, Poldark, și am venit să solicit ajutorul soției dumitale. E bolnavă de mai bine de două săptămîni – Sheba vreau să zic – și Connie e foarte supărată din cauza asta; jură pe toți sfinții că e vina grăjdarului. Oricum, nu e natural ca o iapă să fie bolnavă de atîta vreme cînd n-are decît șase ani. Treneglos îmi spune că și una de-a lui a murit de o boală ca asta! Nu vreau s-o pierd. Nu se poate!

Ross aruncă mănușile de călărie pe un scaun și își turnă puțin coniac.

– Și cum poate să te ajute Demelza?

– Am auzit că se pricepe la ierburi și vrăji, la lucruri de astea. Trevaunance mi-a spus, azi-dimineață sau poate mai de mult, cînd am fost pe la el. Dă-i dracului de veterinari! Nu se pricep la nimic!

– Veterinarii... începu Ross.

– Tocmai îi spuneam lui Sir Hugh, îl întrerupse repede Demelza, că Sir John dă prea mare importanță unui sfat pe care i l-am dat anul trecut, prin august. N-a fost decît o suges-

tie. Era vorba de o vacă a lui, bolnavă, şi din întîmplare s-a făcut bine.

– Te rog atunci să vii să-mi dai şi mie o sugestie pentru iapa mea bolnavă şi o să vedem dacă se face bine aşa, din întîmplare. Rău n-o să-i facă, sînt sigur.

Demelza ezită şi deschise gura să spună ceva.

– De fapt, spuse Sir Hugh, n-ar fi decît serviciu contra serviciu. Sîntem vecini şi ar trebui să ne ajutăm unii pe alţii: aşa am făcut şi eu la Bodmin. Vino şi dumneata, Poldark, dacă vrei. Connie o să te trateze bine. Ce-i al ei e al ei! Luăm masa la ora trei. Vă aştept mîine, da?

– Îmi pare rău, spuse Ross, dar mîine am treabă toată ziua la mină. Poate altă dată, săptămîna viitoare.

Demelza se duse să umple iar paharul lui Sir Hugh.

– Poate că aş putea să mă duc eu, Ross, ce zici? Nu ca să rămîn la masă, ci numai pentru o jumătate de oră, să văd ce are iapa. Nu pot să fac nimic, sigur, dar dacă Sir Hugh vrea neapărat...

Bodrugan luă paharul.

– Asta-mi convine de minune. Vă aştept mîine după ora unsprezece. Şi orice vă trebuie – doctorii, plasture, clistire, plante medicinale – spuneţi, şi am şi trimis grăjdarul călare la Truro să le aducă.

Au mai stat de vorbă puţin, apoi Ross s-a dus sus în dormitor; dar Sir Hugh nu se grăbea deloc să plece. Termină coniacul din pahar, mai bău şi un al treilea, în timp ce Demelza se întreba cum s-o fi descurcînd Jane singură cu opaiţele. Plecă în sfîrşit – scund şi gras, dar viguros şi impunător – îi strînse mîna Demelzei insistent, încălecă şi porni în sus pe deal.

Demelza se duse în bucătărie şi văzu că Jane terminase treaba şi făcea curăţenie.

După vreo zece minute îl auzi pe Ross coborînd iar şi se duse după el în camera de zi.

– Ai mîncat la Truro? Dacă nu, mai avem nişte plăcintă.

– Am mîncat la Truro.

Se uită la el, îi văzu faţa posomorîtă şi crezu că se datorează felului cum se purtase ea faţă de Sir Hugh.

– Sîntem vecini, Ross. Nu puteai să te aştepţi să nu-l primesc.

– Pe cine? A, Bodrugan. Ross ridică din sprîncene. Presupun că n-ai să te duci mîine.

– Ba am să mă duc, spuse ea puţin enervată. Doar am promis că mă duc, nu?

Ross îi răspunse ironic:

– Chiar îţi închipui că vrea să-i vindeci iapa? Aveam o părere mai bună despre inteligenţa ta.

– Vrei să spui că n-ai deloc o părere bună despre inteligenţa mea.

– Ba da, şi o respect mult... cîteodată. Dar cred că-ţi dai seama ce vrea Bodrugan. Nu-şi ascunde intenţiile.

Pe Demelza o supărară spusele lui, mai ales că pe trei sferturi erau adevărate:

– Cred că sînt în stare să judec singură.

– Sînt sigur că aşa crezi. Dar bagă de seamă să nu te orbească titlul lui. Are efect asupra unor oameni.

– Mai ales, replică ea, asupra unei fete simple de miner care n-are nici o experienţă.

Se uită la ea un moment:

– Asta tu trebuie să demonstrezi.

Se întoarse să plece, dar ea îl opri în uşă:

– Eşti odios... cînd spui aşa ceva!

– După cîte ştiu, nu eu am început această discuţie.

– Nu, tu nu începi niciodată o astfel de discuţie, tu, cu privirea ta glacială şi limba ta ascuţită! Cînd te uiţi aşa la cineva, îi îngheţi sîngele în vine... şi disprețuieşti tot ce nu e la nivelul tău. E nedemn de tine şi oribil! Poate că asta vrei să simt şi eu. Poate că-ţi pare rău că te-ai însurat cu mine!

Se întoarse şi ieşi trîntind uşa.

...În seara aceea au întîrziat cu cina.

Doamna Gimlett i-a spus că stăpîna ei are o durere de cap şi nu coboară la masă, aşa că Ross mîncă singur. Friptura de iepure cu garnitură gustoasă nu i se păru la fel de bună ca cea pregătită de Demelza. Urmă o plăcintă cu mere şi cremă şi biscuiţi. După ce termină, luă cu el o farfurie cu plăcinte şi cîţiva biscuiţi şi urcă.

O găsi în dormitor, lungită în pat. Era refugiul ei favorit în rarele momente de supărare. Stătea cu faţa înfundată în pernă şi nu s-a mişcat nici cînd a intrat Ross, nici cînd s-a aşezat pe pat.

– Demelza.

Nici o reacţie, ca şi cum ar fi fost moartă.

– Demelza. Ţi-am adus plăcintă.

– N-am chef să mănînc, răspunse ea cu voce înăbuşită.

– Totuşi, ai putea să iei o înghiţitură, două. Vreau să vorbesc cu tine.

– Nu acum, Ross.

– Ba da, acum.

– Nu acum.

Se uită la părul ei ciufulit, la trupul ei ispititor şi plin de graţie.

– Ai o gaură în ciorap, îi spuse.

Demelza se răsuci în pat, apoi se ridică în capul oaselor. Faţa îi era brăzdată de lacrimi; o şterse cu un colţ de dantelă. Simţea că-l urăşte, dar tot nu voia să o vadă urîtă.

– Mănîncă asta, draga mea.

Ea scutură din cap.

Ross lăsă farfuria.

– Ascultă, Demelza, dacă e nevoie de ceartă, apoi să ne certăm pentru ceva serios, să avem un motiv valabil, amîndoi. Dar nu văd de ce ne-am certa din cauza unui bătrîn gras şi păros care vine să te bată la cap cu insistenţele lui ca să-ţi cîştige favorurile. Cred că în sinea ta îl cunoşti pe Bodrugan la fel de bine ca mine. Cred că e altceva care te supără. Ce este?

Demelza făcu un gest care nu spunea nimic.

– Spui că am limba ascuţită şi că mă uit la tine cu o privire de gheaţă. Dar cum trăieşti în casa asta de şase sau şapte ani şi eşti căsătorită cu mine de mai bine de trei ani, ciudăţeniile mele n-ar trebui să te surprindă. Recunosc că le am, dar n-au apărut aşa, peste noapte. E mult de cînd le suporţi şi nu-ţi merge prea rău din cauza lor. Cred deci că trebuie să fie o cauză ascunsă care te face să nu le mai suferi. Am observat că petrecem din ce în ce mai puţin timp împreună şi că nu ne mai face tot atîta plăcere. Tu n-ai observat?

– Nu-i din cauza mea, mormăi ea.

– Poate, spuse Ross, că cerem prea mult dacă vrem să dureze ardoarea şi focul de la început. Am petrecut cincisprezece sau optsprezece luni aproape perfecte, aşa cum şi-ar dori orice bărbat sau femeie; dar acum, la începutul acestei

de-a doua perioade, sîntem dezamăgiți că s-a dus fericirea perfectă și fiecare îl învinuiește pe celălalt. Supărări mărunte se amplifică și începem să ne certăm. Ăsta-i adevărul adevărat, nu crezi?

– Dacă așa crezi tu..., spuse ea uitîndu-se în altă parte.

– Și tu nu vezi lucrurile la fel? Poate că nu încă, dar o să ajungi să le vezi la fel.

Nu numai că nu mai vrea un copil, dar nu mă mai vrea nici pe mine, se gîndea ea.

– Între timp, continuă el destul de blînd, hai să ne străduim să fim mai îngăduitori la supărare. Voi face tot posibilul să evit orice atitudine de condescendență față de tine – condescendență pe care de altfel nu am simțit-o niciodată. Și dacă ți se pare că sînt rece sau plictisitor în compania ta, te rog să mă ierți, pentru că mă preocupă multe lucruri, și dacă ți se pare că sînt ursuz sau posac, asta e din cauza vreunui gînd care-mi trece prin minte și nu pentru că m-ai nemulțumi tu.

Tăcu, apoi se aplecă, o sărută pe obraz și plecă. Nu reușise decît să adîncească și mai mult neînțelegerea dintre ei.

*

Mult mai tîrziu, în aceeași seară, Demelza coborî și îl găsi pe Ross la masa din camera de zi, cu toate registrele în jur. Altădată s-ar fi așezat pe brațul fotoliului și ar fi încercat să înțeleagă cum face socotelile. Acum însă nu se așeză. La îndemînă, pe masă, era o sticlă cu coniac pe jumătate plină și se întrebă dacă o începuse în seara aceea. Cînd intră, Ross ridică privirile și-i zîmbi, apoi începu iar să lucreze.

Ea se duse să atîțe focul, mai puse cîțiva bușteni și stătu liniștită urmărind flăcările albastre.

Auzea pîrîul clipocind afară și o bufniță țipînd în întu-

neric. Era o noapte liniştită. Toată luna decembrie fusese la fel, cu rouă devreme dimineaţa, frunze umede sub picioare şi întunericul lăsîndu-se curînd peste zi, ca şi cum aşa ar fi fost normal să fie.

Era o vreme blîndă – dar îţi dădea senzaţia de destrămare. Nimic nu părea nou sau tînăr pe pămînt.

Deodată ridică privirile şi văzu că Ross se uită la ea. Ca să-şi ascundă gîndurile, spuse:

– Tot nu iei leafă pentru funcţia ta de contabil principal al minei, Ross?

– E o economie, şi în felul ăsta am profit mai mare.

– Dar şi ceilalţi. Acolo unde lucra tata îi plăteau contabilului patruzeci de şilingi pe lună. Sîntem atît de săraci acum, că asta ne-ar ajuta.

– Dar nu destul. Începu să-şi umple pipa. Acestea nu sînt toate registre de cheltuieli. Unele sînt pentru socotelile mele personale. În trei săptămîni nu voi putea să-mi achit datoriile.

– Ţi-ai văzut creditul? Încercă să i-o spună în treacăt, deşi ştia ce înseamnă pentru amîndoi.

– Pearce ar fi flatat să audă cum l-ai numit. Da, l-am văzut. E de acord să-mi prelungească împrumutul pe un an.

– Şi atunci...

– Şi Pascoe e de acord să mai adauge o dobîndă la ipoteca de la banca lui, dar mi-a atras atenţia că acum, cînd are parteneri, s-ar putea să n-o mai poată face pentru încă un an. Dar probabil că nu va trebui, pentru că n-am de unde să iau cele patru sute de lire dobîndă pentru Pearce fără să vînd ceva din mină şi fără asta n-o s-o mai ducem mult.

Deodată Demelza se simţi ruşinată că a ales tocmai ziua asta ca să se certe cu el.

– Cît îți lipsește?

– Puțin peste două sute de lire.

– N-ai putea...

– Ba da, aș putea împrumuta banii de la vreun prieten, dar ce rost are? M-aș îndatora și mai mult. Ar fi fost mai bine, așa cum m-a sfătuit Pascoe, să-i fi vîndut acțiunile lui Warleggan și să termin cu el, și aș fi luat-o de la început scăpat de datoria cea mai mare.

– Nu ești tu din ăia care să se dea bătut atît de ușor, Ross. Dar nu m-am gîndit să împrumuți de la vreun prieten. Avem... cîteva lucruri care s-ar putea vinde.

– Ca de exemplu ce?

– Păi... broșa mea cu rubine. Ai spus că valorează o sută de lire.

– Broșa e a ta.

– Tu mi-ai dat-o. Dacă vreau, pot să ți-o dau înapoi. Mai e și calul meu, Caerhays. Pot să mă descurc foarte bine și fără cal. Rar mă duc atît de departe încît să nu pot merge pe jos. Întotdeauna am mers pe jos. Și rochia mea s-ar vinde bine... și pendula, și covorul cel nou din camera noastră.

– Nici nu mă gîndesc. Dacă intru la închisoare, va trebui să trăiești din ce vei lua pe lucrurile astea. N-am intenția să arunc toate astea într-un puț fără fund.

– Mai sînt și vitele, spuse Demelza. Toate sînt de rasă și avem mai multe decît ne trebuie. Mie mi se pare simplu. Dacă plătești dobînzile, mai poți face rost de bani. Dar dacă vindem acțiunile minei, tot ce ne mai rămîne nu ne mai e de folos. Nu ne aduc bani cu ce să trăim. Pe cînd Wheal Leisure produce. Și mai e ceva... nu ești tu acela care să cedezi în fața lui Warleggan.

Aici atinsese o rană deschisă. Ross se ridică împingînd scaunul şi îşi aprinse pipa cu o bucată de hîrtie răsucită.

– Întotdeauna ai pledat ca un avocat.

Remarca lui i-a făcut plăcere. Faţa i se lumină.

– Aşa ai să faci, Ross, nu-i aşa?

– Nu ştiu.

– Am putea strînge două sute de lire, spuse ea. Sînt sigură că am putea.

Capitolul II

În ziua următoare, Demelza se duse călare la Werry House, conacul lui Bodrugan. Se simțea plină de curaj și, pentru moment, nu i se părea că are prea multă importanță faptul că nu știa nimic despre cai. Cînd văzu iapa bolnavă, o cuprinse îndoiala, dar era clar că Sir Hugh se aștepta să prescrie vreun leac urît mirositor și că punea pe seama unei false modestii dorința ei de a nu se amesteca. O vindecase pe Minta, vaca lui Sir John, și putea să încerce cel puțin să facă la fel aici.

Se uită la iapă cîteva minute, apoi ridică ochii și întîlni privirea curioasă și provocatoare a lui Constance Bodrugan. Ei bine, dacă asta doreau... Dacă iapa ar muri pierderea nu i-ar afecta prea mult, în schimb, ea, personal, ar scăpa o dată pentru totdeauna de insistențele lui Sir Hugh... Dacă trebuia să comită o crimă, apoi trebuia s-o facă cu curaj și îndrăzneală...

Porunci să se arunce toate doctoriile: vezicatoare, alifii, pomezi, pilule, cataplasmele și clistirele folosite de veterinari. A împrospătat astfel puțin atmosfera. Apoi le-a spus să culeagă nouă frunze de iarbă mare și nouă flori de mac roșu, să le pună într-un săculeț de mătase și să-l lege de gîtul calului. Cînd i le-au adus, a rostit un descîntec

Iarbă, mac pe cîmp crescut,
Pe glia lui Iisus născut.
Dar venit de sus dat ţie,
Sîngele vărsat pe glie.
Iarbă, flori, răul să treacă
Binecuvîntaţi cei ce vă poartă!
Amin!

Era un descîntec pe care-l rostea bătrîna Meggy Dawes din satul Illuggan cînd vindeca negii, dar oricum n-avea cum să-i facă rău iepei.

Apoi îi prescrise acelaşi întăritor făcut din rozmarin, ienupăr şi nucşoară pe care îl recomandase şi pentru vaca de rasă a lui Sir John. Se întoarseră după aceea în casă şi Demelza bău două pahare cu vin de Porto şi mîncă o prăjitură, uitîndu-se tot timpul la nişte căţeluşi care rodeau covorul la picioarele ei. Vinul venise la timp ca să-i adoarmă remuşcările. Refuză invitaţia la masă şi plecă la ora unu, cu virtutea neatinsă, urmată de mulţumirile zgomotoase ale lui Sir Hugh şi de privirile neîncrezătoare ale lui Lady Constance Bodrugan. Îşi imagina ce ar spune Constance dacă ar muri iapa.

Ross nu pomeni de vizită la prînz, dar la cină spuse:

– Ei, ce are iapa lui Bodrugan? Crezi că e răcită sau are gripă?

Deci ştia sigur că se va duce, în ciuda dezaprobării lui.

– Habar n-am, Ross. Se poate. Este bolnavă rău. Tremură toată, aşa cum făcea Ramoth înainte de a muri.

– Şi ce tratament i-ai dat?

Îi povesti, stînjenită.

Ross începu să rîdă:

– Toți veterinarii din comitat o să fie furioși pe tine. Le iei pîinea de la gură.

– Nu-mi pasă. Dar iapa asta este minunată. Sper să se facă bine. Ar fi o adevărată pierdere dacă ar muri.

– Cred că valorează mai mult de trei sute de guinee.

Demelza scăpă cuțitul din mînă și se albi la față.

– Glumești, Ross!

– S-ar putea să greșesc, dar tatăl ei a fost King David. Și el...

– La dracu'! Demelza sări în sus. De ce nu mi-ai spus?

– Credeam că știi. În orice caz, sînt sigur că nu i-ai făcut nici un rău.

Demelza se duse la bufet.

– Urît din partea ta că nu mi-ai spus.

– Credeam că știi! Bodrugan se laudă cu asta și îl cunoști de mai bine de un an. Dar poate că nu vorbiți despre cai atunci cînd vă întîlniți.

Demelza nu luă în seamă gluma lui înțepătoare, dar începu să miște nervoasă farfuriile cu mîncare. După un minut se întoarse la masă și se așeză iar.

– Apropo, spuse el, ce s-a întîmplat la Bodmin? Cum l-ai întîlnit pe Sir Hugh cînd ai fost acolo? Și de ce pare să creadă că-i ești îndatorată?

– Nu știu cum de au îndrăznit să mă cheme, răspunse ea.

*

Cam în aceeași vreme cînd Demelza, în mod imprudent, făcea a doua încercare în domeniul medicinei veterinare, doctorul Dwight Enys își punea la contribuție întreaga lui cunoștință și pricepere de medic pentru tratarea unor animale,

umane de data aceasta, dar mai puțin prețioase, din satul Sawle, și descoperea că mai are multe lipsuri și că deci mai are multe de învățat. Medicina nu însemna numai o luptă fără întrerupere împotriva ignoranței oamenilor, dar și împotriva propriei ignoranțe.

Gingiile Parthesiei Hoblyn i-au dat cheia bolii care se răspîndise în tot satul în toamna aceea. Dacă ar fi găsit o scuză pentru propria lui incompetență, aceasta era paludismul care mascase boala mai gravă. În cazul acesta, ca în cele mai multe, fata avusese un acces de friguri, se făcuse bine, avusese un al doilea acces, după care își pierduse puterile, i se tăia respirația și obosea după cel mai mic efort. Decolorarea pielii și apariția unor pete care semănau cu vînătăile l-au făcut mai întîi să-l suspecteze pe tatăl ei că o bate; apoi, cînd s-a dovedit că acesta e nevinovat, s-a gîndit că poate fi vorba de purpură hemoragică. Îi dăduse din cînd în cînd prafuri contra febrei și ca să-i curețe sîngele, și îi spusese să stea la aer în zilele mai calde și să bea apă rece; era un tratament pe care Jacka Hoblyn îl dezaproba cu toată puterea. (Să facă treabă prin casă, spunea el, asta trebuie să facă; i-ar scoate otrava din ea mult mai bine decît dacă stă în pragul ușii, respirînd aerul umed și fumul.)

Mai tîrziu, Dwight s-a întîlnit cu Ted Carkeek (a cărui rană de la umăr se vindecase de mult și uitase de ea) și Ted îi spusese în treacăt că tatăl lui murise pe mare; cînd s-au despărțit s-a ciocnit de Vercoe, un vameș bărbos din St. Ann – fost marinar – care l-a oprit să-i spună că soția lui are un abces la un dinte și i-a mai povestit cîte ceva despre viața pe o corabie; imediat după aceea Dwight s-a dus la familia Hoblyn și s-a uitat la gingiile Parthesiei; și deodată totul i s-a limpezit și a început să se ocărască pentru că fusese criminal de orb.

Oamenii aceia din Sawle, bolnavi, fără vlagă, plini de pete vinete, cărora le curgea sînge din nas şi aveau pielea palidă gălbuie, erau victimele scorbutului. Chiar presupunînd că Choake mai venea prin sat, nu observase nimic; şi *nici el* nu observase, aşa că oamenii sufereau de scorbut şi erau trataţi de altă boală.

– Parthesia, am să-ţi schimb tratamentul. Cred că ai nevoie de o schimbare, nu? Nu am aici ce-mi trebuie, îi spuse Rosinei, care sta în picioare lîngă scaun, dar cred că o doctorie cu sulf ar ajuta-o. Pînă atunci aveţi de unde să luaţi legume proaspete de aici, din sat, sau de prin apropiere?

– Legume? Nu, domnule. N-avem legume – numai ceva cartofi – pînă în aprilie sau mai.

– Sau fructe – lămîi mai ales, sau limonadă... dar sigur că nu aveţi. Eu am cîteodată legume proaspete. Nu puteţi cumpăra din Truro?

– Sînt prea scumpe pentru noi. Se duc banii pe ele cît ai zice peşte.

Dwight se uită gînditor la Rosina.

– Da... Totuşi trebuie să insist să cumpăraţi. E vital pentru voi. Îi vor face bine Thesiei, mai bine decît toate poţiunile mele sau leacurile mamei voastre.

– Am să-i spun tatii. Poate că am putea trimite pe cineva să cumpere cînd se va mai duce cu catîri la tîrg.

Doctorul plecă. Se gîndea că sfaturile lui sînt bune şi Hoblyn cu familia lui, nefiind prea săraci, ar fi putut să le urmeze. Dar ceilalţi? N-ar fi putut să-şi cumpere legume şi fructe proaspete. Pentru ei era tot atît de greu ca şi cum s-ar fi aflat singuri şi neajutoraţi în mijlocul Pacificului. La ce bun poţiunile lui cu sulf, sărurile şi alte medicamente, dacă nu

mîncau legume şi fructe proaspete? În cel mai bun caz erau paliative, sau nici măcar atît. Era furios. Cu toate lipsurile şi imperfecţiunile terapiei medicale din vremea aceea, pentru această boală exista totuşi un tratament – dar acest tratament nu putea fi aplicat.

El singur nu-şi putea permite să hrănească un sat întreg, sau chiar cîteva familii, cu legume şi fructe proaspete cumpărate de el.

Trenwith House făcea parte din teritoriul de activitate al lui Thomas Choake; el era doctorul lor curant, dar Dwight avea şi el o pacientă pe care nu el o căutase: doamna Tabb căzuse şi se tăiase rău la mînă şi nu voise s-o panseze decît doctorul Enys. Se dusese pe jos pînă la el acasă, dar o apucase ameţeala cînd a ajuns acolo. Doctorul i-a spus atunci că rîndul viitor va veni el s-o vadă, ca s-o scutească de drumul lung de şapte mile pînă la el. Rana nu supura prea mult şi Dwight i-a aplicat o substanţă vezicantă şi i-a dat un unguent pe care să-l folosească mai tîrziu. Coborî scările condus de doamna Tabb – şi o văzu pe Elizabeth Poldark la intrare.

– Domnule doctor, nu prea veniţi des pe la noi.

– Nu, doamnă. Încerc să nu vînez pe terenul unui coleg, spuse el zîmbind.

– Vînatul e păstrat numai pentru vizitele doctorului cînd e în exerciţiul funcţiunii, spuse ea încet.

– Mulţumesc. Am să ţin minte. Nu l-am mai văzut pe soţul dumneavoastră de cînd ne-am întîlnit la Bodmin.

– Francis mi-a povestit despre amabilitatea dumneavoastră. Am fost uşuraţi de felul cum s-a terminat procesul... Doriţi un pahar cu vin?

Intrară în salonul de iarnă. „Dacă un gust rafinat e destul,

atunci căsătoria noastră a fost o adevărată idilă", spusese Francis în noaptea aceea lungă la Bodmin. Un gust rafinat? Atît avea de oferit femeia asta? Frumusețea acestei femei tinere, mereu retrasă în sine, îl impresiona pe Dwight. Știa că e impresionabil, dar...

În salon, mătușa Agatha ședea ghemuită în fața focului din cămin. Mîinile ridicate și tremurînde ale bătrînei se mișcau fără încetare în poală, ca niște cîrtițe cenușii care căutau ceva ce nu puteau găsi niciodată; dar mintea ei era la fel de pătrunzătoare ca înainte și ochii ei bătrîni, dar încă ageri, îl măsurară pe Dwight din cap pînă în picioare cînd i-a fost prezentat din nou. Desigur că-și amintea de el, de la botezul copilului lui Ross, spuse ea. Era obiceiul ei, acum, la bătrînețe, să nu recunoască niciodată că ar putea uita ceva. Recunoștea imediat un avocat după față. Se întîmpla rar ca... Ce? Ce-ați spus? Da, da, asta spusese și ea. Și ce doctori mai erau acum la Truro? În tinerețea ei fusese acolo un doctor pe nume Seabright; avea multă clientelă. Prescria întotdeauna balegă proaspătă de cal ca să vindece apa la plămîni. Locuia la etaj, acolo unde era acum hotelul lui Pearce. Era foarte cunoscut, dar s-a îmbolnăvit de morvă* cînd a tăiat un cal și a murit într-o lună.

– Mătușa Agatha nu aude; e complet surdă, spuse Elizabeth și schimbă subiectul conversației.

Lui Dwight îi făcea plăcere să stea de vorbă, mai ales în compania unei femei plăcute, și numai din cînd în cînd amintirile din noaptea aceea îl mai tulburau. Îi apăreau în

* Boală contagioasă la cai și măgari. Adesea mortală. Transmisibilă la om (n. tr.).

minte ca fantasme ale unei experiențe aproape nereale. Flacăra nemișcată a lumînărilor; fața lui Francis trasă și plină de amărăciune; confidențele dure la început, dar care, pe măsură ce le făcea, aproape că le respingea; în toate apărea figura lui Elizabeth, Elizabeth cea înaltă, dar care nu-l iubea.

Poate că o umbră apăru pe fața lui Dwight, pentru că Elizabeth se întrerupse.

– Doctore Enys, pot să vă întreb ceva?... Din unele spuse ale lui, am ajuns să înțeleg că soțul meu... că Francis a încercat să se sinucidă cînd a fost la Bodmin. Știți oare dacă e adevărat?

Era întrebarea la care-i era greu să răspundă. Încurcat, Dwight se uită la bătrîna care-l urmărea atentă ca și cum ar fi putut auzi fiecare cuvînt.

– După cum știți, soțul dumneavoastră și cu mine am stat în aceeași cameră la Bodmin. Orașul era în fierbere în vremea aceea și domnul Poldark a fost... influențat de starea aceea generală de tulburare și cruntă beție care domnea peste tot. Am... am stat de vorbă pînă tîrziu în noapte și cred că prezența mea, faptul că a avut cu cine să vorbească, l-a ajutat să depășească un moment greu. Nu cred că trebuie să fiți îngrijorată.

Mătușa Agatha povestea mai departe:

– Eram bolnavă, aveam *zona zoster*, și mi-a dat să mă ung dimineața și seara cu sînge de pisică amestecat cu lapte de vacă; și apă cu zahăr noaptea. Mi-amintesc că era mărunțel, dar iute și harnic ca o albină.

– Nu mi-ați răspuns la întrebare, domnule doctor, spuse Elizabeth.

– E singurul răspuns pe care vi-l pot da... Nicăieri în altă parte nu umblă vorbele ca pe aici şi v-aş sfătui să nu le daţi atenţie.

O scînteie se aprinse în ochii lui Elizabeth.

– Poate că nu vă daţi seama, domnule doctor, cît de izolaţi sîntem noi aici de lume.

– Nu... nu mi-am dat seama.

– Verii noştri de la Nampara nu vin pe la noi, noi nu ne mai putem permite să primim oaspeţi şi Francis n-are chef de vizite de politeţe. Asta poate că vă va explica de ce sînt pusă în situaţia de a cere informaţii de la un... străin.

– Mi-ar părea rău dacă m-aţi considera străin. Aş fi fericit dacă v-aş putea fi de vreun folos şi sper că veţi apela la mine oricînd doriţi.

– Pe vremea mea, spuse mătuşa Agatha, sugîndu-şi gingiile, nici un gentleman nu pleca de acasă fără sabia lui. N-ar fi îndrăznit. Îmi amintesc că am văzut un tîlhar la drumul mare spînzurat la răspîntia de la Bargus. Om frumos, îmbrăcat într-un costum de haine stacojiu; avea pe cap o pălărie garnisită cu dantelă aurie. A murit frumos, cu curaj, pînă la ultima zvîcnitură. Dumneata, tinere, n-ai fi îndrăznit să te duci aşa pînă la Truro, îmbrăcat ca pentru o înmormîntare.

– Eu locuiesc între Nampara şi Mingoose, îi spuse Dwight cu voce tare.

– Da, ştiu că e uşor acuma. Se spune că de aici pînă la Truro drumul e sigur. N-ai de ce să te mai temi.

– Sigur că Francis v-a povestit despre răcirea relaţiilor dintre noi şi verii noştri, spuse Elizabeth.

– Da, ştiu.

– Credeți că Ross s-a liniştit acum, după toate necazurile prin care a trecut?

– Întotdeauna am simțit că Ross e ca un vulcan. E liniştit multă vreme şi mîine poate să erupă.

După cum îl privea, părea că e de acord cu el. Continuă:

– Pe Demelza am văzut-o mai rar. (Era adevărat. Cîteodată i se părea că Demelza încerca să-l evite, deşi nu înțelegea care ar fi fost motivul.)

– Unde e Geoffrey Charles? întrebă mătuşa Agatha. Unde-i băiatul...?

– Credeți, spuse Elizabeth, că sînt fericiți?

– ... E un drac de copil, spuse bătrîna, n-are nici şapte ani şi face tot felul de obrăznicii. I-aş trage eu vreo cîteva. Nici un copil nu se cumințeşte fără cîteva pe spinare din cînd în cînd.

Dwight spuse:

– Poate că v-aş răspunde dacă aş cunoaşte răspunsul.

– Anul trecut ne-a fost de mare ajutor, spuse Elizabeth. Fără ea, unul din noi, sau poate mai mulți, am fi murit. Vreți să-i transmiteți o invitație de la mine? Spuneți-i... că mai de mult am petrecut un Crăciun fericit împreună la Trenwith şi că am dori să vină iar anul acesta. Faceți-o să înțeleagă, vă rog, că vrem într-adevăr să vină, că avem nevoie de ei. Ați face asta pentru mine?

– Sigur că da!

– Poate că veți putea veni şi dumneavoastră. Nu avem cine ştie ce de oferit, dar...

Dwight îi mulțumi, spuse că va fi încîntat să vină şi plecă. La plecare îl văzu pe Francis întorcîndu-se acasă pe

aleea principală, venind din direcția porții de la intrare. Nu s-au oprit, însă Francis l-a salutat ironic, ducînd un deget la pălărie. Era îmbrăcat în haine de lucru, cu ghetele pline de noroi, dar arăta mai bine decît ultima dată cînd îl văzuse Dwight.

Ziua era scurtă şi avea să se întunece înainte de a ajunge la Grambler. Marea întunecată de-abia se vedea prin ceață printre neregularitățile terenului. Norii, ca un val blînd şi umed, înaintau încet dinspre coastă, în straturi groase, cafenii, părînd să anunțe noaptea lungă ce se apropia.

Cînd ajunse la drumul mare spre Grambler, zări silueta unui om îndesat, cu picioarele strîmbe, care mergea înaintea lui. Era Jud Paynter, grăbit tare. La auzul călărețului, întoarse capul speriat, să vadă cine e. Se lumină la față cînd îl zări pe doctor.

– Bună seara, Paynter. Dwight tocmai trecea înainte cînd Jud ridică mîna în semn de salut.

– Avem vreme bună, dom'le Enys, pentru perioada asta a anului. Se termină iarna.

Dwight mormăi ceva, apoi slăbi hățurile ca să meargă mai departe.

– Dom'le Enys.

– Da.

– Vă cer prea mult dacă vă rog să mă lăsați să merg pe lîngă dumneavoastră pînă la Grambler?

– Nu, dacă ai un motiv serios. Nu-i decît o jumătate de milă pînă acolo.

– Juma de milă poate să fie mult şi am un motiv. Sînt vreo doi care se țin după mine şi nu-mi place deloc. Nu-mi place. Nu mi-ar plăcea să mă văd lungit în biserică, eu, Jud Paynter. I-ați văzut cumva?

– Ce vrei să spui?

– Uite ce vreau să spun. Eram în sat, la St. Ann, cu treburile mele obişnuite, treburi cinstite, respectabile, decente şi curate, cînd i-am văzut pe ăia doi uitîndu-se la mine ca şi cum aş fi fost o gîscă pe cinste, gata de pus în oală pentru Crăciun. Ei, îmi zic eu. Cine or fi? Trecători? Tîlhari? Mai bine plec acasă, să nu mă trezesc pînă să-mi dau seama cu gîtlejul tăiat. E o ruşine unde am ajuns în ţara asta! Nu poţi să te mişti din casă fără să te pîndească nişte ticăloşi. Nu-i drept. Nu-i bine. Nu-i cinstit.

– Crezi că te bănuiesc că ai bani?

– Eu? spuse Jud uimit. N-am bani. Numai cîţiva bănuţi să-mi cumpăr un pahar cu rom.

– Şi atunci de ce să încerce cineva să te jefuiască? De ce nu pe mine? Calul meu ar fi o pradă mai bună.

Jud ridică din umeri.

– Asta e! Aşa stau lucrurile. Poate că se gîndesc c-ar fi o trăsnaie mai mare dacă te-ar arunca pe dumneata în şanţ. Nu, nu! Ticăloşii ăştia atacă mai mult văduvele şi orfanii.

– Şi dumneata din care categorie faci parte?

– Cine, eu? Păi eu sînt orfan de cînd au murit mama şi tata.

Înaintau încet, Dwight strunind greu calul, Jud suflînd şi mormăind în spatele lui. Dwight trebuia să ducă un borcan cu alifie cuiva în sat. Cînd se întoarse, îl ajunse iar din urmă pe Jud, care tocmai sosea acasă. Prudie era în uşă.

– Ha! Ai venit, porc bătrîn ce eşti, spuse ea, apoi îl recunoscu pe călăreţ. Bună ziua, dom'le doctor Dwight, adăugă ea cu un aer bleg.

– Bună ziua, Prudie. Cred că eşti mulţumită că-l vezi pe soţul tău că a sosit cu bine acasă.

– Acasă, ai? Nu l-am văzut şi n-am mai auzit de el de cîteva zile. Îşi închipuie că poate să plece şi să vină cînd are chef. Bătrîn puturos ce eşti!

– Ştii unde am fost, spuse Jud. Ştii prea bine! Ca să cîştig bani, să te ţin pe tine să stai acasă şi să nu faci nimic. Ştie şi doctorul, ca şi tine, chiar dacă se preface că nu.

– Şi ţi-a mers bine? îl întrebă Dwight.

– Nu prea rău.

– De aceea te urmăreau oamenii aceia?

– Ce oameni? întrebă Prudie, ştergîndu-şi nasul roşu şi umflat cu mîneca rochiei. Jud părea stînjenit în timp ce Dwight explica.

– N-are de-a face cu treburile mele, spuse el. E cum v-am spus. Tîlhari care umblă după un bătrîn neajutorat ca să-l jefuiască. Vă spun că-i rău cînd legea şi ordinea nu mai fac două parale. Eu...

– Nu pot să-mi închipui ce-i cu el, spuse Prudie. Se poartă aşa de cînd s-a întors de la proces. I-e teamă şi de umbra lui. Nu mai iese din casă cînd se face noapte. Numai dacă te răsteşti la el şi o şi ia la fugă ca un iepure.

– Nu-i adevărat! Nu-i drept! Nu mi-e frică decît de ce trebuie să-mi fie frică. Şi eu nu sînt iepure, să ştii!

– Oricum, asta e de cînd cu procesul, spuse Prudie. Nu ştiu ce este, da' dumneata ai fost acolo, domnule Dwight, şi poate că dumneata ai să afli. Jud era sigur cherchelit cînd a depus mărturie şi pentru mine-i un mister cum de nu l-au băgat la închisoare chiar atunci!

– Dar ce legătură are asta cu frica lui de acum?

– Asta-i tot zic de-am răguşit zicîndu-i, răspunse Jud, ţipînd în gura mare. M-am săturat de atîtea vorbe. Dacă ţi-ai

vedea de bucătărie în loc să tot dai din gură, am trăi mai bine pe lumea asta. N-am pace nici acasă, nici afară.

Dwight înțelese aluzia și plecă. Vocea lui Prudie se auzea ca o orgă cu toate pedalele apăsate.

– Nu știu eu de legi, dar asta-i de cînd cu procesul ăla. Nu mă-nșeli pe mine, bătrîne. Cum se face întuneric, începi să sari și să te ferești parc-ai fi un purice pe-o plită încinsă. Ascunzi tu ceva și am să aflu eu!

Din depărtare, Dwight îl văzu pe Jud intrînd în casă bombănind, iar amenințările și avertismentele lui Prudie ajungeau pînă la el aduse de vînt.

Capitolul III

Au vîndut broşa cu şaptezeci de lire. Cămătarul spunea că preţurile au scăzut de cînd au cumpărat-o şi că în Cornwall nu se vindeau bijuterii atît de scumpe. Ross a spus că e un preţ rezonabil; n-ar fi putut obţine mai mult. Calul Demelzei, Caerhays, l-au vîndut cu treizeci şi cinci de guinee şi covorul cu zece. Ross n-a vrut să vîndă rochia. Mai bine se duce la închisoare. Şi atunci n-o s-o mai poarte deloc şi o s-o mănînce moliile şi o să se demodeze şi îi era prea largă în talie pentru că slăbise. O să se ducă la închisoare, dar rochia tot n-o vinde. Demelzei, cuvintele lui i-au mers la inimă.

Apoi au început să vîndă din vite, mai întîi două vaci. Au luat paisprezece guinee pe una. Sikh, mînzul de doi ani, l-au dat cu zece guinee. Nu era sezonul cel mai potrivit pentru vînzarea animalelor. Ross avea senzaţia amară că cei ce îi cumpărau vitele le vor vinde peste trei luni cu profit. Aveau două viţeluşe de două luni şi au vîndut-o pe fiecare cu doisprezece şilingi şi şase pence. Fără boi nu puteau să are pămîntul, aşa că nu i-au vîndut. Au vîndut în schimb porcii şi aproape toate păsările. Jane Gimlett plîngea şi Jack Cobbledick nici

nu se mai uita în ochii lor. Le mai trebuiau încă douăzeci şi cinci de lire. Ross mai făcu un ocol prin fermă. Din toate vitele crescute cu atîta grijă, în şapte ani îi mai rămăsese o vacă (aştepta să fete în aprilie), un cal, o pereche de boi, şase pui şi cîteva raţe. Tocmai atunci sosi Dwight cu invitaţia din partea lui Elizabeth.

– Spune-le... începu Ross, şi se opri simţind cum îl cuprinde mînia, spune-le că sîntem atît de ocupaţi să gustăm din plăcerile vieţii încît...

– Spune-le... interveni Demelza imediat. Dar nu Dwight trebuie să fie mesagerul nostru. Tu te duci, Dwight?

– Cred că da. Nu-i prea plăcut să petreci Crăciunul singur.

– Sînt alternative şi mai rele, spuse Ross.

După un timp, Dwight adăugă:

– Desigur, mi-ar face mai multă plăcere dacă aţi veni şi voi la Trenwith...

– E măgulitor ce spui, dar nu se potriveşte.

– Eu am să mă duc totuşi.

– Eu n-am de ce să mă duc.

Tăcerea stînjenitoare care a urmat a fost întreruptă de Garrick, care a apărut subit zburdînd prin curte ca un pudel franţuzesc enorm, dînd din ciotul lui de coadă şi cu limba roşie atîrnîndu-i. Ca de obicei, nu se purta cu respectul şi decenţa cuvenite. Dwight a trebuit să fugă din calea lui, iar Ross s-a ales cu cîteva pete de noroi pe cămaşă.

– Vinovată e Demelza, spuse Ross ştergîndu-se, pentru că adoptă tot felul de lighioane ciudate şi nu le domesticeşte cum trebuie. Zilele trecute ne-a vizitat Sir Hugh Bodrugan.

Dwight rîse:

– Sir Hugh n-a avut niciodată ambiţia să-mi lingă faţa.

– Nu pe a dumitale poate.

– Ross, îl întrerupse Demelza, de ce să nu ne ducem la Trenwith?

Ross se uită prin curtea lor goală:

– Întrebi serios?

– Știu că n-ar trebui, dar... e păcat să nu te gîndești decît la trecut.

Cum să nu te gîndești, cînd trecutul influențează atît de mult prezentul?

– Spune-le că nu vom veni decît cînd îi vor invita și pe Verity și Blamey.

– Nu cred că va mai trece mult pînă se va întîmpla și asta, spuse Demelza. Verity și Francis s-au împăcat la Bodmin.

– Atunci să ne împăcăm cu toții.

– Și eu aș vrea să ne împăcăm, recunoscu Demelza după un timp. Dar dacă ar fi să facem noi primul pas...

Ross se gîndea: „Doamne! ce dacă falimentul meu se datorează lui Francis (e probabil că s-ar fi întîmplat în orice caz), poate că Demelza are dreptate. Are de multe ori dreptate. Verity vrea să ne împăcăm. Și Demelza vrea, și Elizabeth." Ultimul gînd trezi în el dorința, aproape nevoia, de a o vedea din nou pe Elizabeth. Niciodată nu se vindecase de atașamentul lui față de Elizabeth; era ceva fundamental, o slăbiciune poate, de care nu mai ținuse seama, dar care exista.

– Bine, spuse, o să ne mai gîndim. Acum douăzeci sau treizeci de lire sînt mai importante decît toate reuniunile de Crăciun. Poate că ai vrea să contractezi o ipotecă pe averea mea, Dwight. Ar fi o a treia ipotecă și dobînda va fi de sută la sută. Nimic nu aduce un cîștig mai bun decît camăta.

– Îți ofer zece lire, e tot ce am și n-ar servi o cauză mai bună.

– Nu e încă o cauză pierdută, deși am momentele mele de îndoială. Îți amintești de Tregeagle, care a trebuit să dreneze balta de la Dozmare cu o scoică? Sarcina mea e alta.

Își continuară plimbarea. Dwight începu să vorbească despre scorbutul pe care îl descoperise el la Sawle. Discuția dură pînă s-au întors acasă, unde John Gimlett repara balamalele ruginite ale unui oblon la fereastra bibliotecii.

– Dacă n-ai turbă, putem să-ți dăm noi, spuse Ross. Avem destulă pentru două ierni.

După ce își arătase afecțiunea debordantă, Garrick fugise iar, dar îl văzură întorcîndu-se cu ceva în gură. Se dovedi a fi picioarele din spate ale unui iepure pe care le lăsă la picioarele Demelzei.

– Fugi de-aici! îl certă Demelza dezgustată. Cățel scîrbos ce ești! Ia-le de aici!

Ross luă de jos picioarele și le aruncă dincolo de pîrîu, iar cîinele fugi după ele.

– Mă întreb cît ar valora Garrick dacă l-aș vinde, spuse el. O corcitură care a crescut peste măsură. Carnivor. Se repede la animale; păzește copiii mici. Se așază pe puieți și-i strivește, scormonește florile. Priceput la spart vesela. Cîteodată îi miroase gura. Rezultate garantate.

Dwight începu să rîdă. Cînd intrară în casă, îl întrebă:

– Vei putea să-i ții pe Gimlett și pe nevastă-sa?

– Nu vor să plece. Le putem da de mîncare și nu vor nimic altceva deocamdată. Și nu pot lucra ferma fără Cobbledick.

– Vorbesc serios, spuse Dwight, ia cele zece lire ale mele dacă-ți folosesc.

– Şi eu vorbesc serios, spuse Ross. Va trebui să vînd pendula, Demelza, şi cîteva mobile. Mai sînt şi pistoalele de la tata şi vechiul telescop.

*

„Deci ne-am întors de unde am plecat, se gîndi Demelza. Sînt trei ani de cînd am petrecut Crăciunul la Trenwith. Vremea era la fel, noroasă şi liniştită. Mie mi-era atît de frică încît nici nu ştiam ce spun. O rîndăşoaică în vizită la oameni de viţă nobilă. Acum s-a schimbat tot. Sînt emoţionată, dar nu ca atunci. *Şi ei sînt săraci*... ca şi noi... şi Francis îşi lucrează pămîntul şi Elizabeth... Nu-i mai e frică, şi mi-e recunoscătoare pentru ce s-a întîmplat anul trecut de Crăciun. Draga de Verity nu e acolo. Dar nici mie nu-mi mai e frică. Ştiu să mă port, nu mă mai fac de rîs. E ciudat că iar aştept un copil, şi nu-i spun lui Ross, deşi pentru alte motive, şi am trecut de luna a patra, la fel ca atunci."

– Îţi aminteşti, spuse ea, cum mergeam atunci pe drum? Garrick venea după noi şi se lăsa la pămînt cînd îi vorbeam, ca şi cum ne-ar fi ascultat şi ar fi avut de gînd să facă ce i se spune.

– Da, încuviinţă Ross.

– Şi îţi aminteşti că ne-am întîlnit cu Mark Daniel şi l-a luat pe Garrick de-o ureche şi l-a dus acasă... Mai ştii ceva de Mark, Ross?

– Nu ştiu cum o duce cu toate tulburările astea, dar Paul l-a văzut la Roscoff.

– Nu crezi că ar fi în siguranţă dacă ar veni acasă?

– Nu. Dacă în Franţa lucrurile vor merge din ce în ce mai rău, ar trebui să se ducă în Irlanda sau în America; n-ar avea linişte aici nici dacă şi-ar schimba identitatea.

Rîndul trecut, cînd fuseseră la Trenwith, Verity îi întîmpinase la uşă. Acum Demelza observă buruienile crescute pe alee, iarba uscată de sub copaci, fereastra cîrpită şi poarta dinspre livadă nevopsită. Tabb le deschise uşa şi portretele de familie, vechi şi decolorate, în costumele lor stacojii sau de culoarea chihlimbarului păreau să arunce priviri reci prin sala de la intrare care răsuna a gol. Cînd îşi scoteau hainele groase, Elizabeth ieşi din salonul de iarnă.

Demelza s-a mirat cînd a văzut-o îmbrăcată în rochia roşie cu garnituri bogate de dantelă pe care o purtase la botezul Juliei. Nu pomenise nimeni de o petrecere şi Demelza, simţind că, în condiţiile actuale, orice etalare de lux ar fi considerată deplasată de către oamenii aceştia bine crescuţi, venise îmbrăcată într-o rochie de după-amiază.

Deci tot o mai interesează Ross, se gîndi Demelza cu strîngere de inimă, şi recunoştinţa faţă de mine n-are nici o importanţă. Ar fi trebuit să-mi dau seama. Totuşi se îndreptă spre ea cu un zîmbet pe faţă şi Elizabeth o primi cu toată amabilitatea. Cu prea multă amabilitate, îi trecu imediat prin minte. Nu părea sinceră ca Elizabeth cea bolnavă de acum un an. Ce proastă am fost!

Francis nu era acolo să-i întîmpine, dar după ce şi-au scos hainele, apăru şi el venind din salonul cel mare. Părea că ezită la această primă întîlnire. Cei doi bărbaţi se uitară unul la altul o secundă.

Francis spuse:

– Ei, Ross... ai venit deci.

– Am venit.

– E... e bine, cred. Oricum, mă bucur.

Îi întinse mîna cam nesigur. Ross i-o strînse, dar numai puţin.

– Am fost prieteni buni în trecut, spuse Francis.

– Cel mai bine e să uităm trecutul, spuse Ross.

– Asta vreau şi eu. E un subiect neplăcut.

Formal, reconcilierea se făcuse, se părea că nu mai e nimic de adăugat; dar jena dintre ei reapăru.

– Aţi venit pe jos pînă aici?

– Da. (Era un punct sensibil, cu Caerhays vîndut.) Văd că în sfîrşit Odgers repară cîte ceva la biserica din Sawle.

– Numai acoperişul: A plouat atîta în ultimele luni încît cei din cor au trebuit să cînte cu apa picurîndu-le pe cap. Ce n-aş da să cadă odată turnul. Ori de cîte ori trec pe lîngă el am impresia că sînt beat.

– Poate că o să reuşim să facem ceva într-o zi, cînd un Poldark o să fie iar bogat.

– Cred că pînă atunci o să se dărîme toată biserica.

– Draga mea, spuse Elizabeth luînd-o pe Demelza la braţ, mi-a fost teamă că n-ai să reuşeşti să-l aduci. Cînd îşi pune ceva în cap, e greu să-l faci să renunţe. Dar poate că te pricepi cum să-l iei.

– Nu mă pricep, spuse Demelza. Da, nu cred că mă pricep, se gîndea ea. Nu ştiu cum am să rezist zilele astea, cum am rezistat acum trei ani. De data asta n-am curaj. Sînt prea nefericită şi bolnavă ca să lupt pentru el dacă nu mă mai vrea.

– Părinţii mei vor veni şi ei la masă, spuse Elizabeth. Şi Dwight Enys. Mă tem că nu va mai veni nimeni altcineva. Îţi aduci aminte că George Warleggan şi familia Treneglos au venit şi tu ai cîntat cîntecele acelea frumoase?

– Nu i-am mai văzut de mult, spuse Demelza intrînd în salonul cel mare.

– Ruth va naşte luna viitoare, e primul copil. O să fie

mare bucurie dacă e băiat. Se spune că bătrînul Horace Treneglos face tot felul de planuri pentru primul lui nepot. În ziua de azi nu mai sînt bani mulți, dar cînd o familie dăinuieşte de mai bine de şase sute de ani... Desigur, a noastră e şi mai veche.

– Care? Poldark?

Elizabeth zîmbi.

– Nu, nu. Am vrut să spun familia mea. Avem documente încă din anul 971. Ross, cînd te văd în camera asta e ca pe vremuri.

– E ca pe vremuri, repetă Ross enigmatic.

– Şi cel mai bine ar fi să uităm vremurile de altădată, spuse Francis ridicînd paharul. Să bem pentru vremurile noi! Nu pot fi mai rele decît cele ce s-au dus şi bine că s-au dus! Zîmbi, uitîndu-se în ochii Demelzei. Demelza dădu încet din cap, zîmbindu-i şi ea.

– Pentru mine vremurile de altădată au fost bune, spuse ea.

*

Nici masa nu mai era la fel de îmbelşugată ca înainte, deşi asemenea mîncăruri nu mai pregătiseră de doi ani. Şuncă, friptură de pasăre şi de miel cu sos de capere, apoi budincă cu jeleu de coacăze, tartă cu prune şi cremă de vanilie.

Demelza nu-i cunoştea pe părinții lui Elizabeth şi s-a mirat cînd i-a văzut. Dacă să ai hrisoave din 971 însemna să arăți cum arătau ei, atunci era mai bine să nu ai deloc, ca ea. Domnul Chynoweth era slab, numai piele şi oase; era încrezut şi plin de gesturi surprinzător de afectate. Doamna Chynoweth arăta îngrozitor: corpolentă, cu albeață la un ochi şi cu gîtul umflat. Cum nu o cunoscuse înainte de a se îmbolnăvi,

Demelza nu-şi putea închipui cum de Elizabeth ieşise atît de frumoasă. Nu i-a trebuit mult să-şi dea seama că erau oameni care se considerau nedreptăţiţi. Suferiseră vreun eşec în viaţă şi-l resimţeau ca pe un afront personal. Demelza o prefera pe mătuşa Agatha, cu toată mustaţa ei şi mîncarea care i se prelingea pe barbă. Nu puteai să-i răspunzi, nu te auzea, dar conversaţia ei era plină de vitalitate şi spirit. Păcat că nu se găsea nimeni care să noteze amintirile ei care aveau să se piardă toate o dată cu moartea ei.

După masă, spre marea neplăcere a Demelzei, deşi ar fi trebuit să-şi aducă aminte că aşa era obiceiul – femeile au plecat lăsîndu-i pe bărbaţi să-şi bea vinul; dacă ar fi avut vreun coşmar, Demelza nu ar fi visat figuri mai înfricoşătoare ca Elizabeth – în starea ei sufletească de acum –, mătuşa Agatha şi doamna Chynoweth. Au urcat la etaj, în dormitorul lui Elizabeth, s-au aşezat în faţa oglinzii, şi-au aranjat părul, au stat de vorbă, apoi s-au dus pe rînd să viziteze toaleta de la capătul coridorului, pe care Demelza o socoti mult mai incomodă decît cea amenajată în curte la Nampara. Elizabeth i-a aranjat boneta de dantelă mătuşii Agatha şi doamna Chynoweth le-a spus că a auzit că moda nouă de la Londra şi Bath e aproape indecentă; şi mătuşa Agatha a spus că mai are nişte reţete pentru faţă: pomezi şi altele, şi alifii pentru buze, şi creme şi apă de gură; o să le găsească şi o să i le dea Demelzei. Şi Elizabeth a întrebat-o dacă se simte bine, că prea stă tăcută. Şi Demelza i-a spus că se simte foarte bine. Doamna Chynoweth i-a aruncat o privire, măsurînd-o din cap pînă în picioare ca şi cum ar fi vrut să-i dezvăluie secretul şi a spus că rochiile la modă au talia sus de tot, sub braţe, şi cad drept ca un fel de sfeşnic pînă la pămînt şi cu cît ai mai puţine fuste pe dedesubt,

cu atît mai bine. Demelza şedea pe patul din lemn-de-trandafir cu draperii de satin roz şi îşi aranja jartierele; se gîndea că Ross avea dreptate, că n-ar fi trebuit să mai vină la Trenwith dacă nu venea şi Verity; ea, venirea ei, ar fi schimbat totul; Verity era mascota ei, ea îi aducea noroc; n-avea nici un chef în seara aceea şi nici vinul n-ar fi ajutat-o; numai Elizabeth va avea succes, cu părul ei minunat şi lucios, cu talia ei subţire, cu ochii ei cenuşii, vocea ei cultivată, graţia şi siguranţa ei. Cum vor trece seara asta şi ziua de mîine?

Jos, în sufragerie, sticla de Porto făcuse de două ori înconjurul mesei şi Jonathan Chynoweth, care nu ţinea la băutură, era moleşit şi vorbea cu limba împleticită. Dwight, care nu avusese niciodată bani ca să-şi cumpere vin, îşi dădea seama acum cît era de lipsit, şi de aceea sorbea cîte un pic şi îşi mai turna cîte puţin cînd sticla ajungea iar la el. Pentru cei doi veri, însă, era de-abia începutul.

– Astea sînt ultimele trei sticle de Porto din recolta '83. Tu ai cumpărat mult atunci? întrebă Francis.

– Pe vremea aia n-aveam bani, de-abia mă întorsesem din America şi casa era o ruină. N-am vin mai vechi decît din recolta de anul trecut. Cînd se va termina, va trebui să recurg la gin ieftin.

Francis mormăi:

– Banii. N-avem bani nici tu, nici eu. Şi asta ne otrăveşte viaţa. Cîteodată aş avea poftă să jefuiesc o bancă şi aş face-o dacă ar fi a lui Warleggan şi dacă nu m-ar prinde să mă spînzure.

Ross se uită lung la el:

– Ce te-a făcut să te certi cu el?

Era prima întrebare care se referea la fondul neînţelegerii dintre ei. Francis îşi dădu imediat seama de importanţa

ei şi de imposibilitatea de a-i da un răspuns clar. Totuşi, nu trebuia să facă impresia că o evită. De aceea răspunse:

– Faptul că mi-am dat seama că părerea ta despre el şi familia lui era cea dreaptă.

Urmă o pauză cînd ceasul începu să bată. Vibraţiile metalice ale bătăilor răsunară în cameră mult după ce încetaseră.

Cu dinţii furculiţei, Francis trase trei linii drepte pe faţa de masă.

– Lucrurile astea... pătrund în tine încet, încet. Observi cîte ceva pînă cînd într-o zi te trezeşti dintr-o dată că *ştii sigur* că omul care ţi-a fost prieten ani de zile e un... ticălos şi gata, asta-i tot!

– Ţi-ai încheiat socotelile cu el?

– Nu. Ce e drept e drept. L-am jignit destul ca să-l fac să explodeze, dar nu mi-a făcut nimic.

– Eu mi-aş încheia socotelile cu el.

– Imposibil. Nimeni nu e dispus să-mi preia debitul de la el.

– Ascultaţi, spuse Dwight jenat, eu am băut destul şi dacă vreţi să discutaţi între patru ochi problemele voastre financiare personale...

– Nimic nu e secret cînd e vorba de datorii, spuse Francis. Datoriile sînt de notorietate publică. E singura consolare... Oricum nu vreau să mă ascund de tine.

Trecură iar sticla din mînă în mînă.

– Apropo, spuse Francis, ce a făcut Demelza cu iapa lui Bodrugan?

– Ce să facă cu ea? întrebă Ross prudent.

– Da. M-am întîlnit cu el azi-dimineaţă şi era în culmea fericirii pentru că iubita lui iapă Sheba se face bine. Nici nu

ştiam că e bolnavă. Mi-a spus că de la Demelza i se trage. Vindecarea vreau să spun, nu boala.

Sticla ajunse la Ross.

– Demelza se pricepe la animale, spuse el. Bodrugan a venit la noi ca să-i ceară sfatul.

– Ei, acum nu ştie ce să mai facă să-i fie pe plac. Are o părere grozavă despre ea.

– Ce-a avut iapa? întrebă Dwight.

– Întreab-o pe Demelza, îi răspunse Ross. Are să-ţi explice ea, fără îndoială.

– Să te certi cu War-Warleggan, se auzi vocea domnului Chynoweth. Asta nu-i bine. E om cu influenţă. Are tentacule.

– Cu cîtă elocvenţă te exprimi, tată-socrule, spuse Francis.

– Cum?

– Hai să-ţi mai umplu o dată paharul şi apoi poţi să dormi liniştit.

– De douăsprezece luni tot încearcă să cumpere acţiuni la Wheal Leisure.

– Nu mă îndoiesc. Îi interesează orice afacere bănoasă şi în special orice îţi aparţine ţie.

– Wheal Leisure nu-mi aparţine mie. Aş dori să fie aşa.

– Totuşi, deţii cele mai multe acţiuni. Ai reuşit să faci legătura cu vechiul abataj de la Trevorgie?

– Nu. Am întrerupt lucrul cît a fost vremea umedă, apoi l-am reluat. Nu cred însă că ceilalţi vor mai suporta mult timp cheltuielile.

– Dar pe acolo trebuie să fie filoane bogate.

– Ştiu, dar lefurile oamenilor cresc mereu cînd te uiţi în registrul de cheltuieli.

– Îţi aminteşti cînd am coborît amîndoi în galeriile vechi,

Ross. Nu pare să fie mult de atunci. La Trevorgie şi Wheal Grace se pot cîştiga bani buni. Aşa mi-a mirosit mie atunci.

– Dar trebuie să investeşti bani mulţi înainte de a scoate un profit. Acesta e unul din imperativele mineritului.

– Preţul aramei şi al cositorului a crescut iar, spuse Dwight. Luă sticla şi vinul rece îi răcori mîinile. Crezi că ai vreo şansă să redeschizi Grambler?

– Nici o şansă, spuse Francis. Hai, bea paharul pînă la fund. Nu ţii pasul cu noi. Se uită la Ross, a cărui faţă slabă cu trăsături mobile nu dădea semne de îmbujorare. Îl ştii pe bătrînul Fred Pendarves. De o lună l-am pus să prospecteze terenul meu. Îl ajută şi Ellery. Nu cred că l-ai putea transforma pe Ellery în fermier nici dacă ar trăi pînă la optzeci de ani. Habar n-are care-i capul şi care-i coada vacii. În schimb se pricepe la minerit cum se pricepe un cîine terier să scoată guzganul din gaură. Cu ei doi, sper să reuşesc ceva. În străfundul fiinţei mele sînt la fel ca Ellery: îmi curge arama prin vine şi dacă am să trăiesc, am să mă apuc iar de minerit; n-am să-mi pierd timpul scormonind pămîntul după rădăcini sau ducînd porcii la jir.

Cu capul sprijinit de spatele scaunului, Jonathan Chynoweth sforăia.

– Duce porcii la jir, spuse Francis.

Încă de cînd se întorsese din America, se gîndea Ross, el şi Francis găseau mereu motive să se certe; dar aproape întotdeauna cînd se întîlneau se întreba dacă merită să se certe. Francis avea un fel al lui de a fi, un umor care te cucerea şi care te făcea să uiţi supărarea sau o eventuală trădare. Poate că atracţia era reciprocă, pentru că Francis era mult mai bine dispus de cînd venise Ross.

– N-aş vrea să te descurajez, spuse el, dar chiar şi dacă sapi o gaură în pămînt, tot costă bani. Numai dacă poţi găsi arama la suprafaţă, cum am găsit la Anglesea...

– Am ceva bani gheaţă, spuse Francis, cîteva sute. S-ar putea să-mi ajungă. În orice caz, aşa am să-i cheltuiesc.

Cînd Francis se oferise să o ajute pe Demelza cu bani dacă lucrurile ieşeau prost la Bodmin, Ross respinsese această propunere ca pe o lăudăroşenie. Şi iată că iar vorbea de bani. Bani gheaţă la cineva aproape falit!

– Ei, şi au găsit ceva?

– Destule urme. Minereu e peste tot, după cum ştii şi tu. Dar nu-mi pot permite să risc. Vreau să organizez ceva solid. Ce crezi despre *Virgula Divinitoria?* Se pare că e o încercare sigură de a descoperi unde şi dacă se află metal sub pămînt.

– Numele e impresionant. Ştii ce înseamnă asta pe englezeşte, Dwight?

Domnul Chynoweth tresări şi se trezi din somn.

– Unde mă aflu?

– În pat cu soţia dumitale, bătrîne, spuse Francis. Bagă de seamă să nu facem şi noi la fel.

Domnul Chynoweth se uită la el clipind din ochi, dar era prea somnoros ca să simtă insulta. Întinse mîna după pahar, dar înainte să-l apuce începu iar să moţăie.

– Cred că e un fel de vergea pentru ghicit, spuse Dwight. Chiar dacă ar da rezultate, ai putea fi dezamăgit dacă săpînd o galerie ai găsi plumb în loc de aramă.

– Sau chiar vreun ceainic de cositor lăsat acolo mai de mult, spuse Ross.

– Tu ai noroc cu Wheal Grace şi Wheal Maiden, amîn-

două pe pămîntul tău, spuse Francis. Noi aici n-am avut decît mina Grambler. Ei i-au dat toată atenția și ea ne-a luat toți banii.

– Două mine părăsite, spuse Ross, și își aminti ce spusese Mark Daniel despre Grace: *În mina asta sînt bani, nu glumă. Aramă... N-am văzut niciodată un filon mai bogat.* Costă mai mult să repui în funcțiune ceva vechi decît să începi un nou abataj, adăugă el.

Francis oftă:

– Presupun că acum te interesează Wheal Leisure.

– Da, toți banii mei sînt investiți în ea.

– E același lucru, nu? Iar eu va trebui să recurg la *Virgula Divinitoria* sau la înțelepciunea bătrînului Fred Pendarves. Dă-mi sticla, Enys; nu știi să o folosești.

Se auzi o bătaie în ușă și apăru Tabb.

– Scuzați, domnule, e cineva care întreabă de domnul doctor Enys.

– Cine e?

– E din Killewarren, domnule. Cred că vrea să-l cheme la cineva bolnav.

– Spune-i să se îmbolnăvească în altă noapte.

Dwight se ridică:

– Vă rog să mă scuzați...

– Ia lasă prostiile! spuse Francis turnîndu-și vin în pahar. Dacă trebuie să vorbești cu el, cheamă-l aici și vezi ce vrea.

Tabb se uită la Dwight și ieși. Se întoarse întovărășit de un bărbat mărunt, îmbrăcat în negru, care arăta a funcționar. Nu auziseră cînd începuse ploaia, dar haina omului era leoarcă de apă.

– E Myners, spuse Francis. Ce s-a întîmplat la Killewarren?

Omul se uită la Dwight:

– Dumneavostră sînteți doctorul Enys, domnule? Am fost acasă la dumneavoastră, dar mi s-a spus că sînteți aici. Iertați-mă că vă deranjez. Domnișoara Penvenen vrea să vă vadă și m-a trimis să vă aduc.

– Domnișoara Caroline Penvenen?

– Da, domnule.

Deci era tot în Cornwall... și fără îndoială că tot cățelul era bolnav.

– Nu a chemat pe doctorul casei?

– Nu, domnule, mi-a spus să vă caut pe dumneavoastră. E bolnavă de trei zile. O doare rău gîtul.

În cameră se făcu tăcere. Buna dispoziție întîmplătoare a lui Francis, prima reacție plină de iritare a lui Dwight n-au rezistat la această veste. Boala gravă care lovise ambele familii anul trecut: toți se gîndiră la același lucru: Dacă își făcea iar apariția în comitat?

– Ce simptome are? întrebă Dwight.

– Nu știu prea bine, domnule. Eu nu sînt decît vechilul. Dar domnul Ray Penvenen a spus că e bolnavă grav și trebuie să vă aduc imediat.

Dwight se ridică:

– Vin numaidecît. Așteaptă-mă și arată-mi drumul.

Capitolul IV

Moşia Penvenen se întindea pînă aproape de satul Grambler, dar intrarea principală care ducea la conacul Killewarren se afla lîngă Goon Prince, la aproape trei mile depărtare de Trenwith.

La Trenwith nu auziseră ploaia: cădea mărunt, adusă dinspre sud-vest de vîntul care sufla slab. Dar era mai pătrunzătoare decît o ploaie deasă, obişnuită, iar noaptea era atît de întunecoasă încît cei doi călăreţi păreau că se află într-un spaţiu închis şi negru, nu afară, în aer liber. Chiar Myners înainta greu pe drumul acoperit de iarbă care ducea la conac.

N-au vorbit prea mult, pentru că drumul era prea îngust ca să poată călări unul lîngă altul şi atît de denivelat încît dacă nu erai atent puteai să cazi de pe cal. Dwight avea de asemenea sentimente amestecate la gîndul că o va vedea din nou pe fata aceea înaltă: teamă şi o uşoară nelinişte care nu se datorau în întregime bolii ei. Mai mult ca oricînd îi părea bine că nu băuse cine ştie ce.

Nu fusese niciodată la ea acasă – sau mai degrabă la unchiul ei – şi cînd au ajuns la poartă se aştepta mai curînd să vadă o frumoasă reşedinţă în stil Tudor, ca Trenwith, sau o

casă mică, dar solidă, construită în stilul lui Palladio* ca locuința lui Sir John Trevaunance. De aceea a fost surprins să vadă o clădire cu aspect părăginit, prost luminată, fără un stil precis, care semăna mai curînd cu o fermă mai mare. Trecură prin portalul de la intrare, urcară scările și la capătul unui coridor îngust intrară într-o cameră mare, neîngrijită, în care un bărbat cu ochelari întorcea paginile unei cărți. Cînd intră Dwight, bărbatul își scoase ochelarii. Era un om îndesat, roșcovan, îmbrăcat într-o haină prea mare pentru el. Cînd Dwight se apropie de el, văzu că are pleoapele roșii, fără gene, și mîinile pline de negi. Era Ray Penvenen, celibatar, pe vremuri „o partidă bună" pentru domnișoarele din comitat, dar care nu se lăsase prins niciodată în mrejele căsătoriei.

I se adresă lui Dwight cu o voce subțire, dar melodioasă:

– Sînteți doctorul Enys?

– Da.

– Nepoata mea e bolnavă. Doctorul Choake o îngrijește de două zile, dar se simte mai rău și a insistat să vă chem pe dumneavoastră.

În timp ce Penvenen își punea ochelarii la o parte, Dwight se întreba cum de reușea să-și țină mîinile curate.

– Știe doctorul Choake că m-ați chemat?

– Nu. Nu l-am văzut de azi-dimineață.

– Cred că știți că e foarte greu să...

---

* Andrea Palladio (1508 – 1580) — arhitect italian mult influențat de arhitectura clasică, romană. Concepțiile sale sînt expuse în lucrarea *I Quattro Libri dell'Architectura* (1570), din care se inspiră arhitectul englez Inigo Jones, în secolul al 18-lea, în reacția lui împotriva stilului baroc, prea înflorit. Reședințele de la oraș și de la țară în stil palladian se caracterizează prin simplitate și armonia proporțiilor (n. tr.).

– Cunosc uzanțele, domnule doctor, și nu eu sînt de vină dacă au fost încălcate. Nepoata mea v-a chemat. De fapt, nici eu nu sînt mulțumit. A avut dureri mari toată noaptea și s-ar putea să fie ceva grav.

– A pus diagnosticul doctorul Choake?

– Da. O amigdalită.

– Are febră?

– Nu știu, dar nu poate să înghită deloc. Porniră iar înapoi pe același coridor și suiră cîteva trepte, îndreptîndu-se spre partea de sud a casei. În fața unei uși Penvenen se opri și bătu.

Camera era mare, cu pereți îmbrăcați în lambriuri și cu un cămin în care ardea un foc de turbă; vîntul care sufla pe horn împrăștia fumul și mișca ușor perdelele de damasc albastru, fără ciucuri, și se strecura afară pe sub ușă. Cînd intrară, o cameristă se ridică să-i salute și Dwight se apropie de pat.

Părul ei arămiu îi cădea desfăcut peste umeri și ochii cenușiu-verzui, altfel focoși, erau tulburi din cauza durerii. Totuși un zîmbet slab, vag sardonic, îi flutură pe buze. Apoi ridică puțin plapuma și i-l arătă pe Horace care dormea lîngă ea, pe o pernă de mătase albastră.

Dwight îi surîse și el și se așeză pe scaunul lăsat liber de cameristă. Îi luă pulsul. Bătea repede, dar nu atît cît să indice o febră mare. Îi puse cîteva întrebări la care ea răspunse dînd din cap afirmativ sau negativ. Văzu că mușchii gîtului îi tremurau și că făcea un efort ca să înghită.

– Vă rog să deschideți gura, domnișoară Penvenen.

O deschise și doctorul se uită în gît.

– Te rog să-mi aduci o lingură, o lingură de supă, spuse

el cameristei. Apoi îl întrebă pe Penvenen: Ce tratament a prescris doctorul Choake?

– ... I-a luat sînge de două ori, nu-i aşa, Caroline? Un purgativ puternic şi nişte prafuri. Cam atît, nu?

Caroline arătă spre ceafă.

– Şi un plasture vezicator mare. Asta-i tot. A spus că trebuie să scoată otrăvurile.

Dwight mirosi doctoria. Era probabil un sirop făcut din ciuperci, scorţişoară şi apă de flori. Camerista se întoarse şi Dwight luă lingura şi se aşeză pe pat.

Partea stîngă a gîtului era foarte umflată, dar nu se vedeau încă semne de infecţie. Omuşorul, vălul palatului şi faringele erau şi ele umflate. Cel puţin nu era nimic care să sugereze boala de care le era tuturor frică. Părea să fie, de fapt, un caz clar de amigdalită şi nu se putea face mai nimic pentru a îmbunătăţi tratamentul prescris de Choake. Mîinile şi fruntea erau reci, singurul semn neobişnuit. O durea şi gîtul foarte tare.

– Domnule Penvenen, spuse Dwight, vă rog aduceţi lumînarea şi ţineţi-o absolut nemişcată. Chiar aici. Aici. Aşa e bine. Mulţumesc. Apăsă din nou limba cu lingura.

Penvenen respiră greu şi suflarea îi mirosea urît, iar mîna lui noduroasă nu era destul de sigură. Picături de ceară topită curgeau pe lumînare şi se întăreau pe sfeşnicul de argint.

După puţin timp, Dwight termină examinarea şi se ridică. Văzuse ceva şi simţi o undă de mulţumire. Penvenen se ridică şi el, bucuros să-şi schimbe poziţia, şi îşi îndreptă haina pe umeri. Se uitau toţi la Dwight, dar acesta nu vedea decît fata cu ochi verzi din pat.

Se îndreptă încet spre cămin. Pe consola căminului se aflau lucruri de-ale ei. O geantă de catifea brodată care se închidea cu un arc mic; un ceas de aur, fanțuzesc probabil, o batistă de dantelă cu inițialele ei într-un colț; o pereche de mănuși fine. Bägă mîna în buzunar și scoase o mică trusă pe care o avea întotdeauna la el. Acolo se aflau cîteva mici instrumente care-i trebuiau de obicei: un cleşte de scos dinți, o pensetă, o lanțetă, o foarfecă mică. Scoase penseta. Prea scurtă. Totuși i-ar fi trebuit o oră și jumătate să aducă instrumentul de care avea nevoie. Poate că o să meargă și asta! Avea degete lungi. Dacă ar mai trece o oră, umflătura ar crește și nu ar mai fi posibil să facă ce voia.

Se întoarse lîngă pat.

– Puteți să țineți iar lumînarea, domnule Penvenen? Domnișoară Penvenen, ridicați-vă puțin și sprijiniți-vă capul de pat. Mulțumesc. Un minut se uită drept în ochii ei. I se părea că vede în adîncul lor ca într-un lac îndepărtat de unde pornea izvorul. Vă pot ajuta dacă stați absolut nemișcată. Nu trebuie nici să tresăriți, nici să vă mișcați brusc. Poate că o să vă doară puțin, dar voi lucra cît se poate de repede.

– Ce este? întrebă Penvenen. Ce aveți de gînd să faceți?

– O să-mi facă o tăietură în gît cu lanțeta, spuse ea în șoaptă.

– Nu, n-am să vă tai. Vreau numai să stați nemișcată. O să puteți?

Caroline dădu din cap:

– Desigur.

Penvenen nu putea ține lumînarea nemișcată. Flacăra pîlpîia în toate direcțiile; și draperiile patului îl deranjau; ar fi

vrut să le sfîşie. În sfîrşit, Penvenen reuşi să ţină lumînarea în aşa fel încît să lumineze locul care trebuia. Dwight introduse penseta. Simţi că fata avea încredere în el; deschise gura mare şi nu se mişcă.

Pînă la urmă n-a fost prea greu. Reuşi să introducă penseta în fundul gurii şi la o a treia încercare apucă bine corpul străin.

Încercă să nu rupă amigdala umflată şi corpul străin ieşi urmat de o şuviţă de sînge.

Se ridică răsturnînd aproape lumînarea din mîna lui Penvenen.

– Acum clătiţi-vă gura. Se dădu la o parte şi făcu semn cameristei să se apropie, apoi se duse lîngă foc să examineze ce scosese. Simţi cum îl cuprinde un puternic sentiment de triumf. Satisfacţie supremă. Dar ar fi fost nedemn din partea lui să o arate.

Se întoarse lîngă pat. Cursese puţin sînge şi obişnuitul puroi. Îi întîlni din nou privirea.

– E mai bine acum? o întrebă, înroşindu-se puţin fără să vrea.

Caroline încuviinţă din cap.

– O să fie mai uşor acum. Nu am nimic asupra mea, dar dacă vine cineva cu mine, pot să-i dau să vă aducă ceva cu care să faceţi gargară. Sau orice farmacist poate să vă pregătească mîine un amestec de apă de trandafiri cu miere şi spirt.

– Ce i-aţi scos din gît? întrebă Penvenen dregîndu-şi glasul.

– Cînd aţi mîncat peşte, domnişoară Penvenen? o întrebă Dwight.

– Miercuri, spuse ea, strîmbînd din nas.

– Să fiţi mai atentă. Îi arătă bucăţica de os de peşte ascuţită pe care i-o scosese din gît. V-a făcut rău şi ar fi putut fi grav dacă rămînea acolo.

*

La Trenwith au petrecut o seară plăcută şi liniştită, dar cam izolaţi. Ploaia îi împiedicase chiar pe colindători să vină. Au jucat cărţi un timp, acompaniaţi de sforăitul domnului Chynoweth; cînd Dwight se întoarse, îşi schimbă pantalonii cu o pereche de pantaloni ai lui Francis şi intră şi el în joc şi cîştigă toţi banii. Era liniştit în ceea ce priveşte vizita la Killewarren, dar Demelza observase că era emoţionat şi totuşi mulţumit. Cînd aştepta cărţile, bătea toba cu degetele pe masă şi avea o roşeaţă neobişnuită în obraji.

Toată seara Francis şi-a dat întreaga osteneală să fie atent cu Demelza; şi cînd voia neapărat, lucru ce se întîmpla rar acum, puţini bărbaţi puteau fi mai agreabili în societate. Părea că doreşte să şteargă din memoria ei ziua cînd o dăduse afară din casă. Demelza îi răspundea cum ar fi răspuns celor mai mulţi oameni, cu bunăvoinţă şi iertare. Totuşi era neliniştită din cauza lui Ross, care avea mai mult timp acum să petreacă cu Elizabeth.

Dacă pe Dwight nu l-ar fi preocupat propriile lui gînduri, ar fi observat că această regrupare era ciudat de potrivită. Umorul de spiriduş al Demelzei îşi avea ecou în umorul ambiguu şi sucit al lui Francis; social vorbind, se potriveau foarte bine. Iar Ross şi Elizabeth aveau multe gusturi şi preocupări comune care în adolescenţa lor contribuiseră la idila dintre cei doi tineri.

Cu puțin înainte de unsprezece, doamna Chynoweth îl duse la culcare pe soțul ei care căsca cu gura pînă la urechi; curînd plecă și mătușa Agatha, dar ceilalți rămaseră pînă la miezul nopții. Și-au numărat banii cîștigați sau pierduți și au băut cîte un pahar cu punch* fierbinte înainte de a se duce toți la culcare. Demelza se simțea obosită și mîncase prea mult. Se dezbrăcă și se vîrî repede sub plapumă, încercînd să nu se gîndească prea mult la ultima dată cînd dormiseră acolo. Ross se așeză pe pat, vorbi cîteva minute despre cum petrecuseră seara și își aminti că își lăsase pipa în salonul de iarnă, unde luaseră masa. Luă o lumînare și coborî iar prin casa întunecată. Flacăra jucăușă a lumînării gonea de prin colțuri umbrele vechii case.

Se zărea lumină pe sub ușa salonului de iarnă; și cînd intră o găsi pe Elizabeth strîngînd resturile de pe masă.

Îi explică de ce venise.

– Credeam că s-a culcat toată lumea, spuse el.

– Emily Tabb s-a tăiat la mînă și Tabb nu se simte bine. Nu putem să le cerem să facă ei tot.

– Atunci ar trebui să pui musafirii la treabă. Au toată bunăvoința, dar nu știu rosturile casei. Începu să strîngă farfuriile.

– Nu, spuse ea, nu vreau să faci treabă. Mie nu-mi ia mai mult de o jumătate de oră.

– Un sfert, atunci, dacă ai ajutor. N-avea grijă, știu drumul la bucătărie.

Elizabeth zîmbi fără să se uite la el. Frumusețea ei îl tulburase toată seara. O culoare caldă transpărea de sub albeața

* Băutură fierbinte sau rece făcută din suc de fructe, zahăr, apă, vin și mirodenii (n. tr.).

brațelor și a gîtului. În ochii ei apărea o lumină nouă. Nu făcuse nici un gest de intimitate, totuși în mișcările ei de femeie bine educată se simțea o provocare.

O urmă în bucătăria mare.

– Ce-au făcut Bartle și soția sa cînd au plecat?

– Mary și-a găsit serviciu la Truro. Bartle încerca să găsească de lucru la o fabrică de bere, dar nu știu dacă a găsit.

– Familia Poldark a scăpătat, spuse el. Cred că-ți pare rău că te-ai măritat cu un Poldark.

Ea luă o tavă goală.

– Crezi că se face să-ți răspund la așa ceva?

– Poate că n-ar fi trebuit s-o spun.

– ...Ești liber să spui ce vrei, Ross. Dacă are cineva dreptul să o spună, atunci tu îl ai. Nu mă ofensez așa de ușor în ziua de azi.

Se întoarseră în salonul de iarnă și începură amîndoi să umple tava.

– Mă surprinde să aflu că Francis are ceva bani puși deoparte. Mă întreb de ce nu i-a cheltuit.

– Nu vrea să-i cheltuiască așa. E o sumă anumită... șase sute de lire.

– Warleggan știe de banii ăștia?

– El i-a dat lui Francis.

– Cum?

– A fost un fel de plată simbol pentru toți banii pe care i-a pierdut jucînd cu Sanson. A simțit că dezonoarea lui Sanson se reflectă și asupra familiei lor și atunci i-a oferit suma asta lui Francis. Dar el nu vrea să o cheltuiască acum, n-a cheltuit un ban din ea.

Ross își trecu degetele prin păr.

– Foarte ciudat!

Continuară să strîngă masa.

După ce duseră toate farfuriile în bucătărie, Elizabeth spuse:

– Îți mulțumesc pentru ajutor, Ross. Ești foarte bun... și iertător, poate. N-am crezut că...

– Iertător?

Ea se opri, nedorind să mai spună ceea ce avusese de gînd:

– Dar sigur că de mult nu mai este nimic de iertat, nu-i așa? Căsătoria ta cu Demelza e foarte fericită.

Ross își dădu seama că schimbase subiectul conversației. Se sprijini de masa din spatele lui și o privi cum aranja farfuriile:

– Îmi place rochia asta.

Elizabeth schiță un zîmbet.

– Ai mai crescut puțin de cînd ne-am cunoscut noi, spuse el.

– Puțin? Mă simt bătrînă... bătrînă.

– Mă îndoiesc că vorbești sincer.

– De ce?

– Te uiți în oglindă, nu? N-ai nevoie să-ți confirm și eu că nu-i așa.

– Confirmarea ta ar fi binevenită, spuse ea, și plecă ducînd alte farfurii în bucătărie.

O aștepta pînă se întoarse.

– Demelza te-ar fi ajutat cu dragă inimă dacă ai fi rugat-o.

– Demelza... Desigur. Da, m-ar fi ajutat.

Elizabeth începu să pună tacîmurile curate într-un sertar. Apoi întinse mîna să deschidă ușile de deasupra ale bufetului, dar erau înțepenite.

– Să încerc eu, spuse Ross, și se apropie de ea. Apucă

mînerul, trase şi uşa se deschise. Elizabeth făcu un pas înapoi şi se ciocni de el. O clipă rămaseră lipiţi unul de altul şi părul ei îi mîngîie faţa. Cu o mînă, Ross o ţinu de talie, cu cealaltă o apucă de braţ. O secundă timpul se opri în loc, fiind pătrunşi amîndoi de aceeaşi emoţie; apoi Ross se dădu înapoi.

– Mulţumesc, spuse ea şi puse borcanul în bufet. Vremea asta umedă face să se umfle lemnul.

– Ai terminat? Trebuie să fie aproape unu.

– Aproape. Poţi pleca Ross, nu mai am nevoie de tine.

– Nu mai ai nevoie?

Ea rîse încet, cu înţeles:

– Ba da, dar nu în felul ăsta. Nu se întoarse încă cu faţa spre el.

*

Cînd ajunse sus, Demelza şedea în pat şi cîrpea dantela ruptă de la mîneca unei cămăşi. Era puţin iritat că nu o găsise dormind; n-ar fi observat că lipsise atît de mult.

De fapt ea observase mai mult decît atît, o schimbare pe faţa lui pe care o interpretă corect, dar căreia îi dădu prea multă importanţă.

Ross puse pipa pe masă şi începu să-şi descheie cămaşa.

– Din cauza vremii n-o să putem începe aratul. Pămîntul e prea plin de apă, spuse ea.

– S-ar putea să avem cîteva zile însorite luna viitoare. Pentru că nu-l întrebase nimic, el se forţă să-i explice: Elizabeth era în sufragerie, strîngea masa. Am ajutat-o şi eu.

– Ar fi trebuit să-mi spună mie. N-am vrut să mă ofer singură.

– Aşa i-am spus şi eu.

Aşa i-ai spus, Ross? Aşa i-ai spus? Şi ce i-ai mai spus? se gîndea Demelza.

– Cînd am văzut-o pe Elizabeth, mi-a părut rău că nu m-am îmbrăcat cu rochia mea elegantă. Nu ştiam că trebuia să mă îmbrac festiv.

– Arătai foarte bine aşa cum erai îmbrăcată.

Da, dar ea arăta mai bine, îşi spuse în gînd.

– Mă bucur că e iar pace la noi în familie. Dar n-am să fiu mulţumită pînă nu se vor împăca şi cu Verity şi Blamey.

– Nici eu. Se dezbrăcă repede şi se sui în pat lîngă ea. Demelza continuă să coasă.

Cred, se gîndea ea, că asta trebuia să se întîmple într-o zi. Deşi s-a măritat cu Francis, între ea şi Ross a existat o legătură strînsă. Apoi am apărut eu şi i l-am luat. Dar au rămas tot timpul nişte legături, ca nişte frînghii care nu se rup; şi cînd atracţia faţă de mine a început să slăbească, era de aşteptat că o să se întoarcă la ea. Nu-l mai iubeşte pe Francis; nu se mai simte legată de el decît prin căsătorie. Ce se va întîmpla? Un semn doar să facă şi se întoarce la ea. Nu mă mai vrea nici pe mine, nici pe copilul meu. Ce n-aş da să mor!

– Vrei să sting lumina? îl întrebă.

– Nu... nu mă supără. Stinge cînd termini.

– Mai am puţin. Probabil că te-ai agăţat undeva.

– Toate cămăşile mele s-au învechit. Un vers îi trecu prin minte: „Chiar dac-ai ţine frumuseţea cu lacăte-ncuiată..."

Dacă s-ar duce la Londra sau la Bath, ar avea jumătate din aristocraţie la picioarele ei. În schimb, stă închisă aici, în casa asta veche, cu un soţ falit, muncind ca o servitoare. Trebuie că o roade gîndul că viaţa trece pe lîngă ea. A împlinit

douăzeci şi şase de ani. Poate ăsta e motivul care o face să creadă că s-a schimbat. Dar schimbarea asta o apropie de mine.

– La ce te gîndeşti, Ross?

– Ce? La ploaie. Rîul Mellingey o să se reverse curînd.

Ce s-ar fi întîmplat, se gîndi el, dacă s-ar fi căsătorit cu mine? Cum s-ar fi desfăşurat lucrurile? Am fi avut altfel de viaţă? Sîntem sclavii propriilor noastre caractere: aş fi fost mai fericit eu sau ea? Poate că sînt elemente în firea ei şi a mea care nu ne-ar fi făcut viaţa împreună uşoară.

Demelza spuse:

– Îmi pare bine că n-a fost nimic grav la Killewarren. Mi-e frică de moarte de boala asta în gît.

– Tuturor ne e frică.

– Am cunoscut-o pe domnişoara Penvenen la Bodmin. E foarte frumoasă.

– Da? Cum ai cunoscut-o?

– Era... nu mai ştiu bine... ne-a făcut cineva cunoştinţă într-o zi... Dwight părea cam tulburat cînd s-a întors. Cred că se simte atras de ea.

– Nu e logodită cu Unwin Trevaunance?

– Nu ştiu! Ar fi păcat dacă Dwight ar păţi iar ceva, dacă ar face iar o alegere nepotrivită.

– Da...

Se gîndea acum la tînăra femeie de lîngă el pe care o iubise din tot sufletul patru ani şi încă o mai iubea. Îi dăruise mai mult poate decît i-ar fi putut dărui Elizabeth: luni întregi de înţelegere perfectă, încredere absolută (pe care el o trăda acum în gînd). Fleacuri toate astea! Ce bărbat nu mai trage cu ochiul şi în altă parte din cînd în cînd şi cine pierde ceva dacă se rezumă numai la atît? (Ocazii se găsesc destule.) Şi

dacă între el şi Demelza apăruse o răceală, aceasta se datora ei, nu lui.

– Ce-ai făcut cît ai fost la Bodmin? Nu mi-ai spus pînă acum.

Demelza ezită, dar simţi că ar fi cel mai nepotrivit moment ca să facă mărturisiri.

– Am fost atît de îngrijorată încît nici nu-mi mai amintesc... Nu ştiu ce aş fi făcut dacă n-ar fi fost Verity, chiar că nu ştiu.

– Nu ştii, comentă Ross sec. Deci îi ascundea ceva. Ciudat, dacă s-a întîlnit şi ea cu cineva? Dar cu cine? În acel amestec de lume s-ar fi putut întîlni cu oricine din Cornwall. Unul din cei doi Trevaunance? Îi făcuse o vizită unuia înainte de proces, nu ştia precis de ce. Asta ar explica interesul ei de acum faţă de Caroline Penvenen, faptul că evitase să-i spună cum o cunoscuse. Nu era posibil. Fraţii Trevaunance nu erau genul ei, şi nici ea al lor... Ross începu să se mişte agitat.

– Am terminat, spuse Demelza. Puse cămaşa pe masă şi suflă în lumînare.

Stăteau liniştiţi în pat, ascultînd murmurul ploii care se prelingea pe geamuri. Demelza îşi puse mîinile sub cap, dar poziţia nu era confortabilă şi le lăsă în jos. Cît timp voi mai putea să ascund sarcina? se gîndea ea. Cred că deocamdată nu se observă, dar doamna Chynoweth părea să vadă tot cu ochiul ei bun. Ross nu vede; dar dacă doamna Chynoweth bănuieşte ceva, o să-i spună lui Elizabeth, care o să-i spună lui Francis, care ar putea să-i spună lui Ross. Oricum va trebui să afle odată. Dar nu trebuia să se mai gîndească la asta.

Mai bine să se gîndească la norocul pe care-l avuseseră. Ross scăpase de ce era mai rău, de închisoarea pentru datornici

pentru încă un an, de spînzurătoare sau de deportare pentru totdeauna... dacă se purta cum trebuie. Nu putea fugi cu Elizabeth. Chiar dacă ar înşela-o, n-avea importanţă. În cîteva luni sau ani s-ar sătura de ea. Ar putea să îmbătrînească şi să se ofilească, sau să se îngraşe şi să se facă urîtă. Dar asta i s-ar fi putut întîmpla ei, Demelzei, mai curînd.

– Dormi? o întrebă el.

– Nu.

Se aplecă şi o sărută pe frunte.

– Noapte bună, iubita mea.

– Noapte bună, Ross.

Se făcu iar tăcere. Încercînd să-şi uite durerea, Demelza se gîndea: Ar fi bine dacă copilul meu va fi băiat. Ross mă va iubi iar. O să-i punem numele de Jan, sau Humphrey sau chiar Ross.

Dar dacă va fi fată... atunci nu ştiu ce nume o să-i punem.

Capitolul V

În ultima zi a anului, Myners îi aduse o scrisoare la Gatehouse, unde Dwight făcea experienţe cu nişte otrăvuri ca să vadă dacă în doze mici puteau fi folosite ca medicamente. Scrisoarea, scrisă pe hîrtie verde, fusese sigilată cu un inel cu pecete şi suna după cum urmează:

Dragă doctore Enys,

După ce mi-aţi salvat viaţa în ajunul Crăciunului, se pare că nu vă mai interesează însănătoşirea mea. Poate că aţi vrea să ştiţi că acum sînt complet sănătoasă. Am fi bucuroşi, unchiul meu şi cu mine, dacă ne-aţi face o vizită cît mai curînd ca să constataţi dacă acum sînt bine şi să primiţi totodată onorariul şi mulţumirile noastre pentru priceperea cu care m-aţi tratat acum o săptămînă.

A dumneavoastră recunoscătoare,

Caroline Penvenen.

Dwight se uită la scrisoare apoi, după mai multe

ezitări, se aşeză la biroul său şi scrise răspunsul în timp ce Myners aştepta.

Dragă domnişoară Penvenen,

Sînt fericit să aflu că v-aţi însănătoşit şi îmi permit să vă transmit felicitări pentru aceasta. De fapt nu mă aşteptam la altceva după ce am scos osul. Totuşi aş fi venit să vă văd şi vă rog să mă iertaţi dacă am fost nepoliticos, dar sînt sigur că înţelegeţi că, fiind pacienta colegului meu, doctorul Choake, ar fi o încălcare a uzanţelor din partea mea dacă aş continua să vă îngrijesc fără ştiinţa sau aprobarea lui. Aceasta fiind situaţia, regret că nu aş avea altă alternativă decît să pretind că nu mă interesează sănătatea dumneavoastră, lucru cu totul neadevărat.

Cît despre onorariu, recunoştinţa dumneavoastră pentru serviciul neînsemnat pe care vi l-am făcut este o recompensă mai mult decît suficientă.

Rămîn al dumneavoastră devotat,

Dwight Enys.

După ce Myners a plecat cu scrisoarea, Dwight s-a întors iar la preparatele lui, dar experienţele nu-i mai făceau aceeaşi plăcere. În orice caz, nu avea decît propriul lui stomac pe care să facă experienţe şi cum nu se simţea prea bine după ultima poţiune luată, ieşi să se plimbe prin grădină, sperînd ca aerul să-l învioreze. După o oră, cînd se simţea mai bine, Myners se întoarse cu altă scrisoare:

Dragă domnule doctor Enys,

Fără îndoială că pentru dumneavoastră salvarea

vieții mele poate să pară un serviciu foarte mic. Vă asigur însă că pentru mine înseamnă mult mai mult. Nu mă aștept să vă schimbați părerea, dar aș vrea să vă informez că unchiul meu l-a trimis la plimbare pe doctorul Choake cînd a venit a doua zi să mă vadă. De atunci nu m-a mai îngrijit nimeni.

V-aș rămîne îndatorată dacă ați veni azi; anexez o guinee care, după părerea mea, e cel mai mic preț posibil pentru vizita dumneavoastră din ajunul Crăciunului.

A dumneavoastră recunoscătoare,

Caroline Penvenen.

Dwight se așeză iar la birou și începu să bată nervos cu pana în masă. De ce să nu recunoască adevărul? Era îndrăgostit, o iubea cu disperare. Recapitulînd modul în care se desfășuraseră evenimentele, găsea o asemănare tulburătoare cu ceea ce se întîmplase cînd se îndrăgostise de Keren, deși între cele două femei era o diferență ca de la cer la pămînt.

Era una din pacientele lui Choake; pe el îl chemaseră pentru că era un caz de urgență; simțise imediat o atracție față de ea; Choake fusese concediat a doua zi și înlocuit cu el, doctorul Enys, ca medic curant. Pînă aici totul se potrivea. Desigur, Keren era măritată, dar toată lumea știa că tînăra Caroline avea să se mărite cu Unwin Trevaunance. Situația era mult mai explozivă acum pentru că, deși pînă la urmă și el se îndrăgostise de Keren, pasiunea aceea nebună pornise de la ea. De data aceasta era invers. Desigur, el era cel care se înflăcărase prea repede. Dar pericolul era evident. Nu se amăgea singur. În ciuda educației, a bunei lui creșteri, social vorbind, Caroline era mult deasupra lui, după cum Keren fusese

mult mai prejos decît el. Ray Penvenen punea banii şi rangul social în balanţe egale. Ceea ce lipsea din una se compensa cu cealaltă. Se zvonea totuşi că, deşi Unwin Trevaunance era membru în Camera Comunelor şi fratele unui baronet fără moştenitor, de-abia dacă atingea nivelul cerut de Ray.

De aici amînarea căsătoriei.

Trebuia oare să se amestece el acum, conştient cum era de simţămintele lui, dar temîndu-se sau sperînd ca şi ale ei să fie la fel?

Totuşi, cum trebuia să se comporte ca să nu pară un bădăran? O voce interioară îi şoptea: Poate că nu e vorba decît de o singură vizită; părea o tînără sănătoasă, care nu s-ar îmbolnăvi uşor. Ar fi plăcut să o vadă iar şi să primească mulţumirile ei. Şi văzînd că multe din casele mari îi rămîneau închise din cauza unui anumit doctor sau a altuia – şi neavînd nici reputaţia sau experienţa necesară pentru a fi chemat măcar drept consultant – n-ar fi fost mai simplu şi mai înţelept să lase la o parte sentimentele şi să se folosească de această ocazie ca să devină doctorul curant al celei mai bogate familii din regiune? Care alt doctor în locul lui ar ezita?

Nici el n-ar fi ezitat dacă n-ar fi existat amintirea tragediei lui Keren. Asta îl făcea să-şi dea seama de propriile lui slăbiciuni şi ar fi fost o nesăbuinţă din partea lui să nu le ia în seamă.

Luă iar pana şi scrise:

Dragă domnişoară Penvenen,

Vă sînt recunoscător pentru această nouă scrisoare. În primul rînd, vă asigur că e puţin probabil că'eu v-am salvat viaţa. Medical vorbind,

umflătura s-ar fi spart în cele din urmă şi otrava s-ar fi eliminat, deşi nu fără dureri şi suferinţă pentru dumneavoastră. În al doilea rînd, vă asigur că nu m-am gîndit nici un moment să dau o importanţă deosebită bolii pentru simplul motiv că dumneavoastră eraţi bolnavă, ci m-am gîndit mai mult la inconvenientul – neglijabil de altfel – de a vă îngriji în locul medicului dumneavoastră curant.

În afară de aceasta, sănătatea şi viaţa dumneavoastră sînt atît de nepreţuite încît a le evalua în termeni băneşti ar fi o impertinenţă din partea mea, şi de aceea îmi iau libertatea de a vă restitui guineea pe care cu atîta amabilitate mi-aţi trimis-o.

Rămîn al dumneavoastră devotat,

Dwight Enys.

Anul 1791 nu a adus nici o schimbare a vremii sau a vreunui alt semn care să marcheze începutul unui an nou.

Sîmbăta a fost la fel ca vineri, cenuşie şi plăcută, dar cu aceeaşi ploaie adusă de vînt. Pentru Dwight vineri fusese însă ziua în care cedase unui impuls nesăbuit; acum, sîmbătă, trebuia să-l aducă la îndeplinire. Se duse călare la Killewarren, nehotărît încă asupra atitudinii pe care trebuia să o adopte.

La lumina zilei, casa nu arăta mai puţin neîngrijită. Deşi Ray Penvenen era mult mai bine situat decît vecinii lui, nu avea intenţia să-i eclipseze prin renovări şi reparaţii.

Caroline aştepta în camera de zi de la etaj, cu draperiile ei grele din catifea stacojie şi covoare turceşti. Era înaltă ca o tulpină de floarea-soarelui, îmbrăcată într-o rochie strînsă în talie, cu o fustă largă de culoare verde. Horace sări la el lătrînd,

dar ea îl făcu să tacă şi Dwight se îndreptă spre fereastră, unde Caroline îl aştepta.

– Domnule doctor, spuse ea, ce amabil din partea dumitale să vii în sfîrşit. N-am aşteptat mai mult de două ore şi timpul a trecut repede uitîndu-mă la grădină. La mulţi ani!

– Mulţumesc... La mulţi ani, domnişoară Penvenen. Ca de obicei, se îmbujorase la faţă. Iertaţi-mă dacă a trebuit să mă aşteptaţi. Vreo două vizite la bolnavi mi-au luat mai mult timp decît am crezut. Am spus că vin înainte de masă. Este numai unsprezece şi ceva.

– Celelalte vizite au fost desigur mai importante decît aceasta, spuse ea cu o voce dulce.

– Numai pentru că pacienţii erau mult mai grav bolnavi.

– Şi eraţi atît de sigur că eu nu sînt?

– Aşa spuneaţi în scrisoare.

– Poate că vă ascundeam că nu mă simt deloc bine. Nu v-aţi gîndit şi la asta? Poate că nu sînteţi un doctor atît de bun pe cît am crezut.

– Nu sînt un doctor bun. Nu cred că sînt mulţi doctori buni pe aici...

– Credeţi că ar fi trebuit să mă adresez doctorului Choake în continuare?

– Aş prefera să nu discutăm acest subiect.

– Foarte bine, atunci să vedem ce-i cu mine. Poate aţi vrea să-mi examinaţi iar gîtul.

– Da...

Dwight se apropie şi ea deschise gura.

Feţele lor erau la aceeaşi înălţime. Era înaltă, probabil avea mai mult de un metru şi şaptezeci de centimetri, se gîndi

el. Îi întoarse fața spre lumină. Observă iar cei cîțiva pistrui de pe nas. Îi simți pielea caldă și fermă sub degete.

– Spuneți „Aaaa!"

– Aaaa... spuse Caroline.

– Da, foarte bine. Nu mai aveți nimic. Își retrase mîna, stînjenit, și fata închise gura.

Începu să rîdă.

– Ce este? o întrebă.

– Nimic. Ridică din umerii descoperiți și se întoarse. Ce deosebit sînteți cîteodată de ceilalți. Azi vă feriți de mine ca și cum aș fi un tăiș de sabie. Zilele trecute n-ați fost așa: „Întoarceți-vă așa, acum așa". „Nu mișcați capul. Deschideți gura și țineți-o deschisă! Adu-mi o lingură! Țineți lumînarea nemișcată! Acum!"

Dwight roși, zîmbind aproape:

– Atunci erați bolnavă.

– Deci trebuie să fii bolnav ca să chemi doctorul. Ce să fac? Să leșin sau să mi se facă rău?

Ceva se mișca și tropăia în camera de dedesubt.

– Îl preferați pe doctor sau pe omul obișnuit?

Caroline se uită pe fereastră, încruntîndu-se:

– Mărturisesc că-mi place un bărbat care știe ce vrea.

Lui Dwight începu să-i bată inima cu putere.

– Un bărbat poate să știe ce vrea... dar în același timp să știe și care îi e locul.

Se uită fix la el.

– E o boală de care nu credeam că ați suferi vreodată.

– Ei bine, acum că ați descoperit că am această boală, ce-ați sugera ca să mă vindec?

Caroline se întoarse de la fereastră:

– Cred că o tratație, să vă ofer ceva, desigur. Tratația e un remediu pentru orice situație stînjenitoare. Şi să nu vă sperie zgomotele de dedesubt. Camera aceasta se află deasupra gradjului şi caii noştri sînt agitați din lipsă de mişcare.

Se uită la ea cum toarnă vin în două pahare. Era mulțumit de această mică pauză, ca să-şi poată aduna gîndurile.

Se întoarse spre el şi spuse:

– Aş crede că eroul dumneavoastră, domnul Ross Poldark, e omul care ştie exact ce vrea în orice moment al zilei. Şi, după ce a luat o hotărîre, o duce la îndeplinire cu maximum de cruzime şi fermitate. Doreşti vin de Canary?

– Aveți dreptate. Luă paharul. Mulțumesc. Aveți completă dreptate, cel puțin în ceea ce priveşte fermitatea. Dar din acest punct de vedere n-aş considera-o mai prejos pe soția lui.

– Am cunoscut-o, spuse Caroline suspinînd. E destul de frumoasă în felul ei. Dar nu are acel fel de a nu se da înapoi de la nimic care s-ar părea că-l caracterizează pe soțul ei. Adu-l odată în vizită. Cred că m-ar distra.

– Mă tem că ar fi cam greu.

– Nu răspunde la orice chemare, ca un lacheu... sau un doctor? Asta voiați să spuneți? Da, cred că n-ar veni. Dar poate că am putea aranja ceva. Doriți un biscuit?

– Nu, mulțumesc.

Caii se mişcau iar. Ea ascultă atentă.

– E Firefly. Îi cunosc tropăitul. Călăriți, domnule doctor? Vreau să spun, dacă vă place să călăriți.

– Sînt în şa mai tot timpul din cauza profesiunii mele, încît nu prea...

– Ar trebui să ne plimbăm călare într-o zi. Ridică mîna

să-şi aranjeze părul. Am să vă anunţ. S-ar putea să îndrăznesc să vă chem aici de la patul unui bolnav adevărat, de la vreun caz serios, nu ca un os de peşte sau alt fleac.

– Sînt sigur că vă daţi seama, spuse el pierzîndu-şi răbdarea, că există într-adevăr cazuri serioase pe aici, care necesită mult timp şi multă compasiune. Scrofuloza la copii subnutriţi, tuberculoza la părinţii lor; malaria, care a bîntuit peste tot anul acesta şi scorbutul care se răspîndeşte tot mai mult la Sawle. Pe Thomas Choake îl interesează mai mult vînatul şi pacienţii bogaţi care pot să-l plătească. Eu îngrijesc cît pot mai mulţi, pe cînd ceilalţi se adresează farmaciştilor ignoranţi şi ticăloşi sau bătrînelor care le vînd tot felul de leacuri făcute din fiertură de cozi de şobolan. E greu cîteodată să păstrezi un simţ al măsurii pe care să-l aprecieze toată lumea.

– Da, spuse ea ironic după o pauză, cred totuşi că-mi placi.

– Mă simt onorat. Acum mă tem că trebuie să plec, mai am de făcut cîteva vizite la bolnavi. Vă rog să transmiteţi respectele mele unchiului dumneavoastră...

– Aşteaptă puţin. Nu fi atît de ţeapăn. Mai acordă-mi cîteva minute. Ce sînt toate bolile astea cu nume latine? Mă interesează. Cu ce îi poţi ajuta ? Poţi să-i vindeci? Cred că mi-ar fi plăcut să fiu doctor sau bărbier – nu mi-a fost niciodată frică de sînge.

– Pentru cei scrofuloşi nu pot face mai nimic. O dată ce se instalează boala, cel suferind mai rezistă o vreme, dar pînă la urmă moare. La ftizie, doi din patruzeci se vindecă. Puţini mor de malarie, dar mulţi cad pradă altor boli din cauza slăbiciunii. Pentru scorbut fac totul sau nimic. Doctoriile nu folosesc la nimic, dar unele alimente pot vindeca boala imediat.

Totuşi oamenii din Sawle nu-şi pot procura acele alimente, aşa că sîngerează şi mor.

– Ce aliment? Arborele de pîine din Mările Sudului?

– Nu, hrană obişnuită. Verdeţuri, legume, fructe, carne proaspătă. Oricare din acestea în cantităţi suficiente.

– Şi de ce nu le cumpără? Presupun că sînt prea săraci. Dar de scorbut suferă mii de marinari şi nu pătesc nimic cînd vin acasă.

– Depinde cît de lung e drumul pe mare. Mulţi mor.

– Dar oricum ăştia nu-şi pot cumpăra hrana. De ce nu cheltuiesc mai puţin pe gin oamenii din Sawle? Oricît de săraci ar fi, văd că beţia nu scade. Sau de ce nu aduc portocale în loc de coniac cînd se duc în Franţa?

– Cînd se găsesc portocale, se vînd cu două pence şi jumătate sau trei pence bucata. Carnea se vinde la un preţ prohibitiv. Ginul costă numai şase pence un sfert de galon. Sînt şi ei oameni. Şi, chiar aşa, mulţi sînt la fel de competitivi la băutură ca dumneavoastră sau ca mine.

– Mulţumesc, mă simt foarte flatată de comparaţie... Dar spuneţi-mi, doctore Enys, faceţi bine încercînd să-i salvaţi pe oamenii ăştia? Se vor tot înmulţi pînă vor fi şi mai multe guri de hrănit. Admiţînd că e trist să-i vezi cum mor, dar în felul ăsta nu se mai înmulţesc atîta şi se păstrează un echilibru. Dacă e mai multă hrană decît oameni, atunci numărul lor creşte pînă ajung să fie mai mulţi oameni decît hrană. Atunci unii mor pînă cînd e iar hrană suficientă pentru cei care rămîn. De ce să ne amestecăm? A, văd că v-am şocat!

– Numai dacă pretindeţi că sînteţi altfel decît ceilalţi şi nu trebuie să fiţi inclusă în această inventariere.

Caroline zîmbi dulce.

– Desigur că sînt altfel decît ceilalți. Nu e o calitate, dar e o întîmplare fericită. M-am născut în familia Penvenen, așa că sînt bogată și bine crescută. Dacă m-aș fi născut săracă și debilă fără îndoială că aș fi murit din cauza uneia din bolile astea rele, dar să nu crezi că-mi pare rău că sînt cum sînt și nici nu plîng pentru ceilalți!

– E un fel comod de a raționa, spuse Dwight, dar periculos. Nu filozofia asta a produs tulburările din Franța.

Înainte ca ea să-i poată răspunde, ușa se deschise și apăru Ray Penvenen. Îl salută destul de cordial pe tînărul doctor, dar nu cu dezinvoltura cu care își permitea nepoata lui.

După cîteva minute Dwight plecă, bucuros să scape și să-și pună în ordine impresiile. Parfumul ei neobișnuit îl urmări toată ziua, mai curînd în amintire decît în nări. Chiar și gustul vinului era străin, iuțindu-i pulsul.

Ce filozofie! se gîndea. Perfectă pentru un celibatar de vîrstă mijlocie, plin de bani care-i împietresc inima, dar nu pentru o fată de nouăsprezece sau douăzeci de ani. Monstruos! Și ea era la fel, dar în ciuda rațiunii era mai îndrăgostit ca niciodată. N-avea scăpare decît să spere că se va căsători repede cu un membru al Camerei Comunelor și se va muta la Londra. Ochii care nu se văd se uită, spune proverbul. N-ar fi uitat-o, dar cel puțin n-ar mai fi fost în pericol.

*

Ray Penvenen își potrivi haina mai bine pe umeri.

– Am aflat că Unwin vine mîine de la Londra.

– Da, spuse Caroline, va sta vreo două săptămîni.

– Nu mi-ai spus.

– Am crezut că o să-ți spună Sir John în dimineața asta.

– Unwin așteaptă un răspuns precis de la tine.

– Aşa a spus Sir John?

– Nu chiar. Dar a lăsat să se înţeleagă.

Caroline, prost dispusă, îşi ridică puţin fusta şi se aşează pe pervazul ferestrei.

– Petiţia pe care a trimis-o el nu a fost studiată încă. Cred că nu se aşteaptă să mă mărit cu un membru al Parlamentului care nici nu ştie sigur dacă este sau nu. Cere prea mult de la mine.

Ray îi răspunse sec:

– Draga mea, în aparenţă nu te măriţi cu Unwin pentru prestigiul şi poziţia lui în societate. Se presupune că cineva se căsătoreşte cu o persoană pentru că o iubeşte.

– Dragostea, da, am auzit de ea. Dar de ce se însoară Unwin cu mine? Pentru că mă iubeşte sau pentru că rîvneşte la cele douăzeci de mii de lire pe care dumneata şi unchiul William mi le-aţi constituit ca zestre? Întreabă-l dumneata.

– Draga mea, tu trebuie să-l întrebi, dacă vrei. Penvenen se uită la nepoata lui, apoi, amintindu-şi de ce era în stare, adăugă repede: Sau poate că n-ar trebui să-l întrebi. Te previn numai că problema stabilirii unei date pentru căsătorie ar putea fi abordată cît va sta el aici şi e bine să te gîndeşti ce îi vei răspunde.

– Ei, Doamne! Ce pompos sună ce spui... Unchiule, am avere, dar am puţini bani pe mînă! Mi-ar plăcea să pipăi banul, să aud cum zornăie, să-i simt greutatea în pungă, să văd culoarea galbenă a aurului. Ce-ar fi să-mi dai nişte bani? Ce zici?

Penvenen se schimba la faţă cînd venea vorba de bani.

– Nu sînt împotrivă să-ţi dau ceva bani, deşi nu prea văd pe ce i-ai cheltui. Eşti îmbrăcată foarte bine, ai unde sta,

eşti bine hrănită, ai trei servitori şi o cameristă. N-aş fi crezut... Cît îţi trebuie?

– Vreo... cincizeci de lire poate.

Se auzi zgomotul unui pahar ciocnit cînd Penvenen puse la loc sticla cu vin.

– Sper că nu vorbeşti serios!

– Ba da, de ce nu? E o sumă rotundă, bunicică, şi o să-mi ajungă un timp. De fapt, ce rost are să fii bogat dacă nu rişti cîte ceva din cînd în cînd.

– Nu pot să-ţi dau atît de mult. Ar fi o risipă inutilă să-i joci la cărţi. Ştii că dezaprob jocurile de noroc şi n-ai nevoie de mai mult de două, trei bilete ca să joci la loterie. Poţi cîştiga cu un singur bilet sau numai cu cîteva.

Caroline zîmbi:

– E vorba de alt fel de joc, unchiule. Mă atrage şi am chef să-mi satisfac acest capriciu.

Capitolul VI

Săptămîna următoare trebuia să aibă loc una dintre adunările trimestriale ale acționarilor minei Wheal Leisure și era rîndul domnului Treneglos să-i primească pe ceilalți la Mingoose. Cincisprezece la sută dividende la investițiile lor însemna șaizeci la sută pe an și era o sumă mai mult decît satisfăcătoare. Acum trei ani, mina avea cincizeci și șase de angajați. Acum erau peste o sută și reprezenta o oază de prosperitate într-o regiune în plină recesiune economică.

Totuși pe Ross nu l-a surprins cînd domnul Renfrew a propus din nou ca tunelul de explorare pe care îl săpau în direcția vechilor abataje de la Trevorgie să fie oprit, iar munca să fie îndrumată spre scopuri mai productive. Propuneri similare mai existaseră și înainte, făcute mai ales de domnul Pearce, dar fuseseră respinse. De cîtva timp Ross își dăduse seama că unii din colegii lui adoptaseră părerea domnului Pearce, așa că acum aștepta și nu lua cuvîntul, cum ar fi vrut s-o facă. Și domnul Pearce tăcea, și se părea că amîndoi așteptau să se pronunțe acționarii neutri.

Henshawe începu imediat:

– Cred că ar trebui să continuăm o lună sau două. Am înaintat atîta încît ar fi păcat să abandonăm.

– Eu cred că am trecut pe lîngă abataje, spuse Renfrew, nu le-am nimerit. Putem să continuăm mulți ani și tot să nu dăm de ele.

– Ba nu, dacă ne uităm bine la vechea hartă, strigă domnul Treneglos, încercînd să audă și el ce spune în ciuda țiuiturilor din urechi. Amintiți-vă că vechea hartă arăta abatajele de la Trevorgie bifurcîndu-se spre Marasanvose și noi n-am ajuns încă la bifurcație. Dar și așa sînt dezamăgit, n-am crezut că va dura atîta. Ne scade din profituri.

– Este singurul mijloc de a găsi al doilea filon, spuse Ross. Deci nu înseamnă că nu e profitabil.

– Nu, spuse domnul Pearce, intrînd și el în arenă. Dar cel mai bun minereu a fost găsit în cealaltă direcție. Susțin că am face mai bine să săpăm mai departe spre nord-est, unde se poate pătrunde mai ușor și calitatea pare să fie mai bună.

Domnul Treneglos își descheie nasturele de sus de la pantaloni.

– Vom face cum hotărăște majoritatea. Ne putem permite, nu? Avem un profit bun și în viitor va fi și mai bun. Dar văd că am ajuns la o părere contrară celei pe care am susținut-o tot timpul. Nu e același lucru ca și cum am săpa un puț care ne-ar ajuta să scoatem apa din mină. Am săpat tunelul pe sub vale și acum îl săpăm pe sub deal. Ai spus ceva, Pearce? Ce-ai spus?

Pearce dădu din cap în semn că renunță să mai ia cuvîntul.

Ross spuse:

– V-am convins de două ori pînă acum să continuăm; dar nu mai vreau să încerc iar dacă sînteți împotrivă. Eu tot

cred c-am face bine să perseverăm, dar propunerea a fost a mea, în primul rînd, şi dacă facem socoteala cît s-a cheltuit cu lefurile oamenilor în cîteva luni, suma e destul de mare, aşa că nu mai spun nimic şi vă las să votaţi.

Au pus propunerea la vot. Ross şi Henshawe, cu cele nouăzeci de părţi ale lor, au votat pentru; ceilalţi, cu o sută cincizeci de părţi, au votat împotrivă.

– Ar mai fi trebuit să menţionez un lucru, spuse Ross. Înţeleg ca oamenii care au săpat să nu fie concediaţi, ci să li se dea altceva de făcut.

Domnul Renfrew se încruntă puţin.

– Aş vrea să lărgim puţul principal. Aşa cum e, aerul nu pătrunde suficient. Am putea să-i folosim la lărgirea lui.

Acţionarii discutară cîteva minute, stabiliră ce era de făcut şi adunarea era pe punctul de a se termina.

Atunci domnul Pearce tuşi şi spuse zîmbind, ca şi cum s-ar fi scuzat:

– Mai este o problemă pe care ar fi trebuit să o aduc în discuţie mai devreme. Am aşteptat momentul oportun, ca să zicem aşa. Unul din acţionari – adică unul pe care îl reprezint – domnul Benjamin Aukett şi-a vîndut acţiunile unui domn numit Henry Coke. Nu ştim încă sigur dacă domnul Coke va dori să ia parte la adunări, dar... hm. . presupun că va dori să-i reprezint eu interesele aşa cum am făcut şi pentru domnul Aukett. În orice caz, de-abia s-a făcut vînzarea şi voi putea să vă informez mai pe larg în aprilie.

Continuă să vorbească, săltîndu-şi din cînd în cînd burta şi evitînd cu grijă să se uite în ochii lui Ross.

– Cine? strigă domnul Treneglos. Cine? N-am auzit de el. Presupun că e liberal. Unde locuieşte? Cu ce se ocupă? A!

E un gentleman. Ăsta-i un semn bun. Să sperăm că e la fel de înțelegător ca Aukett. Adu-l odată să-l cunoaștem și noi dacă vrea să vină. N-avem nimic de ascuns. Sînteți toți de acord, nu?

Ceilalți au fost de acord.

– Știți poate la ce preț și-a cedat partea? întrebă căpitanul Henshawe.

– Nu, domnule dragă, spuse avocatul, n-am idee.

Renfrew spuse:

– Luna trecută mi s-au oferit patru sute și cincizeci de lire pentru partea mea. Asta înseamnă cincisprezece lire pentru o acțiune în valoare de cinci lire. E un cîștig tentant. Și arată cît de mult vor unii să investească acum.

– Cum se numește cel ce v-a abordat? întrebă Ross.

– Se numește Garth. N-am mai auzit de el. Om politicos, dar nu l-aș numi un gentleman.

– Înțeleg că nu aveți intenția să vindeți.

– Nu, spuse Renfrew, uitîndu-se surprins la Ross. Cîștig mai mult dacă rămîn, ca să nu mai vorbim de tot echipamentul și mașinile pe care le livrez minei.

Puțin după aceea, adunarea se încheia și căpitanul Henshawe și Ross plecară împreună, ca de obicei.

– Ei, spuse Henshawe încercînd să pară bine dispus, sînt aproape trei ani de cînd i-ai plătit doctorului Choake cinci lire și jumătate pe acțiune. Îți aduci aminte că ți-am spus atunci că e mult mai mult decît merită? Dar ai avut dreptate. Cred că Aukett a luat mai mult de cinci sute de lire pentru partea lui, altminteri n-ar fi vîndut.

– Așa cred și eu.

Lui Henshawe nu-i plăcea să vadă cicatricea de pe obrazul lui Ross cînd acesta se uita la el. Deși mai mult de jumătate

era acoperită de favoriții lungi, totuși partea de jos care se vedea părea să sugereze o fire violentă și greu de stăpînit pe care Henshawe o deplora, el, care era un om pașnic cu care te puteai ușor înțelege.

– Nu cred că va influența în vreun fel conducerea, spuse el; de fapt, nici nu se poate, pentru că domnul ăsta – nu știu cum îl cheamă – va trebui să accepte hotărîrile majorității. Oricum, nimeni n-are ce critica atîta timp cît profitul e mare.

– Nu, admise Ross.

– Păcat că au oprit săpăturile spre Trevorgie, dar poate că le vom relua peste vreo cîteva luni.

Merseră tăcuți mai departe. Ross spuse:

– Mă întreb dacă doamna Trenwith o să se mențină pe poziție.

– Doamna Trenwith? Adică dacă nu-și va vinde partea? N-am nici o grijă. Ține prea mult la cîștig ca să renunțe atît de ușor.

– Există două feluri de cîștiguri.

– Da, ei bine, dacă vinde nu e grav, nu-i așa? Acțiunile minelor trec dintr-o mînă în alta în fiecare zi... cînd are cine să le cumpere. Sînt de acord că noi stăm bine așa cum stăm, dar nu cred că un acționar nou sau doi ne-ar strica planurile.

– Nu, spuse Ross.

Ajunseră la răspîntie.

– Bem ceva înainte de a ne despărți?

– Nu, mulțumesc, domnule. Am băut destul. Vreau să ajung acasă înainte de a se întuneca.

Ross trecu prin livada de meri, îndreptîndu-se spre casă. Cînd ajunse la intrare, văzu un cal străin legat lîngă ușă.

Jane Gimlett îl întîmpină la intrare.

– Scuzați, domnule, dar e cineva care vrea să vă vadă. Vă așteaptă de o jumătate de oră. Îl cheamă Trencrom. Mi-ați spus întotdeauna să vă dau numele, ca să știți dacă îl primiți sau nu.

– ...Unde e doamna Poldark?

– Înăuntru, cu domnul Trencrom.

Ross își scoase pălăria și își netezi părul. Prezența domnului Trencrom explica de ce era calul acela mare afară; dar de ce venise domnul Trencrom? N-avea chef de musafiri. N-avea nevoie decît de Demelza, de nimeni altcineva. Intră înăuntru.

Soția lui, îmbrăcată într-o rochie de muselină, era cu spatele la el și turna ceaiul. Vizitatorul ședea într-un fotoliu, cu fața spre el.

Domnul Trencrom era omul care făcea tot felul de afaceri. La fel ca cei din familia Warleggan, avea talentul de a transforma totul în bani, dar spre deosebire de ei n-avea ambiția să se ridice pe scara socială. Era fiul unui negustor de lînă și așa avea să rămînă. Avea acțiuni în manufacturile de năvoade, în mori, în șteampuri pentru cositor, în prăvălioare prin orașele mici. Peste tot banii se strîngeau și se înmulțeau. Investițiile în Societatea Carnmore fuseseră aproape singura pierdere importantă din întreaga lui carieră și Ross nu-l mai văzuse de cînd afacerea se destrămase. Desigur că toată lumea știa – chiar și autoritățile – cu ce se ocupa în primul rînd.

Era corpolent și părea zdravăn. Nu avea decît doi dușmani pe lume: perceptorii și bronhiile.

– Vă salut, domnule căpitan, spuse el respirînd greu. Scuzați-mă că nu mă ridic. Am fost bolnav toată iarna. Aerul

umed îmi face rău. Aveți o soție încîntătoare. I-am spus că nu beau alcool. Mi-a oferit ceai. E foarte bun. Ce mai faceți, dragă domnule?

– Climatul ăsta e greu de suportat, spuse Ross.

Demelza se uită la el și observă imediat că ceva nu e în regulă.

– Bei și tu ceva, Ross?

– Ceva mai tare, spuse el. Ați făcut un drum lung pînă aici, domnule Trencrom, și pe vreme proastă.

– Da, cum ziceți dumneavoastră. N-am mai fost pe aici de vreo cîțiva ani. Ce veşti îngrozitoare din Franța, domnule căpitan! Se spune că Mirabeau e iar grav bolnav și aproape orb. Dacă ar fi să moară...

– În ultimul timp nu prea m-am ocupat de politica lor.

– Nici eu, pentru că mi-ar plăcea prea mult. Dar cînd eşti în contact cu ei tot timpul... Dacă Mirabeau se duce, vor cîştiga ceilalți... așa am auzit. Situația regelui... e în primejdie. Anglia nu poate sta deoparte și să se uite la ce se întîmplă.

– Nu cred că e treaba noastră ce i se va întîmpla lui Ludovic.

– Da, e adevărat... pînă la un punct. Dar există limite.

– Limite de ambele părți, pentru că noi nu avem nici armată, nici flotă.

– Da, da, aveți dreptate, desigur. Totuși mă tem de ce se va întîmpla în viitor.

Ross se așează pe un fotoliu, cu coatele sprijinite.

– Totuși, spuse domnul Trencrom, n-am venit pur și simplu pentru a discuta situația din străinătate. Probabil că v-ați dat seama. Tuși. Era o tuse ciudată pentru un om atît de voinic; trupul lui cît un munte se cutremură și se auzi un

sunet subțire și hîrîit ca și cum în el s-ar fi aflat un cîine mic de tot care murea asfixiat. Se șterse la gură și continuă: Primul scop: să reînnoim relațiile. Asta s-a făcut. Al doilea scop: să vă întreb cum vă merg afacerile, dacă merg bine. Al treilea scop: să vorbim despre afacerile mele. Acuma.

– Ce ați zice dacă am vorbi de-ale dumneavoastră mai întîi, spuse Ross. Așa am putea să ne înțelegem mai repede și să vorbim și de-ale mele după aceea.

Domnul Trencrom zîmbi uitîndu-se la Demelza.

– Îmi place că domnul Poldark e întotdeauna la subiect. Îmi place modul lui direct de a aborda o chestiune. Depinde însă de modul cum merg afacerile dumnealui dacă îl vor interesa și afacerile mele.

– Jumătate din lumea de pe la noi e interesată de afacerile dumitale, domnule Trencrom, spuse Ross.

Zîmbetul acestuia să transformă într-un chicotit care se termină cu o tuse seacă.

– S-ar putea să aibă motive întemeiate să-i intereseze afacerile mele, domnule căpitan. Nu prea sînt mulțumit cum merge treaba. Nu știu cît timp o să mai pot continua ca pînă acum.

– Aș fi zis că niciodată nu v-au mers afacerile mai bine ca acum.

– Sînt departe de a-mi merge bine, domnule. Să vă explic.

Răsuflînd greu, ca și cum ar fi urcat un deal abrupt, domnul Trencrom continuă să explice. Presimțind neliniștită cam ce intenții avea negustorul, Demelza îi turnă lui Ross o ceașcă cu ceai, uitînd că-i ceruse altceva, și Ross o bău.

– Afacerile mergeau destul de bine, spuse domnul Trencrom, avînd în vedere consumul. Oamenii beau mult, și deși

nu preț erau bani, exista întotdeauna o piață de desfacere pentru o băutură ieftină, dar de bună calitate. Le atrase atenția că vorbea deschis cu ei, cum n-ar fi vorbit cu altcineva. Le cerea discreție totală și știa că i-o vor respecta.

În cameră se întuneca, dar nici unul nu părea să observe. Undeva, în spatele casei, Gimlett făcea surcele; fiecare serie de sunete începea cu o lovitură mai slabă care se întărea și devenea mai puternică și mai rară pînă cînd se auzea zgomotul produs de despicătură. Văzut prin fereastră, cerul noros avea culoarea cenușie a fierului. Singura greutate mare a afacerii era supărătoarea problemă a găsirii unui loc sigur de acostare și debarcare a mărfii. Vercoe, vameșul din St. Ann și ajutorul său Coppard, erau oameni duri, mereu în alertă, gata să se repeadă. Încercase să-i mai domolească, să-i facă mai înțelegători, dar singurul lor răspuns a fost să ceară ajutoare și întăriri ale pazei. Și se zvonea că le vor obține. Ce ușor ar fi fost, spuse domnul Trencrom dacă ar fi fost mai abordabili, ca perceptorii de la Newquay sau Falmouth, unde funcționarilor li se oferea un procent din profitul realizat de pe urma mărfurilor aduse prin contrabandă și nimeni nu mai avea nici o pretenție.

Domnul Trencrom termină de băut ceaiul și acceptă zîmbitor o a doua ceașcă. Era destul de greu de cînd Vercoe venise în districtul lor acum patru ani. Dar acum era și mai greu, pentru că apăruse un informator sau mai mulți chiar dintre locuitorii din sat. Începuse la St. Ann, anul trecut, așa că aduceau acum marfa la Sawle, unde era mult mai greu de debarcat. În ultimele șase luni însă se întîmplase la fel și la Sawle și acum afacerile stagnau. Era destul de rău și în sud, unde existau multe porturi și golfuri unde se putea debarca.

Dar pe coasta de nord era şi mai rău; însemna ruină şi poate şi mai mult. Nu mai de mult decît luna trecută, în timpul furtunii care izbucnise, cuterul lui – *The One and All* – fusese prevenit să nu acosteze pentru că perceptorii îl aşteptau pe mal. Făcuse cale întoarsă, spre Land's End, unde nu era nici un golf, cît de mic, unde să se adăpostească şi ar fi pierit.

S-a îndreptat spre Insulele Scilly* şi s-a întors în noaptea următoare. Putea să naufragieze cu tot echipajul şi încărcătura. Nu mai putea risca aşa ceva.

– Aveţi toată compătimirea mea, spuse Ross. Dar care e morala poveştii?

– Morala, domnule căpitan, e că trebuie să găsim un alt golf, cît de mic, unde să putem debarca marfa. Şi dumneata eşti proprietarul singurului golf pe o distanţă de multe mile.

Demelza se opri cu ceaşca în mînă, uitîndu-se de la unul la altul.

– Cred că supraestimaţi avantajele golfului Nampara, spuse Ross liniştit. Apa nu e adîncă şi la intrare sînt stînci primejdioase.

O ştiu şi eu, spuse Demelza în gînd. Era cît pe-aci să mă izbesc de una ieri.

Domnul Trencrom rosti iar cu vocea lui sugrumată:

– Nu supraestimez nimic, domnule căpitan. Nu este un loc ideal, dar am putea acosta foarte bine în nopţile cînd vremea e liniştită. Nu e prea departe de locul unde distribuim marfa. Şi nu-l ştie nimeni; e un loc izolat.

– Pînă cînd o să ne simtă vreun informator.

---

* Grup de 140 insule mici, situate în sud-vestul Angliei, dincolo de Land's End (Cornwall) (n. tr.).

– Ei, vom introduce... un sistem special de a păstra secretul. Şi vom acosta acolo numai de două, trei ori pe an. Cît despre dumneavoastră, nu trebuie să ştiţi nimic.

Ross se sculă şi se duse la fereastră.

Demelza rămăsese nemişcată cu ceaşca în mînă.

– Cît despre mine, spuse Ross, ar fi clar că ştiu tot. Dar să lăsăm asta deocamdată. Ce stimulent credeţi că m-ar face să accept acest plan?

– Ross, spuse Demelza; dar Ross nu se uită la ea.

– Asta s-ar putea aranja prieteneşte, sînt sigur, spuse domnul Trencrom. Un procentaj asupra profitului. Sau o sumă globală pentru fiecare transport. Am mai făcut afaceri, n-o să ne certăm.

O lumină se aprinse în ochii lui Ross cînd se uită prin grădină, dar avu grijă ca vizitatorul lui să n-o observe.

– Cred că aş dori să văd ce propuneţi, spuse el. Poţi lua în considerare o propunere numai după ce cîntăreşti care sînt riscurile şi care avantajele. Deocamdată cunosc numai riscurile...

– Hm... da... Domnul Trencrom întinse mîna lui grasă ca să ia ceaşca pe care Demelza o mai ţinea încă în mînă. Mulţumesc, doamnă. E delicios. Este cam greu între prieteni cînd doreşti să fii corect. Lucrurile nu mai sînt cum au fost. Totul acum este mai complicat decît înainte. Dumneavoastră la ce v-aţi gîndit? Cinci la sută din profit vi s-ar părea corect?

– Aţi putea să numiţi o sumă globală pentru fiecare transport?

– Să zicem... cincizeci de lire?

– Am crezut, spuse Ross, că aţi venit aici ca să facem afaceri serioase, domnule Trencrom.

Bărbatul gras sufla greu peste ceaşcă, făcînd să bolborească ceaiul.

– Credeţi că nu e destul? Cincizeci de lire e o sumă mare. Dumneavoastră ce aţi propune?

– Două sute cincizeci de lire pentru o încărcătură.

– Dragă domnule, e imposibil! Cred că nu înţelegeţi. Domnul Trencrom părea şocat. Tot transportul ar fi inutil. Călătoria ar costa...

– Am şi eu ceva experienţă în domeniul ăsta, spuse Ross. Acum cincisprezece ani, cînd nu eram decît un băieţandru, tata şi cu mine ne duceam pînă la Guernsey cam de două ori pe an. Încărcam cuterul nostru atît de mic cu coniac, gin şi ceai în valoare de o sută de lire. Dacă voiam – şi o făceam cîteodată – puteam să vindem toată încărcătura imediat ce acostam pentru dublul acestei sume. Cuterul dumitale – *The One and All* – poate transporta o încărcătură de zece ori mai mare şi mult mai scumpă, pentru că preţurile au crescut.

Domnul Trencrom strîmbă din nas:

– O! transporturile astea mărunte! Întotdeauna aduc profituri mari. E o falsă impresie. Fără cheltuieli de regie sau de organizare. N-au nimic comun cu o întreprindere comercială. Cheltuieli de întreţinere a cuterului. Lefuri de plătit – de obicei o parte din încărcătură. Mită de plătit. Livrări de pus la punct. Comisionari care umblă să facă rost de comenzi. Depozitarea mărfii. Catîri. Frînghii. Năvoade. Echipament. E cu totul altceva, dragă domnule. Plătesc fiecărui om care-mi transportă marfa de la ţărm jumătate de guinee pe noapte, plus cheltuielile pentru hrană şi băutură! Plus jumătate de sac cu ceai în greutate de patruzeci de livre – sau echivalentul în

bani – pe care îl pot revinde dacă vor cu douăzeci şi cinci de şilingi. Sau chiar mai mult! Toate astea scad profitul. Nu v-aş putea plăti mai mult de o sută de lire pe transport. De altfel, dumneavoastră n-aveţi nimic de făcut. Aţi sta liniştit acasă, aici. În dosul perdelelor trase. Alţii fac treaba. Dumneavoastră nu faceţi decît să ne permiteţi să folosim golful dumneavoastră.

Ross clătină din cap:

– Îmi pare rău, nu sînt dispus s-o fac pentru atîta lucru.

– N-o face deloc, Ross, spuse Demelza.

– Dar de ce? întrebă domnul Trencrom întorcîndu-se spre ea. Sînt sigur că nu o consideraţi o afacere necurată. Astea-s legi făcute de un om, nu de Dumnezeu. Nu e logic, nici înţelept să se plătească impozite pe mărfuri de primă necesitate pentru om: o să cîştigaţi două sau trei sute de lire pe an. O sumă binevenită.

– Golful Nampara e al meu, spuse Ross. Dacă descărcaţi încărcătura la St. Ann sau Sawle sau pe plaja de la Hendrawna, nu e răspunzător decît proprietarul locului. Dacă descărcaţi însă aici şi sînteţi surprinşi asupra faptului, o să fie greu să pretind că nu ştiu nimic cînd catîrii trec chiar pe sub ferestrele mele. Am mai fost o dată pe banca acuzării. Nu doresc să mai fiu iar. Stimulentul ar trebui să fie foarte mare ca să accept riscul. V-am spus la cît se ridică.

– Nu, Ross, insistă Demelza. Nu.

Ross se uită la Demelza.

– Nu fac un secret faţă de domnul Trencrom că banii ăştia mi-ar fi de mare folos acum. Altfel nici nu m-aş gîndi să accept propunerea. Dumnealui trebuie să se hotărască dacă vrea sau nu.

*

O jumătate de oră mai tîrziu, un cal mare cafeniu, călărit de un bărbat mare şi gras înfăşurat într-o pelerină de aceeaşi culoare, urca dealul în direcţia opusă conacului de la Nampara. Era întuneric, dar luna, deşi ascunsă de nori, permitea să se vadă drumul. Pînă la St. Ann drumul era pustiu, şi erau oameni mai fricoşi care nu l-ar fi făcut, dar domnul Trencrom nu se temea. Avea la el şi două pistoale. Cu umerii aplecaţi, făcîndu-şi drum printre copaci avea totuşi aerul unui om înfrînt şi deprimat.

Cînd nu se mai văzu, Ross închise uşa, ezită puţin, apoi se întoarse în camera de zi.

Demelza aprindea lumînările, dar părea încordată. Ross se duse la bufet şi îşi turnă de băut.

– În cele din urmă, Warleggan a pus piciorul în Wheal Leisure, spuse el. Pearce mi-a adus vestea că Benjamin Aukett şi-a vîndut partea. Au cumpărat printr-un interpus, unul numit Coke.

Demelza nu răspunse.

– Bănuiam eu că e numai o chestie de timp, spuse el. Cînd sînt şapte acţionari, mai devreme sau mai tîrziu unul sau altul cedează tentaţiei de a vinde cu un cîştig mare. Nu m-aş mira dacă va vinde şi Pearce. Aşa că acum o să-l avem pe George în consiliul de administraţie.

– Şi ce importanţă are?

– Cum? Se uită la ea îngîndurat.

– Ce importanţă are? Mi-e antipatic George la fel cum ţi-e şi ţie, dar nu putem face nimic dacă pune mîna pe o parte din mină. Nu-ţi poate fura partea ta. Numai asta are impor-

tanță. Dar n-ai nici o scuză că-i lași pe contrabandiștii cu alcool să treacă pe pămîntul tău!

– Două sute de lire e o scuză suficientă, răspunse el aspru. N-am nevoie de alta.

– Banii ăștia nu te vor scoate din închisoare.

– N-ai grijă! N-am să intru la închisoare.

– Ai s-o pățești dacă-i surprinde debarcînd marfa.

– Fleacuri! E un risc, știu, dar nu atît de mare cum l-am lăsat pe Trencrom să creadă. Voi pretinde că nu știu nimic. S-ar putea să nu mă creadă, dar nu există probe contra mea.

Demelza se sprijini de consola căminului.

– Nu mai pot să trec iar prin ce-am trecut. Toată perioada de grijă și neliniște din timpul procesului și dinainte; fără somn, toată ziua apăsată de grijă. Tot felul de gînduri. Deportat, spînzurat, putrezind în închisoare. Zilele petrecute la Bodmin – tot ce-am făcut – sau am încercat să fac! Nu e drept, nu vreau iar așa curînd. Nu e drept nici pentru tine... pentru nimeni!

Ross se uită iar la ea și văzu că e foarte tulburată. Îi spuse blînd:

– Acum nu vezi decît stafii peste tot. N-are de ce să te sperie puțină contrabandă. Nu mi-a fost teamă decît că i-am cerut prea mult. De aceea am scăzut cincizeci de lire. Dacă ar știi domnul Trencrom! Dar în comparație cu Warleggan e un adevărat înger, o binecuvîntare pentru mine.

– E un drac! replică ea vehement. Nimic altceva decît un drac.

– Poate că ar trebui să nu reacționez la acest ultim atac asupra drepturilor mele din partea lui Warleggan, dar nu e în firea mea. În plus... poate că ai uitat, dar de curînd am vîndut

toate vitele, broşa ta şi calul, pendula şi mobila cea nouă. Şi, bagă de seamă, nu ca să ne plătim datoriile, ci ca să le mai amînăm plata cu un an. Nu scăpăm de greutăţi dacă stăm liniştiţi şi ducem o viaţă bucolică, împletind coroniţe de flori. Mai curînd intru la închisoare aşa decît altfel.

– N-am ce face! Nu doresc decît ca copilul tău să trăiască fără griji.

Ross lăsă paharul din mînă:

– Ce?

Se auzi un ciocănit în uşă şi Jane Gimlett intră.

– Scuzaţi-mă, doamnă, dar vreţi să luaţi masa la ora obişnuită? Am pus plăcinta la încălzit, dacă doriţi.

– La ora obişnuită, spuse Demelza.

– Şi şunca? Mai este o bucată bună, deşi cam grasă.

– Şi şunca, spuse Demelza.

– Prăjiturile s-au copt frumos. Am vrut să vă spun. Jane ieşi.

Lipsea acum din cameră tic-tac-ul ceasului. Un buştean nu prea uscat sfîrîia pe foc. Picături mici de umezeală se formau la un capăt al lemnului, încercînd să scape de flăcări.

Ross o întrebă:

– Cînd ai ştiut?

– Septembrie.

Ross făcu un gest.

– Dumnezeule!... Şi nu mi-ai spus!...

– Nu-l voiai.

– Ce?

– Ai spus că nu mai vrei alt copil... după Julia.

– Nici nu voiam... şi nici nu vreau... Luă paharul şi-l lăsă iar jos fără să bea. Un minut mai tîrziu adăugă: Să ne

umple inima de dragoste şi apoi să moară. Dar acum, dacă vine... e altceva.

– Cum adică e altceva?

– Nu ştiu... e altceva.

– Aş vrea să pot să te cred.

– De ce nu? E adevărat. Nu ştiu ce să spun, cum s-o spun... Nu te înţeleg. Mi-ai ascuns şi data trecută. Cînd aştepţi să naşti?

– În mai.

Ross se încruntă, încercînd să alunge amintirile.

– Ştiu că e aceeaşi lună, spuse ea disperată. Aş fi vrut să fie oricare alta, dar aşa s-a întîmplat. Nu m-aş mira dacă s-ar naşte în aceeaşi zi, trei ani mai tîrziu. Pînă acum, toate se potrivesc – vizita la Trenwith, tot. Dar istoria nu se repetă întotdeauna, nu cred că se poate. Oricum, îmi pare rău.

– Îţi pare rău? De ce?

– Pentru că s-a întîmplat, pentru că a trebuit să se întîmple, pentru că vei avea de suportat greutatea asta în plus pe care tu n-o vrei.

Ross se aşeză lîngă ea în faţa căminului.

– Hai, nu mai plînge şi fii cuminte.

– Nu plîng.

– Bine, atunci vrei să plîngi. Asta ai dus în spinare toată iarna?

– Nu *în spinare*, spuse ea.

– Cum vrei. Încă din septembrie te-ai închis în tine, te-ai ascuns ca o oiţă care scoate capul peste gard din cînd în cînd. Oare din cauza copilului?

– Dacă aşa am făcut, atunci s-ar putea.

– Pentru că te gîndeai că nu-l doresc?

– Tu ai spus-o.

– Pe dracu', replică el exasperat, ar trebui să ştii că nu sînt obişnuit să am de-a face cu femeile! Cauţi tot pămîntul ca să găseşti un motiv ascuns, femeiesc de supărare care să te roadă luni de zile şi apoi mi-l prezinţi ca şi cum nu s-ar fi întîmplat nimic, ca să explici comportamentul tău bizar de-o iarnă întreagă.

– N-am căutat tot pămîntul!

– Ei bine, credeam că ştii să faci deosebirea între teorie şi practică... dar e clar că nu ştii.

– Pe mine nu m-a învăţat nimeni...

– Nici pe mine. Ascultă! spuse el lovind cu palma pe consola căminului. Uite cum stau lucrurile! Dacă mă întrebi pe mine dacă mai vreau copii, îţi răspund că nu mai vreau. Sîntem aproape săraci, lumea s-a întors pe dos, şi noi am pierdut-o pe Julia. E corect ce spun? Aşa stau lucrurile în teorie. Dar dacă-mi spui că aştepţi un copil, tot aşa îţi răspund, şi anume că nu îmi place perspectiva pentru toate motivele pe care ţi le-am arătat. Dar una e perspectiva şi alta copilul. În ciuda oricărei perspective, un copil e binevenit. Înţelegi ce vreau să spun?

– Nu înţeleg, spuse ea.

Ross se uită la cutia cu tutun de pe consolă; epuizase primul lui protest, se gîndea acum mai departe, la ce avea să urmeze. În acelaşi timp i se trezeau în minte amintirile despre Julia. Furtuna de la naşterea ei, cele două petreceri prilejuite de botez. Jude Paynter şi Prudie beţi în ziua în care Demelza nu era acasă, speranţele, dragostea ei, şi la urmă furtuna cînd murise fetiţa. Se desfăşurase totul conform unui ciclu, unei scheme, ca o tragedie greacă pregătită de un cinic. Avea să

se întîmple iar. Istoria trebuia să se repete, la început cel puțin, orice se va întîmpla mai tîrziu.

Se uită la Demelza. Ce avea să se întîmple cu ea? Săptămîni de greutate, apoi suferința, apoi luni de îngrijiri fără sfîrșit. Toate se întîmplaseră cu Julia și toate degeaba, o pierduseră. Ce drept avea să pretindă că el avea monopolul suferinței?

... De fapt n-o făcuse, dar totuși...

Îi spuse mai blînd:

– N-am observat să te fi îngrășat pînă acum.

– Pînă în aprilie o să arăt ca domnul Trencrom.

De mult nu mai rîseseră atîta împreună, dar rîsul ei era prea aproape de lacrimi, iar al lui nu însemna că nu mai era iritat.

O mîngîie pe umăr, încercînd să exprime ceva ce nu-i venea încă la îndemînă în cuvinte. Ce semnificații ciudate putea avea un contact! Faptul că-i strîngea acum mîna sau brațul era ceva permis, obișnuit, atingerea unei femei pe care o cunoștea și-o iubea, un gest plăcut. Dar strîngerea unei alte mîini, la Crăciun, atingerea aceea îi dăduse fiori. De ce oare? O iubea pe Elizabeth mai mult sau o cunoștea mai puțin?

– Dacă te mai interesează ce se va întîmpla cu noi, spuse Demelza, atunci ai grijă ce faci.

– O să am grijă în tot ceea ce voi întreprinde, crede-mă. Am cele mai bune intenții să respect legea sau, în orice caz, să nu mă las prins... Mulțumesc lui Dumnezeu că avem cel puțin un doctor capabil în apropiere.

– Eu tot aș prefera-o pe doamna Zacky.

Capitolul VII

A doua zi Ross se sculă înainte de a se lumina de ziuă şi petrecu toată dimineaţa la mină aranjînd cu Zacky noua repartizare a oamenilor care săpaseră terenul spre Wheal Trevorgie. Îi luă mai mult timp decît dacă s-ar fi ocupat de alte lucrări şi coborî să vadă ce se petrece în subteran. Simţea ca şi cum Warleggan se şi pregătea să pună mîna pe Wheal Leisure. Nu dormise bine noaptea trecută gîndindu-se la tot ce se întîmplase în ziua precedentă.

Cît despre vestea pe care i-o dăduse Demelza, încă nu-şi dădea seama bine ce simţea, dar era jignit la gîndul că nu-i spusese nimic atîta vreme. I se părea din partea ei o neînţelegere voită a opiniilor lui, sau cel puţin o dovadă de totală lipsă de încredere în judecata lui sănătoasă. Curînd după ora douăsprezece plecă acasă împreună cu Zacky, care se ducea să mănînce ceva şi să se întoarcă iar la mină pentru a fi prezent la al doilea schimb. În sfîrşit, vremea părea să se schimbe; stratul gros de nori care acoperise atîta timp cerul se subţia şi crăpa din loc în loc, împins spre nord-est de un vînt subţire.

– Păcat că am oprit săpăturile, spuse Zacky. Simt că ne

îndreptam spre un filon bogat. Dar poate că nu există decît în închipuirea noastră.

– Cam pînă unde crezi că am ajuns cu tunelul?

Zacky se opri scărpinîndu-se în barbă:

– Ar fi greu să măsurăm exact şi fără să măsurăm e greu de spus, domnule. Cam pînă la pîlcul ăla de copaci.

Ross îmbrăţişă cu privirea distanţa de la clădirile minei Wheal Leisure care se profilau la orizont pînă la zidul ruinat şi coşul de la Wheal Grace care se vedeau pe deal lîngă Mellin.

– Crezi că am ajuns la jumătate de drum?

– Cred că da, dar nu există o hartă a galeriilor vechi de la Trevorgie.

– Nu e nici una exactă. Dar acum şapte ani am coborît cu vărul meu acolo şi se întindeau mult în direcţia asta. Puţul de aerisire e singurul semn, dar cred că altele au fost astupate. Tatăl meu a exploatat Wheal Grace, mina mai nouă, şi s-a întins spre nord-vest. N-aţi fost niciodată la Wheal Grace?

– N-am fost pe aici pînă la douăzeci de ani, şi apoi am început să lucrez la Grambler. Dar m-am gîndit adesea că n-ar supăra pe nimeni dacă aş arunca o privire şi pe la Trevorgie. bineînţeles dacă aerul acela se poate respira.

– Nu era prea rău cînd am coborît noi. Dar n-am înaintat mult. Ce am văzut noi era minereu sărac în cositor. Desigur, Mark Daniel...

– Mark Daniel? întrebă Zacky prudent. Merseră mai departe. Se aflau la numai vreo două-trei sute de metri de casa pe care o construise Mark. O parte din acoperiş căzuse. Ar fi fost lipsit de tact să-i pronunţe numele chiar aici, atît de aproape de locul unde o omorîse pe frumoasa, dar necredincioasa lui soţie.

– Nu știu dacă Paul ți-a povestit vreodată, spuse Ross, dar cu o zi înainte de a fugi în Franța, Mark s-a ascuns în mina Grace. Înainte de a pleca, eu... l-am văzut și mi-a spus că e mult minereu bogat în mină.

– ...Paul nu mi-a vorbit niciodată. Dar pot să fac unele legături. V-a precizat și unde era minereul?

– Nu..., dar mi se pare că a vorbit de abatajul dinspre răsărit.

– Ăsta-i Trevorgie. Da, se potrivește... tatăl dumitale n-ar fi părăsit niciodată un filon bogat. Orice s-ar fi putut întîmpla dacă ar fi explorat Trevorgie.

– Da, admise Ross uitîndu-se la coșul de la Wheal Grace.

Se despărțiră chiar dincolo de Reath Cottage și Ross urcă pînă la vechea mină părăsită. Nu rămăsese mare lucru din ea. Părăsită de douăzeci de ani, mașinile dispăruseră de mult și natura acoperise cicatricele. Ross se așeză cu bărbia sprijinită în mîini.

Era plăcut să stai aici pe iarba foșnitoare și rămase nemișcat o jumătate de oră. Era un fel de comuniune spirituală între om și natură. Idei ciudate i se învălmășeau în minte, două cel puțin prinseseră formă în urma conversației cu domnul Trencrom. Toate erau urmarea celor întîmplate ieri și toate îl îndreptau spre o anumită hotărîre. În cele din urmă se ridică și se îndreptă încet spre Reath Cottage, împinse ușa și intră. Era întuneric ca întotdeauna cu excepția dimineților. Mark o construise cu fațada spre nord, neluminată de soare. Nimeni nu trecea pe acolo după ce se lăsa noaptea; se spunea că uneori se vedea trupul fetei atîrnînd peste fereastră. Podeaua de pămînt era plină de scaieți și grozamă, și o iarbă grasă, decolorată năpădise zidurile, răsărind printre pietre. Un scaun

vechi rămăsese într-un colţ, cîteva mănunchiuri de vreascuri se aflau lîngă sobă. Ieşi iar la aer curat, rîzînd de el însuşi că se bucură să plece.

De aici se vedea Gatehouse, casa doctorului. De cîte ori Dwight Enys pornea să facă vizite la bolnavi, casa asta ruinată părea să-l urmărească cum pleacă. Nu era de mirare că rana nu se închisese complet şi că nu putea uita cele întîmplate. Ross se îndreptă spre Gatehouse. Cînd se apropie, îl văzu pe Dwight la uşă şi calul gata înşăuat. Dwight îi zîmbi, ieşindu-i în întîmpinare.

– Sper că n-ai venit la doctor, nu? Vii atît de rar încît eram chiar neliniştit.

– Vizitele de curtoazie, în ceea ce mă priveşte, sînt ca o lămîie uscată din care de-abia poţi stoarce cîteva picături. Dar din cînd în cînd o vizită e o schimbare plăcută pentru o gazdă.

Dwight începu să rîdă:

– Bagă de seamă să nu te lauzi prea mult. Presupun că nu tu mi-ai trimis cadoul ăsta neaşteptat. Aşa am crezut cînd ai vorbit de lămîie.

– În momentul de faţă m-aş ruga mai curînd să primesc cadouri decît să le fac eu. Ce ai primit?

– Sacii de colo. Sînt plini cu portocale. Au sosit azi-dimineaţă, doisprezece saci pe spinarea a trei catîri, aduşi de un tip ursuz, care de-abia deschidea gura, tocmai de la Falmouth. Sînt foarte mirat.

– Şi eu ar trebui să fiu.

– Portocalele nu sînt pentru mine; sînt pentru bolnavii din Sawle; de asta îmi dau seama. Încerc să-mi amintesc cui i-am spus asta. Tu eşti unul din ei.

– Îmi pare rău, dar trebuie să cauți printre prietenii tăi bogați, Dwight.

– Nu ştiam că am vreunul, răspunse Dwight, ştiind bine că avea unul. Aici trebuie să fie cam o sută de duzini de portocale. Destule cel puțin pentru a opri boala, dacă sînt folosite cum trebuie. L-am trimis pe Bone să împrumute doi catîri de la Nanfan. Îl aştept să se întoarcă înainte de a pleca să-mi fac vizitele. Trebuie să distribuim o parte din fructe azi după masă.

Ross se uită la fața plină de însuflețire a doctorului. Era uşor de văzut ce simțea Enys: să te lupți cu un duşman cînd n-ai arme şi apoi deodată să te trezeşi că cineva ți-a pus armele în mînă...

– Am venit să te întreb dacă nu cumva primeşti ziare de la Londra, spuse Ross. *The Sherborne Mercury* nu dă prea multe ştiri.

– Nu primesc decît *Medical Facts and Observations* editat de doctorul Simmons. Mi-l trimite lunar. Am văzut cîteodată un ziar din Londra la familia Pascoe.

– Din cauza procesului pe care l-am avut pe cap şase luni şi apoi pînă mi-am revenit şi am început iar să duc o viață normală, n-am prea dat multă atenție evenimentelor din lume. Ce părere ai despre ce se întîmplă în Europa?

Lui Dwight întrebarea i se păru cam surprinzătoare pentru că de obicei îl considera pe Ross mult mai informat decît era el. Te referi la Franța? Ai citit *Reflections on the French Revolution?**

---

* Titlul tratatului lui Edmund Burke (1729 – 1797), om de stat, autor şi eseist englez. A fost publicat în 1790. Burke susține că instituțiile imperfecte ale vechiului regim din Franța ar fi trebuit îndreptate şi nu distruse (n. tr.).

– Nu.

– Nici eu. Cartea s-a vîndut într-un număr imens de exemplare, după cum probabil ştii. Burke susţine că revoluţionarii sînt de fapt duşmanii libertăţii, deşi fac totul în numele ei.

– Se poate. Aici mulţi îi privesc cu ostilitate; cît despre mine, deşi nu-i ridic pe revoluţionari în slava cerului, nu pot să nu nutresc o oarecare simpatie pentru scopurile lor iniţiale.

Dwight se uită la Ross:

– Ştiu. La început mulţi au simţit aşa, dar acum simpatia lor a început să scadă.

Apăru Bone; aşteptară să se apropie. Will Nanfan le împrumuta catîrii şi îi va trimite imediat după-amiază. Ross plecă. Nu-i spusese lui Dwight de ce venise să-l vadă, dar doctorul avea să afle curînd despre ce era vorba şi de fapt nu era nevoie de el pînă în mai.

*

Soarele strălucea puternic cînd Dwight se apropia de porţile de la Killewarren şi vîntul făcea să foşnească frunzele uscate de pe crengile stejarilor tineri. Pietrişul din faţa casei era presărat cu rămurele de pin pe care veveriţele le rodeau. Bătu la uşă şi întrebă dacă domnişoara Penvenen este acasă. Camerista îl pofti într-o cameră mică de lîngă intrare. Se întoarse apoi repede şi-i spuse că domnişoara Penvenen îl va primi imediat.

Se afla în camera de zi, unde stătea de obicei, dar era îmbrăcată într-un costum de călărie negru. Părul ei roşu-arămiu îi cădea pe umeri ca o flacără aprinsă. Cînd Dwight intră, Caroline era în picioare lîngă cămin şi mînca sandvişuri; pe consola căminului era un pahar cu vin. Rîse cînd îl văzu.

– Bună ziua, domnule farmacist. Cui ai venit să-i iei sînge? Unchiul meu e la Redruth şi nu se va întoarce înainte de ora patru.

– Vreau să vorbesc cu dumneavoastră, Miss Penvenen, spuse Dwight. Îmi pare rău dacă vă deranjez, dar nu vă voi reţine mult.

Ea se uită la ceas:

– Vă acord cinci minute sau cît va dura să mănînc sandvişurile. Vîntul acesta bun dinspre est n-o să dureze veşnic şi eu am avut o dimineaţă foarte plăcută. M-am sculat în zori şi am prins urma unei vulpi. O frumuseţe de vulpe şi alerga drept ca o săgeată pînă dincolo de Ponsanooth. Am ajuns a doua după ce a fost ajunsă de cîini. Pe la douăsprezece am trecut prin pădurea Killevreth şi am găsit altă vulpe, dar calul meu a început să şchioapete, aşa că m-am întors acasă ca să gust ceva pînă se pune şaua pe Thresher. Dumneata vînezi, domnule „Om Serios"?

– Dumneavoastră aţi aranjat să mi se livreze azi acasă un transport de portocale?

Se uită la el mirată:

– Portocale? Portocale ai spus? Dacă aş fi vrut să-ţi fac un cadou, ţi-aş fi trimis un instrument mai bun pentru scos oasele de peşte. M-ai rănit la buză cu degetele dumitale, îţi aminteşti?

– Da, spuse el, îmi amintesc.

Se uitară unul la altul. Dwight era destul de aproape ca să simtă parfumul slab şi neobişnuit pe care-l folosea; hainele aproape bărbăteşti pe care le purta îi dădeau un aer şi mai feminin.

– Deci dumneavoastră aţi fost, spuse el. Mi-am dat seama că nu putea fi altcineva.

– Serios?

– Vă sînt foarte recunoscător. Portocalele astea... sînt dătătoare de viață.

– Cred că nu-ți închipui că mă interesează soarta cîtorva neveste de pescari! Doamne, ce prostie!

– Atunci de ce ați făcut-o?

Se uită lung la el, pe punctul de a nega, apoi își schimbă brusc atitudinea.

– Ca să-mi bat joc de dumneata.

Dwight se împurpură la față:

– E o formă costisitoare de a vă bate joc, nu credeți?

Caroline termină de băut vinul și continuă:

– Nu-mi place să rămîn obligată... mai ales unui bărbat... mai ales dumitale. N-ai vrut să iei banii... mi i-ai aruncat înapoi în față.

– Nu vreau banii dumneavoastră...

– M-am gîndit că nu vei fi atît de mîndru încît să nu accepți un dar pentru pescarii dumitale care mor de foame. Conștiința dumitale nu te-a lăsat. Dumneata îmi ești obligat acum.

– Vă sînt foarte obligat pentru bunăvoință.

– Mă amuzi foarte mult, îi spuse ea.

– Vă și plac foarte mult.

Pentru prima oară observă că roșește.

– Nu fi impertinent!

– N-ați spus oare că admirați impertinența? Sau am uitat eu?

– Uiți cam multe.

– Nu voi uita acest dar generos, oricît vă străduiți să-l ascundeți.

Ea îi întoarse spatele în momentul în care ușa se deschise și Unwin intră în cameră.

– A, aici erai! Iisuse, te-am căutat peste tot. Ai fi putut cel puțin să... Se opri brusc cînd îl văzu pe Dwight.

– Ați prins-o? îl întrebă ea.

– Nu... A fugit și nu i-am mai găsit urma. Ce s-a întîmplat?

– Firefly șchioapătă. E iar din cauza chișiței, așa că am venit acasă. Sînt gata într-un minut.

– N-am mîncat nimic de la micul dejun. Sînt mort de foame.

– Ia-ți un pachet cu mîncare în buzunar. Dacă mai pierdem timpul, pierdem și vînătoarea. A... Îl cunoști pe doctorul Enys?

Unwin îl salută înclinînd capul lui leonin. Nu părea prea mulțumit că a fost părăsit în timpul vînătorii și că, întorcîndu-se acasă, a găsit-o pe Caroline stînd de vorbă cu un tînăr frumos, dar îmbujorat la față, care putea fi un simplu doctor de țară, dar avea aerul unui nobil.

– Nu cred că am avut plăcerea.

– Plăcerea este cuvîntul potrivit, spuse Caroline încheindu-și haina. Se pricepe de minune să vindece cîinii de accese convulsive. Horace n-a mai fost bolnav de cînd ia amestecul acela pe care i l-a prescris doctorul Enys: Acum are o mică pată pe ureche, pe care ai putea s-o examinezi după ce plecăm noi.

Dwight refuză provocarea:

– Pentru cei doisprezece saci cu portocale se va bucura de toată îngrijirea pe care i-o pot da, doamnă.

Unwin părea iritat. Luă cîteva sandvișuri de pe masă și Caroline i le împachetă într-o hîrtie.

– Atunci ai face mai bine să vezi ce are, spuse Caroline arătîndu-i-l pe Horace care se tot răsucea în coșulețul lui ca

să găsească locul cel mai confortabil. Săptămîna viitoare nu vom mai fi aici.

– Nu? spuse Unwin uitîndu-se la ea. Dar unde plecați?

– Nu ți-am spus? Îmi pare rău, dragă Unwin, unchiul William a spus că ar trebui să mă întorc acolo în februarie. De fapt, stau aici din septembrie, și sezonul de vînătoare e mult mai bun acum în Oxfordshire.

– Sînt sigur că nu mi-ai spus. Eu...

Unwin se holbă la Dwight. Se vedea bine că ar fi preferat să-l știe în iad.

– Veți lipsi mult, domnișoară Penvenen? întrebă Dwight.

– Depinde de ce posibilități de distracție sînt acolo. De obicei sînt multe. Dar n-avea grijă. Am mai comandat portocalele și pentru săptămîna viitoare.

– Portocale? Portocale? spuse Trevaunance pierzîndu-și răbdarea. Caroline, sper că ai să mai întîrzii plecarea; dar acum hai să ne bucurăm de ziua asta frumoasă. Se duse la ușă și o deschise.

– Nu, nu, drăguțule, tu n-ai voie să vii, îi spuse Caroline cu vocea ei dulce lui Horace care se repezise după ea. Te-ar speria cîinii ăia mari. Stai acasă cu domnul doctor care o să-ți vindece urechea și o să-ți scoată oasele dacă le înghiți. Luă cățelul, i-l puse în brațe lui Dwight și-i zîmbi. Se uită drept în ochii lui provocator, simțindu-se în siguranță în prezența lui Unwin. Picățele de culoarea chihlimbarului luceau în pupilele ei cenușiu-verzui, ascunse adesea de pleoapele grele cu gene lungi.

Rîse apoi:

– La revedere, Dwight. Îmi dai voie să-ți spun Dwight?

Ce nume ciuat! Se potrivește unui om timid, neagresiv. Cred că mama dumitale s-a gîndit să-ți dea alt nume, nu? A avut dreptate? Nu știu. Sper să ne mai vedem.

– Aștept cu nerăbdare această ocazie.

Plecă lăsîndu-l cu cățelul care i se zbătea în brațe. Unwin îi aruncă o privire neprietenoasă și o urmă. Dwight îi auzi vorbind și rîzînd pe coridor pînă cînd pașii li se pierdură în depărtare.

Capitolul VIII

De cîtva timp pe Ross îl urmărea insistent ideea redeschiderii minei Wheal Grace. Mult timp nu a vorbit nimănui despre ea, nici măcar Demelzei, a cărei minte ageră îl ajutase de multe ori să ia o decizie. Dar consecințele erau de așa natură încît simțea că nimeni n-ar fi împărțit responsabilitatea cu el. Pe lîngă toate acestea, Demelza, cu toată agerimea ei, era femeie și ar fi putut fi influențată de considerente care nu aveau legătură cu problemele lui.

Petrecu mult mai mult timp citind ziarul *Sherborne Mercury* și alte ziare pe care le împrumuta sau le cumpăra. Mai citi și cartea lui Price, *Mineralogia Cornubiensis* și alte tratate despre istoria și practica mineritului, înainte de a întreprinde ceva concret.

Henshawe a fost primul căruia i s-a adresat – cinstit, deștept, cel mai priceput în materie din comitat și mut ca mormîntul.

Într-o zi, la începutul lui martie, după ce au stat de vorbă o oră în biblioteca de la Nampara și au cercetat vechi mostre de minereu și hărți vechi, Henshawe împreună cu Ross, cu lumînări pe pălării și ducînd pe umăr frînghii, porniră încet să urce dealul pînă la coșul de piatră ros de vreme de la Wheal

Grace; nimeni nu i-a mai văzut timp de trei ore. Cînd s-au întors acasă, plini de noroi şi obosiţi, Demelza, deşi fusese tare neliniştită în lipsa lor, îşi stăpîni îndemnul de a-i certa şi le dădu ceai cu coniac, scrutîndu-le feţele fără nici un comentariu. În general, oamenilor le era greu să citească ceva pe faţa lui Ross. Nici ea nu ştia ce gîndeşte, după cum nu ştia ce se ascunde în dosul feţelor surîzătoare ale multora – dar de obicei îşi dădea seama de ce simte el; şi ştia acum că nu era nemulţumit de rezultatul treburilor din după-amiaza aceea.

După ce plecă Henshawe, Ross părea să fie mult mai vesel, cum nu mai fusese de mult. Demelza îşi dădu seama mai bine ca niciodată că Ross avea nevoie de o activitate permanentă, a minţii sau a trupului. Era omul care dorea să planifice totul, să avanseze, şi oricît de plăcută ar fi fost viaţa unui nobil de ţară în condiţiile cele mai favorabile, aceeaşi viaţă era intolerabilă în sărăcie şi frustrare. În plus, influenţa ascunsă şi apăsătoare a lui Warleggan avea să ducă la o explozie mai devreme sau mai tîrziu. Dacă activitatea lui Ross de acum era o supapă de siguranţă, Demelza era mulţumită.

În următoarele două zile au petrecut multe ore în biblioteca veche şi îngheţată. Într-o seară l-au chemat pe Zacky Martin, care a început să-şi petreacă mai tot timpul acolo. Mai tîrziu, Ross şi Henshawe s-au dus călare la Camborne şi altă dată la Redruth, ca să discute nişte probleme cu unele persoane de acolo. Dar la Nampara nu veneau străini. La douăzeci şi trei martie, într-o miercuri, Ross se duse la Truro şi-i făcu o vizită lui Harris Pascoe ca să-l anunţe că s-a hotărît să vîndă jumătate din acţiunile pe care le deţinea la mina Wheal Leisure.

Bancherul îşi scoase ochelarii şi se uită la el prudent înainte de a face vreun comentariu.

– Cred că e o hotărîre înţeleaptă. Vine un moment cînd trebuie să priveşti lucrurile în faţă şi să te împaci cu o situaţie de fapt. Desigur, într-un fel nu este o pierdere, ci un profit important şi asta înseamnă mult. Totuşi îmi pare rău pentru dumneata; ştiu cît de mult ţii la această întreprindere. Presupun că vrei să plăteşti jumătate din datoria pe care o ai la Pearce. E înţelept ceea ce faci.

Ross se încruntă văzînd ceasul nou-nouţ atîrnat pe perete deasupra ghişeului.

– E singura faţă nouă pe care o văd pe aici. E domnul Tresize sau domnul Spry?

Pascoe zîmbi.

– Schimbarea nu e încă totul. Dar sînt sigur că îţi vor plăcea noii mei parteneri cînd îi vei cunoaşte. Acum spune-mi cît vrei pentru acţiunile de la Wheal Leisure?

– Douăzeci de lire acţiunea.

Bancherul fluieră.

– Va fi cineva dispus să plătească atît? E un preţ mare şi ştii cît sînt de prudenţi cei ce vor să investească în ziua de azi.

– Nu şi într-o afacere profitabilă.

– Nu... poate că ai dreptate. Pot anunţa deci că sînt de vînzare. Harris Pascoe se uită iar la clientul său, amintindu-şi un incident întîmplat nu de mult. Presupun că nu ai nici o obiecţie cu privire la persoana care va cumpăra acţiunile?

Ross luă o pană şi-şi plimbă încet degetele pe luciul ei.

– Am de ales?

Nu.

– Cu excepția prețului. Bineînțeles că nu vreau să se știe că trebuie neapărat să vînd, pentru că atunci s-ar putea să mi se ofere mai puțin.

– E o schimbare de tactică din partea dumitale, domnule căpitan. Dar cred că e înțelept ce faci.

La puțin timp după aceea, primul lot de marfă a fost descărcat în golful Nampara.

Tîrziu în după-amiaza unei zile ploioase, cine altul decît Jud Paynter venea clătinîndu-se pe picioarele lui strîmbe, aducînd o scrisoare de la domnul Trencrom. Îl salută pe Ross ducînd mîna la frunte cum făcea altădată, șuierînd încet printre cei doi dinți din față și aruncînd priviri iscoditoare prin casa unde trăise mulți ani din viața lui.

Ross citi scrisoarea și spuse:

– Se poate. Domnul Trencrom așteaptă un răspuns?

– Nu în scris. Am să-i spun eu că se poate. Domnul Trencrom are încredere în mine. Sînt mîna lui dreaptă; nu poate fără mine. Am slujbă bună acuma.

– Te pricepi la cutere, e adevărat, spuse Ross. Întotdeauna ai știut cum să te descurci, nu-i așa, Jud?

– Și ce dacă? spuse Jud clipind din ochi. Nu se simțea niciodată la largul lui în prezența lui Ross; era ușor sfidător, părea să-i poarte pică, voia să se arate sigur pe el, să se poarte mai familiar, dar nu avea curajul să o facă. Nu l-a iertat niciodată pe Ross că l-a dat afară din casă; dar toată supărarea lui se reducea mai curînd la un sentiment de indignare decît de dușmănie sau ciudă.

La toate astea se gîndea Ross cînd îi spuse:

– Nu ți-am mulțumit pentru mărturia pe care ai făcut-o la tribunal. Nu știu ce-ai avut de gînd să spui cînd ai intrat în

boxa martorilor, dar pînă la urmă nimeni nu şi-a dat seama dacă eşti pentru sau împotriva mea şi chiar judecătorul a stat la îndoială. Nu-i un lucru de nimic să încurci justiţia.

Faţa lui Jud nu era făcută de la natură să exprime un sentiment de mulţumire, dar felul în care îşi şterse nasul cu dosul mîinii arăta că e încîntat.

– Ei... întotdeauna i-am spus lui Prudie că un om îşi cunoaşte vecinii numai cînd dă de necaz. Nu spun că mi-a plăcut să stau acolo în faţa judecătorului ca şi cum eu aş fi fost un criminal înrăit. Dar pe dumneata te cunosc de cînd erai de-o şchioapă. Cum puteam să fac altfel?

– Ce mă miră pe mine şi nu pot să înţeleg e cum de ai ajuns să fii martor. Se zvoneşte că ai fost plătit ca să depui mărturie contra mea. Nu-i adevărat, nu?

– Nici vorbă! Nu-i adevărat, nu-i drept, nu-i cinstit! Sînt tot felul de limbi ascuţite pe aici care încearcă să bage zîzanie între noi. Să nu crezi o vorbă. Ca să spun adevărat...

Jud se opri sugîndu-şi dinţii.

– Ei, ca să spui adevărat... îl îndemnă Ross.

– Ca să spun adevărat, am făcut-o pentru că sînt om cumsecade. Nu-mi place să zic nu. Vin unii şi-mi cer ceva şi eu spun da sau nu pentru că e mai uşor aşa. Apoi se dau bine pe lîngă tine, îţi mai dau cîte un pic de gin, şi pînă să zici nu îţi şi bagă în cap cîte ceva la care nu te-ai fi gîndit niciodată. Aşa se întîmplă, mă jur pe maică-mea. Şi cînd vine timpul să te prezinţi la tribunal, ce poţi să faci? E ca şi cum te-ar băga în cuptor ca pîine şi te-ar scoate cozonac. Ăsta-i adevărul.

Ross se uită la faţa lui vicleană de buldog. Nu crezuse o vorbă, dar rîse.

– Du-te şi spune-i noului tău stăpîn că sînt dispus să trag perdelele şi să nu văd nimic.

Cu ocazia acestui prim lot de marfă care se descărca, din cauza Demelzei care era gravidă şi speriată, Ross respectă toate consemnele stabilite, deşi asta nu era în firea lui. Cînd începu să se întunece, au aprins lumînările, au tras perdelele şi draperiile şi au stat împreună citind pînă cînd au auzit primele zgomote de copite ale cailor care treceau pe lîngă pîrîu. Atunci Demelza se ridică şi începu să cînte la spinetă, să fredoneze o melodie, apoi chiar să o cînte. Mai tîrziu s-au aşezat la masă şi imediat au început să se audă caii trecînd din nou, dar de data asta copitele păreau să se afunde mai adînc în pămînt. Din cînd în cînd se auzea o voce aspră, un pas sau zgomot de metal.

Cu toate că fuseseră luate toate precauţiile, inima Demelzei bătea să se spargă. Imediat ce au terminat masa, s-a întors la spinetă şi a început să cînte tare, acoperind zgomotele de afară. Ross le spusese soţilor Gimlett destul ca să înţeleagă restul, aşa că au stat liniştiţi în bucătărie şi nu s-au mişcat din casă. De vreo două ori, Ross ridică ochii de pe carte şi se uită la Demelza. Din cînd în cînd se gîndea şi la posibili informatori şi se întreba dacă întreaga operaţie se va termina fără vreo neplăcere.

Domnul Trencrom îl asigurase că nu va precupeţi nici un efort ca debarcarea să rămînă secretă şi că nu va lua decît douăzeci de oameni în loc de numărul mult mai mare pe care-l folosea de obicei. Va posta pîndari pe stînci şi prin vale ca să dea imediat de veste dacă ar apărea informatori.

Dar probabil că mulţi aflaseră despre sosirea mărfii. Dacă ar fi existat vreun informator, acesta ar fi trebuit să ştie

că vasul era plecat de cîteva zile şi se va întoarce curînd. Putea însă să ştie unde?

La zece, zgomotele au început să slăbească şi pe la unsprezece era iar liniştе. La miezul nopţii s-au dus la culcare, dar amîndoi au avut un somn agitat, părîndu-li-se din cînd în cînd că aud zgomote pe lîngă casă. Nimeni n-a venit însă să-l tulbure şi în zori Ross se sculă şi se duse pînă la golf.

O ceaţă albă acoperea pămîntul şi se gîndi că avuseseră noroc că nu împiedicase debarcarea în noaptea trecută. Toate semnele operaţiei fuseseră îndepărtate cu grijă. Urmele de pe nisip dispăruseră, măturate sau presate cu scînduri. Urmele cailor, tot drumul pînă în golf, pe pămîntul moale, nu puteau fi ascunse atît de uşor, dar ploaia le va spăla şi se pregătea să plouă. În cîteva locuri, tufişurile fuseseră strivite. O pasăre se auzea cîntînd undeva departe.

Ross se duse pînă la peşteră, unde ţinea barca. O cumpărase anul trecut ca-s-o înlocuiască pe cea cu care fugise Mark Daniel. Cînd se aplecă să se uite la ea, auzi paşi în spatele lui pe algele uscate. Se întoarse brusc să vadă ce este: Demelza îl urmărise pînă acolo. Faţa ei delicată, încadrată de părul negru, se detaşa ca o sculptură din gluga mantiei negre.

– Nu trebuia să ieşi afară atît de devreme. Aerul e rece.

– Îmi place. Mă simt ca şi cum aş fi stat o săptămînă după perdelele acelea trase.

– Cei ce ne-au vizitat au fost foarte atenţi. Nu se vede nimic. Cred că au mutat barca din loc, ei sau altcineva. Cînd am văzut-o ultima oară, joi, era mai în fundul peşterii.

– Acolo era, Ross?

De ce nu-i spun că eu am scos-o ieri şi că pentru prima oară m-am descurcat fără Gimlett şi că am prins opt macrouri

şi un calcan? Pentru că ştiu că nu m-ar mai lăsa şi nu vreau să mă oprească. Ross era plin de grijă faţă de ea, dar cîteodată restricţiile lui o apăsau şi o făceau să se simtă închisă ca într-o colivie. Soţii Gimlett erau nişte cîini păzitori credincioşi, prea credincioşi. Atenţia şi grija cu care o înconjura Ross o îmbărbătau şi o umpleau de căldură, dar nu reuşeau să o convingă. I se părea că în noaptea cînd se întorseseră de la proces el vorbise din inimă. Ştiind că aştepta un copil, Ross îi vorbise de fapt cu bunătatea lui obişnuită, dar plin de sentimente confuze. Poate că greşea, dar aşa i se părea ei.

– Ce bine că s-a terminat odată noaptea trecută.

– Şi ce bine că acum sîntem ceva mai bogaţi.

– Tot mai mi-e frică. Promite-mi că n-ai să continui nici un minut mai mult decît va fi nevoie.

– Să ştii că nu-mi place să fac comerţ în felul ăsta în golful nostru. Te simţi bine sau rău de te-ai sculat aşa devreme?

– Mă simt bine dacă toate merg bine. Priveşte, ceaţa se ridică.

În lumina dimineţii, ceaţa subţire semăna cu fumul, ca şi cum cineva ar fi aprins un foc pe suprafaţa mării. Razele soarelui o străpungeau deja, iar sus, pe cerul curat, strălucea un singur nor de culoare aurie.

Rămaseră un timp privind ceaţa din ce în ce mai luminoasă; apoi peisajul familiar începu să apară uimitor de clar, ca un decor de teatru. Marea liniştită netezea uşor nisipul de pe plajă; tăcută, ea nu spunea nimic despre ce se întîmplase peste noapte.

– Ştiai că Ruth Treneglos a născut o fetiţă ieri dimineaţă? o întrebă Ross.

– Nu! În sfîrşit! Se simte bine?

– Da, dar sînt supărați. Aud că sînt dezamăgiți că după atîta așteptare a născut o fată. Bătrînul Horace e atît de furios că n-are un nepot încît nici nu mai vorbește cu John.

– Sărmana Ruth!

– Ar fi mai bine să-ți fie milă de copil, o merită.

– Cine ți-a spus, Ross?

– Dwight. N-a fost de față, desigur, dar stă aproape de ei.

Se luminase complet de ziuă fără ca ei să-și dea seama și, deodată, cele două siluete care, ascunse în noapte, discutau despre cele întîmplate, deveniseră vizibile, ușor de reperat acum, profilate pe cerul purpuriu. Un instinct comun îi făcu să se refugieze în gura peșterii.

– Am discutat cu Dwight despre Francis, spuse Ross.

– Da?

– Dwight mi-a spus că Francis s-a certat cu George Warleggan pentru mine.

– De unde știe?

– Au stat în aceeași cameră la Bodmin. Francis a vrut să se sinucidă. Se confirmă ce mi-a scris Verity – și mult mai mult.

– Îmi pare bine că ne-am împăcat de Crăciun.

– Și mie... acum.

Cînd se întoarseră mergînd prin nisip, Demelza spuse:

– Mi-ar plăcea să-mi bag picioarele în apă.

– La ora asta ai îngheța toată.

– Înghet eu și așa, spuse Demelza. Mai bine hai să mergem acasă.

În aceeași zi Ross se duse la Truro și află că acțiunile se vînduseră. Le cumpărase domnul Coke, la prețul stabilit. Domnul Coke, pe care nimeni nu-l cunoștea, era acum cel

mai important acționar al minei. Simțea o strîngere de inimă acum, că le pierduse irevocabil. În drum spre casă făcu un ocol pe la Trenwith.

Îl găsi pe Francis lîngă lac, tăind un pom cu ferăstrăul. Activitatea aceasta i se părea ciudată. Francis nu va fi niciodată altceva decît ceea ce fusese din naştere, un gentleman.

– Nu-mi place să văd cum arde lemnul, spuse Ross descălecînd. Simt că creşte pentru o mai bună întrebuinţare.

– Poate că de aceea nu-i place ferăstrăul, spuse Francis care se înroşise la faţă la vederea lui Ross mai curînd decît din cauza efortului. Încă nu se simţeau la largul lor împreună. Elizabeth e în casă şi s-ar bucura de vizită. Vin şi eu după cîteva minute.

– Nu, pe tine am venit să te văd. Putem vorbi aici.

– Bună scuză ca să mă opresc, spuse Francis ştergîndu-se pe mîini. Ce face Demelza?

– Destul de bine, mulţumesc. Mai bine ca rîndul trecut.

– Cu ce te pot ajuta, Ross?

Ross priponi calul de un pom şi se aşeză pe trunchiul tăiat. Luă o crenguţă şi începu să traseze gînditor pătrate şi cercuri pe pietrişul de pe potecă.

– Ţi-au găsit Ellery şi Pendarves comoara ascunsă?

– ... Nu chiar o comoară. Ar fi un loc unde pămîntul meu se apropie de Sawle. Dar e chiar la uşa lui Choake şi cred că ar protesta. Sînt urme de cositor şi mie îmi place în special arama.

– Deschid mina Wheal Grace, spuse Ross.

– Ce? Vorbeşti serios? Asta-i o veste bună. Ce te-a făcut să te răzgîndeşti?

– Împrejurările. Sperăm să începem peste trei luni. E un risc, totuşi.

Francis îşi îmbrăcă haina:

– Vei exploata galeriile de la Trevorgie?

– Henshawe şi cu mine am coborît acolo de mai multe ori. Dumnezeu ştie cine a lucrat acolo însă locul arată ciuruit ca un fagure. Galeriile nu sînt la mare adîncime, dar chiar aşa, cele mai adînci sînt inundate şi nu le-am putut explora. Aşa că va trebui să instalez o pompă. Credem că e minereu destul la nivelurile superioare ca să merite să exploatăm.

– Cine investeşte banii?

– Eu. Am vîndut jumătate din acţiunile mele de la Wheal Leisure şi am şase sute de lire.

Ross îşi scoase mănuşile. Erau cîrpite bine de Demelza, şi un moment se uită nemulţumit la ele gîndindu-se că trebuia să poarte lucruri cîrpite.

– Pe George l-ai mai văzut zilele astea?

– Nu l-am mai văzut din septembrie. După cearta pe care am avut-o, nu ne putem împăca.

– Niciodată?

Francis se uită la el:

– Nu pot răspunde pentru ce se va întîmpla în rai.

– Vrajba asta, spuse Ross, dintre George şi mine n-ar avantaja pe nimeni dacă ar participa la ea. Ar fi în detrimentul tău, mai ales, dacă ai adopta o atitudine altfel decît neutră, să zicem. Deşi pînă acum n-a întreprins nimic împotriva ta, ar putea să o facă oricînd.

– Dragul meu Ross, atitudinea mea nu mai e de mult neutră. Poate că nu m-ai primi ca apărător, dar mă tem că n-ai de ales.

Darkie bătu din picior şi necheză.

– Mi-ai povestit de multe ori, spuse Ross, despre banii pe care vrei să-i investeşti într-o mină. Cîți ai? Aproximativ şase sute de lire?

– Cam atît.

– Cu o mie două sute de lire am putea face multe.

– Da?

– S-ar putea.

– Propui... să devenim asociați?

– Da.

– Nimic nu mi-ar face mai multă plăcere. Dar... mi-ai cam tăiat respirația. Eşti sigur că asta vrei?

– Dacă n-aş fi vrut, nu ți-aş fi propus.

– Aşa e... Doamne, în ce lume ciudată trăim! Francis îşi şterse iar fruntea de sudoare, puse batista la loc, scoase ferăstrăul din trunchiul tăiat pe jumătate.

– S-ar putea să ne luptăm mult, spuse Ross. Poate că ai face mai bine să nu te amesteci. George are mînă lungă.

– Să-l ia dracu' pe George.

– Dacă va merge bine, atunci vreau ca nimeni din afară să nu dispună cum vrea şi cînd vrea de acțiuni. Dar s-ar putea să pierzi banii.

– Îmi place să joc, să risc... Dar dacă cineva mi-ar fi spus acum şase luni... Poți să mizezi pe un om la fel ca pe o mină.

Francis mişcă rumeguşul cu piciorul.

– Nu pot garanta că mina va merge.

– Dacă aşa crezi, altceva nu mai are importanță.

– Aşa cred...

– Uită trecutul, spuse Ross. Acceptă sau respinge propunerea după cum ți se pare că merită!

– O accept, sigur că o accept. Hai în casă să pecetluim afacerea cu un pahar de coniac.

Se îndreptară spre casă în tăcere. Propunerea lui Ross îl uimise pe Francis şi-l emoţionase; totuşi îl preocupa ceva. De două-trei ori se uită la vărul lui şi cînd ajunseră aproape de intrare se opri.

– Ascultă, Ross, eu...

– Ce?

– Să nu crezi că nu vreau. Pentru mine înseamnă mult. Dar înainte ca... să mergem mai departe, e ceva ce trebuie să-ţi spun. Dacă nu mi-ai fi făcut oferta, n-aş fi spus un cuvînt. Dar acum... Nu trebuie să mergem mai departe pînă nu-ţi spun...

Ross văzu cît era de încurcat.

– E ceva care a trecut?

– Doamne! Sigur că da. Dar totuşi...

– Dacă a trecut, atunci nu te mai gîndi, uită! Nu cred că vreau să aflu ce ai dori tu să-mi spui acum.

Francis roşi.

– Dacă aşa stau lucrurile, atunci nu cred că aş vrea să mai aud nici eu ce-am vrut să-ţi spun.

Se uitară unul la altul.

Francis spuse:

– Pentru familia Poldark, atunci!

Ross dădu încet din cap.

– Pentru familia Poldark!

Capitolul IX

Cîrciuma văduvei Tregothnan din Sawle era înțesată de lume. Două semne evidente că o încărcătură importantă de alcool de contrabandă ajunsese cu bine la țărm: o destindere care se simțea în viața obișnuită a oamenilor și o creștere a numărului celor beți. Banii se găseau mai ușor și ginul și romul erau mai ieftine. Prosperitatea era evidentă în sate, începînd cu cei ce se ocupau cu contrabanda, și scădea la cei ce nu se ocupau cu așa ceva.

Sally Tregothnan – o femeie veselă și zgomotoasă de vreo patruzeci de ani – se afla ea însăși în spatele tejghelei care servea drept bar și vindea băutura. Cele patru cîrciumi din sat făceau toate treabă bună, dar cîrciuma văduvei Tregothnan era locul unde se întîlneau cei mai înstăriți. Văduva era poreclită Sally Chill-Off*. Se spunea că nu vinde decît bere, dar întotdeauna adăuga cîte ceva mai tare ca să scoată răceala din om chiar atunci cînd clienții ei erau lefteri. Negoțul îi mergea strașnic acum. Printre cei prezenți în seara aceea se aflau Ned Bottrell, Jud Paynter, Charlie Kempthorne, Paul

* De la expresia *to take the chill off* = a scoate răceala (n. tr.).

Daniel, Jacka Hoblyn şi Ted Carkeek. Unii ca Pally Rogers şi Will Nanfan, deşi erau căpetenii în acest comerţ, nu beau pentru că principiile lor metodiste erau împotriva băuturii.

Jud Paynter era fericit peste poate. Avea paharul cu gin lîngă el, gin în burtă şi spectatori care să-l asculte.

– Ascultaţi! spuse el. Dacă vreţi să ştiţi cum e cînd depui mărturie la tribunal şi spui adevărul şi judecătorul şi juraţii şi avocaţii te ascultă cu gura căscată, atunci ascultaţi ce vă spun eu. Uite juriul, stînd în şiruri ca vrăbiile pe cracă, avocaţii în cămăşi negre de noapte ca şi cum atunci s-ar fi suit în pat, şi femeiuşte cu umbrele, tot felul de tîrfe trăncănind înfierbîntate, strînse una lîngă alta, obraz lîngă obraz. Ce mai privelişte!

– Zi mai departe, spuse Sally Tregothnan, hai, zi-i mai departe.

– Vă spun drept, nu mint! Cînd am stat acolo şi m-am uitat împrejur, curgea apa pe mine. Dar cînd am început să vorbesc, se uitau la mine de parcă eu eram ciobanul şi ei oile. Ar fi fost bine să auziţi şi voi ce-am zis.

– Păcat că nu te-ai făcut predicator, spuse Charlie Kempthorne făcîndu-i cu ochiul lui Ned Bottrell.

Jacka Hoblyn îşi bău paharul pînă în fund şi se uită la Jud pe sub sprîncenele lui groase.

– M-am săturat să tot aseult poveştile tale. S-a terminat cu asta de luni de zile. Cine ştie cum te-ai purtat la tribunal, cînd n-are cine să ne spună decît tu?

– Eu vă spun, şuieră Jud indignat printre cei doi dinţi ai lui. Cine are urechi de auzit să audă. Eu şedeam aici – să zicem unde e cana asta – şi colo era judecătorul – să zicem Paul Daniel, dar nu rînjind aşa cum rînjeşte el acuma; şi colo şedea Ross Poldark, pe banca acuzaţilor – să zicem cum stă

Jacka Hoblyn, dar nu aşa ca o cloşcă cu pui; şi judecătorul îmi zice: Dom'le Paynter, zice, omul ăsta a greşit sau nu? Şi eu îi zic: Dom'le judecător, omul ăsta mi-a făcut rău mie, dar eu nu sînt ăla să-i port pică dacă nu e vinovat, pentru că cine ştie mai bine ca Jud Paynter ce scrie în Biblie, unde scrie că dacă Domnul te pocneşte într-un ochi, întoarce-l şi pe celălalt să te pocnească şi în el. Aşa că vă spun cinstit că eu spun adevărul adevărat cînd zic că omul ăsta, Jacka Hoblyn, vreau să spun Ross Poldark, e nevinovat ca un prunc nou-născut. Eu nu port pică, zic eu, nimănui, viu sau mort. Eu cred în tot ce scrie în Cartea Sfîntă. „Să nu pui mîna pe ce nu-i al tău. Să nu rîvneşti la nevasta vecinului, sau la calul lui, sau la toporul lui, sau la ceva ce-i al lui."

– Hei, vezi ce faci cu mîinile tale mari, spuse Sally. Răstorni băutura!

– Am tot vorbit aşa pînă a început să plîngă toată lumea, toţi păcătoşii şi tîrfele. Pe urmă judecătorul s-a întors spre juraţi, a deschis larg braţele, ca pescarul ăla din barcă strigînd în gura mare că se vede peştele, şi le-a zis: Prieteni, prieteni, prieteni, prieteni... Jud se opri, căută paharul, îl găsi şi îl duse la gură ca şi cum l-ar fi plimbat pe o uliţă întortocheată.

– Fleacuri şi prostii, spuse Jacka Hoblyn disprețuitor. Nu-i judecător care să zică aşa ceva.

– Lasă-l să-şi sape groapa şi o să cadă singur în ea, şopti Paul Daniel.

Dar Jud pierduse şirul vorbelor. Încercă să pună cana pe tejghea pînă cînd i-o luă Sally din mînă. Se şterse pe frunte cu mîneca hainei şi se uită în jur cu ochi sticloşi, apoi începu să cînte cu o voce tremurătoare şi răguşită de tenor:

– *Au fost odată doi bătrîni, doi bătrîni săraci. Trăiau într-un staul fără uşi, lîngă un copac, un ulm.*

– Iisuse, asta nu mai pot să sufăr, spuse Hoblyn. Uite-l cum stă ca proasta în tîrg.

Charlie Kempthorne tuşi şi se apropie încet de Jacka. Fumul şi băutura tot îi mai făceau rău la plămîni cîteodată.

– Am văzut-o pe Rosina azi-dimineaţă, spuse el încet. S-a făcut fată frumoasă.

– Ce spui? întrebă Jacka privindu-l bănuitor.

– I-a venit timpul să se mărite, nu? Dar poate că unii n-ar lua-o din cauza piciorului, merge şchiopătînd.

Jacka mormăi ceva şi îşi termină băutura din pahar. Charlie clipi din ochi şi se uită la fruntea încruntată a celuilalt.

– Ar fi păcat să moară fată mare numai pentru că şchioapătă nitel.

– N-are decît şaptesprezece ani, spuse Jacka umplîndu-şi pipa. N-o să treacă mult şi o să vină mulţi tineri pierdevară ca s-o ceară de nevastă.

– Poate că unul ceva mai bătrîn ar fi mai potrivit, spuse Kempthorne lingîndu-şi buzele.

Jud continua să cînte:

– Şi cei doi bătrîni n-aveau un sfanţ, şi tare supăraţi şedeau la umbra pomului de lîngă staul...

– Eu, spuse Kempthorne, aşa, ca să dau un exemplu, cîştig ceva cu pînzele pe care le fac. Am pus cîte ceva deoparte. Dar ştii că am doi copii, unul...

– Da, aşa-i, spuse Jacka, sărmanii!

– Sînt sănătoşi şi o să crească mari. Da' le trebuie cineva care să-i îngrijească, o femeie. M-am gîndit la Mary Ann Tregaskis, dar...

– Dacă-o să te vrea! După un pahar, două, Jacka Hoblyn devenea mai arătăgos.

– S-ar putea. Pînă acum n-am întrebat-o dacă vrea sau nu. Da' sînt multe care de-abia aşteaptă. Mai am ceva pămînt colo la Andrewartha şi o să-mi fete scroafa luna viitoare. Şi eu acu' pot să fac şi altceva nu numai pînze pentru bărci. Am cumpărat vreo zece iarzi* de stofă neagră, săptămîna trecută, de la Redruth; ieftin, cu doi şilingi iardul. Mă gîndesc să fac pantaloni noi, eleganţi, să-i vînd unora care vor să arate a boieri chiar dacă nu sînt. Şi mai am şi altele, adunate de ici-de colo, te-ai mira să le vezi.

– Da? spuse Jacka mai turnîndu-şi un pahar.

– Da. Şi m-am gîndit că o fată care se pricepe să coasă ar putea să se mărite cu un bărbat priceput şi el la cusut. Aşa m-am gîndit.

– Aşa te-ai gîndit, da? zise Jacka şi se uită aprobator la Kempthorne. Cîţi ani ai, Charlie? Cam la fel ca mine cred.

– N-am decît treizeci şi nouă, spuse Charlie.

– Şi mai scuipi sînge?

– Nu, de doi ani nu mai scuip. Uite ce e, Jacka, mie îmi merge bine şi multe fete ar putea să nimerească mai prost...

– Poate că fata ar avea şi ea ceva de zis.

– Nu, Rosina e o fată de înţeles, seamănă cu maică-sa, dar şi cu tine, Jacka. Cred că o să facă ce socoteşte taică-su că e bun pentru ea, sînt sigur.

– Da, mormăi Jacka, poate că da. Aşa a fost crescută, să asculte. Da' eu nu mă grăbesc... decît dacă trebuie. Şi acuma nu m-aş grăbi.

---

* Un iard = 0.914 m (n. tr.).

– Nu-i nici o grabă! Mai gîndeşte-te! Şi poate c-am să trec pe acolo s-o văd pe Rosina, din cînd în cînd, dacă n-ai nimic împotrivă; să văd cum mai stau lucrurile...

Jud continua să cînte:

– Şi într-o zi pe cînd se tot plimbau de colo pînă colo – văzură o arătare ieşind din pămînt de la rădăcina ulmului...

*

Mai tîrziu în aceeaşi noapte, Jude se îndrepta spre casă pe două cărări în lumina alburie a lunii care se strecura printre nori. Frigul devenise pătrunzător şi dacă n-ar fi fost sfîrşitul lui aprilie, pămîntul ar fi îngheţat. Jud era încă foarte vesel deşi presimţea mereu că lumea e condamnată la o veşnică osîndă. Din cînd în cînd mai uita şi începea iar să cînte; cîteodată se împiedica într-un făgaş uscat sau de o piatră, cu care ocazie blestema lumea să ardă în focul iadului şi în căldarea cu smoală, chinuri de care de mult tot încerca el să scape.

Într-unul din rarele momente cînd tăcea din gură, auzi zgomot de paşi în urmă.

Cu timpul se mai liniştise, nu-i mai era atît de frică noaptea pe drum ca toamna trecută sau ca de Crăciun, cînd se întîlnise cu Dwight, iar în noaptea aceasta băutura îl încălzise şi-i dăduse curaj. Totuşi se întoarse repede, zburlit tot şi cu mîna pe cuţit. Se afla pe bucata de drum complet izolată care-l despărţea de prima casă din Grambler; ici-colo se zăreau tufişuri de grozamă, iarbă şi cîţiva copaci strîmbaţi de vînt.

Erau doi bărbaţi şi în semiîntuneric îşi dădu seama că erau străini; unul era înalt şi avea o pălărie veche trasă peste ochi.

– Domnule Paynter, spuse cel mai mărunt şi Jud se gîndi că auzise vocea aceea mai de mult.

– Ce vreţi?

– Nimic deosebit. Să stăm de vorbă.

– N-am chef de vorbă. Nu vă apropiați, că scot cuțitul și vă tai.

– Așa? Ce mai războinic ești. Mai ceva decît în septembrie trecut.

– Nu înțeleg ce vrei să zici, spuse Jud neliniștit, dîndu-se înapoi.

– Cum? Nu-ți amintești că ai luat niște bani degeaba? Ai crezut că poți spune numai minciuni și o să scapi nepedepsit? Te crezi deștept, nu? Hai, Joe, dă-i vreo cîteva!

Cel mai mic se repezi înainte să-l atace pe Jud, dar cuțitul acestuia străluci în lumina lunii. Înainte de a putea lovi însă, cel înalt ridică un drug greu pe care-l avea în mînă și îl pocni cu toată puterea pe Jud în cap. La lumina lunii se văzu cum lui Jud i se înmoaie picioarele și cade cu fața în jos.

*

Cînd Prudie auzi că soțul ei a fost omorît, scoase un țipăt sfîșietor și se repezi afară să întîmpine cortegiul care-și făcea drum prin sat în direcția ei. Doi măturători de stradă, Ezekiel Scawen și Sid Bunt, găsiseră trupul în șanțul de lîngă drum și niște mineri îl întinseseră pe o scîndură și îl aduceau pe ultimul lui drum acasă. Nimeni nu știa dacă cei ce-l atacaseră avuseseră intenția să-l omoare sau dacă lovitura puternică și frigul nopții fuseseră prea mult pentru un om căruia băutura îi slăbise puterea de rezistență. Se credea în general că tîlhăria era motivul atacului și doi marinari care mergeau pe coastă spre St. Ives au fost prinși și ar fi fost schingiuiți rău dacă n-ar fi putut dovedi că petrecuseră toată noaptea în casa pastorului Clarence Odgers.

Ross n-a lăsat-o pe Demelza să se ducă, dar s-a dus el

însuşi să-i transmită condoleanţe lui Prudie. Era ciudat cum Jud devenise o instituţie, nu numai în regiune, dar şi în viaţa lui. Deşi se vedeau rar acum, Ross îşi aducea mereu aminte de el aşa cum era, veşnic nemulţumit şi bodogănind, beţivan şi fătarnic, cu tot aspectul lui de cătel bătut şi prostănac. Toţi în regiune aveau să-i simtă lipsa. Prudie plîngea suflîndu-şi nasul într-o cîrpă roşie care fusese a lui Jud. Îi mărturisi lui Ross bănuiala ei că moartea lui Jud se datora vreunui incident întîmplat la Bodmin, pentru că de atunci nu mai avusese linişte şi părea că se aşteaptă să i se întîmple ceva. Şi i se întîmplase ce putea fi mai rău. Ross nu-i răspunse nimic, dar se uita gînditor pe fereastră, socotind că s-ar fi putut să fie adevărat ce spunea ea. După ce aşteptase în zadar un răspuns, Prudie renunţă. Apoi începu să se vaite spunînd că oricare ar fi fost cauza morţii, acum, cînd el nu mai este, nu ştie cum o să se descurce. Vara ei de la Marasanvose, care venise să-i ţină de urît, se smiorcăia într-un colţ, ştergîndu-şi nasul pe mînecă.

Puseseră trupul în şopronul care comunica prin uşa din spate cu cele două cămăruţe ale cocioabei unde locuia, şi după ce se uită un moment la vechiul său servitor, Ross se întoarse către cele două femei care plîngeau şi le întrebă dacă poate să le ajute cu ceva.

– O să-l ridicăm joi, spuse Prudie cu părul căzîndu-i pe faţă ca o coadă de cal, şi vreau să-i fac o înmormîntare frumoasă. I-a plăcut întotdeauna tot ce-i mai bun, şi o să-i dăm ce-i mai bun, nu-i aşa, Tina?

– Aşa-i, spuse Tina.

– A fost om bun Jud, bun a fost, spuse Prudie. Am trecut noi prin multe, şi bune şi rele. Al dracului de rău a fost maimuţoiul ăsta bătrîn cîteodată, da' nu mi-a păsat, că era

bărbatul meu, şi-acum e mort, s-a dus, lovit pe la spate, în toiul nopţii. Mi-e groază cînd mă gîndesc.

– Spune-mi ora cînd îl îngropaţi şi voi veni la biserică, spuse Ross.

– Ned Bottrell îi face un coşciug. Vreau să fac totul cum se cuvine, ca pentru un domn. O să cînte corul. Domnule Ross...

– Ce este?

– Vreau să-mi spuneţi dacă fac bine. Azi-dimineaţă, cînd l-am pregătit pentru sicriu, i-am găsit punga cu tutun – o purta cu el oriunde se ducea şi noroc că n-a luat-o cu el şi marţi. Cînd am deschis-o, au căzut pe jos nişte bani de aur, s-au împrăştiat peste tot ca şoarecii cînd văd pisica. I-am numărat, cincisprezece, şi eu habar n-am avut! De unde-i avea, nu ştiu – poate-i cîştigase cu negoţu' lui, aşa cred – dar ce mă chinuie pe mine e să ştiu dacă-i drept şi bine să-i cheltuiesc pe înmormîntare.

– Banii sînt ai tăi acum, Prudie, faci cu ei ce vrei; dar ai putea să-i foloseşti mai bine decît să-i iroseşti pe înmormîntare. Cincisprezece lire e o sumă frumuşică, destul ca să ai ce mînca şi îmbrăca mult timp.

Prudie se scărpină în cap:

– Lui Jud i-ar fi plăcut să fie înmormîntat cum se cuvine. Trebuie să fim respectabili, domnule Ross, zău aşa! Să-l conducem pe ultimul drum cum merită, cu toată cinstea. Nu-i aşa, Tina?

– Aşa-i!

Capitolul X

Pregătirile de înmormîntare au început la ora două. Prudie îşi înecase supărarea în aceste pregătiri. În camera mai mare instalase o masă lungă, făcută din lăzi prinse una de alta. Alte lăzi instalate afară serveau drept mese şi scaune pentru cei care nu mai aveau loc înăuntru. Şi erau mulţi pînă cînd ploaia deasă care a început să cadă seara i-a gonit.

Prudie, fiind principala îndoliată, reuşise să facă rost de destulă îmbrăcăminte neagră ca să impresioneze adunarea. Vara ei îi împrumutase ciorapi negri. Îşi cumpărase o fustă neagră de serj. Avea şi o bluză veche, neagră, pe care o garnisise cu mărgele negre de doliu şi puţină dantelă cam ruptă, iar Char Nanfan îi adusese un voal negru. Aproape de nerecunoscut în această ţinută, a stat în capul mesei, la locul de onoare, nemişcată şi demnă, cît a durat masa. Cîteva femei, printre care verişoara Tina, Char Nanfan şi doamna Martin Zacky şedeau lîngă ea.

Sfinţia sa pastorul Odgers fusese şi el invitat la masa mortului, dar refuzase discret; aşa că locul de lîngă văduva neconsolată l-a ocupat Paul Daniel, care era cel mai vechi

prieten al lui Jud Paynter. De partea cealaltă şedea sergentul Vage, care făcea cercetările privitoare la crimă. Mai erau de faţă Zacky Martin, Charlie Kempthorne, Whitehead şi Jinny Scoble, Ned Bottrell, unchiul Ben şi mătuşa Tregeagle, Jack Cobbledick, fraţii Curnow, mătuşa Betsy Triggs şi încă vreo cincisprezece, douăzeci de linge-blide.

Curînd după ora două a început masa cu cîte un pahar de coniac, după care au început toţi să mănînce şi să bea fără să piardă un minut. Văduva îndoliată mînca delicat, ducînd încet hrana la gură pe sub văl. Dar cînd băutura a început să o încălzească, a aruncat vălul negru – semn de doliu – peste cap şi a început să înfulece la rînd cu ceilalţi.

Pe la ora cinci, prima parte a ospăţului s-a terminat şi pe la apusul soarelui multe femei începură să plece, avînd treburi acasă. În cameră n-au mai rămas decît vreo douăzeci de persoane, cam de două ori mai multe decît ar fi putut respira în voie în locul acela strîmt, plin de fumul trabucelor şi de aburul băuturii. Cănile cu coniac, rom şi gin, la care adăugau apă fiartă şi zahăr după gust, făceau turul mesei. Era momentul să înceapă imnurile. Unchiul Ben Tregeagle, ca cel mai bătrîn membru al corului bisericii, dădea tonul, şi Joe Permewan scîrţîia din violă, acompaniindu-i. Au cîntat toate imnurile religioase şi altele pe care le mai ştiau şi au ajuns la imnul naţional, *God Save the King*, pe care l-au cîntat de patru ori, apoi au cîntat *And Shall Trelawney Die** de două ori şi cîteva cîntecele care nu se prea potriveau cu ocazia.

---

* *And Shall Trelawney Die* (aprox. *Şi dacă o să moară Trelawney)* — refrenul poemului *Song of The Western Men* compus de Robert Stephen Howker (1802 – 1875), poet care a trăit în Cornwall (n. tr.).

Dar nimeni nu se mai formaliza acum, mai ales Prudie, căreia îi strălucea nasul ca un felinar de vînt şi care se lăsă înduplecată să cînte un cîntec care avea următorul referen:

Şi cînd muri închise ochii,
Şi nu mai văzu nici un ban.

Apoi mătuşa Betsy Triggs se ridică şi începu să danseze pînă căzu pe genunchii sergentului Vage.

Hohotele de rîs cu care au întîmpinat această ispravă se stinseră însă repede, urmate de tăcerea oaspeţilor ruşinaţi că au întrecut măsura.

Prudie îşi bagă iar picioarele în papucii ei rupţi şi se ridică încet în picioare.

– Dragii mei prieteni, dragii mei, vă rog să nu puneţi la inimă supărarea mea şi să nu-l luaţi în seamă nici pe bătrînul meu care zace acolo şi o să-l îngropăm mîine. Aste e... e o problemă pe-personală care ne priveşte pe noi doi. Nu trebuie şă staţi ca muţii din cauza asta. Mîncaţi, beţi şi faceţi ce vreţi, că nu-l mai priveşte pe el ce fac eu cu banii lui acuma, că s-a dus pe lumea cealaltă. Se aplecă peste masă şi se încruntă: Nu-mi vine să cred cum a putut să ascundă banii ăia de mine atîţia ani, de mine, nevasta lui, sau aproape nevasta lui, că asta n-are importanţă.

Charlie Kempthorne chicoti, dar sergentul Vage îi trase una în coaste şi dădu din cap. Nu era momentul să rîdă ca un prost.

– Pe viaţa mea, spuse Prudie şi sughiţă. Era un fătarnic, omul meu, ăsta-i adevărul. Un cotoi şiret şi stricat pînă-n măduva oaselor. Ce încredere să poţi avea în el? Mai curînd te încrezi într-un animal. Da' n-am ce-i face! Era omul meu, nimeni nu poate să zică nu.

Paul Daniel mormăi ceva. După ce se veseliseră, acum erau sentimentali şi toţi erau beţi.

– Şi ce mai vorbea cînd era beat! Vorbea întruna! Ar fi putut întrece pe orice predicator, în orice zi a săptămînii, chiar şi duminica. De luni de zile vedeam eu că-i merge prost. Nu l-au dat gata numai tîlharii. Era pe jumătate dărîmat, ruinat. A dus o viaţă grea, care pînă la urmă l-a dat gata.

Prudie se aşeză brusc, înainte de a-şi termina discursul, pentru că n-o mai ţineau picioarele. Sergentul Vage se ridică. În viaţa de toate zilele era rotar.

– Fraţi şi surori, spuse el, eu nu sînt din ăia care dau din gură, după cum bine ştiţi; dar nu se cade să terminăm masa fără să ne gîndim la dragul nostru frate Jud, care ne-a părăsit ducîndu-se în grădinile şi livezile înflorite ale paradisului. Oameni răi şi criminali l-au omorît, dar să nu vă îndoiţi că legea n-o să le dea de urmă.

– Bravo! Bine zis! încuviinţă Prudie.

Vage îşi încrucişă mîinile pe burtă şi continuă:

– Nu trebuie să uităm scaunul gol de la această masă. Se uită de jur-împrejur, dar nu văzu nici o ladă neocupată. Scaunul gol, repetă el. Şi se cuvine să beau un pahar în cinstea dragului nostru frate plecat dintre noi.

– Aşa-i! zise Tina.

– Pentru dragul nostru frate, rosti Prudie ridicînd paharul.

Toţi goliră paharul.

– Odihnească-se în pace, spuse Joe Permevan.

– Amin, încheie bătrînul Ben Tregeagle, dînd din cap.

– Ce viaţă amărîtă! spuse mătuşa Sarah. Din leagăn pînă în mormînt cît ai bate din palme! O ştiu bine că eu pregă-

tesc mortul pentru înmormîntare. Asta-i meseria mea. Da tot stau şi mă gîndesc...

– Amin, se auzi unchiul Ben.

– Mai bună-i meseria mea; vînd peşte, spuse Betsy.

– Pe mulţi mi-a fost mult mai greu să-i pregătesc pentru coşciug decît pe Jud, spuse Sarah. Era lung Jud şi parcă se întinsese şi mai mult, da' nu era atît de gros la mijloc cum credeam eu.

– Amin, zise iar unchiul Ben.

– Termină cu amin şi iar amin, bătrîne, spuse Prudie. Încă n-am ajuns la biserică. Poţi să-ţi spui rugăciunile şi mîine.

Charlie Kempthorne începu să rîdă.prosteşte şi rîse pînă cînd îl făcură să tacă de teamă să nu-i trezească pe cei ce dormeau duşi pe jos.

– Cu cei vii n-am treabă, spuse Betsy, dar cînd văd un mort mă trec fiorii. Nici pe bietul Joe n-am îndrăznit să-l ating – şi mi-a fost frate mai bine de cincizeci de ani. Începu să plîngă încet.

– Hai, Ned, spuse Prudie, du-te şi dă cep la butoiul ăla cu coniac. Mi-e sete de parcă aş fi o pisică cu nouă pui. Hai că mai avem timp.

Bottrell îi făcu cu ochiul şi trecu în cealaltă cameră care servise drept bucătărie. Prudie se aşeză iar, cu braţele ei groase încrucişate, şi urmări scena cu satisfacţie. Pînă acum totul mersese ca pe roate. Oaspeţii care mai rămăseseră aveau să doarmă acolo peste noapte şi mîine, se gîndea ea cu plăcere, o vor lua de la început. Înmormîntarea avea loc la prînz. Vor scoate coşciugul devreme dacă era vreme bună şi-l vor aşeza în faţa uşii, pe cîteva lăzi. Toţi cei ce luau parte la înmormîntare

vor veni devreme dimineața și vor începe să cînte imnuri. Un imn, apoi un pahar, încă un imn și alt pahar pînă pe la ora unsprezece. Apoi cioclii vor ridica mortul cu coșciug cu tot, îl vor purta vreo sută de iarzi și Ned Bottrell va merge după ei cu un butoiaș cu coniac și mîncare; după alți o sută de iarzi, altă oprire, alt imn și iar coniac și mîncare; și tot așa pînă la biserică. Vor ajunge pe la ora douăsprezece, dacă vor ajunge. Prudie își amintea de înmormîntarea lui Tommy Job, cînd cioclii n-au mai putut să se ridice de jos cînd mai era o jumătate de milă pînă la biserică.

Mătușa Sarah începu să povestească:

– Vă amintiți? Prima dată cînd am început să pregătesc un mort pentru înmormîntare mă treceau fiori de frică și atunci am început să rostesc un descîntec pe care-l învățasem de la bătrîna Nanpusker, care era un fel de vrăjitoare. Înainte de a atinge mortul, rosteam următoarele: „Dumnezeu să ne ferească de mistificații, conjurații, intoxicații, incantații, fumigații, damnații, de chinurile iadului și de cele drăcești."

– Doamne Sfinte! zise Prudie.

– Amin, încheie unchiul Ben somnoros. Dar cînd Ned Bottrell se năpusti în cameră îi trezi pe toți... Nu aducea băutură și era alb ca varul la față.

– S-a dus! țipă el.

– Coniacul! spuse Prudie și se ridică clătinîndu-se pe picioare. Cine l-a furat? Era acolo acum un ceas.

– Nu se poate să fi furat toate cele trei butoiașe! strigă sergentul Vage în alertă. I-am fi auzit. N-ar fi putut căra trei butoiașe fără...

– Nu! țipă Ned Bottrell și mai tare. Nu coniacul, cadavrul!

*

Încet-încet în larma care se iscase, îl făcură să vorbească. Împins de o curiozitate morbidă, dar şi de mîndria lui de tîmplar care-şi cunoştea bine meseria, luase felinarul din bucătărie şi aruncase o privire în şopron ca să vadă – după cum spunea el – dacă Jud şedea bine în coşciugul lui nou şi frumos. Coşciugul era acolo, dar corpul dispăruse.

Unii din cei prezenţi erau la fel de zdruncinaţi ca Ned, dar Prudie luă imediat frînele în mînă. Mai întîi spuse că Ned e plin ochi de băutură şi nu mai poate să vadă bine. E sigură că bătrînul ei e tot acolo, pune rămăşag pe o guinee. Dar cînd Ned a poftit-o să vină să vadă, a spus că o dor picioarele şi l-a trimis pe sergentul Vage. Cînd Vage s-a întors şi a confirmat povestea, Prudie a mai băut un pahar şi s-a ridicat.

– Hoţii ăia de cadavre au făcut-o, strigă ea cu voce tunătoare. Ştiţi cum se întîmplă! Cred că sînt ucigaşii ăia care l-au omorît luni noaptea. Haideţi cu mine!

Hotărîţi, vreo doisprezece din ei, în frunte cu văduva, se repeziră în şopron şi se uitară la sicriul făcut de Ned Bottrell. Era un sicriu pe cinste, şi chiar acum, în acest moment de criză, Ned nu se putu împiedica să nu-l admire. Dar era gol.

Prudie îl răsturnă aproape, aşezîndu-se brusc pe margine, şi izbucni în lacrimi.

– Hai, nu mai plînge, spuse Paul Daniel pe care-l treziseră dintr-un somn adînc şi-l tîrîseră acolo fără prea multe explicaţii. Nu s-a dus aşa, dintr-o dată. Ştiam toţi că-i mort şi c-o să se ducă.

– Ba s-a dus dintr-o dată, spuse Joe Permewan. Ce mă nedumireşte e *unde* s-a dus.

– Ce înmormîntare e asta fără mort să-l îngropi? spuse Betsy Triggs. Aşa ceva nu se face!

– Ei, ajunge, liniştește-te, spuse Paul Daniel mîngîind-o pe Prudie pe părul ei lins. Curaj, draga mea. Toți ajungem acolo mai devreme sau mai tîrziu, bogați sau săraci, boieri sau țărani, sfinți sau păcătoşi. Toți trebuie să avem curaj.

– Curaj pe dracu'! țipă Prudie arătîndu-şi nemulțumirea. Lasă-mă în pace! Vreau să ştiu ce-au făcut cu bătrînul meu.

Urmă o tăcere scurtă.

– Trebuie să-l căutăm, spuse sergentul Vage. Poate că n-a ajuns prea departe.

Propunerea lui părea mai bună decît dacă n-ar fi făcut nimic. Aprinseră încă două felinare. Cînd au deschis uşa, ploua tare şi era întuneric ca smoala, dar după puțină ezitare bărbații se împărțiră în trei grupuri şi începură să caute, iar femeile se întoarseră în casă să o consoleze pe Prudie.

Prudie era de neconsolat. E o ruşine, spunea ea. Să ai bărbat şi pe urmă să nu-l mai ai. Aşa ceva nu se poate. Betsy Triggs avea dreptate, ce înmormîntare era asta fără mort de îngropat. Ucigaşii ăia de hoți nu-i furaseră numai bărbatul, dar o lipsiseră şi de plăcerea de a-l vedea îngropat cum se cuvine. Toată lumea trebuia să vină a doua zi la praznicul de înmormîntare şi erau trei butoiaşe cu coniac întregi, şi plăcintele şi prăjiturile şi preotul şi groapa săpată şi nimic de băgat în groapă. Era mai mult decît poate cineva să suporte.

Mătuşa Sarah Tregeagle s-a gîndit să facă să treacă timpul povestind cum murise cineva cu genunchii strînşi; dar nimeni nu părea să aibă chef de poveştile ei, aşa că tăcu din gură şi iar se făcu liniște. Dar nici liniştea asta nu le-a plăcut.

Atunci unchiul Ben, care fusese scutit de căutarea mortului din cauza vîrstei, se adresă lui Joe Permewan, care fusese şi el scutit din cauza reumatismului şi îl rugă să cînte ceva. Joe spuse că la asta se gîndea şi el şi luă viola, dar era atît de beat încît cînd începu să cînte zgomotul pe care-l făcea era mai rău ca tăcerea. Era, cum spunea Prudie, ca şi cum ar fi tras cu arcuşul peste propriile lui mațe.

Ben a mai propus să cînte un psalm, dar nimeni nu se simțea în voce şi Prudie începu să se supere pe Jack Cobbledick care sforăia tare culcat într-un colț lîngă fereastră. Asta era o adevărată insultă, dar oricît l-au zgîlțîit ca să se trezească, el a continuat să sforăie.

Betsy Triggs auzi paşi la uşă şi toți aşteptau nerăbdători să audă ce veşti aduc cei ce plecaseră în căutarea lui Jud.

Uşa se deschise şi Jud Paynter intră şchiopătînd. Era în izmene, ud leoarcă şi supărat foc. Fața de masă pe care o împrumutase de la cîrciuma din josul uliței nu-l ferise prea mult de ploaie.

– Ia ascultați, spuse el agresiv, ce s-a întîmplat? Şi unde mi-e pipa?

Capitolul XI

Timp de nouă zile, învierea lui Jud a produs uimire şi comentarii în toată regiunea. Doctorii şi farmaciştii, cărora puţin le păsase de el cînd se zvonise că a murit, au venit călare de la distanţe mari ca să vadă arătarea care înviase. L-au examinat cu atenţie, au luat probe şi au discutat întrebuinţînd tot felul de termeni latini interminabili. I-au prescris medicamente contra febrei şi altele, i-au pus drenuri, i-au făcut clisme şi unul din ei a vrut chiar să tragă cu pistolul lîngă urechea lui ca să împrăştie orice febră ar mai fi apărut. Numai blestemele lui Jud l-au împiedicat. După ce şi-a revenit, a zăcut iar mult timp în pat, cu capul înfăşurat într-un bandaj murdar şi uitîndu-se urît la cei ce-l chinuiau.

Oamenii simpli din regiune se îmbulzeau şi ei să-l vadă, dar cînd a început să se simtă mai bine, prezenţa lor îl supăra atît de mult încît Prudie nu mai putea să-i primească. Dar chiar şi atunci se strîngeau la fereastră şi se uitau înăuntru printre scîndurile crăpate şi cînd îi vedea, ţipa la ei şi înjura şi arunca în ei cu tot ce-i cădea în mînă, astfel încît Prudie a trebuit să-şi ascundă chiar şi ghetele ei cele mai bune.

Nu era recunoscător că scăpase; în primul rînd era furios pe Prudie.

– Proasta aia bătrînă, îi spuse el lui Ross cînd acesta veni să-l vadă. Proasta bătrînă! Auzi! Să cheltuiască toți banii mei pe înmormîntare și eu nici măcar nu eram mort. E ca și cum i-ar fi aruncat la gunoi.

– Spune-mi, cum ți-ai revenit?

Jud, plin de demnitate, începu să-i explice cum zăcea liniștit în sicriu, cînd ploaia a început să treacă prin acoperișul spart și să-i curgă pe față și cum asta l-a trezit. I se părea că visase că bea gin, dar gustul nu era bun și cînd s-a ridicat în capul oaselor a crezut că e pe mare, pe vasul *One and All.* I se părea că e furtună și se dăduse jos din cușetă și ieșise pe punte, dar ploua și mai tare și văzînd copaci în jur și-a dat seama că e acasă la el.

– Mi-era sete și am luat-o în jos pe uliță pînă la cîrciuma lui Jake și am intrat ca să gust o picătură, să mă întăresc. Cînd, ce credeți? Sar toți în picioare și încep să țipe ca apucații și se reped toți să iasă pe ușa cealaltă... și mă lasă singur. Am băut tot ce lăsaseră pe mese, mi-am pus o față de masă în cap și m-am dus acasă la Prudie.

– Ea a crezut că banii sînt ai ei, spuse Ross. Toți te-am crezut mort. A vrut să-ți facă o înmormîntare frumoasă.

– Ba a vrut să tragă un chef, asta a vrut. Toți erau beți. Și încă pe banii mei! Cînd m-au lovit și m-au trîntit jos aveam cincisprezece bani de aur! Și acuma ce mai am? Trei monezi și două butoiașe cu coniac și un coșciug de lemn sprijinit de perete în picioare ca o pendulă fără ceas! Nu e drept, v-o spun eu!

În săptămînile următoare, Jud se însănătoşi încet-încet. Mergea şchiopătînd, sprijinindu-se pe un băţ, trăgea nitel un picior şi nu voia să vorbească cu nimeni. Nu-i plăceau întrebările pe care i le puneau prietenii. Nu putea să iasă din casă şi să se ducă să bea ceva fără să nu-l întrebe lumea cum e în rai şi dacă îngerul Gabriel îi deschisese poarta raiului răspunzînd cînd bătuse el la poartă, şi dacă acolo se găsea gin sau coniac.

Toată viaţa fusese un om nemulţumit, dar ceea ce făcea ca supărarea lui de acum să fie aproape imposibil de suportat era că nu putea spune nimănui lucrul cel mai grav pentru el. Riscase represalii ca să cîştige banii şi acum suferise şi represalii, pierduse şi banii. Dacă îl va vedea vreodată pe îngerul Gabriel, va avea el ce să-i spună.

*

În prima vineri din luna mai, Ross şi Francis s-au dus călare pînă la Truro pentru a rezolva ultimele probleme legate de deschiderea minei. I-au explicat lui Harris Pascoe ce planuri aveau şi acesta îi ascultă gîndindu-se cît va dura asociaţia între cei doi veri. Nu cunoştea neînţelegerile dintre ei decît din afară, nu ştia că îi lega o prietenie durabilă care începuse încă din tinereţe şi era mulţumit că nu trebuia să le refuze un împrumut de care s-ar fi putut să aibă nevoie pentru început.

Francis îi spuse:

– Există un punct asupra căruia Ross este de acord. Doresc ca investiţiile mele în această mină să fie făcute în numele fiului meu.

– Băiatul dumneavoastră? Dar nu e decît un copil, nu-i aşa?

– Datorez mulţi bani lui Warleggan şi de curînd m-am

certat cu el şi familia lui. Trebuie să recunosc că pînă acum nu m-au presat în nici un fel; dar cunoaşteţi relaţiile dintre Ross şi Warleggan; şi dacă află că sîntem asociaţi în afaceri ar putea să-l atace prin mine. Dacă investiţia mea îi aparţine lui Geoffrey Charles, nu se poate atinge de ea.

– Asta se poate aranja. S-ar putea să apară unele dificultăţi dacă un minor e posesorul unui astfel de capital. N-aţi prefera să-l treceţi pe numele soţiei dumneavoastră?

Francis se uită în jos, examinîndu-şi mîinile:

– Nu, nu doresc aşa ceva.

– Foarte bine. Cînd intenţionaţi să începeţi lucrul?

– La întîi iunie, spuse Ross. Instalaţiile sînt în curs de executare, dar la început nu vom avea nevoie de maşini de pompat apa.

– Presupun că sînt achiziţionate de la firma Boulton şi Watt?

– Nu. Sînt doi ingineri tineri la Redruth, pe care mi i-a recomandat Henshawe, şi credem că ne vor construi o instalaţie mai eficientă la un preţ mai mic.

– Băgaţi de seamă să nu apară litigii. Watt are patentul pentru cîţiva ani de aici înainte.

Se duseră apoi la Nat Pearce, care urma să întocmească actele de asociere, apoi au luat masa la hanul „Leul Roşu" Francis avea ceva de rezolvat, aşa că îl lăsă pe Ross vorbind cu Richard Tonkin, care venise să ia masa cu ei. Tonkin avea noutăţi despre foştii lor asociaţi, dar lui Ross i-ar fi convenit să le afle cu altă ocazie decît acum, cînd încerca să uite tot ce se întîmplase acum un an.

Tonkin îi mai spuse că a aflat că Margaret Vosper,

născută Cartland – sau cine știe cum – îl părăsise pe soțul ei și căuta să intre în grațiile lui Sir Hugh Bodrugan. Lui Ross îi convenea vestea, gîndindu-se că în felul acesta avea să stea departe de casa lui și să înceteze să-i mai dea tîrcoale Demelzei ca un cotoi bătrîn și rîios. Se ridicară de la masă, îndreptîndu-se spre scară. În capul scării îl văzură pe George Warleggan care urca.

Tonkin ezită puțin, se uită la Ross, nu observă nici o schimbare la el și continuă să coboare cu o treaptă în spatele lui. George îi văzuse, dar nu făcu nici un efort ca să-i evite. De fapt, nici nu s-ar fi putut să nu se întîlnească la jumătatea scării.

Ross ar fi continuat să coboare ca și cum celălalt nu ar fi existat, dar George ridică bastonul și-l sprijini de balustrada înaltă, barîndu-i drumul. Era un gest periculos.

– Hei, Ross! spuse el. Îmi pare bine că ne-am întîlnit, nu ne-am mai văzut de mult.

Ross se uită la el.

– Așa se pare.

Un rubin mare cît un bob de mazăre îi garnisea cravata scumpă. Ross, prin comparație, părea îmbrăcat sărăcăcios.

– Arați mai rău decît cînd te-am văzut ultima oară, spuse George. Oare din cauza neajunsului cu procesul?

– Nici tu nu arăți mai bine, spuse Ross. Ai suferit vreo dezamăgire?

George izbi cu bastonul în balustradă.

– Nu știu ce m-ar putea dezamăgi. Afacerile mele merg foarte bine. Apropo, aud că te lansezi în altă întreprindere.

– Ca de obicei, stai cu urechea bine lipită de pămînt ca să auzi ce se întîmplă; sau poate te uiți pe gaura cheii?

Ross era omul care, mai bine decît oricare altul, putea trezi în George un complex de inferioritate. Setea lui de putere se explica în cea mai mare parte prin acest complex care-l chinuia şi care era cauza principală a urii pe care i-o purta lui Ross.

Îşi trase bastonul la o parte:

– Îmi place un jucător, şi mai ales unul care nu se opreşte nici cînd vede că nu are noroc.

– Un jucător bun, spuse Ross, simte întotdeauna cînd începe să-i surîdă norocul.

– Şi un jucător prost crede asta, chiar dacă nu este adevărat, spuse George rîzînd. Trebuie să-ţi mărturisesc că m-am amuzat văzînd ce partener ţi-ai ales. Nimeni altul decît Francis! Ai uitat cum s-a comportat faţă de societatea voastră, aceea numită Carnmore?

Ross observă că Tonkin asculta atent.

– Apropo, spuse el, acum vreo trei săptămîni, unul din martorii de la procesul meu a fost atacat şi aproape omorît de nişte ucigaşi plătiţi. Nu mi-ar plăcea să văd că genul ăsta de răzbunare o să devină o practică obişnuită.

Uimirea care se citi în ochii lui George părea adevărată. Se lipi de perete ca să lase doi oameni să urce scara.

– Trebuie să n-ai ce face ca să-ţi pierzi timpul cu vendete împotriva unor lepădături de prin sate. Dar de ce crezi că aşa s-a întîmplat?

– Oricine ar fi în spatele acestei afaceri greşeşte dacă-şi închipuie că numai el poate intimida pe cineva. Minerii, după cum ştii, au felul lor de a-şi manifesta supărarea.

– Toţi avem, replică George politicos. Mi-am adus

aminte... am aflat că ai vîndut o parte din acțiunile tale de la Wheal Leisure, una din puținele mine din regiune care mai aduc venituri. E o mare greșeală, să știi.

– Timpul va dovedi dacă e o greșeală.

– Din cele patruzeci și patru de instalații construite în Camborne și Illuggan în ultimii zece ani, numai patru mai funcționează. La Wheal Leisure se găsește minereu bogat și puțină apă, ușor de drenat. La Wheal Grace e sigur că nu vei putea drena apa. Ce cauți acolo... aur?

– Nu, spuse Ross, libertatea de a fi noi înșine, de a nu ne vinde.

George se împurpură la față și-i răspunse dușmănos:

– Cred că știi de unde are Francis banii pe care îi investește în mina ta.

– Știu. Ai fost foarte îndatoritor.

– Da, l-am plătit noi, familia Warleggan, pentru serviciile pe care ni le-a adus. Șase sute de lire... sau treizeci de arginți.

Jos, în cîrciumă, doi bărbați se certau la o cană cu bere; vocile lor aspre și groase răsunau ca ecoul unui mecanism de ceasornic uzat care nu reușea să pună în mișcare cele două siluete rămase nemișcate pe scară. Apoi, fără ca Tonkin care era de față să poată interveni, cei doi se repeziră unul la altul.

Ross întinse mîna și-l apucă pe George de cravata înfășurată în jurul gîtului. Îl iritase vederea ei de cum o zărise. Trase de ea și începu să-l scuture pe George. Surprins, acesta nu reacționă imediat, dar simțind că se sufocă din cauza strînsorii, ridică bastonul să-l lovească pe Ross în cap. Ross îi răsuci mîna și i-o lăsă în jos. George ridică cealaltă mînă făcută pumn și-l lovi puternic pe Ross în tîmplă. Amîndoi își pierdură

echilibrul şi se loviră de balustrada care nu cedă – Tonkin interveni, încercînd să-i liniştească, dar nu-l luară în seamă; păreau să nu mai asculte de raţiune; un bărbat care-i văzuse îl strigă pe hangiu.

Înfuriat, George ridică iar pumnul; dar nemaiavînd echilibru lovi la întîmplare. Bastonul îi căzu din mînă şi Ross, slăbind strînsoarea, îl lovi pe George drept în gură. Apoi dădu drumul cravatei şi-l apucă de mijloc. Ca doi turbaţi, se repeziră în jos pe scări, izbindu-l pe Tonkin care se dădu la o parte. Ross era mai puternic. George simţi că-l lasă picioarele. Înfuriat, dîndu-şi seama că e în inferioritate, ridică mîinile căutînd să-l lovească pe Ross în ochi, dar era prea tîrziu. Acesta îl ridică în sus şi-l aruncă peste balustradă. În ultimul moment încercă să se agaţe de ceva, dar nu reuşi decît să-i sfîşie cămaşa lui Ross. Se auzi o bufnitură puternică şi căzu peste o masă şi un scaun care se făcură bucăţi ca şi cum ar fi fost cutii de chibrituri.

Ross se clătină, respiră adînc, scuipă şi o porni în jos pe scări. Fruntea îi sîngera, iar sîngele i se prelingea pe sprîncene şi pe obraz. George se zvîrcolea pe podea şi gemea. Hangiul sosi în grabă şi rămase îngrozit de ce vedea; apoi se repezi la piciorul scării.

– Domnule căpitan... e ruşinos! Ce înseamnă asta, vă rog? Domnule Warleggan, ce s-a întîmplat?... Sînteţi rănit? Domnule căpitan, vă rog să-mi explicaţi! Se poate aşa ceva?... Un gentleman!... o masă şi două scaune... poate s-a rupt şi balustrada. Domnule căpitan.

Cînd Ross ajunse pe ultima treaptă, hangiul îi ieşi în cale; Ross văzu vesta roşie şi cu o ultimă izbucnire de furie,

cum nu mai simțise de ani de zile, îl îmbrînci, dîndu-l la o parte din calea lui. Nu avusese intenția să-l lovească, dar omul se dădu înapoi și căzu cu spatele lipit de lambriu. O bucată de tencuială căzu din perete și se sparse lîngă el. Cînd Ross ieșea din han, George Warleggan de-abia se ridica în genunchi.

*

La Nampara coseau fînul. Recolta era bună; John și Jane Gimlett, împreună cu Jack Cobbledick munceau ajutați de doi dintre copiii mai mici ai lui Martin. Demelza se uita la ei, nemulțumită că nu avea voie să dea și ea o mînă de ajutor. I se interzisese să facă multe acum și asta nu-i plăcea. Se simțea foarte bine și era o pierdere de timp să stea degeaba cînd erau atîtea de făcut.

Era o zi însorită și bătea un vînt plăcut dinspre sud-est. După masă nu-i urmă pe cosași la cîmp, ci dădu grăunțe celor cîteva păsări pe care le mai aveau, apoi făcu cîte ceva prin casă – toate astea cu un aer nerăbdător, ca și cum o asemenea activitate nu-i dădea nici o satisfacție. Săptămîna trecută primise o scrisoare de la Verity; îi spunea cu oarecare teamă că în sfîrșit cei doi copii vitregi își anunțaseră vizita, dar cea mai mare parte din scrisoare era plină de sfaturi izvorîte din grija ei plină de afecțiune pentru Demelza. Aceasta se gîndea: Cum să mă obosesc? Nu mă lasă să fac nimic! Ross i-a pus pe John și Jane Gimlett de strajă de parcă ar fi cîini de pază. Nu m-ar mira dacă ar lăsa coasele să vină repede să vadă cum mă simt.

Se duse la intrare și se uită prin grădină. Iarna blîndă le priise florilor; multe înfloriseră deja. Ar fi nemaipomenit, se gîndi ea, dacă și femeile ar înflori pe vreme caldă și s-ar ofili la frig. Vîntul înfoia lalelele; culese cîteva cu petalele desfăcute,

apoi se întoarse în casă şi intră în cămăruţele unde preparau brînzeturile şi ridică pînza care le acoperea ca să vadă dacă apărea pe ele mucegai. De acolo ieşi prin spatele casei şi se îndreptă spre mare.

Marea era agitată de o hulă puternică; valurile alergau spre plaja de la Hendrawna ca miresele la nuntă, cu văluri de spume fluturîndu-le în jurul capului. Pe lîngă stînci, hula înainta încet, iar valurile rămîneau în urmă, ca o dantelă mai întîi, acolo unde apa era mai puţin adîncă, şi ca un nor luminos de ceaţă marmorată acolo unde era mai adîncă. Dincolo de valuri se vedeau două bărci de pescari din St. Ann. Demelza se întoarse şi coborî, călcînd pe frunzele proaspete de ferigă, pînă ajunse jos, la Golful Nampara.

Acolo, la adăpost, era cald şi linişte, şi vălurelele apei murmurau încet, părînd s-o invite. Îşi scoase pantofii şi ciorapii şi vîrî picioarele în apa îmbietoare. Senzaţia era liniştitoare şi plăcută. După un timp se apropie de barcă şi văzu că ultima dată cînd o folosise – împreună cu Gimlett – uitaseră să ducă furcheţii înapoi acasă. Dacă ar fi ştiut Ross, s-ar fi supărat, pentru că oricine ar fi putut folosi barca sau chiar ar fi putut să o fure dacă aveau cum să fixeze vîslele. Pe fundul bărcii era o cutie cu nadă pentru peşti; probabil că începuse să şi miroasă pînă acum.

Înăuntru, aerul era liniştit, afară lumina lucea slab, ca o camee. Valurile nu erau mari şi îşi dădu seama că atîta timp cît n-ar ieşi din golf, erau inofensive. Sigur că dacă ar afla cineva că scosese barca ar fi tărăboi mare; dar Ross era departe şi de ceilalţi puţin îi păsa.

Ştia din experienţă cum să tîrască barca pe nisip fără să

facă un efort prea mare; se obişnuise şi, cu multă grijă acum că era în luna mai, trase barca pînă la marginea apei fără nici o greutate; apoi îşi suflecă fusta şi o împinse în apă. Se urcă repede în ea şi din cîteva lovituri de vîslă o îndreptă în aşa fel încît să nu se răstoarne.

Vîsli pînă aproape de gura golfului şi lăsă ancora. Aici hula era mai puternică decît crezuse, dar senzaţia era plăcută. Mulţumită că a reuşit, începu să pună momeala în undiţă, strîmbînd puţin din nas din cauza mirosului.

Capitolul XII

Scandalul neaşteptat cu George Warleggan îl lăsase pe Ross clocotind de furie. Nu îşi amintea să-şi mai fi pierdut vreodată cumpătul în aşa măsură. Faţa lui George, surîsul lui batjocoritor, influenţa apăsătoare a acestuia asupra vieţii lui îl făcuseră ca într-o clipă să nu-şi mai poată stăpîni furia. Existase cel puţin un moment în trecut cînd ar fi fost mai normal să se înfurie, cînd avusese un motiv adevărat; dar aşa se întîmplă în viaţă. Şi acum se întîmplase, cu vîrf şi îndesat.

(Îşi dădu seama că a avut noroc că George nu murise, că nu-l omorîse el. După cum se ridicase de jos, se părea că nici nu se rănise prea rău.) Dar vestea despre încăierare se va răspîndi ca fulgerul. Într-un ceas va fi pe buzele tuturor la Truro; peste o zi... Nu ar fi avut nici o importanţă cearta ca atare, ci motivul care o determinase. Era ca o otravă care îl îmbolnăvea. Era o otravă nu numai pe buzele oamenilor, dar şi în mintea lui Ross. O simplă încăierare nu o va face să dispară. În timp ce se spăla şi după ce îşi cumpără o cămaşă nouă, încercă să judece lucrurile la rece.

Că Francis trădase mai mult sau mai puţin interesele

societății pe care Ross încerca să o pună pe picioare era ceva ce el ajunsese să accepte. Se întîmplase ceva ce trebuia trecut cu vederea şi uitat. Că Francis suferise, că îl mustrase conştiinţa pentru ce făcuse era clar pentru oricine îl văzuse în ultimele douăsprezece luni. Ei bine, asta aparţinea trecutului. Probabil că societatea lor s-ar fi destrămat şi fără ajutorul lui Francis; şi dacă într-adevăr Francis trădase, o făcuse de supărare, în timpul certei provocate de fuga lui Verity de acasă. Niciodată nu-i trecuse prin minte că Francis ar fi putut să-i „vîndă" în mod voit, pentru bani. Chiar şi acum, cunoscînd caracterul lui Francis, respingea această posibilitate; încăierarea se datora de fapt acestui impuls de respingere a oricărei posibilităţi de trădare din partea lui Francis; violenţa fusese necesară pentru că n-ar fi putut respinge numai prin cuvinte insinuările lui George.

Se bătuse ca să apere onoarea lui Francis, dar totuşi nu era sigur ce apăra. Neclară situaţie! Detalii mărunte, unele neplăcute, se adunau ca să-i confirme îndoielile. Cu siguranţă că Warleggan îi plătise banii lui Francis. Era oare corectă explicaţia pe care i-o dăduse Elizabeth – explicaţie obţinută probabil de la Francis? Ar renunţa George Warleggan la şase sute de lire numai ca să respecte un principiu? Ce alt motiv, cu excepţia scîrbei de propria lui trădare, putea avea Francis ca să nu cheltuiască banii pentru a putea trăi mai bine? De ce ferestrele de la Trenwith nu erau cît de cît reparate?

Şi ce trebuia să facă dacă era adevărat? Dacă era adevărat, ar trebui să se ducă la Pearce şi să-i spună să nu-şi mai piardă timpul cu redactarea unui document care nu va fi folosit niciodată. Dar cum putea să fie sigur? Numai întrebîndu-l direct pe Francis. Şi însăşi întrebarea ar fi dovedit că Ross considera posibilă trădarea pentru bani şi ar fi pus capăt aso-

cierii dintre ei. Îl cunoştea bine pe Francis ca să ştie că aşa s-ar întîmpla.

Cu toată agitaţia şi tulburarea care-l stăpîneau, trebuia totuşi să facă unele mici cumpărături. Le-a făcut, dar într-o stare de confuzie care îi zăpăcise pînă şi pe vînzători. Se uitau nedumeriţi la el, la fruntea rănită, la faţa lui pe care se citea preocuparea. Cînd credea că George e un mincinos şi şi-a meritat pedeapsa, cînd îndoiala i se strecura din nou în minte. Oare asta era fapta oribilă pe care Francis fusese pe punctul de a i-o mărturisi la Trenwith, luna trecută?

Dacă s-ar fi aflat motivul încăierării lor şi lumea l-ar fi crezut pe George, poziţia lui Francis în societate ar fi devenit imposibilă. Deja Ross observase expresia de pe faţa lui Tonkin. Deci dacă oamenii l-ar fi crezut pe George, Francis n-ar mai fi putut să-şi arate faţa în lume.

*

Era mulţumit cel puţin că Trencrom îi plătise şi că nu mai era atît de strîmtorat acum, cînd avea atîta nevoie de bani. Patru iarzi de panglică roz şi patru de panglică bleu cu şase pence iardul. Şapte iarzi de dantelă l-au costat cinci şilingi. Probabil că nu era ce-i trebuia Demelzei, dar se va descurca ea, aşa cum se descurca întotdeauna cu tot ce avea de făcut. Pînză pentru prosoape. Toate astea le-ar fi cumpărat Demelza mai de mult, cînd mai putea să călărească, dar nu avuseseră bani atunci. Două pături. Unele costau şaisprezece şilingi, altele numai doisprezece. Vrînd să facă economie, le cumpără pe cele mai ieftine, dar cheltui diferenţa pe nişte catifea roşie pentru o eşarfă pe care Demelza o va purta după naştere.

Putea să nască din zi în zi. Cu cît mai repede, cu atît mai bine. Un pieptene nou. Îi rupea mereu cînd se pieptăna.

Ce va spune ea despre cele întîmplate? Ea fusese întotdeauna pentru împăcare, dar îl va îndemna oare să ierte şi să uite dacă ce spusese George era adevărat? Ar putea să spună că n-ar trebui să strice totul, după atîta timp, din cauza unei acuzaţii fanteziste venite din partea lui George. Acesta nu dorea decît să provoace o ceartă între cei doi veri.

Judecata ei era sănătoasă. Şi dacă se certau, cine mai avea să finanţeze mina? El nu avea bani destui. Tot ce plănuise în ultimele două luni, tot ce realizase ar fi zadarnic. Era exact ceea ce ar fi vrut George să se întîmple.

Cînd termină cumpărăturile, Ross îşi aminti că stabilise să se întîlnească cu Francis la han. Nu se mai putea. Îi părea rău că-l îmbrîncise pe bietul hangiu; pînă la urmă trebuie să-l împace şi să-l despăgubească în vreun fel – dar azi nu se mai putea duce acolo. (Încăierarea cu George ar fi putut avea consecinţe negative, deşi se îndoia: lui George i-ar fi convenit mai curînd o bătaie la loc deschis decît pe o scară, dar nu era probabil că şi-ar risca pielea să se bată în duel cu un soldat. Totuşi, de acum înainte între ei se declarase un război pe faţă.)

Se duse la cîrciuma numită „Şapte Stele" şi trimise un chelner care-l cunoştea pe Francis din vedere să-l aştepte la intrarea în hanul „Leul Roşu". Se instală apoi într-un colţ mai întunecat şi comandă coniac, încercînd să ia o hotărîre pînă la venirea lui Francis. De această hotărîre, pe care avea să o ia după o matură chibzuinţă şi neinfluenţat de nimeni, depindea viitorul lor, tot ce avea să facă de aici înainte. Tot ce ar face era bun sau rău, permis sau oprit, fecund sau steril, potrivit cu hotărîrea pe care o va lua azi. Mîine ar fi fost cu totul altfel. Nu avea decît două alternative, nu trei. Nu putea accepta versiunea lui George înainte de a-l asculta şi pe Fran-

cis. Sau punea la îndoială versiunea lui Francis – şi rezultatul ar fi inevitabil – sau avea încredere în corectitudinea vărului lui. Chiar un compromis ar fi fatal. Să nu ia în seamă tot ce spusese George şi totuşi să lase spusele acestuia să-i învenineze mintea ar fi mai rău decît o ruptură totală.

Se auzea într-un colţ tic-tac-ul pendulei. Afară, pe strada îngustă, vîntul cald sufla în rafale, ridicînd nori de praf şi nisip; îi ciufuli peruca şi-i umflă poalele hainei unui bătrîn care, sprijinindu-se pe un baston, trecea încet, cu paşi nesiguri, prin faţa hanului; un ghemotoc de hîrtie zbură pe lîngă nasul unei pisici; la nouă mile depărtare, barca plutea pe apă trăgînd de ancoră şi, în timp ce Demelza scotea undiţa goală, vîntul îi zburlea părul în toate direcţiile. În han, din colţul întunecat opus celui unde şedea Ross, se ridică un bărbat şi veni spre el. Era Andrew Blamey, soţul lui Verity.

Ross se uită lung la el, încercînd să-şi adune gîndurile, apoi, din instinct mai curînd decît conştient, se ridică şi-i întinse mîna.

Blamey i se adresă cu vocea lui aspră:

– Cred că sînt mai mult de doi ani de cînd nu ne-am văzut.

– Aş fi zis că mult mai mult. Ezită puţin, apoi adăugă: Vreţi să luaţi loc?

– Vin rar pe la Truro, dar am adus vasul unui prieten care nu cunoaşte navigaţia pe rîu aici şi acum aştept diligenţa de la ora cinci ca să mă întorc acasă.

Au stat de vorbă cîteva minute, deşi se simţeau stînjeniţi. Andrew Blamey îl întrebă cu sincer interes cum se simte Demelza. Pe Ross îl uimea întotdeauna respectul pe care bărbaţii serioşi îl arătau Demelzei. Francis ar fi făcut orice pentru ea.

Săptămîna trecută, Sir John Trevaunance îi trimisese piersici de seră. Oamenii aceştia nu făceau parte din categoria lui Bodrugan sau Treneglos, care-i făceau curte pentru că era atrăgătoare fizic şi avea o minte ascuţită.

Ross la rîndul lui îl întrebă ce face Verity şi observă puţină îngrijorare pe faţa lui Blamey.

– Nu se simte bine?

– Ba da, cînd am plecat, de dimineaţă, se simţea foarte bine. Îşi drese glasul: Are o mică problemă... deşi pentru cineva dinafară... Copiii mei vin mîine pentru prima oară să ne facă o vizită... şi eu nu voi fi acasă, plec pe mare.

Ross aruncă o privire spre uşă. Cum cealaltă dilemă a lui nu mai era acum în centrul atenţiei, încercă să se concentreze asupra celor ce spunea Blamey.

– Vasul *Thunderer* e aşteptat să sosească la Falmouth în seara asta sau mîine de dimineaţă. James a lipsit doi ani... Eu eram sigur că voi fi acasă toată săptămîna; de aceea am invitat-o pe fiica mea, care pînă acum a refuzat să vină – cred că din timiditate, nu altceva – să ne facă o vizită în acelaşi timp. Dar noaptea trecută vasul *Arwenack* s-a ciocnit de o epavă şi are nevoie de reparaţii la proră. Deci *Caroline* trebuie să plece în locul lui mîine.

Ross nu mai avea timp şi se apropia momentul hotărîrii cruciale. Dîndu-şi seama plin de nelinişte de celelalte probleme care-l aşteptau şi care îi trecuseră cu iuţeală prin faţa ochilor şi prin minte, se gîndi la cealaltă situaţie explozivă care îl ameninţa. În cei şapte ani care trecuseră, Francis şi Blamey nu se întîlniseră decît ca să se certe. Trebuia să-l prevină pe Blamey, să-l îndepărteze. Şi totuşi... dacă el făcuse acel gest

de încredere, înțelegere și iertare dîndu-i mîna, atunci și altcineva ar putea să facă la fel.

I se adresă brusc, aproape aspru:

– În călătoriile dumitale ai văzut ceva din Europa. Care sînt perspectivele de pace?

Blamey se opri din explicațiile lui.

– Ce spuneți? În afară de Lisabona, n-am prea văzut mult din Europa. Dar am aflat multe. E o placă de rezonanță. Neliniște peste tot.

– Din cauza Franței?

– Din cauza partidelor revoluționare. Apar pretutindeni, încurajate de francezi. Vreau să spun de francezii care trăiesc în Germania, Austria și Portugalia, care datorează supunere numai Parisului, am putea spune. Ăsta-i pericolul, pentru că, dacă ar izbucni războiul; aceștia vor fi de partea Franței și împotriva concetățenilor lor.

– Există astfel de partide în Anglia, dar cred că fac mult zgomot pentru nimic.

– În Anglia, da. Prin alte părți nu sînt atît de sigur.

– Și francezii ce simt?

Blamey ridică din umeri:

– Se cunoaște atitudinea celor ce au emigrat, desigur. Dar dacă situația în țară va deveni intolerabilă, eu aș crede că...

Se opri. Intrase Francis.

Era întuneric în sala joasă a hanului, după lumina de afară, și Francis nu-l văzu decît pe Ross. Se îndreptă spre masa lui zîmbind.

– Ei, aud că te-ai luat la joacă cu George! Ți-a lăsat un semn. Dar am aflat că el și-a scrîntit umărul și că de-abia se ține pe picioare. Care a fost scînteia care...?

În momentul acela Francis îl văzu pe Blamey şi se opri brusc. Blamey se ridică zburlindu-se ca un cîine gata să se ia la harţă.

Şi deodată pentru Ross situaţia se limpezi. Segmentele disparate ale propriei lui probleme deveniră convergente datorită acestei noi situaţii în care el nu era decît un simplu spectator. Dacă ar fi avut timp să se gîndească, i s-ar fi părut că simplifică prea mult lucrurile, dar trecuse timpul ca să se mai gîndească. Pentru Francis sosise proba focului... Iartă-ne, Doamne, greşelile noastre...

– *Dumneata!*... spuse Francis.

Ross se ridică.

– Stai jos, Francis. Am să-ţi comand ceva de băut.

Toată vechea lui aroganţă îi reapăru pe figură:

– Mulţumesc, nu vreau să te deranjez cînd eşti în compania dumnealui...

– Acum e ultimul moment ca să ştergem trecutul, rosti Ross. Ceva în vocea lui îi atrase atenţia lui Francis. Se uită la Ross şi Ross se uită la el. Se înroşi la faţă şi ezită.

Stingherit, Blamey se uită şi el încruntat la Ross. Semnificaţia importantă a momentului le devenise clară amîndurora. Nici unul nu vorbi cît timp chelnerul care îl condusese pe Francis rămase lîngă masă, aşteptînd un bacşiş. Ross i-l dădu şi comandă coniac. Omul plecă şi cei trei bărbaţi rămaseră singuri.

– Cearta nu a pornit de la mine, spuse Blamey.

Francis şterse un fir de praf de pe manşetă şi înghiţi în sec.

– Sora mea, spuse el cu amărăciune, pare să aprecieze noua ei viaţă.

– Aşa şi trebuie, interveni Ross. E natural ca o femeie

să se căsătorească şi nu putem să tot scormonim trecutul parcă am fi nişte cocoşi care scormonesc o grămadă de bălegar.

– În orice caz, ea nu ţine seama de aprobarea sau dezaprobarea mea...

– Ar fi şi mai fericită dacă ne-am împăca, spuse Blamey. E motivul pentru care şi eu doresc acelaşi lucru.

Blamey vorbise frumos. Francis se uită prin sală la chelnerul care se întorcea şi îşi vîrî mîinile în buzunare ca şi cum ar fi căutat ceva.

– Dacă aşa stau lucrurile...

Chelnerul le aduse băuturile şi plecă. Ross se uită încruntat la ceilalţi doi bărbaţi. Rana de pe frunte, deasupra ciçatricei albe, părea şi mai roşie. Nu mai spuse nimic. Era rîndul lor acum. Depindea de ei să găsească cuvintele potrivite; dacă nu, însemna că a terminat cu ei amîndoi pentru totdeauna.

Aşa cum se aştepta, Francis făcu gestul hotărîtor. Se aşeză pe braţul scaunului şi ridică paharul.

– Toţi cei din familia Warleggan vor fi furioşi după ciocnirea asta dintre voi, Ross. Şi mie mi-ar fi fost poftă să mă bat cu George, dar n-am avut ocazia. Se uită la Blamey şi păru că se forţează să vorbească: Poate că n-ai aflat ce s-a întîmplat. Ross şi George Warleggan s-au întîlnit pe scară la hanul „Leul Roşu" şi Ross l-a luat în braţe cu atîta putere cum nu s-a mai văzut prin părţile astea de mai bine de un an şi l-a aruncat pe scări în jos. Vuieşte tot oraşul. Se uită la Ross: E adevărat ce spun, nu?

– Un pic cam exagerat, dar în esenţă e corect.

Blamey se aşezase iar pe scaun. Învîrtea paharul în mînă, dar nu bea.

– Verity mi-a vorbit despre o neînţelegere. Dar care a fost cauza certei de azi?

Ross se uită la pendulă. Era aproape cinci.

– Nu mi-a plăcut cravata lui.

*

Demelza prinsese doi peşti mici care probabil că nu se pricepeau la nadă, pentru că în general peştii nu muşcau. Ea nu le găsea nici o vină; nada mirosea prea urît chiar şi pentru scrumbii. După un timp se hotărî să renunţe şi aruncă înapoi în apă peştii pe care-i prinsese. Erau atît de mici încît nu merita să fie interogată sau chiar certată pentru atîta lucru.

Uitîndu-se spre ţărm, observă că ancora se deplasase, pentru că barca ieşise aproape din golf şi ţărmul părea mai departe ca de obicei. Era o privelişte plăcută: faleza joasă, neagră, curba formată de plajă, pietrişul şi vegetaţia săracă unde pîrîul Mellingey se vărsa în mare. Se puteau vedea valurile umflîndu-se şi trecînd peste stînci în drumul lor spre plaja de la Hendrawna.

Demelza se duse la capătul bărcii şi trase ancora înăuntru. Apoi se întoarse la vîsle, cu faţa îndreptată spre mare. Începu să vîslească; curînd avea să fie acasă.

Se întreba cum mergeau oare treburile lui Ross la Truro. Această hotărîre riscantă cu privire la Wheal Grace fusese luată fără ca ea să ştie şi, deşi n-ar fi criticat-o odată luată, ea nu o aprobase niciodată. Mina aceasta era un salt în necunoscut, o încercare ce ar putea da greş; era o afacere pe care ţi-ai putea-o permite dacă ai avea o mie de lire cu care n-ai avea ce face, nu cînd eşti dator vîndut.

Simţea vîntul bătînd puternic şi barca era atît de uşoară plutind deasupra apei încît vîntul putea să o împingă în altă direcţie. Uitîndu-se înapoi, spre ţărm, încercă de mai multe ori să corecteze cursul. A treia oară începu să se neliniştească văzînd că nu se apropie de ţărm. Pînă acum nu vîslise cu

toată puterea, nu-şi încordase trupul, ştiind că trebuie să fie prudentă, dar acum începu să tragă mai tare la vîsle şi o încuraja faptul că simţea cum barca răspunde la eforturile ei, cu toate că marea începea să se umfle.

Cîteodată bănuia – dîndu-şi totodată seama că nu e cinstit din partea ei – că, deschizînd o nouă mină, Ross se lăsase influenţat de resentimentele lui faţă de familia Warleggan. Dorinţa lui de a scăpa de imixtiunea lor, credea ea, dusese la un optimism exagerat cu privire la posibilităţile minei Wheal Grace. Cît despre Francis, ştia că şi el e un jucător care riscă, dar un jucător mult mai puţin abil decît Ross, aşa că participarea lui nu o liniştea deloc. Cît despre ceilalţi, situaţia lor era diferită. Henshawe risca o sută de lire, lucru pe care putea să şi-l permită. Cei doi tineri ingineri de la Redruth urmau să fie plătiţi pentru motor pe măsură ce îl fabricau. Muncitorii în acord şi cei ce sfărîmau minereul erau plătiţi cu luna. Cei care lucrau în parte contribuiau doar cu timpul şi efortul lor. Cei doi Poldark riscau tot restul.

Vîslea de două, trei minute, convinsă că înaintează spre mal, dar uitîndu-se în jur văzu că înaintase pe diagonală şi se îndrepta spre stîncile ascuţite de la Damsel Point. Se aflau la o distanţă de numai cincisprezece sau optsprezece picioare şi valurile se rostogoleau şi se spărgeau în jurul lor, nu prea mari, dar destul pentru a sparge fundul bărcii. Viră repede, dar pierdu mult din terenul cîştigat. Cînd începu iar să vîslească în linie dreaptă, se simţi rău. La început crezu că era rău de mare. Apoi îşi dădu seama că trebuie să fie altceva.

Sus, pe faleză, cîteva stăncuţe şi cîteva ciori se certau. Aripile lor negre fluturau lucind în soare. Cerul era de un albastru palid, cu cîteva şuviţe subţiri de nori luminate de

soare, tîrîndu-se încet dinspre sud. Demelza începu iar să vîslească cu toată puterea, ştiind că de efortul ei depindea scăparea. La rădăcina părului, pe frunte îi apărură broboane de sudoare. Strîngea tare buzele, iar ochii i se împăienjeneau.

Se gîndea: Eu sînt de vină, numai eu. Ori reuşesc singură, ori mă duc la fund. Ce va zice Ross cînd se va întoarce acasă? Se gîndi un minut că trebuie să renunţe, să nu mai vîslească, că trebuie să-şi sacrifice viaţa. Rămase cu capul plecat un minut, două, ascultînd vuietul mării, dar continuă să vîslească. I se părea că un monstru o ţine strîns încleştată, împiedicînd-o să respire, cînd deodată senzaţia aceasta dispăru. Plaja se vedea mai aproape acum; o atrăgea ca un miraj, cu nisipul ei uscat şi salvator, cu promisiunea căminului ei aproape.

Ciorile zburară jos, peste capul ei, gonite de stăncuţele care, victorioase, îşi reluau în stăpînire cuiburile scobite în peretele înalt al falezei.

Vîsli mai departe, dar monstrul revenea, gata să se repeadă. Se gîndi că Ross va fi acasă la şapte. N-am să ajung acasă pînă atunci, n-am să mai ajung niciodată. Dar trebuie să ajung, altfel n-are să aibă cui să-i povestească despre mină. Wheal Grace. Grace, numele mamei lui. Numele ăsta le purtase noroc odată. Poate şi acum. Casa fusese construită din beneficii. Se cîştiga bine cu exploatarea minelor în trecut. Trenwith fusese ridicată cu dividendele de la Grambler; Tehidy cu cele de la Dolcoath; jumătate din conacele din Cornwall fuseseră construite în acelaşi fel. Dar şi destui bani se pierduseră tot de pe urma minelor.

Vîntul se întetea, refluxul împingea barca uşoară spre larg. Poate că o va zări cineva, cineva care s-ar afla atunci pe

faleză. Sau dacă va lăsa barca să plutească la întîmplare, o va zări cineva de pe vasele de pescuit de la St. Ann. Atîta timp cît mai trăia...

Pe neașteptate, un val se sparse sub barcă și vîsla ieși din apă; barca înaintă ca și cum ar fi vîslit brațe de șase ori mai puternice. Se întoarse și văzu că a ajuns aproape de mal, lîngă pîrîu, unde golful era mai puțin adăpostit și valurile mai puternice. Spera totuși să reușească. Încercă să îndrepte barca spre țărm, dar un nou val o izbi, întorcînd-o pe o parte, gata s-o răstoarne. Apoi se rostogoli pe plajă și o lăsă să cadă pe pietre înainte de a se suge înapoi cu un huruit puternic. Demelza sări în apă înainte ca un alt val să se spargă și se agăță cu mîinile de barcă, încercînd instinctiv că o tragă pe mal. Efortul, prea mare pentru puterile ei, îi tăie răsuflarea. Dădu drumul bărcii. Simțea în același timp că se lovise. Se zbătu să înainteze printre valurile care se retrăgeau și se trezi în genunchi pe pămînt solid. Monstrul se întoarse și Demelza se ghemui la pămînt, incapabilă să se miște, în strînsoarea lui cumplită.

Trecură puține minute. Valurile își continuau mișcarea lor ritmată; dar soarele se ascunsese după un nor. Lipsit de culoarea lui obișnuită, golful părea acum părăginit și rece, iar marea primejdioasă. Undeva, cam pe la jumătatea golfului, barca zăcea răsturnată, fără vîsle, cu fundul spart.

Demelza se mișcă și se ridică de jos. Era udă pînă la piele și de-abia se ținea pe picioare. Își stoarse fusta și bluza de apă și începu să urce șchiopătînd dealul, îndreptîndu-se spre casă.

Capitolul XIII

În după-amiaza următoare, Verity şedea la fereastra casei ei cu vedere spre portul Falmouth, aşteptînd sosirea diligenţei de la Plymouth. Chiar cu Andrew lîngă ea s-ar fi temut de întîlnirea cu copiii. În absenţa lui avea momente de panică, temîndu-se că nu va putea face faţă situaţiei. Îşi revenea însă, spunîndu-şi că cei doi tineri, care nici măcar nu aveau douăzeci de ani, nu puteau decît să-i inspire puţină stînjeneală.

Deşi James se afla probabil în oraş de cîteva ore, încă nu-şi făcuse apariţia. Se uită la ceas şi în acelaşi moment auzi clar sunetul cornului. De unde şedea ea, nu putea vedea diligenţa, dar şi-o imagina intrînd în curtea hanului, caii acoperiţi de spumă, pasagerii coborînd, clopoţeii sunînd, marinarii stînd în uşa hanului şi căscînd, omul pe care-l trimisese să o întîmpine pe Esther scrutînd atent feţele ca s-o recunoască; încerca şi ea să şi-o imagineze pe Esther, fata, aproape femeie, cea din miniatură, dar mai mare acum cu cinci ani.

Verity se privi în oglindă, rotindu-se în toate părţile. Îi va părea fetei bătrînă, demodată, de fapt o uzurpatoare. Tinereţea era fără milă în sentinţele ei; îşi avea propriile ei criterii

intransigente de judecată şi nu învăţase încă destul ca să ştie că timpul îi va demonstra că sînt arbitrare. Auzi clopoţelul de la intrare sunînd; respiră adînc şi coborî. Servitorul era la uşă, împreună cu o fată înaltă şi subţire.

– Eşti Esther, nu? Intră, draga mea. Aşteptam cu plăcere să te cunosc. Cred că eşti obosită. Du bagajul sus, Masters. Ştii în ce cameră? Poftim înăuntru, draga mea.

Avea o înfăţişare rece. Umerii obrajilor uşor proeminenţi, ochi cenuşii, frumoşi, privirea dreaptă, vag ostilă.

– Doamna Stevens e în pat, bolnavă, o supără stomacul, explică Verity. E aşa de cîteva săptămîni. Am pregătit masa, e gata.

– Mulţumesc, doamnă. Pot să mă duc întîi în camera mea?

– Desigur. Poţi coborî cînd doreşti.

Singură în salonul de la etaj, Verity se duse la fereastră. Nici o căldură. Oare felul cum o întîmpinase sunase fals?

O navă poştală cu trei catarge îşi desfăşura pînzele înaintînd încet printre celelalte vase. Se îndrepta spre larg profitînd de primul reflux. Era *Percuil,* nava căpitanului Buckingham. Pleca în Indiile de Vest. Verity se aşează pe un scaun, luă broderia în mînă şi încercă să lucreze. Să aştepte calm, să n-o forţeze. Prietenia va veni de la sine. Ea, Verity, era mai în vîrstă, persoana matură care trebuia să dea tonul, să creeze, pe timpul şederii fetei, atmosfera potrivită.

Esther întîrzie mult în camera ei. Cînd se întoarse, arăta altfel, mai matură fără bonetă pe cap. Verity se ridică.

– Am pus masa aici, Esther. Întotdeauna mănînc aici cînd sînt singură pentru că îmi place să privesc vasele din port.

– Da, doamnă. Ochii aceia. Privirea aceea directă, rece. Ce ascundea oare? Frică? Nu cumva ostilitate?

– Tatăl tău a fost foarte dezamăgit cînd a aflat că trebuie să plece. Aştepta momentul acesta de atîta vreme!

– Nu mi s-a spus că tata nu va fi aici decît după ce m-am urcat în diligență.

La masă, fata de-abia gustă din mîncare. Pe față i se vedeau ici-colo cîteva slabe urme de vărsat.

– Știi că fratele tău e în port, Esther?

– Știam că trebuie să sosească. Nu știam că e aici.

– *Thunderer* a ancorat azi-dimineață. Tatăl tău a primit o scrisoare de la el luna trecută, cînd o fregată a adus poșta.

– Da, am aflat și eu.

Deci băiatul îi scrisese și surorii lui.

– Cred că a fost plecat cu flota Indiilor de Est. Ești mulțumită la școala unde înveți?

– Da, doamnă. Termin la sfîrșitul anului.

Au stat de vorbă un timp fără a face nici un progres. Fata para întrebările ca un spadasin care parează atacurile periculoase. Nu era posibil să te apropii de ea. Cu inima strînsă, Verity se ridică și se duse la măsuța de serviciu ca să taie friptura. Își imagina un sfîrșit de săptămînă de coșmar, terminîndu-se cu un eșec total. Esther va pleca și cînd se va întoarce Andrew, va afla că a eșuat în încercările ei de apropiere.

– Nu cred că semeni deloc cu tatăl tău, nu-i așa, draga mea?

Lipsă de reacție din partea lui Esther o forțase pe Verity să-i pună o astfel de întrebare.

Simțea privirile fetei sfredelind-o.

– Nu, doamnă. Eu semăn cu mama.

– A, n-am știut asta... Atunci cred că ai să fii foarte drăguță.

– Mama era foarte frumoasă, spuse Esther. Aș dori să-i semăn.

Verity ridică privirile și văzu brusc că oglinda ovală cu suprafața convexă reflecta masa. Fata ședea dreaptă pe scaun,

îmbrăcată în rochia albă cu volane care-i acopereau umerii înguşti. Faţa ei exprima un amestec surprinzător de mîndrie şi resentimente. Lui Verity începu să-i tremure mîna şi cuţitul alunecă de pe friptură. Lăsă ochii în jos.

– Desigur, spuse ea, n-am s-o pot înlocui niciodată pe mama ta, dar sper să mă consideri ca pe o prietenă, o prietenă care-ţi doreşte binele.

– Ştiţi că tata a omorît-o, nu? întrebă Esther.

Tăcură amîndouă; apoi Verity se întoarse la masă.

– Ştiu tot ceea ce vreau să ştiu. Puse farfuria în faţa fetei. Ştiu că a fost un accident îngrozitor şi...

– El a omorît-o. De atunci toţi încearcă să mă convingă că nu e aşa, dar eu ştiu! A făcut închisoare pentru asta, nu? Mama nu avea rude apropiate. M-au trimis la rudele lui. Au încercat să-i întineze amintirea, dar n-o să reuşească niciodată. Ştiu că era bună, că a fost o sfîntă. Ştiu bine!

Verity îşi aduse farfuria ei şi se aşeză la masă! Nemulţumirea şi resentimentul o făcură să-i spună cu voce aspră:

– Ştiu că nu este un subiect potrivit de discuţie între noi. Te rog termină-ţi masa!

– Deci n-am voie să vorbesc despre mama nici în faţa dumneavoastră, doamnă.

– Ba sigur că ai voie. Numai dacă nu cumva, vorbind despre mama ta, ai să vorbeşti împotriva tatălui tău.

– Are cine să vorbească în favoarea lui. Mama nu mă are decît pe mine.

Inima lui Verity începu să-i bată cu putere.

– E drept şi bine să te gîndeşti la mama ta şi să vorbeşti de ea. Dar nu e nici drept, nici bine să te gîndeşti mereu la moartea ei. Aminteşte-ţi de fericirea ei, nu de...

– N-a fost niciodată fericită!

Privirile lor se încrucişară.

– De unde ştii asta? spuse Verity supărată. Cred că trebuie să ne înţelegem, Esther...

Se întrerupse şi ascultă bătaia puternică din uşa de la intrare. Nu pot să-l înfrunt şi pe celălalt în seara asta, se gîndi ea. Ei doi împreună vor... Nu, nu pot, nu pot.

Esther lăsă privirile în jos:

– E James, spuse ea.

Tăcură amîndouă, ascultînd. Auziră uşa de la intrare deschizîndu-se, apoi paşi pe scară. Paşii se opriră ezitînd, apoi se auzi un ciocănit în uşă şi un băiat voinic intră în cameră. Mai brunet decît sora lui, părul ondulat, ochii căprui; purta o uniformă elegantă de elev ofiţer.

– Ei, mă întrebam dacă e cineva la bord, spuse el cu voce prea tare. Cum uşa nu era încuiată, am crezut că o să găsesc scheletele unui echipaj. Bună ziua, Essie. Ai crescut. Privirea i se îndreptă spre cealaltă persoană. Presupun că sînteţi...

Făcînd un efort, Verity se ridică:

– Intră James. Te-am aşteptat toată ziua.

Băiatul intră şi închise uşa trîntind-o:

– Sînteţi Miss Verity?

– Am fost, acuma sînt...

– Aha! Ştiu! Pot să vă spun mătuşă? Ar fi un fel de jumătate de măsură. Îmi pare rău că nu l-am găsit şi pe tata acasă. Dacă aş fi ştiut, i-aş fi cerut căpitanului să se grăbească. Mă înţeleg bine cu căpitanul, stăm de vorbă, deşi el vorbeşte mai mult decît mine!

Traversă camera, îşi aruncă şapca pe scaunul de la fereastră, o mîngîie pe Esther pe cap, apoi se apropie de Verity care şedea la masă şi o măsură din cap pînă în picioare. Era mai înalt decît ea.

– Am auzit multe despre dumneata, mătuşă.

O apucă de umeri şi o sărută lîngă ureche; apoi o strînse în braţe de îi tăie aproape răsuflarea.

– Iertaţi-mă că-mi permit, spuse el, vorbind în gura mare ca şi cum s-ar fi aflat în mijlocul unei furtuni, dar nu capeţi o nouă mamă în fiecare zi! Cînd am primit scrisoarea, eram la Penang, aşa că le-am spus băieţilor: hai să bem un pahar în cinstea mamei; am o nouă mamă şi e mai bine aşa decît să ai o nouă nevastă; şi mai mult sprijin şi mai puţine responsabilităţi. Nu v-am scris pentru că nu prea mă pricep la scrisori, dar de băut în sănătatea dumitale am băut, şi încă cum!

– Mulţumesc, spuse Verity, simţindu-se învăluită de o căldură nouă.

Băiatul se uită în jur:

– E plăcut să fii iar acasă, deşi pereţii mi se par prea stabili. Să ştiţi că de aceea se îmbată marinarii imediat ce ajung pe uscat, ca să simtă iar cum li se mişcă puntea sub picioare, cum sînt obişnuiţi. Esther dragă, nu te uita aşa acru la mine.

– Nu te-ai schimbat deloc, spuse Esther.

Băiatul se întoarse spre Verity şi rîse iar tare.

– Ăsta n-a fost un compliment, doamnă. Mai e ceva de mîncare?

– Da, cum să nu! spuse Verity. Doamna Stevens e bolnavă în pat. Îţi aduc eu imediat.

– Cobor eu! Asta... dacă ai încredere în mine. Doamna Stevens n-ar avea.

– Du-te şi adu tot ce doreşti, spuse Verity.

Continuară să mănînce într-o tăcere îngheţată pînă se întoarse James.

*

– N-ați fost încă pe un vas de război, doamnă? o întrebă James, întinzîndu-şi picioarele mulțumit. Poate că aş putea aranja ceva. Dar nu cred că ați putea fi luată drept mama mea adevărată. Nu sînteți prea tînără. Totuşi mamele vitrege au şi ele drepturi. Cred că am să pot aranja ceva.

– Poate că ar dori şi Esther să vină.

– Nu, doamnă, mulțumesc.

– Lui Essie nu-i place marea. Păcat pentru ea! Dar cred că v-ați simți foarte bine pe mare.

– Rămîne de văzut, n-am fost niciodată. Zahăr, James?

– Da, zahăr mult, să stea linguriţa dreaptă în ceai. În ceea ce priveşte navigaţia pe vreme proastă, n-am cunoscut-o pînă cînd nu am nimerit în mijlocul unui uragan în largul insulelor.

– Zahăr, Esther?

– Mulțumesc.

– Porniserăm în urmărirea unor pirați malaezi cînd s-a stricat vremea...

James părea hotărît să-şi ducă povestea pînă la capăt: vorbea şi sorbea ceai, sorbea ceai şi vorbea. Esther nu-şi manifestase în nici un fel sentimentele faţă de fratele ei; era la fel de neînduplecată. În ochii ei se citea ostilitatea şi jignirea ca şi cum dinaintea ei s-ar fi petrecut ceva ruşinos, ca şi cum lumea era contra ei şi nu aştepta decît ocazia să o tîrască la fund.

... Am legat bine bărcile de salvare, am fixat şi mai bine tunurile, am închis obloanele din faţa turnurilor de pe puntea inferioară, apoi am coborît catargul mare pe punte. În sfîrşit am făcut ce-am putut pentru siguranța vasului. Înțelegeți ce vă spun sau explicațiile mele mai mult vă încurcă?

– Nu înțeleg tot, spuse Verity, dar spune mai departe.

– Aşa! Pe la patru dimineaţa s-a dezlănţuit uraganul, marea cu valurile cît casa! Îngrozitor! După vreun ceas am vrut să mă culc, dar cuşeta mea era plină ochi cu apă, aşa că am zis că-i mai bine pe punte.

James începu să rîdă atît de tare încît toate ornamentele şi bibelourile din cameră începură să zăngăne. Verity începu să rîdă şi ea.

– Acum cînd îţi aduci aminte pare ceva de rîs, dar atunci, cu valurile alea care puteau îneca o insulă întreagă şi cu vîntul care urla şi ţipa ca o mie de papagali flămînzi, era cu totul altceva!

– Pe mine vă rog să mă scuzaţi, spuse Esther, am să mă duc la culcare.

– Te-a obosit călătoria, spuse Verity. Vrei să dormi mai mult mîine dimineaţă?

– Mulţumesc, dar eu mă scol întotdeauna devreme. Noapte bună, James. Noapte bună, doamnă.

Din nou Verity o sărută pe obrazul rece şi fata plecă.

– Vă supără dacă fumez, doamnă? spuse James. E un obicei prost, ştiu.

– Nu mă supără deloc.

– ...Şi atunci căpitanul m-a chemat la pupă şi l-am auzit spunîndu-i locotenentului: „Văd că nava rezistă bine la furtună, dar trebuie să manevrăm cu atenţie. Du-te şi spune echipajului să fie pregătit." Nici o pînză n-o să reziste la vîntul ăsta, a spus locotenentul. Căpitanul i-a răspuns că trebuie să rişte; vîntul nu mai e chiar atît de tare şi vasul se apropie de Sumatra. Doamnă, să nu vă faceţi griji cu Essie. Nu e atît de inexplicabilă cum vrea să pară.

Schimbarea subiectului a fost atît de bruscă încît Verity zîmbi, dar nu spuse nimic.

– Toată lumea crede că e neprietenoasă; dar jumătate

din comportamentul ei nu e altceva decît prefăcătorie sau exagerare. Fiecare om vede lucrurile în felul lui; aşa s-ar putea spune. Ştiţi, desigur, ce s-a întîmplat cu mama. V-aţi putea închipui că a fost la fel de greu şi pentru ea, şi pentru mine; dar aţi greşi. Aveam opt ani cînd s-a întîmplat şi Essie nouă. După un an, cînd eu aveam nouă, am plecat pe mare; m-am scuturat de toate gîndurile la fel cum şi cea mai mică fregată se scutură după ce s-a retras valul care i-a inundat puntea. Dar Esther... Esther e ca un vas fără pînze, pe jumătate cufundat în apă, şi de atunci se tot bălăceşte în ea. În loc să încerce să uite, ea s-a gîndit tot timpul la cele întîmplate, pînă cînd a ajuns să facă din mama ei o sfîntă. Ceea ce nu era, nici pe departe. Să mă ierte Dumnezeu că spun asta. Şi cînd cunoaşte pe cineva pentru prima dată, mai ales pe cineva nou-venit în familie, ca dumneata, tot acest fel al ei de a fi iese la suprafaţă şi lasă impresia că Esther e un caz dificil. I-am mai spus tatălui meu că Esther are nevoie de cineva s-o pună pe calea cea bună. Nimeni nu poate naviga în siguranţă dacă fundul corăbiei e nesigur – iertaţi-mi expresia, mătuşă, dacă vi se pare prea grosolană. Dar, ascultaţi ce vă spun eu, cu timpul o să-şi revină!

Verity se juca cu paharul; îl puse pe masă, se uită apoi lung la mîinile ei

– Sînt atît de fericită, James, că ai venit. Sînt fericită că ne-am împrietenit atît de repede. Sînt atît de fericită încît... Se opri înecîndu-se.

Băiatul rîse, un rîs tineresc.

– Se pare că îmi voi petrece cea mai mare parte din permisie îngrijindu-te, mătuşă.

Se auzi iar un ciocănit la uşa de la intrare.

– Mai ai şi alţi fraţi sau surori? întrebă Verity.

– N-am idee, deşi ce ne-am mai distra! Rămîneţi aici, pe punte, doamnă. Mă duc să văd cine este.

James coborî scările. Verity se duse la fereastră. Se întunecase şi peste port se strînseseră nori. Trei vase de pescuit, unul cu pînze de culoarea aramei şi două cu pînzele albe, intrau în port alunecînd pe apă liniştit ca lebedele, întorcîndu-se acasă la odihnă. Nu-l recunoscu pe bărbatul de la uşă. Venise călare.

James urcă scările cîte patru trepte odată.

– E un om cu o scrisoare pentru dumneavoastră. Vrea să v-o înmîneze personal. Spune că se numeşte Gimlett.

Gimlett. Servitorul lui Ross. Demelza...

– Oh! exclamă ea şi zbură pe scări în jos.

– Doamna Blamey?

– Da. Ai un mesaj pentru mine?

– O scrisoare, doamnă. Domnul căpitan Poldark mi-a spus să v-o dau în mînă.

Cu degetele tremurînde şi plină de nelinişte, Verity rupse sigiliul şi o deschise. Scrisoarea era foarte scurtă.

Dragă Verity,

Avem un fiu. S-a născut ieri seară, după un moment greu, dar amîndoi se simt bine. Numele lui este Jeremy. Am vrut ca tu să fii prima care să afle,

Ross.

Capitolul XIV

La Nampara avea loc o mică petrecere. Veniseră Francis cu Elizabeth, Andrew Blamey cu Verity şi Dwight Enys, care acum aproape că făcea parte din familie. Nu sărbătoreau botezul lui Jeremy, pentru că era natural să evite orice ar fi reamintit de Julia. Inaugurau deschiderea minei Wheal Grace... primii oameni angajaţi, primii bulgări de minereu sfărîmaţi. Demelza, slăbită şi cu un copil firav, lăsase toate pregătirile în grija lui Gimlett şi a soţiei sale, care se descurcaseră destul de bine: peşte în sos de stridii, şuncă, friptură de vacă şi de porc, doi curcani mici, iepure de casă fript. Urma o budincă, tarte şi plăcinte, mere, măsline, migdale şi stafide ca desert. Uitîndu-se pe masă Demelza se gîndea: E mult mai mult decît ne putem permite, dar nu e cazul să te zgîrceşti într-o asemenea ocazie.

Trecuse aproape o lună de cînd ajunsese în ziua aceea acasă, udă pînă la piele şi extenuată. Nu se vedea nimeni pe nicăieri; cei ce o supravegheau de obicei dispăruseră cînd era mai mare nevoie de ei; casa goală o înspăimînta; în grădină foşneau frunzele prin copaci şi cel mai apropiat ajutor se afla la cel puţin o jumătate de milă depărtare. I se părea acum că

trecuse un an de cînd se luptase să ajungă din bucătărie în camera de zi, cu mîinile pline de hîrtii şi surcele ca să aprindă focul. Puţin mai tîrziu, Jane Gimlett o găsise ghemuită pe un scaun, ţeapănă, în camera plină de fum. L-au trimis în fugă pe Cobbledick după doctorul Enys şi avusese norocul să-l găsească acasă. Ross se întorsese la ora şapte, foarte curînd după ce se născuse Jeremy. Dwight era foarte îngrijorat de starea în care se aflau şi mama şi copilul.

Dar toate astea trecuseră şi supravieţuiră amîndoi, deşi starea sănătăţii lui Jeremy nu era încă satisfăcătoare. Copilul era foarte deosebit de Julia, care din primele momente îşi impusese pretenţia de a fi considerată o permanenţă. Poate că era un semn, se gîndea Demelza, că acest copil slăbuţ va supravieţui, pe cînd fetiţa aceea robustă murise.

În timpul mesei au discutat despre o carte numită *The Rights of Man* (Drepturile omului), în care un ateu, Tom Paine, pleda pentru înfiinţarea unui parlament al naţiunilor care să împiedice izbucnirea războaielor şi pentru alte reforme radicale; dar Demelza nu-i mai asculta prea atentă. Ea se gîndea: Deci Francis şi Andrew Blamey stau în sfîrşit la aceeaşi masă; nu e încă o împăcare definitivă, dar, desigur, va urma şi asta cînd se vor cunoaşte mai bine, la fel cum s-a întîmplat şi cu Ross şi Francis. Şi Verity va putea veni oricînd la Trenwith, va dispărea şi ostilitatea dintre ei.

Şi Elizabeth... Elizabeth înfloreşte din zi în zi; a avut un an mai bun. Prin contrast, eu arăt neîngrijită şi demodată, palidă ca ceara de atîta stat în casă. Nu sînt o gazdă bună, şi nici un bărbat nu mă găseşte atrăgătoare. Nu-i de mirare că Ross se uită la ea cu interes. Ea nu-l mai iubeşte pe Francis, dar e mai mulţumită aşa.

Şi Dwight? Pare fericit că e cu noi. Ce bine că a plecat Caroline Penvenen; era ceva între ei. Ar trebui să se însoare cu Joan Pascoe, care e foarte bogată şi totuşi nu se consideră superioară lui.

Şi eu...?

Au băut pentru prosperitatea minei celei noi, şi cînd s-au reaşezat, s-a lăsat iar tăcerea. Supravieţuirea întregii familii Poldark depindea acum de cum va merge mina, de prosperitatea ei. Gîndul acesta o liniştea. Cel puţin de data asta sîntem toţi împreună. Şi Jeremy e alături, mă aşteaptă şi a început să mă cunoască. Şi cel puţin pentru un timp Ross va fi mulţumit văzînd că treaba a pornit bine. Se întrebă dacă venise momentul să se ridice de la masă şi să lase bărbaţii singuri să bea şi să discute între ei. Şi dacă da, ce trebuia să facă? Să se ridice şi apoi să vorbească, sau să vorbească înainte de a se ridica de la masă? Luîndu-i-o înainte, Francis se ridică el.

– Toasturile sînt plictisitoare chiar şi în momentele cele mai plăcute. Eu, care nu am fost niciodată mare amator de toasturi, am chef acum să rostesc unul în cinstea stăpînei casei, Demelza.

Luată prin surprindere, Demelza, pentru prima dată în viaţa ei, se înroşi pînă la rădăcina părului.

– Nu, nu! exclamă ea. N-ar fi deloc potrivit.

Toţi începură să vorbească odată, şi Demelza îl auzi pe Andrew Blamey luînd partea vechiului său duşman şi spunînd:

– Ba este foarte potrivit! şi ceilalţi aprobară, Elizabeth cu o secundă mai tîrziu decît ei. Apoi toţi îşi îndreptară privirile spre Ross, care se uită la ei şi spuse zîmbind:

– Demelza nu are dreptate. De mult ar fi fost binevenit un discurs în cinstea ei. Mulţumesc, Francis.

Încurajat, Francis se jucă puțin cu paharul și se uită la ea, peste masă, puțin stînjenit, dar hotărît.

– Nu m-am priceput niciodată să țin discursuri, dar iată ce am de spus: Demelza a apărut printre noi aproape fără să ne dăm seama. Dar cu timpul toți am început să simțim prezența ei. Nimeni dintre noi, cu excepția tînărului Enys aici de față, nu ar putea susține că nu a avut de profitat de pe urma venirii ei. Acesta e adevărul și nimic mai mult! Dacă n-ar fi fost ea, azi n-am fi fost toți împreună și dacă e meritul cuiva că sîntem o familie unită, atunci meritul nu e al familiei, ci al ei. În lumea asta n-are importanță unde te-ai născut, are importanță ceea ce faci. Merită toată cinstea cel ce știe cum să se poarte. Să bem deci în cinstea Demelzei, o doamnă în adevăratul înțeles al cuvîntului!

Venite din partea lui Francis, aceste cuvinte însemnau mult. Adînc impresionată, Demelza rămase uitîndu-se la ceilalți care ridicaseră paharul în cinstea ei. Cînd au terminat, toți așteptau în tăcere ca ea să spună ceva.

Demelza clipi din ochi uitîndu-se la vinul purpuriu din paharul ei și spuse cu voce înceată:

– Dacă am făcut ceva bun pentru familie... atunci uitați-vă ce ați făcut voi din mine.

Afară, Garrick lătra gonind un pescăruș de pe iarbă. Ar fi putut să-l trezească pe Jeremy. Toți păreau să aștepte ca ea să mai spună ceva. Cîteva cuvinte din slujba pe care se dusese să o asculte la biserica din Bodmin îi veniră în minte:

– Am urmat îndemnurile și am împlinit dorințele inimii mele!

Verity o mîngîie pe mînă:

– De aceea te iubim.

*

Cînd petrecerea s-a terminat, Ross a plecat cu oaspeții să-i conducă o parte din drum. Demelza fiind convalescentă, a rămas acasă. După ce i-a văzut trecînd rîul în lumina razelor piezișe ale soarelui, a intrat înapoi în casă și s-a uitat atentă la copilul care dormea.

Era micuț, nu semăna cu Julia, brunet, vioi, slăbuț, cu trăsături delicate. Deosebirea era ciudată. Poate că reflecta într-un fel împrejurările schimbate în care fusese conceput și în care se născuse. Demelza se gîndea: „Sînt mulțumită. Poate că nu sînt fericită ca acum doi ani, pentru că Ross tot mă mai îngrijorează; dar sînt mulțumită." Putea oare cere mai mult? Trecuseră toți prin multe primejdii. Viitorul era nesigur, plin de amenințări. Mina putea să fie un eșec, Jeremy ar fi putut să moară într-un acces de convulsii, cum murise copilul cel mai mic al lui Martin, Ross ar putea să fugă cu Elizabeth, sau contrabanda cu marfa descărcată în golful Nampara ar fi putut fi descoperită de vameși. Dar nu e viitorul, viitorul oricui, plin de riscuri și primejdii de tot felul? Singurul lucru sigur este moartea. Atîta timp cît vrei să trăiești, trebuie să accepți riscurile. Ea le acceptase...

După ce își conduse oaspeții, Ross se întoarse încet acasă, singur. Pîrîul curgea bolborosind la vale, pe lîngă el, părînd să adauge un comentariu satiric gîndurilor lui.

Jocul începuse, lupta continua. Porneau în această aventură în pofida împrejurărilor nefavorabile și a greutăților pe care ar fi putut să le facă familia Warleggan. George nu ieșise din casă o săptămînă după ce căzuse și se vorbea de intenția lui de a-l da în judecată pe Ross sub acuzația de acte de violență. Dar nu făcuse nimic. Socotea că felul în care se comportase

n-a fost destul de demn ca să-l facă public. Nici cauza pentru care se certaseră nu era cunoscută de toată lumea, aşa cum îşi închipuise Ross. La început nu-şi dăduse seama că Warleggan cu ai săi ar fi apărut într-o lumină nefavorabilă din punct de vedere moral dacă l-ar fi acuzat pe Francis de vreo tranzacţie cu ei. Reputaţia lor de oameni de afaceri corecţi ar fi fost atinsă, lucru pe care nu l-ar fi dorit. Era de asemenea evident că şi George se pierduse cu firea în ziua aceea şi că încercase să înveninеze prietenia renăscută dintre cei doi veri cu cea mai crudă acuzaţie pe care o putea face. (Şi aproape izbutise!)

Era sigur că Francis nu ştia încă nimic despre cauza scandalului – deşi săptămîna trecută se plînsese de răceala cu care îl primiseră mai multe persoane cu care avea probleme de rezolvat la Truro. Un zvon rău odată răspîndit, cu greu se mai stinge. Poate să mocnească un timp înăbuşit şi să izbucnească iar cu putere cînd te aştepţi mai puţin. Dacă ar ajunge la urechile lui Francis, ar putea să devină o ameninţare pentru noua lor asociere

Ross aruncă o privire spre primele semne de activitate în jurul ruinelor de la Wheal Grace: cîteva barăci urîte, o grămadă de pietre, un munte de ierburi tăiate, un car, un drum nou în susul dealului. Nimic frumos; în douăsprezece luni, întregul deal va fi desfigurat. Dar pentru cineva care avea mineritul în sînge, desfigurarea aceasta era o atracţie. Întrebarea era ce se va descoperi în următoarele douăsprezece luni? Ce se va vedea aici? Încă un coş pe care nu va ieşi fum, magazii goale, iarbă crescută pe potecile croite de catîri, o maşină ruginită şi abandonată? Totul părea să arate că aşa ar putea fi.

Două lucruri îi puteau salva pe cei doi veri Poldark şi casele lor. Primul era un filon bogat în cupru la o adîncime uşor de exploatat. Al doilea – o creştere masivă a preţului minereului care să ajungă la treizeci sau patruzeci de lire tona. Ross mizase pe amîndouă. Pentru primul se baza mai ales pe comentariile lui Mark Daniel, auzite în noaptea aceea de august, acum doi ani. Mark n-ar fi fost atît de impresionat – mai ales în situaţia în care se afla – fără un motiv valabil.

Pentru a doua eventualitate – creşterea preţului – riscul era şi mai mare. Dincolo de Canalul Mînecii, ţara vecină era cuprinsă de febra revoluţionară. Cît timp o va ţine închisă înăuntrul hotarelor propriului ei teritoriu? Dacă războiul izbucnea în Europa, Anglia ar fi putut să stea deoparte. Canalul era zidul de apărare cel mai sigur. Dar nu putea sta deoparte neînarmată. O ţară care n-are cu ce să se apere ar fi o ţară fără nici o putere. O ţară care se înarmează are nevoie de aramă pentru armele ei.

Aceasta era a doua eventuală şansă.

În lumina înserării, aerul era greu de ceaţă. Pămîntul reavăn degaja un miros plăcut, puternic; o mierlă ciripea fără încetare, cocoţată pe un trunchi căzut; ieşea fum pe coşul unei case, încolăcindu-se încet, ca un vierme, acum că vîntul nu-l grăbea. În depărtare, un stol cenuşiu de pescăruşi se rotea deasupra plajei de la Hendrawna.

Da, se gîndea Ross, aceasta era a doua eventuală şansă.

Se apropie încet de grădina din faţa casei. La uşă se opri ca să miroasă parfumul liliacului; într-o zi sau două va fi în plină floare. Fiinţele umane sînt creaturi oarbe şi nebune, se gîndea el, veşnic mergînd nesigure ca nişte dansatori pe sîrmă, condamnate să recurgă la tot felul de schimbări şi expe-

diente pentru a-şi menţine echilibrul, neputînd să prevadă nici măcar ceea ce acţiunile de azi vor aduce mîine. Cum poţi atunci să-ţi faci planuri cu un an înainte? Cum poţi influenţa imprevizibilul?

Un fluture se aşează pe o floare şi rămase un moment în echilibru, cu aripile întinse, tremurînd. Nimeni din afară nu ar mişca un deget ca să-l ajute, pe el sau planurile sale, o ştia prea bine!

Era ca şi cum s-ar fi rugat în numele fluturelui ca soarele să nu mai apună sau ca furtuna care se pregătea să nu se mai dezlănţuie. În liniştea propriilor lui forţe, ale străduinţilor lui, accepta provocarea. S-ar putea ca mai tîrziu, amintindu-şi de această zi, să o considere drept începutul prosperităţii lui sau să vadă în ea o ultimă încercare de a evita ruina totală. Pornea pe un drum greu. Nimeni nu putea prevedea care va fi urmarea.

În casă se simţea mişcare şi, de unde se afla, Ross o văzu pe Demelza intrînd în camera de zi, cu lucruri de ale copilului în braţe pe care le întinse la uscat în faţa focului. Era preocupată, gînditoare, atentă, dar nu la ce făcea. Înţelese că în lupta şi neliniştea din următoarele cîteva luni nu va fi singur. Demelza va duce greul alături de el. Îl ducea deja.

Intră în casă ca să fie alături de ea.

Sfîrşit

Tiparul executat sub comanda nr. 50 442
Regia Autonomă a Imprimeriilor
Imprimeria „CORESI" Bucureşti
România

1790

Ross Poldark trăiește cele mai grele momente ale vieții sale. Acuzat că ar fi provocat naufragiul a două nave în scop de jaf, este tîrît într-un lung și stresant proces.

În ciuda dificultăților ce le marchează căsnicia, Demelza încearcă din toate puterile să își sprijine soțul. Există, însă, destui dușmani care ar fi fericiți să-l vadă condamnat pe Ross, mai ales puternicul bancher George Warleggan. Dușmănia acestuia cu Ross, pe care îl considera rivalul său cel mai de temut, crește în intensitate și se adaugă celorlalte dificultăți pe care în cele din urmă Ross și Demelza reușesc să le depășească.

EDITURA ORIZONTURI
Lei 4000